

Clive Barker

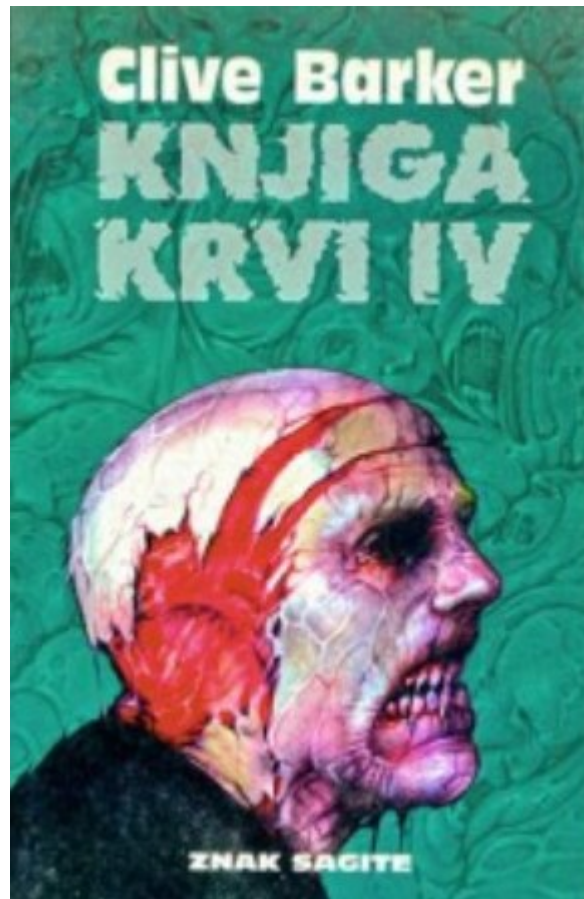
KNJIGA

KRVI IV

ZNAK SAGITE

CLIVE BARKER – KNJIGA KRVI 4

ZNAK SAGITE
biblioteka književne fantastike
knjiga 34

Clive Barker
BOOKS OF BLOOD 4
Copyright 1985

Izdavači
TERRA PRESS, Beograd
IP FLAMARION, Beograd

Za izdavače
VESNA ŽANIĆ
ANABEL KNEŽEVIĆ

Urednik
BOBAN KNEŽEVIĆ

Prevod
GORAN SKROBONJA

Ilustracije D. BOB ŽIVKOVIĆ

Clive Barker – KNJIGA KRVI 4 • Copyright za srpsko izdanje:
Boban Knežević, 1990 • Recenzent: Predrag Vuković • Tipografija:
Željko Gajić • Priprema za štampu: IP FLAMARION • Štampa i povez:
GRAFOPUBLIK, Beograd, 1994 • Tiraž prvog izdanja: 300 primeraka

Clive Barker
KNJIGA
KRVI IV

TERRA PRESS

Naslovi originala:

THE BODY POLICE
UNHUMAN CONDITION
REVELATION
DOWN, SATAN!
AGE OF DESIRE

Svako telo je knjiga krvi;
gde god ga otvorimo, čitamo

Za Aleka i Kona

ZAHVALNOSTI

Zahvaljujem Dagu Benetu, koji me je odveo u Pentonvil – i izveo me iz njega – u istom danu, a kasnije mi ispričao sve što zna o zatvorima i zatvorskoj službi; Džimu Buru, za obilazak u mislima gradova Beli Jelen, u Teksasu, i za njujorške avanture; Ros Stanvel-Smit za njeno detaljisanje puno entuzijazma o zarazama i o tome kako ih započeti; i Barbari But, mojoj neumornoj urednici, čije se ushićenje pokazalo kao najbolji mogući podsticaj za invenciju.

SADRŽAJ

Politika tela

Neljudsko stanje

Otkrovenja

Dole, Satano!

Doba žudnje

POLITIKA TELA

Kad god bi se Čarli Džordž probudio, šake bi mu bile nepomične.

Možda bi mu bilo previše toplo pod prekrivačima, pa bi nekoliko njih morao da prebaci na Eleninu stranu kreveta. Možda bi čak i ustao, još napola usnuo, i otabanao do kuhinje kako bi sebi nasuo visoku čašu rashlađenog soka od jabuka. Onda natrag u krevet, uvlačenje kraj Eleninog blagog polumeseca, puštanje da ga obuzme san. One bi tada čekale; sve dok mu oči ne bi zadrhtale i sklopile se, a disanje postalo pravilno poput mehanizma, i dok ne bi bile sigurne da je čvrsto zaspao. Tek tada, kada bi znale da mu je svest nestala, usudile bi se da ponovo otpočnu svoj tajni život.

Čarli se već mesecima budio sa neugodnim bolom u ručnim zglobovima i šakama.

„Idi kod lekara“, govorila mu je Elen, bez saosećanja, kao i uvek. „Zašto nećeš kod lekara?“

Mrzeo je lekare, eto zato. Ko bi pri čistoj svesti poverovao nekome čije je zanimanje čačkanje po bolesnim ljudima?

„Verovatno sam previše radio“, govorio je sebi.

„Nema šanse“, mrmljala je Elen.

To je svakako bilo najzgodnije objašnjenje? Po zanimanju je bio paker; po ceo dan je radio rukama. Umarale su se. Prirodno.

„Prestani da se brineš, Čarli“, rekao je jednog jutra svom odrazu u ogledalu dok je lakim pljeskanjem vraćao malo života u lice, „tvoje šake kadre su za bilo šta.“

I tako, iz noći u noć, rutina je bila ista. Išla je ovako: Džordžovi spavaju, jedno kraj drugog u bračnoj postelji. On na leđima, uz blago hrkanje; ona sklupčana s njegove leve strane. Čarlijeva glava uspravljena je uz dva debela jastuka. Vilica mu je malo otvorena, a ispod venama prošaranog zastora kapaka, oči mu gledaju neku avanturu sna. Možda je večeras vatrogasac, možda herojski upada u srce nekog bordela u plamenu. On zadovoljno sanja, ponekad uz mrštenje, ponekad uz smešak.

Pod prekrivačem, nešto se pomera. Lagano, oprezno, čini se, Čarlijeve šake puze iz topline kreveta na otvoreno. Kažiprsti im se njišu kao glave sa noktima, dok se sastaju na njegovom ustalasanom truhu. Rukuju se u pozdravu, kao drugovi po oružju. Čarli stenje u snu. Bordel se obrušio na njega. Šake se trenutno opružaju i glume nedužnost. Trenutak kasnije, čim je ponovo uspostavljen ujednačeni ritam njegovog disanja, one revnosno započinju svoju raspravu.

Uzgredni posmatrač koji bi sedeo kraj uznožja kreveta Džordžovih mogao bi ovu razmenu da shvati kao znak nekog mentalnog poremećaja kod Čarlija. Način na koji se njegove šake trzaju i ćupkaju jedna drugu, sad miluju, a zatim kao da se tuku. Ali, u njihovim pokretima sasvim jasno postoji neka šifra ili sekvenca, koliko god oni bili grčeviti. Neko bi gotovo pomislio da je usnuli čovek gluvonem, i da govori u snu. Ali, šake ne govore nijednim prepoznatljivim jezikom znakova; niti pokušavaju da komuniciraju sa bilo kim osim jedna sa drugom. Ovo je potajni sastanak koji se održava isključivo između Čarlijevih šaka. Tamo će one i ostati, na njegovom stomaku, da kuju zaveru protiv politike tela.

Čarli nije bio sasvim neupućen u podstrekavanje na pobunu koja se kovala u njegovim ručnim zglobovima. U njemu je postojalo neodređeno podozrenje da nešto u njegovom životu nije sasvim u redu. Sve više imao je osećaj da je odsečen od opšteg iskustva – da sve više postaje posmatrač dnevnih (i noćnih) rituala življenja, pre nego učesnik. Uzmimo, na primer, njegov ljubavni život.

On nikada nije bio neki veliki ljubavnik, ali isto tako nije smatrao da ima zbog čega da se izvinjava. Činilo se da je Elen zadovoljna njegovom pažnjom. Ali, ovih dana osećao se kao da je izdvojen iz tog čina. Posmatrao je kako mu šake putuju po Elen, dodiruju je sa svom intimnom veštinom koju poseduju, i gledao njihove manevre kao da je na velikoj udaljenosti, nesposoban da uživa u senzacijama topline i vlažnosti. Prsti mu nisu bili ništa manje agilni. Baš naprotiv. Elen je odnedavno počela da mu ljubi prste i da mu govori koliko su oni vešti. Njene pohvale nisu ga ni najmanje ohrabrivale. Čak su ga terale da se oseća još gore, da misli na to kako njegovi prsti pružaju takvo zadovoljstvo, dok on sam ne oseća ništa.

Postojali su i drugi znaci njegove nestabilnosti. Postao je svestan toga kako mu prsti otkucavaju ratničke ritmove po kutijama koje je zatvarao u fabrici, i načina na koji su njegove šake počele da lome olovke, da ih krše u sitne komade pre nego što postane svestan šta on to – (šta one to) – rade, ostavljajući krhotine drveta i grafita rasute po podu pakeraja.

Najviše se stideo toga što se držao za ruke sa potpuno nepoznatim ljudima. To se dogodilo u tri navrata. Jednom u redu za taksi, a dvaput u liftu u fabrici. To je bio, govorio je on sebi, samo primitivni poriv da se drži neke druge osobe u svetu promena; to je bilo najbolje objašnjenje koje je mogao da smisli. Kakav god razlog bio, bilo je to proketo uznemirujuće, naročito kada je ustanovio da se drži za ruke sa sopstvenim nadzornikom. Još gore, šaka tog čoveka zgrabila je Čarlijevu za uzvrat, i muškarci su se zagledali niz mišice poput dvojice vlasnika pasa koji posmatraju kako njihovi neposlušni ljubimci kopuliraju na krajevima svojih kaiševa.

Čarli je sve više zagledao dlanove, u potrazi za dlakama. To je prvi znak ludila, upozorila ga je jednom majka. Ne dlake, već potraga za njima.

Sada je to postala trka s vremenom. U noćnoj debati na njegovom trbuhu, šake su znale koliko je kritično postalo stanje Čarlijevog uma; možda je samo pitanje dana kada će njegova ambiciozna imaginacija otkriti istinu.

Šta dakle činiti? Rizikovati rano odsecanje, sa svim mogućim posledicama; ili pustiti da Čarlijeva nestabilnost krene sopstvenim, nepredvidivim putem, uz priliku da otkrije zaveru na svom putu u ludilo? Rasprave su postajale sve žučnije. Leva je, kao i uvek, bila oprezna: „Šta ako grešimo“, otkucala bi, „i ako nema života izvan tela?“

„Onda nikada to nećemo saznati“, odgovorila bi Desna.

Leva bi na tren razmatrala problem. A onda: „Kako to da uradimo kada dođe vreme?“

Bilo je to uznemirujuće pitanje i Leva je znala da ono muči vođu više od bilo čega drugog. „Kako?“ zapitala bi ponovo, koristeći nastalu priliku. „Kako, kako?“

„Naći ćemo način“, odgovorila bi Desna. „Dok god je odsecanje čisto.“

„Šta ako se bude opirao?“

„Čovek se opire šakama. Njegove šake podići će revoluciju protiv njega.“

„A koja će to biti od nas?“

„On najbolje koristi mene“, odgovorila bi Desna, „tako da ja moram da držim oružje. Ti ćeš otići.“

Leva bi tada načas začutala. Nikada se nisu razdvajale, svih tih godina. Nije to bila prijatna pomisao.

„Kasnije možeš da se vratiš po mene“, rekla bi Desna.

„Hoću.“

„Moraš. Ja sam Mesija. Bez mene, ne bi se imalo kuda poći. Moraš podići vojsku, a onda doći po mene.“

„Do kraja sveta, ako mora.“

„Ne budi sentimentalna.“

Onda bi se zagrlile, poput davno izgubljenih sestara, zaklinjući se na večitu vernost. Ah, te grozničave noći pune veselja zbog planirane pobune. Čak im je i tokom dana, kada su se zaklele da će ostati razdvojene, ponekad bilo nemoguće da se ne prikradu jedna drugoj u nekom dokonom trenutku, i ne potapšaju se. Govoreći:

Ubrzo, ubrzo,

govoreći:

Večeras ponovo: srešćemo se na njegovom stomaku, govoreći:

Kako će to izgledati, kada svet bude naš?

Čarli je znao da je blizu nervnog sloma. Zaticao je sebe povremeno kako pogledava u svoje šake, kako ih posmatra sa kažiprstima u vazduhu nalik na glave nekih dugovratih zveri koje ispituju horizont. Zaticao je sebe kako paranoično zuri u šake drugih ljudi, sve opsednutiji načinom na koji su njihove šake govorile sopstvenim jezikom, nezavisno od namera njihovih vlasnika. Zavodljive šake devičanske sekretarice, manijakalne šake ubice koje je video na televiziji kako protestuju i dokazuju da je on nedužan. Šake koje su izdavale svoje vlasnike svakim gestom, suprotstavljajući bes izvinjenju, a ljubav besu. Kao da su bili posvuda, ti znaci pobune.

Konačno je znao da mora sa nekim da porazgovara pre nego što izgubi razum.

Odabrao je Ralfa Fraja iz računovodstva: trezvenog, prozaičnog čoveka kome je verovao. Ralf je bio pun razumevanja.

„Dešava se to“, rekao je on. „Mene je snašlo kada me je Ivona ostavila. Strašni nervni napadi.“

„Šta si radio sa tim?“

„Išao kod psihijatra. Ime mu je Džedvajn. Trebalo bi da probaš sa nekom terapijom. Bićeš drugi čovek.“

Čarli je preturao tu zamisao po glavi. „Zašto ne?“ reče on posle nekoliko revolucija. „Da li je skup?“

„Jeste. Ali je dobar. Pomogao mi je da se otarasim svoje neuroze: bez problema. Hoću reći, pre nego što sam otišao kod njega, mislio sam da sam običan, prosečan tip sa bračnim problemima. A gledaj me sad“, Fraj načini širok pokret rukom, „imam toliko potisnutih poriva libida da ne znam odakle da počnem.“ On se isceri kao luđak. „Ali, srećan sam da srećniji ne mogu biti. Nikad nisam bio srećniji. Probaj s njim: ubrzo će ti reći šta te napaljuje.“

„Problem nije u seksu“, reče Čarli Fraju.

„Veruj mi“, reče Fraj sa osmehom upućenog. „Problem je uvek u seksu.“

Čarli je sutradan pozvao dr Džedvajna, ne rekavši Eleni za to, i psihijatrova sekretarica zakazala mu je prvu sesiju. Čarlijevi dlanovi toliko su se znojili dok je telefonirao da je pomislio da će mu slušalica skliznuti iz šake, ali kada je to obavio, osećao se bolje.

Ralf Fraj je bio u pravu, dr Džedvajn je zaista bio dobar čovek. Nije se nasmejavao nijednom malom strahu kojeg se Čarli pred njim rasteretio; naprotiv; saslušao je svaku reč sa najvećom pažnjom. Bilo je to veoma ohrabrujuće.

Za vreme njihove treće zajedničke sesije, doktor je kod Čarlja ponovo prizvao jedno specijalno sećanje, spektakularno živo: očeve šake prekrštene na širokim grudima, dok je on ležao u kovčegu; njihova rumena boja, grube dlake kojima su bile obrasle nadlanice. Apsolutni autoritet tih širokih šaka, čak i u smrti, progonio je Čarlja mesecima posle toga. I zar nije zamišljao, dok je posmatrao kako telo predaju humusu, da ono još nije nepomično? Da šake i dalje

otkucavaju sitno po poklopcu sanduka, zahtevaju da budu puštene napolje? Bilo je apsurdno pomisliti nešto takvo, ali iznošenje toga na videlo Čarliju je mnogo pomoglo. Na jarkoj svetlosti Džedvajnovе kancelarije, ta fantazija izgledala je neukusno i smešno. Drhtala je pod doktorovim pogledom, protestovala da je svetlost prejaka, a onda nestala, previše krhka da izdrži ispitivanje.

Egzorcizam je bio daleko lakši nego što je Čarli očekivao. Bilo je potrebno samo malo čačkanja – ta besmislica iz detinjstva otkočila se od njegove psihe kao parče ukvarenog mesa između zuba. Više nije mogla tamo da truli. A i sam Džedvajn bio je očito razgaljen rezultatima i objasnio mu je kada je sve bilo završeno da je ova vrsta opsesije za njega nova, i da mu je drago što je rešio problem. Šake kao simbol očinske moći, rekao je, nisu bile uobičajene. U snovima njegovih pacijenata obično je preovlađivao penis, objasnio je, na šta mu je Čarli odgovorio da su mu se šake oduvek činile daleko važnijim od intimnih delova tela. Najzad, one su mogle da izmene svet, zar ne?

Posle Džedvajna, Čarli nije prestao da lomi olovke, niti da dumbara prstima. U stvari, tempo je čak bio odsečniji i ustrajniji nego ikad. Ali, rezonovao je da sredovečni džukci ne zaboravljaju svoje trikove tako brzo, i da će mu biti potrebno neko vreme da povрати uravnoteženost.

I tako je revolucija ostala u ilegali. Ipak, bilo je gusto. Bilo je jasno da nema više vremena za odugovlačenje. Buntovnici su morali da delaju.

Nesvesno, Elen je bila ta koja je izazvala konačni ustanak. Bilo je to posle naleta vođenja ljubavi, jednog četvrtka, kasno uveče. Noć je bila vrela, iako je bio oktobar; prozor je bio odškrinut, a zavese razmaknute nekoliko santimetara kako bi unutra propuštale usiljeni lahor. Muž i žena ležali su zajedno pod jednim prekrivačem. Čarli je zaspao, pre nego što mu se znoj na vratu osušio. Kraj njega, Elen je još bila budna, glave uzdignute na jastuku tvrdom kao kamen, širom otvorenih očiju. Večeras joj san dugo neće doći, znala je. Biće to jedna od onih noći kada će je telo svrbeti, i kada će se svaka neravnina na krevetu migoljiti pod njom, a svaka sumnja koju je

ikada imala zijati u nju iz mraka. Želela je da isprazni bešiku (uvek je to želela posle seksa), ali nije mogla sasvim da prikupi volju da ustane i ode do kupatila. Što je duže odlagala, to joj se više išlo, naravno, i manje je bila u stanju da utone u san. Prokleta glupa situacija, pomislila je, a onda izgubila nit među svojim strahovima i zaboravila koja je to situacija tako glupa.

Kraj nje, Čarli se pomerio u snu. Samo njegove ruke, u trzaju. Ona mu pogleda lice. Izgledao je sasvim kao anđelak u snu, mlađi od svoje četrdeset jedne godine, uprkos belim mrljicama u crnim zulufima. Dovoljno joj se sviđao da je mogla da kaže da ga voli, pretpostavljala je, ali nedovoljno da bi mu oprostila mane. Bio je lenj, stalno se nešto žalio. Tištanje, bolovi. A postojale su i one noći kada bi došao tek jako kasno (nedavno je prestao sa time), i kada je bila sigurna da se viđa sa nekom drugom ženom. Dok je posmatrala, pojavile su se njegove šake. Izvukle su se ispod prekrivača kao dva deteta u svadi, zabadajući naglašeno prstima po vazduhu.

Namrštila se, ne verujući sasvim u ono što vidi. Bilo je to kao da gleda televiziju sa isključenim zvukom, nemu predstavu za osam prstiju i dva palca. Dok je i dalje zurila, zapanjena, šake su uspuzale uz Čarlijeve bokove i slištile mu prekrivač sa stomaka, otkrivši mu dlačice koje su bile sve gušće što su bile bliže njegovim genitalijama. Njegov ožiljak od slepog creva, sjajniji od kože koja ga je okruživala, uhvati svetlost. Tamo, na njegovom stomaku, šake kao da su sele.

Rasprava među njima bila je večeras izuzetno vatrena. Leva, oduvek konzervativnija od njih dve, zalagala se za odlaganje dana odsecanja, ali Desnoj više nije bilo do čekanja. Došlo je vreme, zalagala se ona, da se isproba njihova snaga protiv tiranina, i da se telo zbaci jednom za svagda. Međutim, donošenje odluke ionako više nije zavisilo od njih.

Elen podiže glavu sa jastuka; i one prvi put osetiše njen pogled na sebi. Bile su previše zauzete svojom raspravom da bi je primetile. Sada je, konačno, njihova zavera bila otkrivena.

„Čarli...“ šištala je ona tiranu u uho, „prekini s tim, Čarli, prekini s tim.“

Desna podiže kažiprst i srednji prst, njuškajući njeno prisustvo.

„Čarli...“ reče ona ponovo. Zašto je uvek tako duboko spavao?

„Čarli...“ Ona ga silovitije prodrma dok je Desna tapšala po Levoj, upozoravajući je na ženin pogled. „Molim te, Čarli, probudi se.“

Bez upozorenja, Desna skoči; Leva je bila samo tren iza nje. Elen viknu još jednom Čarlijevo ime pre nego što joj se one sklopiše oko grla.

U snu, Čarli je bio na brodu sa robovima; snovi su mu često bili smešteni u B. de Milovskoj egzotici. U ovoj epopeji, ruke su mu bile okovane, i vukli su ga za okove ka bloku za šibanje, da bi ga kaznili za neki nepoznati prestup. Ali sada, najednom, sanjao je da je zgrabio kapetana za tanko grlo. Čuli su se poklici robova svuda oko njega, podstičući ga na davljenje. Kapetan – koji je ličio na dr Džedvajna – molio ga je da prekine glasom visokim i uplašenim. Taj glas je gotovo bio ženski; Elenin glas. „Čarli!“ skičala je ona, „nemoj!“ Ali njegovi glupi prigovori samo su nagnali Čarlija da zatrese čoveka silovitije nego ikad, i on se osećao kao pravi heroj među robovima, čudesno oslobođenim, okupljenim oko njega u radosnoj gomili da bi posmatrali poslednje trenutke svog gospodara.

Kapetan, čije je lice bilo ljubičasto, uspeo je samo da promrlja „Ubijaš me...“ pre nego što su mu se Čarlijevi palčevi poslednji put ukopali u vrat, i on je čoveka dokrajčio. Tek tada, kroz koprenu sna, on je shvatio da njegova žrtva, iako muškarac, nema Adamovu jabučicu. A sada je brod počeo da nestaje oko njega, a glasovi koji su ga podsticali da gube žestinu. Oči mu zatreptaše i otvoriše se, i on shvati da stoji na krevetu u donjem delu pižame, sa Elen u rukama. Lice joj je bilo tamno, i isprskano gustom belom pljuvačkom. Jezik joj je bio isplažen. Oči su joj još bile otvorene, i na tren tamo kao da je bilo života koji je zurio ispod zastora njenih kapaka. A onda su prozori bili prazni, a ona je sasvim napustila kuću.

Žaljenje i strašno kajanje obužeše Čarlija. On pokuša da pusti njeno telo da padne, ali njegove šake odbiše da se rastvore. Njegovi palčevi, sada totalno neosetljivi, još su je gušili, besramno krivi. On uzmače preko kreveta i na pod, ali ona ga je pratila na završecima njegovih ispruženih ruku kao neželjeni plesni partner.

„Molim vas...“ zavapio je, „Molim vas!“

Nedužne kao dvoje školske dece uhvaćene u krađi, njegove šake pustiše svoj teret i poskočiše u tobožnjem iznenađenju. Elen se sruči

na tepih, lepa vreća smrti. Čarliju zaklecaše kolena; nesposoban da spreči sopstveni pad, on se sruši kraj Elen, i dopusti suzama da pođu.

Sada im je preostalo samo da delaju. Nije bilo više potrebe za kamuflažom, za tajnim sastancima i beskrajnom raspravom – istina je izbila na videlo, pa kud puklo da puklo. Sve što su morale da urade bilo je da malo sačekaju. Bilo je samo pitanje vremena kada će se on naći na dohvat kuhinjskog noža, testere ili sekire. Još samo malo; samo malo.

Čarli je ležao dugo na podu kraj Elen i jecao. A onda ponovo ležao dugo i razmišljao. Šta najpre da uradi? Da zove svog advokata? Policiju? Dr Džedvajna? Koga god da je hteo da pozove, nije to mogao da učini iz ležećeg položaja. Pokušao je da ustane, mada je to bilo jedino što je uspeo da natera svoje obamrle šake da učine. Čitavo telo ga je peckalo kao da je kroz njega prošao blagi električni šok. Samo u šakama nije ništa osećao. Prineo ih je licu da obriše suzama zamagljene oči, ali one su mu se labavo prislonile uz obraz, bez imalo snage. Koristeći laktove, dovukao se do zida i nekako se uspravio. Još poluslep od bola, posrnuo je iz spavaće sobe i niz stepenice. (Kuhinja, rekla je Desna Levoj, ide u kuhinju.) Ovo je nečiji tuđi košmar, pomislio je dok je bradom uključivao svetlo u trpezariji i polazio prema komodi sa pićem. Ja sam nevin. Niko i ništa. Zašto se meni ovo dešava?

Boca sa viskijem skliznula mu je niz dlan kada je pokušao da natera šake da je uhvate. Razbila se na podu trpezarije, i oštar miris pića osetio je kao mučenje za nepca.

„Razbijeno staklo“, otkuca Leva.

„Ne“, odgovori Desna. „Trebamo čisti rez po svaku cenu. Samo budi strpljiva.“

Čarli se zateturao od slomljene flaše prema telefonu. Morao je da pozove Džedvajna; doktor će mu reći šta da radi. Pokušao je da podigne slušalicu telefona, ali njegove šake ponovo su odbile; prsti su se samo savijali kada je pokušao da otkuca Džedvajnov broj. Sada su mu tekle suze frustracije, i spirale boli da bi ga zamenile besom. Nespretno, on uhvati slušalicu između ručnih zglobova i

podigne je do uha, uglavivši je između glave i ramena. Onda otkuca Džedvajnov broj laktom.

Kontrolu, rekao je glasno, zadrži kontrolu. Mogao je da čuje ukucavanje Džedvajnovog broja u sistem; za nekoliko sekundi razum će podići slušalicu na drugoj strani, a onda će sve biti dobro. Mora samo da izdrži još nekoliko trenutaka.

Njegove šake počеше grčevito da se otvaraju i zatvaraju.

„Kontrolu...“ reče on, ali šake ga nisu slušale.

Daleko – o, tako daleko – telefon je zvonio u kući dr Džedvajna.

„Javi se, javi se! O, Bože, javi se!“

Čarlijeve ruke počele su tako silovito da se tresu da je jedva mogao da zadrži slušalicu na mestu.

„Javi se!“ zakrešta on u mikrofona, „Molim te!“

Pre nego što je glas razuma mogao da progovori, njegova Desna šaka polete i zgrabi trpezarijski sto od tikovine, nekoliko stopa od mesta gde je Čarli stajao. Ščepa ivicu i umalo ga ne izbaci iz ravnoteže.

„Šta... to... radiš?“ reče on, ne znajući sa sigurnošću obraća li se sebi ili šaci.

Zurio je zbunjeno u buntovni ud, koji je uporno odmicao duž ivice stola. Namera je bila sasvim jasna: želela je da ga odvuče od telefona, od Džedvajna i od svake nade u spas. Više nije kontrolisao njeno ponašanje. Čak više nije ništa ni osećao u ručnim zglobovima ili podlakticama. Šaka više nije bila njegova. Bila je još pričvršćena za njega – ali nije bila njegova.

Na drugom kraju linije slušalica je bila podignuta, i Džedvajnov glas, pomalo iritiran zbog buđenja, reče:

„Alo?“

„Doktore...“

„Ko je to?“

„Ovde Čarli...“

„Ko?“

„Čarli Džordž, doktore. Mora da me se sećate.“

Šaka ga je vukla sve dalje i dalje od telefona sa svakom dragocenom sekundom. Mogao je da oseti kako mu slušalica klizi između ramena i uha.

„Kako rekoste?“

„Čarls Džordž. Zaboga, Džedvajn, morate mi pomoći.“

„Pozovite sutra moju kancelariju.“

„Ne shvatate. Moje šake, doktore... one su izvan kontrole.“

Čarliju se stomak trže kada on oseti kako mu nešto mili po boku. Bila je to njegova leva šaka, koja je prelazila na prednju stranu tela i naniže, ka njegovim preponama.

„Da se nisi usudila“, upozori je on, „ti pripadaš meni.“

Džedvajn je bio zbunjen. „Kome se to obraćate?“ upitao je.

„Svojim šakama! One žele da me ubiju, doktore!“ On dreknu na dalje napredovanje šake. „Ne smeš! Stani!“

Ignorišući despotove povike, Leva obuhvati Čarlijeve testise i stegnu ih kao da joj je do krvi. Nije se razočarala. Čarli vrisnu u slušalicu kada Desna iskoristi prednost njegove rastrojenosti i natera ga da izgubi ravnotežu. Slušalica skliznu na pod, sa Džedvajnovim pitanjima zamračenim bolom u njegovim preponama. On pade teško na pod i udari glavom o sto pri padu.

„Gaduro“, reče on svojoj šaci. „Gaduro jedna.“ Bez kajanja, Leva ustrča uz Čarlijevo telo, da se pridruži Desnoj na ploči stola, ostavivši Čarlija da visi stežući šakama sto za kojim je toliko često ručavao, za kojim se toliko često smejao.

Trenutak kasnije, pošto su razmotrile taktiku, uvidele su da im odgovara da ga puste da padne. Jedva je bio svestan da su ga pustile. Glava i prepone su mu krvarili; sve što je želeo bilo je da se za izvesno vreme sklopča i pusti da bol i mučnina posustanu. Ali, buntovnice su imale druge planove i on je bio bespomoćan da im se suprotstavi. Bio je samo ovlaš svestan toga da one sada zarivaju prste u duboki flor tepiha i vuku njegovo mlitavo telo prema vratima trpezarije. Iza tih vrata nalazila se kuhinja; puna testera za meso i noževa za bifteke. Čarli zamisli sebe kao ogroman kip koji stotine oznojenih radnika vuku ka njegovom poslednjem počivalištu. Nije to bio lak put: telo se kretalo uz drhtaje i trzaje, nokti na nožnim prstima hvatali su flor tepiha, salo na prsima bolelo ga je od trenja. Ali, kuhinja je sada bila samo metar daleko. Čarli oseti prag na licu; zatim pločice, ledeno hladne. Dok su ga vukle duž poslednjih metara po kuhinjskom podu, njegova izmučena svest grčevito se vraćala. Na slaboj mesečini mogao je da vidi poznati prizor, šporet, frižider

koji zuji, kantu za otpatke sa pedalom, sudoperu. Sve se to nadnosilo nad njim: osećao se kao crv.

Njegove šake stigoše do šporeta. Uspinjale su se uz njegov prednji deo, a on ih je pratio kao zbačeni Kralj koji ide na gubilište. Sada su se kretale neumoljivo po radnoj površini, zglobova belih od napora, sa njegovim mlitavim telom u poteri. Mada on to nije mogao ni da vidi ni da oseti, njegova Leva šaka zgrabila je suprotni kraj ploče kabineta, ispod niza noževa koji su se nalazili na svojim propisanim mestima u polici na zidu. Ravni noževi, nazubljeni noževi, noževi za guljenje, noževi za sečenje – svi zgodno smešteni iza daske za seckanje, gde se odvodni žleb pružao do sudopere koja je mirisala na borovinu.

Veoma daleko, on pomisli da čuje policijske sirene, ali to mu je verovatno samo zujalo u mozgu. On malo okrenu glavu. Bol mu je prolazio od jedne slepoočnice do druge, ali mučnina nije bila ništa prema strašnom kolutu koji je načinio njegov stomak kada je on konačno registrovao njihove namere.

Sečiva su sva bila oštra, znao je to. Oštre kuhinjske alatke bile su pitanje vere kod Elen. On počeo mahati glavom napred i nazad; poslednje, frenetično poricanje čitavog košmara. Ali, nije postojao niko koga je mogao da moli za milost. Samo njegove rođene šake, proklete bile, koje su se zaverile u ovom ludilu.

Tada zazvoni zvono. To nije bila iluzija. Zazvoni jednom, pa ponovo, i ponovo.

„Eno!“ reče on glasno svojim mučiteljicama. „Čujete to, gadure? Neko je došao. Znao sam da će doći.“

On pokuša da se osovi na noge, okrenuvši glavu na vrtoglavoj osi kako bi video šta ta starmala čudovišta rade. Kretale su se brzo. Levi ručni zglob već mu je uredno bio smešten na središte daske za seckanje...

Zvono se ponovo oglasi, dugim, nestrpljivim zvrjanjem.

„Ovde!“ dreknu on promuklo. „Ovde sam. Provalite vrata!“

On baci pogled u užasu između šake i vrata, vrata i šake, proračunavajući sopstvene šanse. Bez žurbe, ekonomično, njegova desna šaka posegla je naviše za satarom za meso koja je visila o rupi u svom sečivu na kraju police. Čak ni sada nije sasvim mogao da veruje da se njegova rođena šaka – njegova saputnica i branilac,

ud koji mu je potpisivao ime, koji mu je milovao ženu – sprema da ga obogalji. Ona odmeri težinu satare, proveri ravnotežu alatke, bezobrazno sporo.

Iza sebe, on začu buku razbijanja stakla dok je policija lomila okno na ulaznim vratima. Koliko u ovom trenu, posežu kroz rupu ka bravi i otvaraju vrata. Ako budu brzi (veoma brzi), moći će da prekinu ovaj čin.

„Ovde!“ dreknu on. „Ovamo!“

Na njegov povik odgovori tanki zvižduk: zvuk satare u padu – brzom i smrtonosnom – ka njegovom ručnom zglobu koji je čekao. Leva oseti udar po sopstvenom korenu, i neizrecivo ushićenje jurnu kroz njenih pet udova. Čarlijeva krv krstila joj je nadlanicu vrelim štrcanjem.

Glava tiranina nije načinila nikakav zvuk. Jednostavno je klonula natrag, kada joj je sistem zbog šoka nateran na nesvest, što je za Čarlija bilo dobro. Bio je pošteđen grgotanja svoje krvi dok je ona oticala niz otvor sudoperere. Takođe je bio pošteđen drugog i trećeg udarca, koji mu je konačno odvojio šaku od ruke. Bez oslonca, njegovo telo preturi se unazad i sudari se pri padu sa policom za povrće. Luk se otkotrlja iz svoje mrke kese i odskoči po lokvi koja se širila u pulsevima oko njegovog praznog ručnog zgloba.

Desna ispusti sataru, koja začangrlja po praznoj sudoperi. Iscrpljena, šaka oslobodilac dopusti sebi da sklizne sa daske za seckanje i pade natrag na tiraninove grudi. Njen posao bio je završen. Leva je bila slobodna, i još je živela. Revolucija je počela.

Oslobođena šaka odmile do ivice kabineta i pridiže se na kažiprstu da onjuši novi svet. Desna momentalno mahnu u gestu pobede, pre nego što je nedužno klonula na Čarlijevo telo. Za trenutak u kuhinji se nije ništa pomeralo osim Leve šake koja je opipavala slobodu prstom, i sporog spuštanja krvavih potočića niz prednji deo kabineta.

Tada nalet hladnog vazduha iz trpezarije upozori Levu na neposrednu opasnost. Ona potrča u zaklon, dok je tutnjava nogu policajaca i brbljanje protivrečnih naredbi uznemiravalo scenu trijumfa. Upali se svetlo u trpezariji, i preplavi telo na kuhinjskim pločicama.

Čarli je video svetlost iz trpezarije na kraju veoma dugog tunela. Udaljavao se od nje popriličnom brzinom. Već je bila samo tačkica.

Odlazio je... odlazio...

Kuhinjsko svetlo zazuja i ožive.

Dok su policajci ulazili kroz kuhinjska vrata, Leva se pognula iza korpe za otpatke. Nije znala ko su ovi uljezi, ali osećala je od njih pretnju. Način na koji su se saginjali iznad tiranina, način na koji su ga mazili, pridizali, govorili mu blage reči: oni su bili neprijatelji, u to nije ni najmanje sumnjala.

Odozgo se začu glas; mlad i pištav od straha.

„Naredniče Japer?“

Policajac kraj Čarlija ustade i ostavi svoje, saradnike da dovrše podvez. „Šta je bilo, Raferti?“

„Ser! Ovde gore, u spavaćoj sobi, nalazi se telo. Žensko.“

„Dobro.“ Japer progovori u svoj radio. „Dovedite sudske veštake. I gde su ambulantna kola? Imamo ovde gadno osakaćenog čoveka.“

On se okrenu natrag prema kuhinji i obrisu kap hladnog znoja sa gornje usne. Dok je to činio, učini mu se da vidi kako se nešto kreće preko kuhinjskog poda prema vratima; nešto što su njegove umorne oči interpretirale kao krupnog crvenog pauka. Bila je to varka svetlosti, bez ikakve sumnje. Japer nije bio aranhidofil, ali bio je siguran da među pripadnicima te vrste nije postojala takva zver.

„Ser?“ Čovek kraj Čarlija takođe je video, ili makar osetio, kretanje. Podigao je pogled prema pretpostavljenom. „Šta je to bilo?“ želeo je da zna.

Japer ga pogleda odozgo belo. Vratanca za mačku smeštena nisko na kuhinjskim vratima lupnuše pri zatvaranju. Šta god bilo, umaklo je. Problem je u tome, pomislio je, što očekuju od tebe da sve znaš. Vratanca za mačku ljuljala su se na svojim šarkama.

„Mačka“, odgovori Japer, ne poverovavši u sopstveno objašnjenje ni za jedan jedini trenutak.

Noć je bila hladna, ali Leva to nije osećala. Obišla je oko kuće, držeći se zida kao pacov. Osećaj slobode izazivao je ushićenje. Ne osećati naređenja tiranina u svojim nervima; ne trpeti težinu njegovog smešnog tela, niti biti primorana da se povinuje njegovim beznačajnim zahtevima. Ne morati da uzima i nosi za njega, da obavlja za njega prljave stvari; ne biti poslušna njegovoj trivijalnoj volji. Bilo je to kao rođenje u novom svetu; opasnijem svetu, možda,

ali toliko bogatijem mogućnostima. Znala je da je na njoj sada zastrašujuća odgovornost. Ona je bila jedini dokaz života posle tela: i nekako mora preneti tu radosnu činjenicu svim onim robovima kojima bude mogla. Veoma brzo, dani služenja biće gotovi jednom za svagda.

Stala je na uglu kuće i onjušila otvorenu ulicu. Policajci su dolazili i odlazili: crvena svetla su bleštala, plava svetla su bleštala, upitna lica virila su iz kuća preko puta i bunila se zbog uznemiravanja. Da li da pobuna započne tamo: u tim osvetljenim domovima? Ne. Bili su suviše razbuđeni, ti ljudi. Bolje da pronade usnule duše.

Šaka otrča preko prednjeg vrta, zastajkujući nervozno zbog svakog glasnog koraka, ili naređenja koje kao da se odnosilo na nju. Pronašavši zaklon u neoplevljenoj biljnoj međi, dospela je do ulice neprimećena. Nakratko, kada se smandrljala na pločnik, obazrela se.

Čarlija, tiranina, dizali su u ambulantna kola, sa grozdom boca sa lekovima i krvlju obešenim iznad ležaja, odakle mu je njihova sadržina tekla u vene. Na njegovim grudima, Desna je ležala nepomična, naterana lekovima na neprirodni san. Leva je posmatrala kako čovekovo telo nestaje iz vidokruga; bol zbog razdvajanja od doživotne saputnice bio je toliki da se jedva dao izdržati. Ali, bili su tu drugi, hitniji prioriteti. Vратиće se ona natrag, za izvesno vreme, i osloboditi Desnu onako kako je i ona bila oslobođena. A onda će nastupiti njihovo vreme.

(Kako će to izgledati, kada svet bude naš?)

U foajeu Udruženja mladih hrišćana (YMCA), na ulici Monmout noćni čuvar je zevnuo i smestio se u udobniji položaj na svojoj stolici na okretanje. Udobnost je za Kristija bila sasvim relativna stvar; šuljevi su ga svrbeli na koji god guz da osloni težinu: a večeras su izgleda bili osetljiviji nego obično. Zanimanje sa puno sedenja, biti noćni čuvar, ili je bar tako Pukovnik Kristi odabrao da interpretira svoje dužnosti. Jedan površan obilazak zgrade oko ponoći, koliko da se uveri da su sva vrata zaključana i zabravljena, a onda bi se skrasio za noćnu dremku i neka je svet proklet do pakla i natrag, ali nije imao nameru da ponovo ustaje osim u slučaju zemljotresa.

Kristi je imao šezdeset dve godine, bio je rasista i ponosio se time. Osećao je samo prezir prema crncima koji su cunjali hodnicima YMCA, uglavnom mladićima bez odgovarajućeg doma u koji bi otišli, lošim momcima koje su lokalne vlasti ostavljale na pragu kao neželjene bebe. I to kakve bebe. Smatrao ih je klipanima, sve do jednog; većito su se gurali i pljuvali po čistom podu; svaki slog bio im je psovka. Večeras, kao i uvek, nasadio se na šuljeve i, između partija dremeža, planirao kako da ih natera da ispaštaju za svoje uvrede, ako dobije makar polovinu šanse za to.

Prvo što je Kristi osetio od svog predstojećeg udesa bilo je nešto hladno i vlažno na njegovoj šaci. Otvorio je oči i spustio pogled niz ruku. U šaci mu se nalazila – koliko god to neverovatno izgledalo – odsečena šaka. Još neverovatnije, dve šake su razmenjivale stisak pozdrava, poput starih prijatelja. On ustade, načinivši nekoherentni zvuk gađenja u grlu, pokušavši da otkači stvar koju je nevoljno stezao drmanjem ruke poput čoveka kojem se žvaka zalepila za prste. Um mu se vrteo od pitanja. Zar je podigao taj predmet ni ne znajući to? Ako je tako, gde i za ime Božje, kome je pripadala? Još ga je više uznemiravalo pitanje kako je moguće da jedna stvar tako nesumnjivo mrtva može da se drži za njegovu šaku kao da nikada ne namerava da se razdvoji od njega?

On posegnu za vatrogasnim zvonom; bilo je to jedino što je mogao da smisli u ovoj bizarnoj situaciji. Ali pre nego što je mogao da dosegne dugme, njegova druga šaka odlutala je bez naredbe do gornje fioke njegovog stola i otvorila je. Unutrašnjost fioke bila je uzor organizovanosti: tu su mu ležali ključevi, sveska, raspored – skriven pozadi – njegov Kukri nož, koji mu je poklonio jedan Gurka za vreme rata. Uvek ga je držao tamo, za slučaj da se domoroci uzvrpolje. Kukri je bio izvrsno oružje: po njegovoj proceni, nije postojalo bolje. Gurke su imale priču koja je išla uz sečivo – da su mogle da preseku čoveku vrat tako čisto da bi neprijatelj pomislio da je udarac promašio – sve dok ne bi klimnuo glavom.

Njegova šaka uze Kukri za izrezbarenu dršku i brzo – isuviše brzo da Pukovnik shvati njenu nameru pre nego što je stvar okončana – spusti sečivo na njegov ručni zglobov, odsekavši mu drugu šaku lakim, elegantnim udarcem. Pukovnik pobele kada mu krv prsnu kao vodoskok na završetku ruke. Zatetura se unazad, saplevši se preko

obrtne stolice, i tresnu o zid svoje male kancelarije. Portret Kraljice spade sa svoje kuke i razbi se iza njega.

Ostatak je bio san o smrti: posmatrao je bespomoćno kako dve šake – jedna njegova, druga zver koja je nadahnula ovu propast – podižu Kukri kao sekiru nekog diva; vide kako mu preostala šaka ispuzava između nogu i priprema se za sopstveno oslobođenje; vide podignuti nož u padu; vide ručni zglobovi gotovo presečeni, zatim ponovo obrađeni i meso razdvojeno, kost pretesterisanu. Na samom kraju, kada je Smrt došla po njega, on opazi kako se tri životinje sa ranama umesto glava ludiraju kraj njegovih nogu, dok mu je iz patrljaka teklo kao iz slavina i dok mu je od vreline lokve znoj izbijao na čelo, uprkos jezi u njegovoj utrobi. Hvala i laku noć, Pukovniče Kristi.

Baš je laka ova revolucija, pomislila je Leva dok se trio uspinjao stepenicama YMCA. Svakim satom bile su sve jače. Na prvom spratu nalazile su se ćelije; u svakoj, po par zatvorenika. Despoti su ležali, u svom neznanju, sa šakama na grudima ili na jastucima, ili prebačenim preko lica u snu, ili obešenim blizu poda. Nemo, borci za slobodu kliznuše kroz odškrinuta vrata i počеше da se veru uz posteljinu, dodirujući prstima dlanove koji su ih čekali, maženjem podstičući skrivenu odvratnost, milovanjem sprovodeći pobunu u delo...

Bosvel se osećao bolesno kao pas. Sagnuo se iznad lavaboa u klozetu na kraju hodnika i pokušao da povrati. Ali u njemu nije ostalo ništa, samo trema u jami njegovog stomaka. Trbuh mu je bio nadražen naprezanjem; glava mu je otekla. Zašto nikada nije naučio lekciju o sopstvenoj slabosti? On i vino bili su loši drugovi, oduvek. Sledeći put, obećao je sebi, neće ga ni pipnuti. Stomak mu se ponovo okrenu. Evo ničega, pomisli on dok su mu se grčevi uspinjali uz jednjak. On spusti glavu u lavabo i pokuša da bljune; naravno, ništa. Sačekao je da mu mučnina malo oslabi, a onda se uspravio i izbuljio u sopstveno sivo lice u masnom ogledalu. Izgledaš bolesno, čoveče, reče sebi. Kada je isplazio jezik svojim manje simetričnim crtama lica, napolju u hodniku započe urlanje. Za svojih dvadeset godina i dva meseca, Bosvel nikada nije čuo takav zvuk.

Oprezno, on priđe vratima klozeta. Razmisli dvaput o tome da ih otvori. Šta god da se događalo iza vrata, nije zvučalo kao žurka na koju bi on poželeo da upadne. Ali, to su bili njegovi prijatelji, zar ne? Braća po nesreći. Ako je izbila tuča, ili požar, morao je da pomogne.

On otključa vrata i otvori ih. Prizor koji mu se pojavio pred očima tresnu ga kao udarac čekića. Hodnik je bio slabo osvetljen – nekoliko prljavih sijalica gorelo je u nepravilnim intervalima, a tu i tamo pruga svetlosti padala je iz prolaza ka nekoj od spavaćih soba – ali najveći njegov deo bio je u mraku. Bosvel zahvati Jehu za male milosti. Nije želeo da vidi detalje događaja u prolazu; opšti utisak bio je dovoljno zabrinjavajući. Hodnik je bio ludnica; ljudi su se bacali okolo u panici, uz molbe, dok su istovremeno sekli sebe svakim mogućim oštrim instrumentom koji je mogao da im dopadne šaka. Većinu ljudi je poznavao, ako ne po imenu, ono bar iz prolaza. Bili su to razumni ljudi; ili bar do sada. Sada su se mahnito samosakatili, i većina ih je već bila obogaljena toliko da za njih nije bilo nade. Gde god da je Bosvel pogledao, isti užas. Noževi prineti ručnim zglobovima i podlakticama; krv u vazduhu kao kiša. Neko – je li to bio Hesus? – stavio je jednu šaku između vrata i dovratka i iznova i iznova treskao vratima po sopstvenom mesu i kostima, uz vrištanje da ga neko spreči u tome. Jedan od belih momaka pronašao je Pukovnikov nož i amputirao je njime sebi šaku. Otpala je dok je Bosvel gledao, pala na nadlanicu, iskrzanog korena, dok su njenih pet nogu zahvatale vazduh kao da voze bicikl, u pokušaju da je usprave. Nije bila mrtva; nije čak ni umirala.

Bilo je nekoliko njih koje ovo ludilo nije obuzelo; oni, jadnici, bili su topovsko meso. Podivljali ljudi su ih držali svojim ubilačkim šakama i sekli ih. Jedan – bio je to Savarino – gubio je dah dok ga je davio neki klinac kojem Bosvel nije znao ime; panker, sav u izvinjenjima, zurio je u sopstvene šake s nevericom.

Neko se pojavi iz jedne od spavaćih soba, sa šakom koja mu nije pripadala stegnutom oko grla, i zatetura se hodnikom prema klozetu. Bio je to Maknamara: čovek tako mršav, i tako stalno udrogiran da su ga znali kao osmeh na motki. Bosvel stade u stranu kada se Maknamara saplete, sa zagušenom molbom za pomoć, kroz otvorena vrata, i sruši se na pod klozeta. Ritao se i vukao petoprstog ubicu za vratom, ali pre nego što je Bosvel imao priliku da priđe i

pomogne mu, njegovo ritanje uspori, a onda, kao i njegovi protesti, potpuno prestade.

Bosvel uzmače od leša i pogleda još jednom u hodnik. Sada su mrtvi i oni na umoru blokirali uski prolaz, ponegde i u visini od po dvoje, dok su iste one šake koje su nekada pripadale tim ljudima trčkarale po hrapama u jarosnom uzbuđenju, pomažući da se amputacija dovrši tamo gde je to bilo neophodno, ili prosto igrajući po mrtvim licima. Kada je pogledao ponovo u klozet, druga šaka pronašla je Maknamaru, i naoružana džepnim nožićem, testerisala mu je ručni zglob. Ostavila je otiske prstiju u krvi od hodnika do leša. Bosvel požuri da zalupi vrata pre nego što preplave klozet. Dok je to činio, Savarinov ubica, izvinjavajući panker, bacio se niz prolaz, dok su ga smrtonosne šake vodile kao mesečara.

„Pomozi mi!“ zakrešta on.

On zalupi vrata u pankerovo molećivo lice i zaključa ih. Razjarene šake zadobovaše poziv na oružje po vratima, dok su pankerove usne, stisnute uz samu ključaonicu, i dalje molile: „Pomozi mi. Ne želim ovo da radim, čoveče, pomoz mi.“ Što ću ti pomoći, da ga jebeš, pomisli Bosvel i pokuša da odstrani molbe dok ne razmotri svoje mogućnosti.

Nešto mu je bilo na stopalu. On spusti pogled, znajući šta je to i pre nego što su mu ga oči otkrile. Jedna od šaka, leva šaka Pukovnika Kristija, prepoznao ju je po izbledejoj tetovaži, već mu je trčala uz nogu. Poput deteta sa pčelom na koži, Bosvel pomahnita, koprcajući se dok mu se ona verala uz torzo, ali previše uplašen da pokuša da je skine sa sebe. Krajičkom oka vide da je druga šaka, ona koja je tako živahno koristila džepni nožić na Maknamari, odustala od tog posla i da se sada kretala po podu kako bi se pridružila svojoj drugarici. Nokti su joj kuckali po pločicama kao noge krabe. Čak je i hodala postrance kao kraba: još nije savladala kretanje ka napred.

Bosvela su rođene šake još slušale; poput šaka nekolicine njegovih prijatelja (pokojnih prijatelja) napolju, njegovi udovi bili su zadovoljni tamo gde su; opušteni kao i njihov vlasnik. Bio je blagoslovljen šansom za preživljavanje. Morao je da je bude dostojan.

Iskravši se, on zgazi na šaku na podu. Začu kako mu prsti krckaju pod petom, i ta stvar se uskoprcava kao zmija, ali on je makar znao gde je dok se ponese sa drugim napadačem. Držeći i dalje zver

uhvaćenu pod stopalom, Bosvel se nagnu napred, zgrabi džepni nožić sa mesta gde je ležao kraj Maknamarinog ručnog zgloba, i gurnu šiljak noža u nadlanicu Kristijeva šake, koja mu je sada puzala uz trbuh. Napadnuta, ona mu ščepa meso, zarivši mu nokte u stomak. On je bio vitak, a trbušni mišići nisu bili zgodan rukohvat. Rizikujući da sam sebe raspori, Bosvel gurnu nož dublje.

Kristijeva šaka pokušava da se i dalje drži za njega, ali jedan poslednji ubod to je okončao. Šaka se opusti, i Bosvel je ukloni sa trbuha. Bila je probodena, na džepnom nožiću, ali još nije nameravala da umre i Bosvel je to znao. Držao ju je u ispruženoj ruci, dok su joj prsti grabili vazduh, a onda je zabio nož u gipsani zid, praktično prikovavši zver tamo, tako da nije mogla da mu naudi. Onda obrati pažnju na neprijatelja pod stopalom. Pritiskajući petom što je jače mogao, i začu kako puca još jedan prst, pa još jedan. Ona se i dalje neumorno koprcala. On ukloni stopalo sa šake i šutnu je što je jače i više mogao na suprotan zid. Ona tresnu u ogledalo iznad lavaboa, ostavi tamo trag kao bačeni paradajz, pa pade na pod.

Nije čekao da vidi da li je preživela. Sada je postojala nova opasnost. Još pesnica na vratima, još povika, još izvinjenja. Želele su unutra: i vrlo brzo uspeće im da to ostvare. On prekorači Maknamara i ode do prozora. Nije bio mnogo velik, ali to je takođe važno i za njega. On prebaci rezu, gurnu prozor naviše i otvori ga na prefarbanim šarkama, pa se provuče kroz njega. Negde na pola puta, seti se da je na visini prvog sprata. Ali pad, čak i težak pad, bio je bolji nego da ostane sa žurkom unutra. Sada su gurali vrata, učesnici te žurke: ona su popuštala pod pritiskom njihovog entuzijazma. Bosvel se izmigolji kroz prozor: pločnik se zaljulja pod njim. Kada su vrata pukla, on skoči, udari teško o beton. Gotovo odskoči na noge, proveriti udove, i Aleluja! ništa nije bilo slomljeno. Jeh voli kukavice, pomisli on. Iznad njega, panker je bio na prozoru i gledao u njega čežljivo.

„Pomozi mi“, reče on. „Ne znam šta radim.“ Ali, onda mu par šaka pronađe grlo, i izvinjenja se naglo prekinuše.

Pitajući se kome da ispriča, i u stvari šta, Bosvel krenu dalje od YMCA odeven samo u sportske gaćice i nesporene čarape, nikad toliko zahvalan u životu što mu je hladno. Osećao je slabost u levoj nozi: ali, svakako, to se dalo očekivati.

Čarli se probudio sa najsmešnijom mogućom zamisli. Pomislio je da je ubio Elen, a onda odsekao sebi šaku. Kakva je vrela kupka besmislica bila njegova podsvest, da iznađe takve izmišljotine! On pokuša da protrlja oči i istera san iz njih, ali nije imao šaku kojom bi to uradio. On se naglo uspravi u krevetu i dreknu iz sve snage.

Japer je ostavio mladog Rafertija da pazi na žrtvu brutalnog sakaćenja, sa strogim uputstvima da ga uzbuni čim Čarli Džordž bude došao sebi. Raferti je zaspao: dreka ga je probudila. Čarli pogleda momku u lice; bilo je tako zaprepašćeno, tako šokirano. On prestade da vrišti kada ga vide: preplašio je jadnika.

„Budni ste“, reče Raferti. „Da dovedem nekoga, šta mislite?“

Čarli ga je gledao belo.

„Ostanite gde ste“, reče Raferti. „Dovešću bolničarku.“

Čarli ponovo spusti zavijenu glavu na uštirkani jastuk i pogleda svoju desnu šaku, opruživši je, oprobavši mišiće. Kakva god obmana da ga je spopala tamo, u kući, sada je bila okončana. Šaka na završetku ruke bila je njegova; verovatno je oduvek bila njegova. Džedvajn mu je rekao za sindrom Pobunjenog Tela: za ubicu koji tvrdi da njegovi udovi vode sopstveni život umesto da prihvati odgovornost za svoja dela; za silovatelja koji sam sebe osakati, verujući da je uzrok njegov grešni ud, a ne um koji iza uma stoji.

E, pa on neće da se pravi. On je lud, i to je jednostavna istina u svemu. Neka mu urade sve što moraju svojim lekovima, sečivima i elektrodama: pristaće na sve radije nego da proživi još jednu noć užasa kao što je bila prethodna.

Došla je bolničarka: gledala je u njega kao da je iznenađena što je preživeo. Privlačno lice, pomisli on polusvesno; ljupka, hladna šaka na njegovom čelu.

„Da li je u stanju za ispitivanje?“ upita Raferti plašljivo.

„Moram da se konsultujem sa dr Mansonom i dr Džedvajnom“, odgovori privlačno lice i pokuša da se ohrabrujuće osmehne Čarliju. Ispao je malo iskrivljen taj osmeh, malo isforsiran. Očigledno je znala da je on luđak, eto zato. Plašila ga se, verovatno, a ko bi i mogao da je okrivi zbog toga? Napustila ga je da se prokonsultuje, ostavila Čarlija nervoznom Rafertijevom pogledu.

„... Elen?“ reče on posle izvesnog vremena.

„Vaša supruga?“ odgovori mladić.

„Da. Pitao sam se... je li ona...“

Raferti se uzvrpolji, ispreplevši palčeve u krilu. „Mrtva je“, reče on.

Čarli klimnu glavom. Znao je, naravno, ali morao je da bude siguran. „Šta će sada biti sa mnom?“ upita on.

„Pod nadzorom ste.“

„Šta to znači?“

„To znači da ja pazim na vas“, reče Raferti.

Momak se svojski trudio da mu pomogne, ali sva ta pitanja su ga zbunjivala. Čarli pokuša ponovo. „Hoću reći... šta dolazi posle nadzora? Kada će mi se suditi?“

„Zašto bi se vama sudilo?“

„Zašto?“ reče Čarli; da li je dobro čuo?

„Vi ste žrtva...“ treptaj zbunjenosti prelete preko Rafertijevog lica, „...zar ne? Vi niste to uradili... neko je vama to uradio. Neko vam je odsekao... šaku.“

„Da“, reče Čarli. „To sam bio ja.“

Raferti proguta knedlu pre nego što reče: „Izvinite?“

„Ja sam to uradio. Ubio sam svoju ženu, a onda odsekao sebi šaku.“

Jadni momak nije mogao sasvim to da pojmi. Razmišljao je o tome čitav minut pre nego što je odgovorio.

„Ali zašto?“

Čarli slegnu ramenima.

„To nema nikakvog smisla“, reče Raferti. „Hoću reći, ako ste već vi to uradili... gde je onda nestala šaka?“

Lilijan je zaustavila kola. Nešto se nalazilo na drumu malo ispred nje, ali nije mogla sasvim da razazna šta. Ona je bila stroga vegetarijanka (ako se izuzmu Masonske večere sa Teodorom) i posvećeni konzervacionista životinjskog sveta, pa je pomislila da to možda neka povređena životinja leži na drumu odmah izvan snopa njenih farova. Lisica, možda; čitala je da se one vraćaju u rubne urbane oblasti, kao rođeni strvožderi. Ali, zbog nečeg se osećala nelagodno; možda zbog nejasne svetlosti praskozorja, tako nestalne u svom sjaju. Nije bila sigurna da li da izađe iz kola ili ne. Teodor bi joj rekao da nastavi da vozi dalje, naravno, ali Teodor ju je ostavio,

zar ne? Prsti su joj zadumbarali po volanu zbog iritiranosti sopstvenom neodlučnošću. Šta ako je to zaista povređena lisica: usred Londona ih nije bilo toliko da je čovek mogao prosto da prođe drugom stranom ulice. Morala je da glumi Samarićanku, mada se osećala kao Farisejka.

Oprezno je izašla iz kola, i naravno, posle svega toga, nije imala šta da vidi. Otišla je ispred kola, koliko da bude sigurna. Dlanovi su joj bili vlažni; grčevi uzbuđenja prolazili su joj kroz ruke kao mali električni udari.

A onda zvuk: šapat stotina majušnih nogu. Čula je priče – smatrala ih je apsurdnim – o migracionim čoporima pacova koji prolaze gradom noću i proždiru do kosti svaku živu stvar na koju naiđu. Zamislivši pacove, osetila se više kao Farisejka nego ikada, i kročila je natrag ka kolima. Kada se njena duga senka, koju su farovi bacali napred, pomerila, otkrila je prvog pripadnika čopora. Nije to bio nikakav pacov.

Šaka, dugoprsta šaka, ispuzala je u žućkasto svetlo i pokazala na nju. Njen dolazak proprati smesta još jedno nemoguće stvorenje, zatim još tuce, i još tuce posle njih. Bile su u gomili kao krabe kod trgovaca ribom, i leđa koja su im se presijavala tiskala su se jedna uz druga, dok su im se noge trzale i kuckale, pri popunjavanju redova. Puko umnožavanje nije ih učinilo ništa verovatnijim; ali još dok je odbacivala taj prizor, one krenuše ka njoj. Ona načini korak unazad.

Osetila je bok automobila uz leđa, okrenula se i pružila ruku ka vratima. Bila su odškrinuta, hvala Bogu. Grčevi u njenim šakama sada su bili gori, ali ona im je još bila gospodarica. Dok su joj se prsti pružali ka vratima, ona izusti mali uzvik. Debela, crna pesnica čučala je na ručici, zgloba otvorenog u izuvijano, sasušeno meso.

Spontano, i svirepo, njene šake počеше da aplaudiraju. Najednom više nije imala kontrolu nad njima; tapšale su kao podivljale stvari koje odobravaju ovaj prevrat. Bilo je smešno ono što je radila, ali nije mogla da se uzdrži. „Prekinite!“ rekla je svojim šakama, „prekinite! Prekinite!“ One naglo prekinuše, i okrenuše se da je pogledaju. Znala je da gledaju u nju, onako, bez očiju, i osetila da su se umorile od njenog bezosećajnog ophođenja prema njima. Bez upozorenja, one suknuše ka njenom licu. Njeni nokti, njen ponos i dika,

pronađoše joj oči: za samo nekoliko trenutaka, čudo vida postalo je obična sluz na njenom obrazu. Oslepljena, izgubila je svaku orijentaciju i pala unazad, ali tamo je bilo puno šaka da je prihvate. Osećala je kako je pridržava more prstiju.

Dok su prevrtali njeno podivljalo telo u jarak, ostala je bez perike, one koja je toliko koštala Teodora u Beču. A isto tako, posle minimalnog ubeđivanja, i bez šaka.

Dr Džedvajn siđe stepenicama Džordžove kuće pitajući se (tek onako) da nije dekica njegove svete profesije, Frojd, možda pogrešio. Paradoksalne činjenice ljudskog ponašanja izgleda da se nisu uklapale u uredne Klasične odeljke u koje ih je on smeštao; možda je pokušaj da se racionalno gleda na ljudski um bio sam po sebi kontradikcija. Stao je u podnožju stepenica, bez stvarne želje da se vrati u trpezariju ili kuhinju, ali sa osećajem obaveze da još jednom pogleda poprište zločina. Od prazne kuće podilazila ga je jeza: i to što je bio sam u njoj, čak i sa policajcem koji je čuvao stražu na prednjem stepeniku, nije ga umirivalo. Osećao se krivim, osećao je da je izneverio Čarlija. Očito nije izvukao Čarlijevu psihu dovoljno iz dubina da dođe do prave stvari, do pravog motiva iza užasnih stvari koje je počinio. Da ubije sopstvenu ženu, o kojoj je sa toliko ljubavi pričao, u bračnom krevetu; a onda da odseče sebi šaku: bilo je to nezamislivo. Džedvajn pogleda svoje šake na tren, pogleda šare žila i purpurnoplavih vena kod ručnog zgloba. Policija je još podržavala teoriju o provalniku, ali on nije nimalo sumnjao da je Čarli to počinio – ubistvo, sakaćenje, sve. Jedina činjenica koja je još više užasavala Džedvajna bilo je to što on u svom pacijentu nije otkrio ni najmanju sklonost prema takvom činu.

On ode u trpezariju. Sudski medicinari su završili svoj posao oko kuće, na izvesnom broju površina nalazio se laki premaz praha za otiske prstiju. Čudo, zar ne, kako je svaka ljudska šaka tako različita? Sa vijugama jedinstvenim poput obrasca glasa ili lica. On zevnu. Čarlijev poziv ga je probudio usred noći, i od tada uopšte nije spavao. Posmatrao je kako previjaju Čarlija i odvoze ga, gledao kako istražitelji obavljaju svoj posao, posmatrao kako zora bela kao bakalar diže glavu tamo, iznad reke; popio je kafu, snuždio se, razmislio ozbiljno o tome da se odrekne svog poziva psihijatrijskog

konsultanta pre nego što ova priča stigne u novine, popio još kafe, predomislio se što se ostavke tiče i sada, očajan zbog Frojda i svakog drugog gurua, ozbiljno počeo da razmatra pisanje bestselera o svom odnosu sa ubicom supruge Čarlsom Džordžom. Tako će, ako i izgubi posao, imati nešto da spase iz čitave ove žalosne epizode. A Frojd? Bečki šarlatan. Šta je uopšte taj žderač opijuma imao bilo kome da kaže?

On klonu u jednu od stolica u trpezariji i oslušnu tišinu koja se spuštala na kuću, kao da zidovi, šokirani onim što su videli, zadržavaju dah. Možda je na tren zadremao. U snu, čuo je zvuk pucanja, sanjao psa i probudio se da bi ugledao mačku u kuhinji, debelu crno-belu mačku. Čarli je uzgredno pomenuo kućnog ljubimca: kako joj beše ime? Gorušica. Tako je: to je ime dobila zbog crnih mrlja iznad očiju, zbog kojih je stalno imala zabrinuti izraz. Mačka je posmatrala prolivenu krv na kuhinjskom podu, očito pokušavajući da pronađe način da obiđe lokvu i dođe do svoje činije sa hranom bez umakanja šapa u džumbus koji je njen gospodar ostavio za sobom. Džedvajn je gledao kako ona profinjeno bira put po kuhinjskom podu, i njuši svoju praznu činiju. Nije mu padalo na pamet da je nahrani; on je mrzeo životinje.

Pa, zaključio je, nije bilo svrhe u daljem zadržavanju u kući. Obavio je sva pokajanja koja je nameravao da obavi; osećao se onoliko krivim koliko je to njemu bilo moguće. Još jedan brzi pogled gore, samo za svaki slučaj, ako je možda propustio neki trag, a onda će poći.

Ponovo je sišao do podnožja stepenica kada je čuo kako mačka cvili. Cvili? Ne: pre će biti da vrišti. Kada je čuo njen krik, kičma kao da mu se pretvorila u stub leda po sredini leđa: hladna kao led, i isto tako krhka. Žurno, on se vrati istim putem kojim je i došao kroz hodnik, u trpezariju. Mačkina glava bila je na tepihu, zakotrljana između dve – dve – (reci to, Džedvajn) – šake.

On skrenu pogled sa igre dalje u kuhinju, gde je još tuce zveri trčalo po podu tamo-amo. Neke su bile na vrhu kredenca, i njuškale; druge su se uspinjale uz zid od lažnih cigala kako bi stigle do preostalih noževa na polici.

„O, Čarli...“ reče on blago, prekorevajući odsutnog manijaka. „Šta si to uradio?“

Oči mu se napuniše suzama; ne za Čarlijem, već za generacijama koje će doći kada on, Džedvajn, bude ućutkan. Prostopuđne, lakoverne generacije koje će verovati u efikasnost Frojda i Svetog Pisma Razuma. Oseti kako mu kolena klecaju, i klonu na tepih trpezarije, oćiju sada suviše punih da bi video jasno buntovnike koji su se okupljali oko njega. Osetivši da mu nešto strano ćući u krilu, on spusti pogled, i shvati da su to njegove rođene šake. Kažiprsti su im se ovlaš dodirivali, vrh uz manikirani vrh. Lagano, sa užasnom svrsishodnoću pokreta, kažiprsti podigoše svoje glave sa noktima i pogledaše ga odozdo. Onda se okrenuše i zapuzaše mu uz prsa, pronalazeći prstohvate u svakom prevoju njegovog italijanskog sakoa, u svakoj rupici za dugme. Kraj uspona došao je naglo, kod njegovog vrata; Džedvajnov takođe.

Ćarlijeva leva šaka se plašila. Trebalo joj je ohrabrenje, trebala joj je podrška: jednom rećju, trebala joj je Desna. Najzad, Desna je bila Mesija ovog novog doba, ona sa vizijom o budućnosti bez tela. Sada je armiji koju je Leva podigla trebao blesak te vizije, da se ne bi ubrzo degenerisala u kasapsku rulju. Ako se to dogodi, poraz će ubrzo uslediti: to je bila uobićajena mudrost svake revolucije.

I tako ih je Leva povelala natrag kući, u potrazi za Ćarlijem na poslednjem mestu gde ga je videla. Uzaludna nada, naravno, ta pomisao da će se on tamo vratiti, ali bio je to ćin oćaja.

Okolnosti, međutim, nisu izneverile buntovnice. Iako Ćarli nije bio tamo, dr Džedvajn jeste, a Džedvajnove šake ne samo da su znale gde su odveli Ćarlija, već i put do tog mesta, kao i sam krevet u kojem je on ležao.

Bosvel nije stvarno znao zašto beži, niti gde. Njegove kritićke sposobnosti bile su isključene, njegov osećaj za geografiju krajnje zbrkan. Ali neki deo njega kao da je znao kuda je krenuo, ćak i ako nije, zato što je poćeo da ubrzava kada je došao do mosta, a onda se trćkaranje pretvorilo u trk koji nije obraćao pažnju na pluća koja su ga pekla niti na glavu u kojoj mu je bubnjalo. I dalje bez ikakve druge namere osim da umakne, sada je shvatio da je zaobišao stanicu i da trći paralelno sa železnićkom prugom; prosto je išao tamo kuda su ga noge nosile, i tu je bio i poćetak i kraj.

Voz je naišao iznenadno, iz osvita. Nije zazviždao, nije upozorio. Možda ga je mašino vođa primetio, ali verovatno nije. Čak i da jeste, čovek nije mogao da bude odgovoran za događaje koji su usledili. Ne, za sve je on bio kriv: za to što su mu stopala najednom skrenula prema pruzi i kolena klecnula tako da je pao preko pruge. Bosvelova poslednja suvisla misao, kada su točkovi stigli do njega, bila je da voz ovim ne namerava ništa drugo osim da stigne od tačke A do tačke B, i usput, da mu čisto odseče noge između prepona i kolena. A onda se našao pod točkovima – dok su vagoni tutnjili nad njim – i voz je ispustio zvižduk (toliko nalik na vrisak) koji ga je odneo u mrak.

Crnog klinca su doveli u bolnicu odmah posle šest: bolnički dan počeo je rano, i duboko usnuli pacijenti razbudili su se da bi se suočili sa još jednim dugim i tegobnim danom. Šolje sivog, bljutavog čaja gurane su u odbojne šake, merile su se temperature, razdeljivali lekovi. Dečak i njegova strašna nesreća jedva da su i pobudili pažnju.

Čarli je ponovo sanjao. Ne jedan od svojih snova sa Gornjeg Nila, zahvaljujući Holivudskim brdima, niti iz Carskog Rima ili sa feničanskih galija sa robovima. Ovo je bilo nešto crno-belo. Sanjao je da leži u svom mrtvačkom sanduku. Elen je bila tamo (njegova podsvest očito još nije saznala za činjenicu njene smrti), kao i njegovi Majka i Otac. U stvari, čitav mu je život prolazio pred očima. Neko je došao (je li to bio Džedvajn? Utešni glas bio mu je poznat) da mu ljubazno zašrafi poklopac sanduka, i on je pokušao da upozori ožalošćene da je još živ. Kada ga oni nisu čuli, obuzela ga je panika, ali ma koliko vikao, reči nisu ostavljale nikakav utisak; sve što je mogao da radi bilo je da leži tamo i da ih pusti da ga zapečate u toj samrtničkoj spavaćoj sobi.

San je preskočio nekoliko brazdi. Sada je mogao da čuje stenjanje službe negde iznad glave. „Čovek ima samo kratak život pred sobom...“; začuo je škripu užadi, i senka groba kao da je zamračila mrak. Spuštali su ga u zemlju, iako je i dalje davao sve od sebe da se usprotivi. Ali, vazduh je postajao zagušljiv u toj rupi; bilo mu je sve teže i teže da diše, a kamoli da se glasno protivi. Jedva je uspevao

da uvuče ustajale tragove vazduha kroz bolne sinuse, ali usta kao da su mu bila zapušena nečim, cvećem možda, a on nije mogao da okrene glavu da ih ispljune. Sada je mogao da oseti lupu busenja po sanduku, i tako mu Hrista, mogao je da čuje crve svuda oko sebe, kako se oblizuju. Srce mu je toliko pumpalo da je mislio da će prsnuti; lice mu je bilo, sigurno, plavocrno od napora pri pokušajima da dođe do daha.

A onda, čudesno, neko je bio sa njim u sanduku, neko ko se upinjao da mu izvuče to iz ustiju, sa lica.

„G. Džordž!“ govorila je ona, taj anđeo dobrote. On otvori oči u mraku. Bila je to bolničarka iz bolnice u kojoj je bio – i ona se nalazila u sanduku. „G. Džordž!“ Paničila je, ta žena-uzor smirenosti i strpljenja; umalo nije zaplakala dok se upinjala da mu skine šaku sa lica. „Sami sebe davite!“ viknu mu ona u lice.

Druge ruke pomagale su joj sada u borbi, i pobeđivale su. Tri bolničarke su morale zajednički da mu uklone šaku, ali su uspele. Čarli ponovo poče da diše, proždrljivo gutajući vazduh.

„Jeste li dobro, g. Džordž?“

On otvori usta da razuveri anđela, ali glas ga je trenutno napustio. Bio je nejasno svestan toga da mu se šaka još bori na završetku ruke.

„Gde je Džedvajn?“ prodahta on. „Pronađite ga, molim vas.“

„Doktor trenutno nije na raspolaganju, ali će navratiti kasnije u toku dana da vas poseti.“

„Hoću da ga vidim odmah.“

„Ne brinite, g. Džordž“, odgovori bolničarka, uspostavivši ponovo svoj način ponašanja kraj bolesničke postelje, „daćemo vam samo blagi sedativ, pa ćete onda moći neko vreme da odspavate.“

„Ne!“

„Da, g. Džordž!“ odgovori ona, čvrsto. „Ne brinite, u dobrim ste rukama.“

„Ne želim više da spavam. Preuzmu kontrolu nad vama kada spavate, zar ne shvatate?“

„Ovde ste bezbedni.“

Znao je da nije tako. Znao je da nije bezbedan nigde, ne sada. Ne dok još ima šaku. Ona više nije bila pod njegovom kontrolom, ako je ikada uopšte i bila; možda je ona samo stvorila iluziju sluganstva

tokom ovih četrdeset i nešto godina, predstavu koja ga je uljuljkala u lažni osećaj autokratije. Sve je to želeo da kaže, ali ništa od toga nije mu dolazilo u usta. Umesto toga, samo je rekao: „Neću više da spavam.“

Ali, bolničarka je morala da poštuje proceduru. Odeljenje je ionako već bilo puno pacijenata, i sve ih je više dolazilo svakog sata (strašni prizori u YMCA, upravo je čula: desetine žrtava: pokušaj masovnog samoubistva), pa je ona mogla samo da da sedative uznemirenima i da nastavi sa poslom. „Samo jedan blagi sedativ“, reče ona ponovo, i sledećeg trena imala je u šaci iglu koja je pljuvala san.

„Saslušajte me samo na tren“, reče on, pokušavajući da izazove proces razmišljanja kod nje; ali sa njom se nije moglo raspravljati.

„Ne budite takvo dete“, korila ga je ona, dok su mu suze navirale.

„Ne shvatate“, objasni on, dok je prinosila iglu njegovoj veni u prevoju lakta.

„Sve možete da ispričate dr Džedvajnu, kada bude došao kod vas.“ Iгла mu je bila u ruci, klip je kretao naniže.

„Ne!“ reče on i trže ruku. Bolničarka nije očekivala takvo nasilje. Pacijent je ustao i napustio krevet pre nego što je ona stigla da dovrši zabadanje, i špic mu je još visio sa ruke.

„G. Džordž“, reče ona strogo. „Molim vas da se vratite u krevet!“

Čarli pokaza ka njoj svojim patrijkom.

„Da mi niste prišli“, reče on.

Ona pokuša da ga postidi. „Svi ostali pacijenti se dobro ponašaju“, reče ona. „Zašto vi ne možete?“ Čarli odmahnu glavom. Špic, koji mu se izvukao iz vene, pade na pod, još tri četvrtine pun. „Neću da vam ponavljam.“

„Prokleta ste u pravu, nećete.“

On jurnu kroz odeljenje, kroz špalir pacijenata s leve i desne strane. „Briši, dečko, briši!“ viknu neko. Bolničarka se dade u zakasnelu poteru, ali na vratima se umeša trenutni pomagač, bukvalno se bacivši pred nju. Čarli se izgubi iz vidokruga i nestade u hodnicima pre nego što je ona ustala i ponovo krenula za njim.

Tu je čovek mogao lako da se izgubi, shvati on ubrzo. Bolnica je bila sagrađena krajem devetnaestog veka, da bi zatim bila dograđivana kada su to fondovi i donacije omogućavali: jedno krilo 1911, još jedno posle Prvog svetskog rata, i još odeljenja u

pedesetim, kao i Čejnijevo memorijalno krilo 1973. Bio je to pravi lavirint. Trebaće im čitava večnost da ga pronađu.

Problem je bio u tome što se on nije naročito dobro osećao. Patrijak leve ruke počeo je da ga tišti dok je dejstvo lekova za smirenje prestajalo, i imao je jasan osećaj da krvari ispod zavoja. Osim toga, četvrtina šprica sedativa usporila mu je sistem. Osećao se pomalo glupo: i bio je siguran da mu se to vidi i na licu. Ali, nije nameravao da dopusti da ga privole da se vrati u taj krevet, natrag u san, sve dok ne sedne negde na neko tiho mesto i ne razmisli o čitavoj stvari.

Pronašao je utočište u jednoj majušnoj sobi na kraju hodnika, ovičenoj kabinetima za odlaganje dosjea i gomilama izveštaja; pomalo je zaudarala na vlagu. Pronašao je put do Memorijalnog krila, mada to nije znao. Sedmospratni monolit sagrađen pomoću zaveštanja milionera Frenka Čejnija, gradnju je obavila građevinska firma samog magnata, onako kako je starac zahtevao. Koristili su materijale lošije od standardnih i zastareli drenažni sistem, zbog čega je Čejni i umro kao milioner, i Krilo se krunilo od podruma naviše. Uvukavši se u lepljivu nišu između dva ormarića, zaklonjen od pogleda ako neko uđe, Čarli je čučnuo na pod i počeo da ispituje svoju desnu šaku.

„Pa“, upitao je razumnim tonom. „Objasni svoje ponašanje.“

Pravila se luda.

„Ne вреди ti“, reče on. „Provalio sam te.“

I dalje, prosto je sedela tamo na završetku njegove ruke, nedužna kao beba.

„Pokušala si da me ubiješ...“ optuži je on.

Sada se šaka malo otvori, bez njegove naredbe, i pokaza mu što ne treba.

„Mogla bi da pokušaš ponovo, zar ne?“

Zlokobno, ona počeo da opruža prste, kao klavirista koji se priprema za naročito tešku solo deonicu. Da, rekla je, mogla bih; kad god mi se prohte.

„U stvari, postoji vrlo malo toga što bih mogao da učinim da bih te sprečio, zar ne?“ reče Čarli. „Pre ili kasnije uhvatićeš me nesvesnog. Ne mogu da nađem nekoga ko bi me nadgledao do kraja života. I šta mi onda preostaje, pitam se ja? Kao da sam već mrtav, zar ne?“

Šaka se malo zatvori i buc masto meso dlana nabra joj se u bore zadovoljstva. Da, govorila je, gotov si, jadna budalo, i ne možeš ništa da učiniš.

„Ti si ubila Elen.“

Jesam, osmehnu se šaka.

„Ti si mi odsekla drugu šaku, kako bi mogla da pobegne. Jesam li u pravu?“

Jesi, reče šaka.

„Video sam je, znaš“, reče Čarli, „video sam je kako beži. A ti sada hoćeš da učiniš isto, je l' da? Hoćeš da se nadigneš i odeš?“

Tačno.

„Nećeš me ostaviti na miru, zar ne, sve dok ne stekneš slobodu?“

I opet si u pravu.

„E, pa onda“, reče Čarli, „mislím da se razumemo; i spreman sam da se nagodim sa tobom.“

Šaka se približi njegovom licu, puzeći po gornjem delu pižame, zaverenički.

„Pustiću te“, reče on.

Sada mu je bila na vratu i nije ga stezala čvrsto, ali dovoljno da ga unervozí.

„Pronaći ću način, obećavam. Giljotinu, skalpel, ne znam šta.“

Sada se trljala o njega kao mačka, milovala ga. „Ali, moraš to da uradiš onako kako ja to hoću, i kada ja to budem hteo. Jer, ako me budeš ubila, onda nećeš imati nikakvu šansu da preživiš, zar ne? Prosto će te sahraniti sa mnom, kao što su sahranili Tatine ruke.“

Šaka prestade sa milovanjem i pope se uz ormarić za spise.

„Jesmo li se nagodili?“ reče Čarli.

Ali, šaka ga je ignorisala. Najednom je izgubila svako interesovanje za nagodbe. Da je imala nos, sada bi njušila vazduh. U proteklih nekoliko sekundi, stvari su se izmenile; nagodba više ne važi.

Čarli nespretno ustade i priđe prozoru. Staklo je bilo prljavo iznutra, sa skorenim ptičjim izmetom napolju, neočišćenim nekoliko godina, ali on je kroz njega mogao da vidi vrt. Bio je smešten u skladu sa uslovima milionerovog zaveštanja: formalni vrt koji će predstavljati slavni spomenik njegovom dobrom ukusu, baš kao što je to zgrada bila za njegov pragmatizam. Ali otkad je zgrada počela da propada, vrt je ostavljen sam sebi. Nekoliko stabala u njemu ili je bilo mrtvo, ili

pognuto pod teretom nepotkresanih grana; živice su bile pune korova; klupe prevaljene na leđa, sa četvrtastim nogama u vazduhu. Samo je travnjak i dalje šišan, u znak malog ustupka brizi. Neko, neki doktor koji je izašao da popuši jednu, šetao je zagušenim stazama. Inače je vrt bio prazan.

Ali Čarlijeva šaka je bila gore, na staklu, i kuckala je po njemu, grebala ga noktima, u uzaludnom pokušaju da dopre do spoljnog sveta. Očito, još nešto se nalazilo tamo, osim haosa.

„Hoćeš napolje“, reče Čarli.

Šaka se spljošti uz prozor i poče da udar ritmički dlanom po staklu, kao dobošar nevidljive armije. On je odvuče sa prozora, ne znajući šta da radi. Ako ne usliši njene zahteve, ona može da ga povredi. Ako im udovolji, i pokuša da dospe do vrta, šta bi mogao da zatekne tamo? S druge strane, zar je imao izbora?

„U redu“, reče on. „Idemo.“

Napolju je hodnik bio ispunjen paničnom aktivnošću i jedva da je iko i pogledao ka njemu, uprkos činjenici da je nosio samo bolničku pižamu i da je bio bosonog. Zvona su zvonila, razglas prizivao ovog lekara ili onog, a ojađene ljude su smeštali između mrtvačnice i toaleta; pričalo se o strašnim prizorima na traumatološkom: momci bez šaka, desetine njih. Čarli se kretao prebrzo kroz gužvu da bi uhvatio neku suvislu rečenicu. Najbolje je da izgleda kao da ima neki cilj, pomislio je, da izgleda kao da ima svrhu i odredište. Trebalo mu je nešto vremena da locira izlaz u vrt, i znao je da mu šaka postaje nestrpljiva. Stezala mu se i opružala uz bok, terala ga dalje. A onda znak: Ka Memorijalnom vrtu Trusta Čejni, i on skrenu iza ugla u bočni hodnik, lišen užurbanog saobraćaja, sa vratima na suprotnom kraju koja su vodila ka otvorenom vazduhu.

Napolju je bilo veoma mirno. Ni ptice u vazduhu ili travi, ni pčele da zazuji među cvetnim kronicama. Čak je i doktor nestao, verovatno se vratio svojim operacijama.

Čarlijeva šaka sada je bila u ekstazi. Toliko se znojila da je sa nje curelo, i sva krv ju je napustila, tako da je izbledela u belo. Kao da mu nije više pripadala. Bilo je to drugo biće, za koje je on, zahvaljujući nekom nesrećnom hiru anatomije, bio prikačen. Biće presrećan kada je se otarasi.

Trava je pod njegovim nogama bila vlažna od rose, i ovde, u senci sedmospratnog bloka, bilo je hladno. Tek je bilo pola sedam. Možda su ptice još spavale, ptice usporene u svojim košnicama. Možda u ovom vrtu i nije bilo ničega zastrašujućeg: samo ruže istrulelih krunica i rani crvi, koji se prevrću u rosi. Možda njegova šaka nije imala pravo, pa se ovde napolju nalazilo samo jutro.

Dok je tumarao vrtom, primetio je tragove doktora, tamnije na srebmozelenom travnjaku. I tek kada je stigao do drveta, i kada je trava pocrvenela, shvatio je da tragovi vode samo u jednom smeru.

Bosvel, u dragovoljnoj komi, nije osećao ništa, i zbog toga mu je bilo drago. Njegov um maglovito je prepoznavao mogućnost buđenja, ali ta misao bila je toliko neodređena da mu je bilo lako da je odbaci. Povremeno bi mu se pokoji opiljak stvarnog sveta (bola, snage) zakotrljao pod kapcima, osvetlio za tren, a onda odlepršao. Bosvel nije želeo ništa od toga. Nije želeo svest, nikada više. Osećao je šta bi značilo probuditi se: osećao je šta ga čeka tamo napolju, i kucka petama.

Čarli je podigao pogled u granje. Drvo je rađalo dve zapanjujuće vrste voća.

Jedno je bilo ljudsko biće; hirurg sa cigaretom. Bio je mrtav, vrata uglavljenog u račvu gde su se spajale dve grane. Nije imao šake. Ruke su mu se završavale okruglim ranama iz kojih su se još cedili teški ugrušci brilijantne boje, dole na travu. Iznad njegove glave, drvo se rojilo drugim voćem, još neprirodnijim. Šake su bile svuda, činilo se: stotine njih, razbrbljane kao manuelni parlament dok su raspravljale o svojoj taktici. Svih boja i oblika, verale su se gore-dole po zanjihanim granama.

Kada ih je video ovako okupljene, metafore su se srušile. Bile su ono što su bile: ljudske šake. U tome je bio sav užas.

Čarli je želeo da pobegne, ali njegova desna šaka nije htela ni da čuje. Ovo su bili njeni sledbenici, okupljeni u tolikom izobilju, i čekali su njene parabole i proricanja. Čarli je pogledao mrtvog doktora, pa ubilačke šake, a onda pomislio na Elen, njegovu Elen, ubijenu bez njegove namere, već hladnu. Platiće one za taj zločin: sve. Dok god ga ostatak tela bude slušao, nateraće ih da plate. Bilo je kukavički

pokušati da se nagodi sa tim tumorom na ručnom zglobu; sada je to uvideo. Ona i njoj slične bile su poput pošasti. Nije im bilo mesto među živima.

Armija ga ugleda, i vest o njegovom prisustvu prođe kroz nju kao požar. One pohriše niz deblo, a neke popadaše kao prezrele jabuke sa nižih grana, željne da zagrle Mesiju. Za nekoliko trenutaka preplaviće ga, i svaka prednost biće izgubljena. Sad ili nikad. On se okrenu od drveta pre nego što je njegova desna šaka mogla da zgrabi granu, i podiže pogled ka Čejnijevom memorijalnom krilu, u potrazi za nadahnućem. Toranj se nadnosio iznad vrta, sa prozorima zaslepljenim nebom, sa zatvorenim vratima. Tamo nije bilo utočišta.

Iza sebe on začu šapat trave dok su po njoj stupali bezbrojni prsti. Već su mu bile za petama, pune entuzijazma dok su sledile svog vođu.

Naravno da će poći, shvati on, kuda god ih bude poveo, poći će. Možda je njihovo slepo obožavanje njegove preostale šake bila slabost koja se mogla iskoristiti. On ponovo osmotri zgradu i njegov očajnički pogled otkri požarno stepenište; ono se pružalo u cik-cak liniji uz bočni zid zgrade sve do krova. On jurnu ka njemu, iznenadivši i sebe sopstvenom naglom brzinom. Nije imao vremena da se osvrne i vidi da li ga slede, morao je da veruje njihovoj odanosti. Posle samo nekoliko koraka, njegova pobesneta šaka bila mu je na vratu, zapretivši da mu iščupa grkljan, ali on je jurio i dalje u sprintu, ne obazirući se na njeno grebanje. Stigao je do dna požarnog stepeništa i, okretan zahvaljujući adrenalinu, jurnuo uz metalne stepenice preskačući po dve i tri odjednom. Ravnoteža mu nije bila naročito dobra bez šake kojom bi se pridržavao za ogradu, ali zar je bilo važno ako stekne modricu ili dve? To je ipak samo bilo njegovo telo.

Na trećem odmorištu usudio se da baci pogled dole, niz rešetkaste stepenice. Sveže cveće procvalo je kao tepih na tlu u podnožju požarnog stepeništa i širilo se uz stepenice prema njemu. Nailazile su u gladnim stotinama, sve u noktima i mržnji. Neka dođu, pomisli on; neka gadure dođu. Započeo sam ovo, mogu ovo i da okončam.

Na prozorima Čejnijevog memorijalnog krila pojavi se mnoštvo lica. Uspaničeni glasovi puni neverice dopreše sa nižih spratova. Sada je bilo prekasno da im priča svoju životnu priču; moraće da je skrpe

nekako sami. A kako će to ispasti fina slagalica! Možda će, u pokušaju da shvate šta se dogodilo ovog jutra doći do nekog verovatnog rešenja; do objašnjenja za ovu pobunu koje on nije našao; ali, sumnjao je.

Sada na četvrtom spratu, korak do petog. Desna šaka kopala mu je po vratu. Možda je krvario; ali opet, možda je to bila kiša, topla kiša, koja mu je prskala po grudima i niz noge. Još dva sprata, pa krov. Na metalnoj konstrukciji ispod njega čuo se šum, zvuk bezbroj nogu dok su se pentrale prema njemu. Računao je na njihovo obožavanje, i imao je pravo. Krov je sada bio samo desetak koraka daleko, i on se usudi da još jednom pogleda niz svoje telo (nije to bila kiša na njemu) da bi ugledao požarno stepenište potpuno prekriveno šakama, nalik na lisne vaši u grozdu na cvetnoj dršci. Ne, to je ponovo bila metafora. Dosta sa tim.

Vetar je šibao na toj visini, i bio je svež, ali Čarli nije imao vremena da uživa u njemu. Uzverao se preko parapeta visokog dve stope na krov prekriven šljunkom. Leševi golubova ležali su u lokvama, pukotine su vijugale po betonu, kofa sa natpisom PRLJAVI ZAVOJI ležala je postrance, sa zelenom sadržinom. On krenu kroz tu divljinu kada se prvi pripadnik armije uskobeljao na prstima preko parapeta.

Bol u njegovom grlu sada mu je dopirao do zahuktalog mozga, dok su mu se izdajnički prsti migoljili preko dušnika. Ostalo mu je još malo energije posle trke uz požarno stepenište, i prelazak do suprotne strane (neka to bude pravi pad, na beton) bio je težak. On se saplete jednom, pa onda ponovo. Sva snaga nestala mu je iz nogu, i besmislice su mu ispunile glavu umesto suvislih misli. Jedan koan, budistička zagaonetka koju je jednom video na koricama neke knjige, svrbeo ga je u pamćenju.

„Kako zvuči?...“ počinjala je, ali on nije mogao da dovrši frazu, koliko god da se trudio.

„Kako zvuči?...“

Zaboravi na zagonetke, naredi on sebi, primoravši noge na novi korak, pa onda još na jedan. Umalo nije pao uz parapet na suprotnoj strani krova, i zagledao se dole. Bio je to pravi pad. Dole, ispred zgrade, nalazilo se parkiralište. Bilo je pusto. On se još više nagnu i kapljice krvi pocureše mu sa izgrebanog vrata, gubeći se brzo, dole, dole, da ovlaže tle. Stižem, reče on gravitaciji, i Eleni, pa pomisli

koliko će dobro biti umreti i nikada više ne brinuti o tome da li će mu desni krvariti kada bude prao zube, da li će mu se struk proširiti, ili će neka lepotica proći kraj njega na ulici, lepotica čije bi usne uzalud poželeo da poljubi. I najednom, armija je bila na njemu, zarojivši mu se na nogama u groznici pobede.

Dođite samo, reče on dok su mu prekrivale telo od glave do pete, bezumne u svom entuzijazmu, pođite tamo kuda idem.

„Kako zvuči?...“ Fraza mu je bila na vrhu jezika.

O, da: sada mu je došla: „Kako zvuči kada jedna šaka tapše?“ Bilo je tako zadovoljavajuće setiti se nečega što si se toliko upinjao da iskopaš iz podsvesti, kao kada pronađeš neku tricicu koju si mislio da si zauvek izgubio. Zadovoljstvo prisećanja zasladi mu poslednje trenutke. On se baci u prazan prostor, u premetanje i premetanje sve do naglog kraja dentalne higijene i lepote mladih žena. Pošle su za njim kao kiša, razbijajući se na betonu oko njegovog tela, talas za talasom, bacajući se u smrt za svojim Mesijom.

Za pacijente i bolničarke nagurane uz prozore bio je to prizor iz sveta čuda; kiša žaba bila bi u poređenju sa tim uobičajena. Izazvalo je to pre strahopoštovanje nego užas: bilo je kao iz neke bajke. Prebrzo, prestalo je, i minut ili dva kasnije nekoliko hrabrih duša izašlo je među ostatke da vide šta se videti moglo. Bilo je tu mnogo toga: a opet, nije bilo ničega. Bio je to redak prizor, naravno; užasan, nezaboravan. Ali, u njemu se nije moglo otkriti nikakvo značenje; samo rekviziti jedne male apokalipse. Nije se moglo učiniti ništa osim da se to počisti, i šake onih koji su to radili slušale su ih sa oklevanjem, dok su leševi popisivani i pakovani za buduća ispitivanja. Nekoliko onih koji su se time bavili pronašlo je privatni trenutak za molitvu: za objašnjenja; ili makar za san bez snova. Čak su i površni agnostici u osoblju bili iznenađeni kada su otkrili koliko je lako priljubiti dlan uz dlan.

U svojoj privatnoj sobi za intenzivnu negu, Bosvel je došao sebi. Pružio je ruku ka zvonu kraj kreveta i pritisnuo ga, ali niko mu nije odgovorio. Neko je bio sa njim u sobi, i krio se iza paravana u uglu. Čuo je kako uljez vuče noge.

On ponovo pritisnu zvono, ali zvona su zvonila svuda u zgradi, i činilo se da na njih niko ne odgovara. Upotrebivši ormarić kraj sebe

kao oslonac, pridigao se do ruba kreveta kako bi bolje video tog šaljivdžiju.

„Izađi“, promrmlja on kroz suve usne. Ali, gadu se nije žurilo. „Izađi... znam da si tamo.“

On se privuče još malo, i nekako odjednom shvati da mu je središte ravnoteže drastično izmenjeno, da nema noge, da će pasti sa kreveta. On ispruži ruke da spreči udarac glavom o pod i uspe u tome. Ipak, ostao je bez daha. Ošamućen, ostao je da leži tamo gde je pao, pokušavajući da se orijentiše. Šta se dogodilo? Gde su mu noge, tako mu Jeha, gde su mu noge?

Njegove zakrvavljene oči osmotriše sobu, i zaustaviše se na golim stopalima koje su mu sada bile metar od nosa. Etiketa oko članka obeležavala ih je za peć. On diže pogled, i vide da su to njegove noge, koje stoje tamo odsečene između prepona i kolena, ali i dalje žive i cupkave. Za trenutak je mislio da nameravaju da mu naude: ali ne. Pošto su mu objavile svoje prisustvo, ostavile su ga da leži tamo, zadovoljne što su slobodne.

A zar im nisu i njegove oči zavidile na slobodi, zapitao se, nije li i njegov jezik bio željan da mu umakne iz ustiju i ode, i nije li se to svaki deo njega, na svoj suptilni način, pripremao da ga odbaci? On je bio savez koji je na okupu držalo samo krajnje osetljivo primirje. A sada, sa ovim presedanom, koliko će proći do sledeće pobune? Minuti? Godine?

On sačeka, sa srcem u ustima, pad Carstva.

NELJUDSKO STANJE

„Znači, ti si jedan od njih?“ upita Red, zgrabivši skitnicu za rame prljavog kaftana.

„Koji jedan?“ odgovori lice skoreno u prljavštinu; osmatrao je kvartet mladića koji su ga priterali u ugao očima glodara. Tunnel u kom su ga zatekli kako se olakšava bio je daleko od nade ili pomoći; svi su oni to znali, a izgleda da je znao i on. „Ne znam o čemu to govoriš.“

„Pokaziv'o si se pred decom“, reče Red.

Čovek odmahnu glavom, dok mu je potočić pljuvačke curkao sa usne u zamršeni žbun brade. „Nisam ništa učinio“, insistirao je on.

Brendan se zagega do čoveka, uz šuplji odjek koraka u tunelu. „Kako se zoveš?“ upita on, varljivo ljubazno. Mada mu je nedostajala Redova visina i zapovedničko ponašanje, ožiljak usečen u Brendanov obraz od slepoočnice do vilice nagoveštavao je da poznaje patnju, kako u davanju, tako i u pružanju. „Ime“, zatražio je on, „neću te ponovo pitati.“

„Poup“, promrmlja starac, „gospodin Poup.“

Brendan se iscreri. „Gospodin Poup? reče on. „Pa, čuli smo da pokazuješ svoj užegli kurčić nedužnoj deci. Šta kažeš ti na to?“

„Ne“, odgovori Poup, odmahnuvši ponovo glavom. „To nije tačno. Nikada nisam uradio nešto takvo.“ Kada se namrštio, prljavština na njegovom licu popucala je kao neki luđački trotoar, druga koža od taloga prikupljanog mesecima. Da nije bilo zadaha alkohola koji ga je okruživao i prekrivao najgori njegov telesni smrad, bilo bi gotovo nemoguće stajati na metar udaljenosti od njega. Taj čovek je bio ljudski otpadak; sramota za svoju vrstu.

„Što da se baccemo sa njim?“ reče Karni. „Smrdi.“

Red se osvrnu da učutka upadicu. U sedamnaestoj, Karni je bio najmlađi, i jedva da je i zasluživao da ima mišljenje u nepisanoj hijerarhiji kvarteta. Prepoznavši svoju grešku, on učuta. Red ponovo obrati pažnju na skitnicu. On gurnu Poup natrag, uz zid tunela. Starac jeknu kada udari o beton; eho nastavi da odzvanja. Karni, znajući iz bivšeg iskustva kako će se prizor dalje razvijati, odmaknu se i zagleda u zlaćani oblak komaraca na rubu tunela. Iako je uživao

da bude u društvu Reda i ostale dvojice – u drugarstvu, sitnim krađama, piću – ova vrsta igre nije mu se mnogo dopadala. Nije video ništa zanimljivo u tome da pronađe neku pijanu propalicu poput Poup a i da mu ono malo preostalog razuma istera iz glave batinama. Od toga se Karni osećao prljavo, i nije želeo u tome da učestvuje.

Red odvuče Poup a od zida i ispljunu bujicu uvreda čoveku u lice, a onda, kada nije dobio adekvatan odgovor, ponovo ga baci na zid tunela, silovitije nego prvi put, da bi to propratio hvatanjem oba repera i drmanjem čoveka sve dok ovaj nije začegrtao. Poup panično pogleda duž staze. Nekada je ovuda prolazila železnica, kroz Hajgejt i Finsberi Park. Sada su šine bile podignute, i prečica je predstavljala javni park, popularan kod ranih jutarnjih džogera i kasnih večernjih ljubavnika. Sada, međutim, usred vlažnog popodneva, staza je bila pusta u oba smera.

„Hej“, reče Mačor, „nemoj da mu polupaš flaše.“

„Tačno“, reče Brendan, „treba da iskopamo piće pre nego što mu razbijemo glavu.“

Na pominjanje buduće pljačke njegovog pića, Poup počeo da se otima, ali njegovo bacakanje samo je razbesnelo hvatača. Red je bio u crnom raspoloženju. Dan je, kao i većina dana ovog indijanskog leta, bio lep i dosadan. Mučni završetak protraćenog godišnjeg doba koji je trebalo istrpeti; bez ičega da se radi, bez novca za trošenje. Morali su nekako da dođu do zabave, i zapalo je Redu kao lavu, i Poup u kao hrišćaninu, da to obezbede.

„Nastradaćeš ako se budeš opirao“, posavetova Red čoveka, „hoćemo samo da vidimo šta imaš u džepovima.“

„Šta vas se tiče“, uzvratilo Poup, i za trenutak je progovorio kao čovek koji je nekada imao naviku da ga slušaju. Taj ispad naterao Karnija da se okrene od komaraca i da se zagleda u ispijeno Poupovo lice. Bezimene degeneracije lišile su ga dostojanstva ili snage, ali nešto je tamo ostalo, da svetluca ispod prljavštine. Šta je taj čovek bio, zapitao se Karni? Možda bankar; ili sudija, sada zauvek izgubljen za pravosuđe?

Mačor sada kroči u gužvu da pretraži Poupovu odeću, dok je Red držao svog zarobljenika za grlo uz zid tunela. Poup se branio od Mačorovog neželjenog interesovanja koliko je god mogao,

mlatarajući rukama kao vetrenjača, dok su mu se oči sve više širile. Ne bori se, posavetova ga Karni nemo; biće još gore ako se budeš borio. Ali činilo se da je starac na rubu panike; ispuštao je male roktaje protesta koji su bili više životinjski nego ljudski.

„Neka mu neko drži ruke“, reče Mačor, izbegavajući Poupove napade. Brendan zgrabi Poupu za ručne zglobove i silovito diže čoveku ruke iznad glave kako bi omogućio lakšu pretragu. Čak i sada, bez ikakve preostale nade u puštanje, Poup je nastavio da se migolji. Uspeo je da smesti solidan šut u levu Redovu cevanicu, da bi dobio udarac za uzvrat. Krv mu je prsnula iz nosa i pocurela mu u usta. Tamo odakle je došla bilo je još boje, znao je Karni. Viđao je u izobilju slike raspoređenih ljudi – jarke, blistave namotaje creva; žuto salo i purpurno svetlo – sva ta brilijantnost bila je zaključana u svojoj vreći Poupovog tela. Zašto mu je takva pomisao pala na pamet, Karni nije bio siguran. Zabrinula ga je, i on pokuša da obrati pažnju ponovo na komarce, ali Poup je zatražio njegovu pažnju ispustivši uzvik bola kada mu je Mačor iskidao jedan od nekoliko prsluka da bi došao do donjih slojeva.

„Gadovi!“ zakrešta Poup, kao da ga nije briga što će zbog uvreda dobiti neizbežno još udaraca. „Sklanjajte svoje usrane ruke sa mene da ne biste svi završili mrtvi. Svi vi!“ Redova pesnica okonča pretnje, i krv jurnu za krvlju. Poup je ispljunu na svog mučitelja. „Ne dovodite me u iskušenje“, reče Poup, glasom koji je prešao u mrmljanje. „Upozoravam vas...“

„Smrdiš kao crknuta džukela“, reče Brendan. „Jesi li to: crknuta džukela?“

Poup ga ne udostoji odgovora; oči su mu bile na Mačoru, koji je sistematično praznio džepove kaputa i prsluka i bacao patetičnu zbirku trica u prašinu na podu tunela.

„Karni“, odbrusi Red, „pregledaj te stvari, hoćeš li? Vidi ima li tu ičeg vrednog.“

Karni se zagleda u plastične tričarije i prljave trake; u iskrzane listove papira (zar je taj čovek bio pesnik?) i pampure od vinskih flaša. „Sve je to đubre“, reče on.

„Svejedno pogledaj“, naredi mu Red. „Možda je u sve to umotan novac.“ Karni se ni ne pomeri da ga posluša, „Pogledaj, proklet bio.“

Nevoljno, Karni čučnu i poče da prosejava hrpu otpadaka koje je Mačor još izbacivao u prašinu. Bio mu je dovoljan jedan pogled da vidi kako tu nema ničeg vrednog, mada su možda neki predmeti – izlomljene fotografije, gotovo nerazaznatljive beleške – mogli da navedu na neki trag čoveka koji je Poup bio pre nego što su mu piće i početno ludilo izbrisali sećanja. Koliko god bio ljubopitljiv, Karni je želeo da poštuje Poupovu privatnost. To je bilo jedino što je čoveku preostalo.

„Ovde nema ničega“, objavi on posle površne pretrage. Ali Mačor nije još završio sa pretresom; što je dublje kopao, to se više slojeva prljave odeće ukazivalo pred njegovim revnosnim rukama. Poup je imao više džepova nego neki mađioničar.

Karni podiže pogled sa ostavljene hrpe imovine i ustanovi, na sopstveno nezadovoljstvo, da su Poupove oči na njemu. Starac je, onako iscrpljen i pretučen, odustao od protesta. Izgledao je jadno. Karni raširi ruke kako bi pokazao da ništa nije uzeo sa hrpe. Poup, u znak nekakvog odgovora, jedva primetno klimnu glavom.

„Našao sam!“ viknu Mačor trijumfalno, „Jebote, našao sam!“ i izvuče flašu vodke iz jednog džepa. Poup je ili bio suviše slab da bi primetio da mu je zaliha alkohola iznenada oduzeta, ili suviše umoran da bi ga bilo briga; kako god, nije se ničim usprotivio dok su mu krali piće.

„Ima li još?“ želeo je Brendan da zna. Zakikotao se: bio je to visoki smeh koji je ukazivao na njegovo sve jače uzbuđenje. „Možda džukac ima još toga tamo odakle je uzeo“, reče on, pustivši da Poupove ruke padnu i odgurnuvši Mačora u stranu. Ovaj nije uložio nikakav prigovor na takav tretman: imao je svoju bocu, i bio je zadovoljan. Odlomio je grlić kako bi izbegao kontaminaciju i počeo da pije, čučnuvši na zemlju. Red je prestao da drži Poup sada, kada je Brendan preuzeo stvar. Očito mu je dosadila igra. Brendan, s druge strane, tek što ju je okusio.

Red ode do Karnija i prevrnu hrpu Poupove imovine špicem čizme.

„Jebeni otpaci“, izjavi on, bezosećajno.

„Jah“, reče Karni, u nadi da će Redovo nezadovoljstvo označiti kraj starčevog poniženja. Ali Red je kost dobacio Brendanu, i dobro se čuvao da mu je ne otme natrag. Karni je već ranije video Brendanovu sposobnost za nasilje; nije imao nikakvu želju da

ponovo posmatra tog čoveka na poslu. Sa uzdahom, on ustade i okrenu leđa Brendanovim aktivnostima. Ali, odjeci koji su se odbijali od zidova tunela bili su isuviše rečiti: mešavina udaraca i skarednosti bez daha. Sudeći po prošlim događajima, ništa ne bi moglo da zaustavi Brendana sve dok ne iscrpi svoj bes. Svako dovoljno blesav da ga prekine i sam bi postao žrtva.

Red je odgegao do suprotne strane tunela, pripalio cigaretu i ostao da posmatra kažnjavanje sa uzgrednim zanimanjem. Karni se obazre ka Mačoru. On je iz čučnja prešao u sedeći položaj na zemlji, dok mu je boca vodke stajala između ispruženih nogu. Cerio se sebi, gluv za baljenje molbi iz razbijenih Poupovih ustiju.

Karni oseti mučninu u stomaku. Više da bi odvratio pažnju od prebijanja nego iz istinskog interesovanja, vratio se otpacima iskopanih iz Poupovih džepova i preturio ih, da bi uzeo jednu od fotografija i pogledao je. Bila je to fotografija deteta, iako je bilo nemoguće ustanoviti ikakvu porodičnu sličnost: Poupovo lice sada je bilo jedva prepoznatljivo. Jedno oko već je počelo da mu se zatvara dok je masnica oko njega oticala. Karni baci fotografiju natrag među ostale uspomene. Pritom on ugleda parče učvorovanog konopca koje je ranije prevideo. On ponovo podiže pogled ka Poupu. Naduveno oko bilo je zatvoreno: dugo je izgledalo slepo. Zadovoljivši se utiskom da ga niko ne posmatra, Karni uze konopac sa mesta gde je ovaj ležao, sklupčan kao zmija u svom gnezdu, među đubretom. Čvorovi su ga opčinjavali, oduvek. Iako nikada nije bio vešt u akademskim zagonetkama (matematika je za njega bila misterija; zamršenost jezika takođe), oduvek je voleo opipljive zagonetke. Sa čvorom, slagalicom ili železničkim redom vožnje, bio bi srećno izgubljen satima sam sa sobom. To interesovanje poticalo je iz njegovog detinjstva, koje je bilo usamljeno: bez oca ili brata ili sestre koji bi zahtevali njegovu pažnju, zar je mogao da ima boljeg druga od zagonetke?

Prevrtao je konopac u rukama, zagledajući tri čvora postavljena u intervalima od po tri santimetra na sredini dužine. Bili su krupni i nesimetrični, i kao da nisu imali nikakvu primetnu svrhu osim, možda, da zaokupe umove poput njegovog. Kako inače objasniti njihovu lukavu konstrukciju, osim da je onaj ko ih je stvorio uložio krajnji trud da stvori gotovo nerazrešivi problem? Dopustio je prstima

da se igraju po površini čvorova, instinktivno tražeći neko popuštanje, ali oni su bili tako briljantno stvoreni da nikakva igla, koliko god bila fina, ne bi mogla da se zavuče između izukršanih niti. Izazov koji su pružali bio je previše privlačan da bi se ignorisao. On ponovo podiže pogled ka starcu. Brendan se očito umorio od svog teškog rada; dok je Karni gledao, on je bacio starca na zid tunela i pustio da se telo skljojka na tle. Onda ga je ostavio tamo da leži. Sa njega se dizao karakteristični zadržavanje kanalizacije.

„To je bilo dobro“, izgovori Brendan, kao čovek koji je upravo izašao ispod okrepljujućeg tuša. Od napora mu je izbio znoj po rumenom licu; osmehivao se od uha do uha. „Daj mi malo te vodke, Mačoru.“

„Nema više“, zapetlja Mačor jezikom, obrnuvši bocu. „Unutra i nije bilo više od jednog gutljaja.“

„Ti si jedno lažljivo govno“, reče mu Brendan, još isceren.

„Pa šta i da jesam“, odgovori Mačor, i baci praznu bocu dalje od sebe. Ona se razbi. „Pomozi mi da ustanem“, zatraži on od Brendana. Ovaj pomože Mačoru da se osovi na noge, i dalje dobro raspoložen. Red je već pošao iz tunela; ostali krenuše za njim.

„Hej, Karni...“ reče Mačor preko ramena, „ideš?“

„Naravski.“

„Da nećeš da poljubiš tu džukelu?“ predloži Brendan. Mačor se gotovo ispovraća od smeha izazvanog tom primedbom. Karni ne odgovori. On ustade, očiju prikovanih za nepomičnu figura klonulu na tlu tunela, u potrazi za treptajem svesti. Nije mogao da vidi ništa. On se obazre ka ostalima: sva trojica su mu bili okrenuti leđima dok su hodali stazom. Brzo, Karni strpa čvorove u džep. Krađa je potrajala samo koji tren. Kada je konopac bezbedno nestao sa vidika, on oseti da ga prožima osećaj trijumfa potpuno van proporcije sa predmetom do kojeg je došao. Već je video u mislima sate zabave koje će mu čvorovi priuštiti. Vreme kada će moći da zaboravi na sebe, na svoju prazninu, da zaboravi na sterilno leto i zimu bez ljubavi koja ga čeka; takođe, da zaboravi i starca koji leži u sopstvenom izmetu samo nekoliko metara od mesta gde on sada stoji.

„Karni!“ pozva ga Mačor.

Karni okrenu leđa Poupu i krenu dalje od tela i razbacanih predmeta oko njega. Nekoliko koraka od ivice tunela, starac iza

njega poče da mrmlja nešto u delirijumu. Reči su bile nerazgovetne. Ali, nekim akustičnim trikom, Poupov glas bacan je napred-nazad, i ponovo napred, ispunivši tunel šapatom.

Tek mnogo kasnije te noći, kada je sedeo sam u svojoj spavaćoj sobi, dok mu je majka plakala u snu u susednoj, Karni je imao priliku da natenane razgleda čvorove. Nije rekao ništa Redu i ostalima o tome da je ukrao konopac: krađa je bila toliko sitna da bi mu se rugali što je uopšte pominje. A osim toga, čvorovi su za njega predstavljali lični izazov, izazov sa kojim će se suočiti – verovatno bezuspešno – u samoći.

Posle nešto prepiranja sa samim sobom, izabrao je čvor sa kojim će se najpre okušati, i počeo da radi na njemu. Gotovo smesta, izgubio je sav osećaj za vreme: problem ga je u potpunosti zaokupio. Sati blažene frustracije prošli su neprimećeni dok je analizirao čvor i tražio nekakav trag skrivenog sistema u načinu vezivanja. Nije mogao ništa da pronađe. Konfiguracije su, ako su uopšte i bile iole racionalne, prevazilazile njegove sposobnosti. Mogao je samo da se nada da će problem rešiti pomoću pokušaja i grešaka. Zora je pretila da ponovo dovede svet na svetlost kada je konačno pustio konopac ne bi li ugrabio nekoliko sati sna, a tokom noćnog rada uspeo je samo da razlabavi majušni deo čvora.

U sledećih nekoliko dana, problem je postao njegova *idée fixée*; hermetička opsesija kojoj se vraćao u svakoj raspoloživoj prilici, čupkajući čvor prstima koji su mu postajali sve neosetljiviji. Zagonetka ga je očarala onoliko koliko je to u njegovom životu, otkad je odrastao, uopšte bilo moguće; dok je radio na čvoru, bio je gluv i slep za spoljni svet. Dok je sedeo u lampom osvetljenoj sobi noću, ili u parku danju, mogao je da oseti kako ga njegovo zapetljano srce uvlači u sebe, dok mu je svest fokusirana toliko detaljno da je mogla da se zaputi tamo gde je za svetlost to bilo nemoguće. Ali, uprkos njegovoj ustrajnosti, razvezivanje se pokazalo kao spori posao. Za razliku od većine čvorova na koje je nailazio, koji su, kada se jednom delimično razlabave, praktično bili potpuno razrešeni, ova struktura bila je tako vično smišljena da je razlabavlivanje jednog dela samo još više zatezalo drugi. Trik je bio u tome, počeo je da shvata, da radi podjednakom brzinom na svim stranama čvora: da

razlabavi malčice jedan deo, zatim da na drugoj strani podjednako razlabavi čvor, i tako dalje. Ta sistematična rotacija, iako teška i spora, postepeno je pokazivala rezultate.

Za to vreme uopšte nije viđao Reda, Brendana ili Mačora; njihova tišina nagoveštavala je da oni žale zbog njegovog odsustva koliko i on zbog njihovog. Zbog toga je bio iznenađen kada se Mačor pojavio i potražio ga u petak uveče. Došao je sa predlogom. On i Brendan pronašli su kuću zrelu za poharu, i želeli su da im Karni čuva stražu. On je takvu ulogu već imao dvaput ranije. Oba puta bile su to male provale poput ove, i u prvom slučaju došli su do izvesne količine nakita koji su mogli da prodaju, a u drugom do nekoliko stotina funti u gotovini. Ovaj put, međutim, posao je trebalo da se obavi bez Redovog učešća: on se sve više bavio Anelizom, a ona ga je, kako je Mačor rekao, naterala da se zakune da će dići ruke od sitne krađe i upotrebiti svoj talenat za nešto veće. Karni je osetio da Mačor – kao i Brendan, najverovatnije – jedva čekaju da dokažu svoju vičnost zločinu bez Reda. Kuća koju su odabrali bila je laka meta, tako je Mačor tvrdio, i Karni bi bio prokleta budala kada bi dozvolio da mu propadne prilika za tako lak način da dođe do plena. Klimao je glavom pred Mačorovim entuzijazmom, dok su mu misli bile zaokupljene drugom vrstom plena. Kada je Mačor konačno završio svoje, Karni je pristao da obavi posao, ne zbog novca, već zato što će ga potvrdni odgovor najbrže vratiti čvoru.

Mnogo kasnije te večeri, na Mačorovu sugestiju, sastali su se kako bi pogledali mesto gde će izvršiti predloženi posao. Lokacija je svakako ukazivala na lak plen. Karni je često hodao preko mosta kojim je ulica Hornsi prelazila iznad drumu Arkvej, ali nikada nije primetio strmu pešačku stazu – delom stepenice, delom utabani puteljak – koja se pružala od strane mosta dole, do drumu. Ulaz na nju bio je uzan, i lako se mogao prevideti, a onako vijugava, bila je osvetljena samo jednom lampom, čija je svetlost bila skrivena drvećem koje je raslo u vrtovima kraj staze. Baš su ti vrtovi – čije su se zadnje ograde lako mogle preskočiti ili srušiti – pružali tako savršeni prilaz kućama. Jedan lopov, koristeći zaklonjenu stazu, mogao je da dođe i ode nekažnjeno, tako da ga ne vide putnici sa gornje ili donje saobraćajnice. Sve što je posao zahtevao bio je

osmatrač koji bi upozorio na povremene pešake koji bi mogli da koriste stazu. To će biti Karnijeva dužnost.

Sledeća noć bila je lopovska radost. Sveža, ali ne hladna; oblačna, ali bez kiše. Sastali su se na Hajgejt Hilu, kod kapije Crkve Pasionističkih Otaca, i odatle krenuli ka drumu Arkvej. Prilazak stazi sa gornjeg kraja, tvrdio je Brendan, privući će više pažnje. Policijske patrole bile su češće na ulici Hornsi, delom zato što je most bio neodoljiv za lokalne depresivce. Ta građevina imala je osobite prednosti za vršenje samoubistva, a glavna privlačnost bila je u tome što će, ako te već ne ubije pad sa dvadeset pet metara, to sigurno učiniti vozači koji šišaju ka jugu po drumu Arkvej.

Brendan je večeras bio ushićen, zadovoljan što vodi ostale, umesto da bude drugi, iza Reda. Uzbuđeno je brbljao, uglavnom o ženama. Karni je prepustio Mačoru da se šepuri mestom kraj Brendana, i zaostao je nekoliko koraka, sa šakom u džepu farmerki, gde su ga čekali čvorovi. U proteklih nekoliko sati, umoran posle toliko besanih noći, konopac je počeo da izvodi trikove pred Karnijevim očima; povremeno kao da mu se pomerao u šaci, kao da se razvezivao sam iznutra. Čak i sada, dok su se približavali stazi, mogao je da oseti kako mu se pomera uz dlan.

„Hej, čoveče... vidi ono.“ Mačor je pokazivao uz stazu; čitava je bila u mraku. „Neko je sredio lampu.“

„Tiše“, reče mu Brendan i krenu prvi stazom. Ona nije bila u mrklom mraku; nešto svetlosti dopiralo je sa drumu Arkvej. Ali, pošto je ona bila profilirana gustom masom žbunja, staza je ipak praktično bila u mraku. Karni je jedva mogao da vidi prst pred okom. Ali, tama će verovatno odvratiti sve pešake od korišćenja staze, osim onih najsigurnijih. Kada su se popeli malo iznad polovine, Brendan je zaustavio grupicu.

„Ovo je ta kuća“, objavi on.

„Jesi li siguran?“ reče Mačor.

„Prebrojao sam vrtove. Ovo je ta.“

Ograda u dnu vrta bila je veoma oronula; bilo je potrebno samo malo Brendanovog cimanja – zvuk je maskirala rika kasnog neobuzdanog vozača dole, na asfaltu – da bi im bio omogućen lak pristup. Brendan se progura kroz čestar divlje ruže koji je džikljao na

kraju vrta, a Mačor pođe za njim, uz psovku zbog ogrebotine. Brendan ga ućutka drugom psovkom, a onda se osvrnu ka Karniju.

„Idemo unutra. Zviznućemo dvaput kada budemo izašli iz kuće. Upamtio si signale?“

„Nije on imbecil. Zar ne, Karni? Biće dobar. Hoćemo li sad unutra ili ne?“ Brendan ne reče ništa više. Dve figure uputiše se kroz divlje ruže i stigoše u sam vrt. Kada su se našli na travnjaku i izašli iz senki drveća, videli su se kao siva obličja naspram kuće. Karni ih je gledao kako prilaze zadnjim vratima, začu buku sa zadnjih vrata kada je Mačor – mnogo spretniji od Brendana – obio bravu; onda njih dvojica kliznuše u unutrašnjost kuće. Ostao je sam.

Ne sasvim sam. Još je imao družbenike na konopcu. Pogledao je ka jednom i drugom kraju staze, dok su mu se oči postepeno navikavale na pomrčinu obojenu neonom. Nije bilo prolaznika. Zadovoljan, on izvuče čvorove iz džepa. Šake je pred sobom video samo kao obrise; čvorove jedva da je i video. Ali, gotovo i bez vođenja njegove svesne namere, prsti mu počеше iznova da istražuju, i mada mu se to činilo čudnim, više je napredovao ka rešenju problema posle nekoliko sekundi manipulacija naslepo nego u tolikim satima pre toga. Lišen očiju, vodio se čistim instinktom, i napravio je čudo. Ponovo je osetio zbunjujuću svrsishodnost čvora, kao da je ovaj sve više i više posrednik u sopstvenom razvezivanju. Ohrabreni naznakom ukusa pobede, prsti su mu klizili po čvoru sa nadahnutom preciznošću, i kao da su se spuštali upravo na one niti koje je trebalo povlačiti.

On baci pogled niz stazu, kako bi se uverio da je još prazna, a onda se osvrnu ka kući. Vrata su ostala otvorena; Brendanu i Mačoru, međutim, nije bilo ni traga ni glasa. On ponovo obrati pažnju na problem u svojoj ruci; umalo se nije nasmejao zbog lakoće sa kojom se čvor najednom razvezivao.

Njegove oči, iskričave možda zbog uzbuđenja, počele su da ga zaprepašćujuće varaju. Bleskovi boja – retkih, bezimernih nijansi – palili su se pred njim, sa izvorištem u srcu čvora. Svetlost mu je obasjavala prste dok su oni radili: na njoj, meso mu je postalo prozirno. Mogao je da vidi nervne završetke, jarke od novootkrivene osetljivosti; kosti u prstima, vidljive do srži. A onda, gotovo

podjednako iznenada kao što bi zatreptale i nastale, boje bi zgasnule i ostavile njegove oči očarane u tami sve dok ponovo ne bi planule.

Srce mu zabubnja u ušima. Čvor je, osetio je on, bio samo nekoliko sekundi od rešenja. Isprepletane niti sasvim sigurno su se razvezivale: prsti su mu sada bili igračke za konopac, a ne obrnuto. Otvarao je petlje da bi kroz njih proturao druga dva čvora; vukao je; gurao je; sve po zapovesti konopca.

I sada boje ponovo dođoše, ali ovaj put prsti su mu bili nevidljivi, i umesto njih mogao je da vidi kako nešto sija u poslednjih nekoliko prepleta čvora. To obličje se koprcalo kao riba u mreži i raslo sa svakim prepletom koje je on odbacivao. Bubnjanje u njegovoj glavi udvostručilo je brzinu. Vazduh oko njega postao je gotovo lepljiv, kao da je uronjen u blato.

Neko zviznu. Znao je da taj signal treba za njega da ima neko značenje, ali nije mogao da se priseti kakvo. Bilo je isuviše distrakcija: sve gušći vazduh, glava u kojoj mu je bubnjalo, čvor koji se razvezivao u njegovim bespomoćnim šakama dok je figura u njegovom središtu – krivudava, svetlucava – divljala i nadimala se.

Ponovo se začu zvižduk. Ovaj put njegova hitnost trže ga iz transa. On podiže pogled. Brendan je već išao kroz vrt, dok ga je Mačor pratio nekoliko metara iza. Karni je imao samo trenutak da registruje njihovo pojavljivanje pre nego što je čvor započeo poslednju fazu svog razrešenja. Poslednji preplet se oslobodi i obličje iz njegovog srca skoči ka Karnijevom licu – rastući eksponencijalnom stopom. On se baci unazad kako bi sačuvao glavu i stvorenje suknu kraj njega. U šoku, on se saplete u čestaru divlje ruže i pade u trnje. Iznad njegove glave, rastinje se treslo kao da duva snažan vetar. Lišće i grančice zasuše ga odozgo. Zagledao se u granje pokušavajući da ugleda obličje, ali ono se već izgubilo.

„Zašto mi nisi odgovorio, jebeni idiote?“ upita Brendan. „Mislili smo da si zapalio.“

Karni jedva da je primetio da je Brendan stigao, sav zadihan; još je pretraživao baldahin drveća iznad sebe. Zadah hladnog blata ispunio mu je nozdrve.

„Mrdni malo“, reče Brendan dok je prolazio kroz izlomljenu ogradu i izlazio na stazu. Karni se upinjao da se osovi na noge, ali bodljike

divljih ruža usporavale su njegove pokušaje, hvatajući ga za kosu i odeću.

„Sranje!“ začu on kako Brendan dahće sa suprotne strane ograde. „Policija! Na mostu.“

Mačor je stigao do dna vrta.

„Šta radiš tu dole?“ upita on Karnija.

Karni podiže ruku. „Pomozi mi“, reče. Mačor ga zgrabi za ručni zglob, ali još dok je on to radio, Brendan prožišta: „Policija! Brže!“ i Mačor prestade da mu pomaže i sagnu se da prođe kroz ogradu i sledi Brendana dole, do drumu Arkvej. Karniju je trebalo samo nekoliko ošamućenih sekundi da shvati da mu je konopac, sa preostala dva čvora, nestao iz ruke. On ga nije ispustio, u to je bio siguran. Pre će biti da ga je ovaj namerno napustio, a jedina prilika za to bio mu je kratak kontakt njegove i Mačorove šake. On pruži ruku da se uhvati za trulu ogradu i povuče se kako bi ustao. Morao je da upozori Mačora na ono što je konopac učinio; bila tu policija ili ne. U blizini se nije nalazio samo zakon.

Dok je jurio stazom, Mačor nije ni bio svestan toga da su mu se čvorovi potajno zavukli u šaku, bio je previše zaokupljen problemom besktva. Brendan je već nestao na drumu Arkvej i odmaglio. Mačor se usudio da baci pogled preko ramena da bi video goni li ga policija. Međutim, njima nije bilo ni traga ni glasa. Čak i da su se sada upustili u poteru, rezonovao je, neće ga uhvatiti. Ali, ostao im je Karni. Mačor uspori, pa stade, zagledavši se uz stazu kako bi video prati li ga uopšte taj idiot, ali ovaj još nije ni prošao kroz ogradu.

„Neka ide do đavola“, reče Mačor zadihano. Možda je trebalo da se vrati i dovede ga?

Dok je oklevao na zamračenoj stazi, postao je svestan toga da je ono što je smatrao naletima vetra u nadnesenim krošnjama naglo zamrlo. Iznenadna tišina ga je zbunila. Otrgao je pogled od staze da bi pogledao gore, u baldahin granja, i njegove užasnite oči zaustaviše se na obličju koje je odozgo puzalo ka njemu, donoseći zadah blata i raspadanja. Polako, kao u snu, on diže ruke kako bi sprečio stvorenje da ga dodirne, ali ono posegnu dole vlažnim, ledenim udovima, i ugrabi ga.

Karni, koji se upravo provlačio kroz ogradu, vide kako nešto podiže Mačora u zaklon krošnji; vide kako mu noge mlataraju kroz vazduh

dok mu ukradena roba ispada iz džepova i odskakuje niz stazu prema drumu Arkvej.

Tada Mačor vrisnu i njegove obešene noge počеше još mahnitije da se kreću. Na vrhu staze, Karni začu nečije dozivanje. Jedan policajac je dozivao drugog, pretpostavio je. Sledećeg trena on začu bat stopala u trku. Podiže pogled ka ulici Hornsi – policajci još nisu stigli do samog vrha staze – a onda ponovo pogleda ka Mačoru na vreme da vidi kako mu telo pada sa drveta. Palo je na tle mlitavo, ali se već sledećeg trena uskobeljalo na noge. Mačor načas pogleda uz stazu prema Karniju. Izraz na njegovom licu, čak i u neonskom polumraku, bio je izraz luđaka. Tada se on dade u trk. Karni, zadovoljan što Mačor ima fore, kliznu natrag kroz ogradu kada su se dva policajca pojavila na početku staze i dala se u poteru za Mačorom. Sve to čvor, lopovi, potera, krik i ostalo – potrajalo je samo nekoliko sekundi, tokom kojih Karni nije stigao ni da udahne. Sada je ležao na bodljikavom jastuku divljih ruža i dahtao kao nasukana riba, dok je sa druge strane ograde policija hitala niz stazu i vikala za osumnjičenim.

Mačor jedva da je i čuo njihove naredbe. Nije on bežao od policije: bežao je od blatnjavog stvorenja koje ga je podiglo da se suoči sa njegovim rasečenim i krastavim licem. Sada, kada je stigao do drumu Arkvej, osetio je početak drhtavice u udovima. Ako ga noge budu izdale, bio je siguran da će to ponovo doći po njega, i spustiti svoje usne na njegove kao što je već učinilo. Samo što ovaj put neće imati snage da krikne; život će mu biti isisan iz pluća. Jedina nada bila je u tome da drum ostane između njega i njegovog mučitelja. Dah zveri bio mu je glasan u ušima, i on se pope uz ogradu puta, skoči na drum i jurnu preko kolovoza južne saobraćajnice. Na pola puta shvati svoju grešku. Užas u njegovoj glavi zaslepio ga je za sve druge rizike. Plavi Volvo – usta njegovog vozača načinila su savršeno O – sjurio se ka njemu. Bio je uhvaćen u farovima kao životinja, opčinjen; dva trenutka kasnije, dokači ga udarac sa strane i baci ga preko srednje ograde na put kamionu prikoličaru. Drugi vozač nije imao nikakve šanse da skrene: udarac raspori Mačora i baci ga pod točkove.

Gore u vrtu, Karni začu uspaničeno kočenje i policajca koji je na dnu staze rekao: „Isuse Hriste svemogućí.“ Sačekao je nekoliko

sekundi, a onda provirio iz svog skrovišta. Staza je sada bila pusta, i na vrhu i na dnu. Drveće je bilo sasvim nepomično. Odozdo se dizao zvuk sirene, i povici policajaca koji su zaustavljali nailazeća kola. Bliže njemu, neko je jecao. Slušao je napeto nekoliko trenutaka, pokušavajući da ustanovi izvor jecaja, pre nego što je shvatio da pripadaju njemu. Suze ili ne, ali metež ispod njega zahtevao je njegovu pažnju. Dogodilo se nešto strašno, i on je morao da vidi šta. Ali, plašio se da prođe kroz špalir stabala, znajući šta tamo čeka, pa je ustao i zagledao se u grane, pokušavajući da locira zver. Tamo, međutim, nije bilo ni zvuka ni pokreta: drveće je bilo potpuno nepomično. Potisnuvši strahove, izašao je iz skrovišta i krenuo niz stazu, očiju prikovanih za krošnje u potrazi za najmanjim znakom prisustva zveri. Mogao je da čuje žamor gomile koja se okupljala. Pomisao na ljudski dodir tešila ga je; od ovog trenutka biće mu potrebno skrovište, zar ne? Ljudima koji prisustvuju čudima uvek je potrebno.

Došao je do mesta gde je Mačor bio odvučen u krošnje: označavalo ga je razbacano lišće i ukradene stvari. Karnijeva stopala želela su da budu hitra, da ga podignu i odnesu začas što dalje od tog mesta, ali neki perverzni instinkt usporio mu je korak. Da li je on to hteo da podstakne dete čvora da pokaže lice? Možda je bolje da se sa njim suoči sada – u svoj njegovoj gadosti – nego da živi u strahu od tog trena nadalje, ukrašavajući njegovu podršku i mogućnosti. Ali, zver je ostala skrivena. Ako je uopšte još i bila gore, na drvetu, nije ni mrdnula prstom.

Nešto mu se pomeri pod nogom. Karni spusti pogled, i tamo, gotovo izgubljen u lišću, bio je konopac. Mačor je očito bio nedostojan da ga nosi. Sada – sa otkrivenom izvesnom naznakom njegove moći – nije se trudio da izgleda prirodno. Koprcao se po šljunku kao uspaljena zmija, uzdižući učvorovanu glavu ne bi li privukao Karnijevu pažnju. Želeo je da ignoriše njegovo izmotavanje, ali nije mogao. Znao je da će ga, ukoliko ga on ne uzme, vremenom uzeti neko drugi: neka žrtva, poput njega, žrtva poriva za rešavanjem enigmi. Kuda je takva nedužnost mogla da vodi, osim do novog bekstva, možda još strašnijeg od prvog? Ne; najbolje da on uzme čvorove. On je bar bio svestan njihovog potencijala i tako, delimično, zaštićen od njih. On se sagnu i dok je to činio, uzica mu bukvalno

skoči u ruke, omotavši mu se oko prstiju tako čvrsto da umalo nije viknuo.

„Gade“, reče on.

Uzica mu se obavi oko šake i ispreplete mu se među prstima u ekstazi dobrodošlice. On podiže šake da bolje vidi tu predstavu. Njegova briga za događaje na drumu Arkvej najednom je, gotovo čudesno, isparila. Šta su ga se ticale takve tričarije? To je bio samo život i smrt. Bolje da umakne odmah, dok još može.

Iznad njegove glave, zatrese se grana. On odlepi oči od čvorova i zažmiri naviše, u krošnju. Sa konopcem koji mu se vratio, njegova uznemirenost, kao i njegovi strahovi, isparila je.

„Pokaži se“, reče on. „Ja nisam kao Mačor, ja se ne plašim. Želim da znam šta si.“

Iz svoje kamuflaže od lišća, zver se sagnu ka Karniju i ispusti jedan jedini, hladni dah. Smrdeo je na reku za vreme oseke, na vegetaciju koja truli. Karni umalo nije ponovo zapitao šta je zver, kada je shvatio da taj izdisaj i jeste njen odgovor. Sve što je mogla da kaže o sebi i svom stanju bilo je sadržano u tom gorkom i užeglom dahu. I kao takav, odgovor nije bio lišen rečitosti. Uzrujan zbog slika koje je on probudio, Karni uzmaknu od tog mesta. Ranjena, pužasta obličja kretala su mu se iza očiju, progutana u glib prljavštine.

Nekoliko metara od drveta, čarolija daha se prekinu, i Karni proguta zagađeni vazduh sa drumu kao da je čist poput osvita sveta. Okrenu leđa agonijama koje je slutio, strpa uzicom isprepletanu šaku u džep i krenu uz stazu. Iza njega, drveće je ponovo bilo sasvim nepomično.

Nekoliko desetina posmatrača okupilo se na mostu da posmatra šta se dešava ispod. Njihovo prisustvo je, opet, izazvalo radoznalost vozača koji su prolazili ulicom Hornsi, pa je nekolicina parkirala vozila i izašla da se pridruži gužvi. Prizor ispod mosta izgledao je suviše udaljen da bi probudio bilo kakva osećanja u Karniju. Stajao je u razbrbljanoj gomili i zurio dole sasvim ravnodušno. Prepoznao je Mačorov leš po odeći: od njegovog negdašnjeg druga ostalo je još malo toga.

Uskoro, znao je, moraće da ga ožali. Ali u ovom trenutku, nije mogao da oseti ništa. Najzad, Mačor je bio mrtav, zar ne? Njegov bol i zbrka bili su okončani. Karni je slutio da je pametnije štedeti suze za one čije agonije tek počinju.

I ponovo, čvorovi.

Te noći kod kuće, pokušao je da ih odloži, ali posle večernjih događaja, poprimili su novi glamor. Čvorovi su vezivali zveri. Kako, i zašto, nije mogao da zna; niti ga je, zanimljivo, i bilo mnogo briga za to u ovom trenutku. Čitavog života prihvatao je da je svet pun misterija koje tako ograničeni um poput njegovog nije mogao da se nada da će shvatiti. To je bila jedina prava lekcija koju je naučio iz školskih dana: da je neznalica. Ova nova nerazumljiva stvar bila je samo još jedna na dugom spisku.

Pala mu je na pamet samo jedna racionalna stvar, da je Poup sudio da on ukrade čvorove sasvim svestan toga da će se oslobođena zver osvetiti starčevim mučiteljima, i tek će za vreme Mačorove kremacije, nekih šest dana kasnije, Karni dobiti nekakvu potvrdu te hipoteze. U međuvremenu je zadržao svoje strahove za sebe, rezonujući da što manje bude rekao o događajima te noći, to će mu oni manje moći nauditi. Razgovor je fantastičnom davao kredibilitet: davao je težinu fenomenima za koje se on nadao da će, prepušteni sami sebi, postati previše krhki da bi opstali.

Kada je sutradan policija došla u njegovu kuću u rutinskom ispitivanju Mačorovih prijatelja, izjavio je da ništa ne zna o okolnostima njegove smrti. Brendan je učinio isto, a pošto se činilo da nema svedoka koji bi ponudili suprotnu teoriju, Karnija nisu ponovo ispitivali. Umesto toga, bio je ostavljen svojim mislima; i čvorovima.

Jednom, video je Brendana. Očekivao je optužbe; Brendan je verovao da je Mačor bežao od policije kada je poginuo, a Karni ih zbog nedostatka koncentracije nije upozorio na blizinu zakona. Ali, Brendan ga nije optuživao. Primio je teret krivice na sebe sa voljom koja je gotovo ukazivala na apetit; govorio je samo o sopstvenom neuspehu, ne o Karnijevom. Očigledna proizvoljnost Mačorove propasti otkrila je netraženu blagost u Brendanu, i Karni je žudeo da mu ispriča čitavu neverovatnu priču od početka do kraja. Ali, sada nije bilo vreme za to, slutio je. Pustio je Brendana da se preda svom bolu, i nastavio da ćuti.

I opet čvorovi.

Ponekad bi se probudio usred noći i osetio da mu se konopac pomera pod jastukom. Njegovo prisustvo ga je smirivalo, ali njegova želja nije, jer je budila istovetnu želju u njemu. Želeo je da dodirne preostale čvorove i ispita zagonetke koje su oni nudili. Ali, znao je da bi time ponudio kapitulaciju: pred sopstvenom fascinacijom; pred njihovom gladi za oslobođenjem. Kada bi osetio takvo iskušenje, prisilio bi se da se seti staze, i zveri u krošnjama; da ponovo probudi ucveljujuće misli koje su mu došle sa dahom zveri. A onda, postepeno, upamćena uzrujanost poništila bi trenutnu ljubopitljivost, i on bi ostavio konopac da leži na svom mestu. Daleko od očiju, mada retko i daleko od srca.

Iako je znao da su čvorovi opasni, nije mogao da natera sebe da ih spali. Dok god je posedovao to skromno parče kanapa, bio je jedinstven; odreći se njega značilo bi vratiti se svom ranijem bezličnom stanju. Nije bio voljan da to učini, iako je pretpostavljao da mu svakodnevno i intimno druženje sa konopcem sistematski slabi sposobnost da se odupre njegovom zavođenju.

Uopšte nije video stvorenje sa drveta: čak je počeo da se pita nije li zamislio čitav susret. I zaista, sa dovoljno vremena, njegova moć da racionalizuje istinu u nepostojanje mogla je u potpunosti da odnese pobedu. Ali događaji koji su usledili posle Mačorove smrti okončali su tako zgodnu opciju.

Karni je otišao na službu sam – i, uprkos prisustvu Brendana, Reda i Anelize – otišao sam. Imao je malo želje da razgovara sa ožalošćenima. Reči kojima je nekada možda mogao da opiše događaje sve je teže mogao da izmisli kako je vreme prolazilo. Požurio je dalje od Krematorijuma pre nego što je bilo ko stigao da mu priđe zbog razgovora, glave pognute pred prašnjavim vetrom koji je donosio periode oblaka i jarke sunčeve svetlosti u brzom nizu tokom dana. Dok je hodao, potražio je po džepu paklo cigareta. Konopac, koji je čekao kao i uvek, dočekao je njegove prste sa uobičajenom dobrodošlicom. Razmotao ga je i izvukao cigarete, ali vetar je bio suviše jak da bi šibice ostale upaljene, a njegove šake kao da su imale poteškoća da izvedu jednostavan zadatak zaklanjanja plamena. Lutao je malo, dok nije pronašao uličicu i ušao u nju da pripali. Tamo je bio Poup, koji ga je čekao.

„Jesi li poslao cveće?“ upita skitnica.

Karnijev instinkt bio je da se okrene i pobegne. Ali suncem osvetljena ulica bila je samo nekoliko metara dalje; ovde nije bio ni u kakvoj opasnosti. A razgovor sa starcem mogao je da se ispostavi kao informativan.

„Bez cveća?“ reče Poup.

„Bez cveća“, uzvratil Karni. „Šta radiš ovde?“

„Isto što i ti“, odgovori Poup. „Došao sam da vidim kako dečko gori.“ On se isceri i izraz na tom propalom, prljavom licu, bio je krajnje odvratn. Poup je još bio vreća kostiju kao i u tunelu pre dve nedelje, ali je sada zračio pretnjom. Karni je bio zahvalan za sunce koje mu je tuklo u leđa.

„I tebe. Da vidim tebe“, reče Poup.

Karni odluči da ne odgovori. Kresnu šibicu i upali cigaretu.

„Imaš nešto što pripada meni“, reče Poup. Karni ničim ne pokaza da je kriv. „Želim da mi vratiš čvorove, dečko, pre nego što napraviš neku pravu štetu.“

„Nemam pojma o čemu govoriš“, odgovori Karni. pogled mu je bio koncentrisan, nevoljno, na Poupovo lice, uvučeno u svoju zamršenost. Uličica, zagušena otpacima, trzala se. Izgleda da je oblak prekrio sunce jer se Karnijev vid, sa izuzetkom Poupove figure, suptilno zamračio.

„Bilo je to glupo, dečko, pokušati da me pokradeš. Ne kažem da nisam bio lak plen; to je bila moja greška, i neće se ponoviti. Vidiš, ponekad se osećam usamljeno. Siguran sam da to razumeš. A kad sam usamljen, odam se piću.“

Iako je očito prošlo samo nekoliko sekundi otkad je Karni pripalio cigaretu, ona je dogorela do filtera a da on nijednom nije povukao dim iz nje. On je ispusti, neodređeno svestan toga da je vreme, kao i prostor, iščašeno u ovom uskom prolazu.

„Nisam to bio ja“, promrmlja on: dečja odbrana pred svakom mogućom optužbom.

„Jesi, jesi“, odgovori Poup sa neumoljivim autoritetom. „Da ne trošimo reči oko izmišljotina. Pokrao si me, a tvoj kolega platio je zbog toga. Ne možeš da popraviš zlo koje si naneo. Ali možeš da sprečiš dalje zlo, ako mi vratiš ono što mi pripada. Smesta.“

Karnijeva šaka zalutala je u džep a da on to nije ni primetio. Želeo je da se izvuče iz ove zamke pre nego što se zatvori oko njega; na

kraju krajeva, najlakši način da to učini bilo je da preda Poupu ono što mu je s pravom i pripadalo. Međutim, prsti su mu oklevali; zašto? Možda zato što su Metuzalemove oči bile toliko neumoljive; ili zato što bi vraćanje čvorova u Poupove ruke ovome dalo potpunu kontrolu nad oružjem koje je, praktično, ubilo Mačora? Ali i više od toga; čak i sada, kada je rizikovao razum, Karni se gnušao pomisli da vrati jedini delić misterije na koji je ikada naišao. Poup, koji je naslutio njegovu nenaklonost, počeo da ga nagovara iz sve snage.

„Nemoj me se plašiti“, reče on. „Neću ti ničim nauditi osim ako me ne primoraš na to. Mnogo bih više voleo da ovu stvar završimo na miran način; još nasilja, pa čak možda i nova smrt, samo će privući pažnju.“

Da li ja to gledam jednog ubicu? pomisli Karni; tako je zapušten, tako slab. A opet, zvuk je protivrečio slici; seme zapovedanja koje je Karni jednom već čuo u Poupovom glasu sada je bilo u punom cvatu.

„Želiš li pare?“ upita Poup. „Je li to u pitanju? Da li bi tvoj ponos najbolje bio umiren ako bih ti ponudio nešto kao naknadu za trud?“ Karni s nevericom pogleda Poupovu otrcanu odeću. „O“, reče starac, „možda i ne izgledam kao parajlija, ali izgled ume i da vara. U stvari, to je pravilo, a ne izuzetak. Uzmi, na primer, sebe. Ti ne izgledaš kao mrtvac, ali veruj mi, praktično si mrtav, dečko. Obećavam ti smrt, ako nastaviš da mi prkosiš.“

Taj govor – toliko odmeren, toliko obazriv – zaprepastio je Karnija samom činjenicom da dolazi sa Poupovih usana: dokazavši time čovekovu tezu. Pre dve nedelje uhvatili su Poup na prepad – zbunjenog i ranjivog – ali sada, trezan, čovek je govorio kao moćnik: kao poludeli kralj, možda, koji se kreće kroz gomilu kao prosjak. Kralj? Ne, pre će biti kao sveštenik. Nešto u prirodi njegovog autoriteta (čak i u njegovom imenu) ukazivalo je na čoveka čija moć nikada nije bila ukorenjena u pukoj politici.

„Još jednom“, reče on, „zahtevam da mi daš ono što mi pripada.“

On kroči prema Karniju. Uličica je bila uski tunel koji ih je pritiskao odozgo. Ako je iznad njih i bilo neba, Poup ga je zaklonio.

„Daj mi čvorove“, reče on. Glas mu je bio blag i ohrabrujući. Tama se u potpunosti spustila. Sve što je Karni mogao da vidi bila su

čovekova usta: njegovi neravni zubi, njegov sivi jezik. „Daj mi ih, ili ispaštaj posledice.“

„Karni?“

Redov glas došao je iz nekog drugog sveta. Bio je udaljen samo nekoliko koraka – glas, sunčeva svetlost, vetar – ali jedan dugi trenutak Karni se upinjao da ga ponovo locira.

„Karni?“

On otrgnu svest između Poupovih zuba i primora se da se osvrne ka ulici. Tamo je bio Red, stajao je na suncu, sa Anelizom kraj sebe. Njena plava kosa sijala je.

„Šta se dešava?“

„Ostavite nas na miru“, reče Poup. „Imamo posla, nas dvojica.“

„Imaš posla sa njim?“ upita Red Karnija.

Pre nego što je Karni mogao da odgovori, Poup reče: „Reci mu. Reci mu, Karni, da želiš da razgovaraš sa mnom nasamo.“

Red baci pogled preko Karnijevog ramena ka starcu. „Hoćeš li mi reći šta se dešava?“ reče on.

Karnijev jezik trudio se da pronađe odgovor, ali nije uspevao. Sunčeva svetlost bila je veoma daleko; svaki put kada bi senka oblaka prešla preko ulice, plašio se da će svetlost biti zanevek utrnuta. Usne su mu se nemo kretale pokušavajući da izraze njegov strah.

„Jesi li dobro?“ upita Red. „Karni? Čuješ li me?“

Karni klimnu glavom. Tama koja ga je držala počela je da se diže.

Najednom, Poup se baci na Karnija, očajnički tražeći rukama njegove džepove. Udar napada odbaci Karnija, još u stuporu, uz zid uličice. On pade postrance na gomilu gajbica. One, i on, preturiše se, a Poup, koji je isuviše čvrsto držao Karnija da bi se odvojio, takođe pade. Sva prethodna mirnoća – razmetljivi humor, uvijene pretnje – isparila je; ponovo je bio idiotska skitnica, koja je trtljala bezumnosti. Karni oseti kako mu čovekove ruke cepaju odeću i grebu kožu u potrazi za čvorovima. Reči koje je vikao Karniju u lice više nisu bile razgovetne.

Red stupi u uličicu i pokuša da odvuče starca, za kaput ili bradu, šta god mu se pokaže zgodno za hvatanje, dalje od žrtve. To je bilo lakše reći nego učiniti; nalet je bio furiozan, kao nervni napad. Ali Redova superiorna snaga odnela je prevagu. Poup je bio povučen

na noge, dok je pljuvao besmislice. Red ga je držao kao da drži besnog psa.

„Ustaj...“ reče on Karniju, „sklanjaj mu se van domašaja.“

Karni se zatetura na noge među ostatke gajbica. U pukim sekundama napada, Poup mu je naneo znatne povrede: Karni je krvario na pola tuceta mesta. Odeća mu je bila iskidana; košulja beznadežno pocepana. Oprezno, on podiže ruku do izgrebanog lica; ogrebotine su bile izdignute kao ritualni ožiljci.

Red gurnu Poupu uz zid. Skitnica je još bila apoplektična, razrogačenih očiju. Bujica pogrda – mešavina engleskog i bulažnjenja – pohrlila je Redu u lice. Ne prestajući sa tiradom, Poup pokuša još jednom da napadne Karnija, ali ovoga puta Redov zahvat sprečio je da kandže ostvare kontakt. Red izbací Poupu iz uličice na ulicu.

„Usna ti krvari“, reče Aneliza, zagledana u Karnija sa čistim gađenjem. Karni je mogao da oseti ukus krvi: slan i vreo. Prineo je nadlanicu ustima. Odmakao ju je skerletnu.

„Dobro je što smo krenuli za tobom“, reče ona.

„Jah“, uzvratí on, ne gledajući ženu. Bio je posramljen time kako se pokazao suočen sa skitnicom, i znao je da se ona sigurno smeje njegovoj nemogućnosti da se odbrani. Svi do jednog u njenoj porodici bili su zlikovci, a otac joj je bio narodni junak među lopovima.

Red se vrati sa ulice. Poup je nestao.

„Šta je sve to bilo?“ zahtevao je da zna dok je vadio češalj iz džepa jakne da ponovo namesti pramen.

„Ništa“, odgovori Karni.

„Ne seri“, reče Red. „On tvrdi da si mu nešto ukrao. Je li to tačno?“

Karni baci pogled na Anelizu. Da nije bilo njenog prisustva, bio bi voljan da ispriča Redu sve, tu i tada. Uzvratila mu je pogled i kao da mu je pročitala misli.

Slegnuvši ramenima, ona se udalji tako da ne može da ih čuje, šutirajući usput uništene gajbice.

„Hoće sve da nas sredi, Red“, reče Karni.

„O čemu to pričaš?“

Karni spusti pogled na svoju okrvavljenu šaku. Čak i sada, kada se Aneliza uklonila, reči objašnjenja onoga u šta je sumnjao sporo su

mu dolazile.

„Mačor...“ započe on.

„Šta s njim?“

„On je bežao, Red.“

Iza njega, Aneliza iritirano uzdahnu. Ovo je trajalo duže nego što je njena narav mogla da podnese.

„Red“, reče ona, „zakasnićemo.“

„Čekaj malo“, reče joj Red oštro, i ponovo obrati pažnju na Karnija. „Kako to misliš: za Mačora?“

„Starac nije ono na šta liči. On nije skitnica.“

„O. A šta je?“ Prizvuk sarkazma uvukao se u Redov glas: Anelize radi, bez sumnje. Devojka se umorila od diskrecije i dovukla se natrag da se pridruži Redu. „Šta je on, Karni?“

Karni odmahnu glavom. Zar je vredelo pokušati da objasni deo onoga što se dogodilo? Ili će pokušati da ispriča čitavu priču, ili neće ispričati ništa. Tišina je bila lakša.

„Nije važno“, reče on ravno.

Red ga pogleda zbunjeno, a onda, kada nije usledilo razjašnjenje, reče: „Ako imaš nešto da mi ispričaš o Mačoru, Karni, voleo bih to da čujem. Znaš gde živim.“

„Naravski“, reče Karni.

„Ozbiljno to mislim“, reče Red, „o razgovoru.“

„Hvala.“

„Mačor je bio dobar drugar, znaš? Pomalo zajeban, ali svi mi imamo svoje trenutke, eh? Nije trebalo da umre, Karni. To nije bilo u redu.“

„Red...“

„Ona te zove.“ Aneliza je izlutala na ulicu.

„Ona me uvek zove. Vidimo se, Karni.“

„Jah.“

Red potapša Karnija po obrazu koji ga je pekao i krenu za Anelizom napolje, na sunce. Karni nije ni pokušao da ih sledi. Drhtao je od Poupovog napada; nameravao je da čeka u uličici sve dok se bar malo ne pribere. U potrazi za ohrabrenjem u čvorovima, on stavi ruku u džep jakne. Bio je prazan. On proverio druge džepove. I oni su bili prazni, a opet, bio je siguran da starcu nije uspelo da se približi konopcu. Možda su kliznuli iz skrovišta za vreme gušanja. Karni

poče da pretražuje uličicu, i kada je prva pretraga ostala bez rezultata, ponovi to i drugi, i treći put; ali do tada je već znao da je stvar izgubljena. Poup ipak jeste uspeo, na kraju svega. Krađom ili srećom, ponovo je došao do čvorova.

Zastrašujuće jasno, Karni se setio kako je stajao na Mostu Samoubica i gledao odozgo drum Arkvej, Mačorovo telo opruženo usred mreže svetiljki i vozila. Osećao se tako izdvojeno od te tragedije: posmatrao je to zainteresovano koliko i ptica u preletu. Sada – odjednom – bio je pogođen s neba. Nalazio se na tlu, ranjen, i čekao bespomoćno da dođu užasi. Osećao je ukus krvi na rasečenoj usni i pitao se, u želji da ta pomisao nestane još dok se i formirala, da li je Mačor umro na licu mesta, ili je i on osećao ukus krvi dok je ležao tamo, na asfaltu, zagledan odozdo u ljude na mostu koji su tek morali da saznaju koliko je smrt blizu.

Vratio se kući najnaseljenijim putem kojeg je mogao da se seti. Iako je time izlagao svoju neurednu pojavu podjednako pogledima gospođa i policajaca, više je voleo njihovo neodobravanje od rizikovanja prolaska praznim ulicama udaljenim od glavnih saobraćajnica. Kada je stigao kući, oprao je ogrebotine i obukao čistu odeću, a onda ostao da sedi neko vreme pred televizorom kako bi omogućio udovima da prestanu da mu se tresu. Bilo je kasno popodne, i na programu su bile dečje emisije: ton lažnog optimizma zarazio je sve kanale. Posmatrao je banalnosti očima, ali ne i umom, i koristio predah da pokuša da pronađe reči kojima bi opisao sve ono što mu se dogodilo. Sada je najvažnije bilo da upozori Reda i Brendana. Pošto Poup kontroliše čvorove, samo je pitanje vremena kada će neka zver – možda još gora od stvorenja iz krošnji – doći da ih potraži sve. Tada će biti prekasno za objašnjenja. Znao je da će ostala dvojica biti puni prezira, ali on će se potruditi da ih ubedi, bez obzira na to koliko bude pritom ispao smešan. Možda će ih njegove suze i njegova panika dirnuti na način na koji to njegov oskudni rečnik nikada ne bi mogao. Oko pet i pet, pre nego što mu se majka vratila kući s posla, izvukao se iz kuće i otišao da pronađe Brendana.

Aneliza je izvukla iz džepa parče konopca koje je pronašla u uličici i pregledala ga. Zašto se uopšte potrudila da ga uzme, nije bila sigurna, ali ono je nekako pronašlo put do njene ruke. Poigrala se sa

jednim od čvorova, rizikujući pritom svoje duge nokte. Imala je pola tuceta prečih stvari da radi predveče. Red je otišao da kupi piće i cigarete, a ona je obećala sebi lagodnu, mirisnu kupku pre njegovog povratka. Ali, razvezivanje čvora neće trajati tako dugo, u to je bila sigurna. I zaista, činilo se da je on gotovo željan da bude razvezan: osećala je veoma čudno kretanje unutar njega. I još zanimljivije, u čvoru je bilo boja – mogla je da vidi odsjaje grimizne i ljubičaste. Za nekoliko minuta, potpuno je zaboravila na kupku; to je moglo da čeka. Umesto toga, koncentrisala se na zavrzlamu pod vrhovima prstiju. Posle samo nekoliko minuta, videla je prvu svetlost.

Karni je sve ispričao Brendanu što je bolje mogao. Kada se jednom otisnuo i krenuo od početka, ustanovio je da ona poseduje sopstveni impuls, koji ga je proneo do sadašnjosti sa relativno malo oklevanja. Završio je rekavši:

„Znam da zvuči bezumno, ali sve je istinito.“

Brendan nije poverovao ni reč, to se sasvim dobro videlo po njegovom praznom pogledu. Ali, na izbrazdanom licu nije bilo samo neverice. Karni nije mogao da ustanovi šta je to, sve dok ga Brendan nije zgrabio za košulju. Tek tada je mogao da uvidi svu dubinu Brendanovog besa.

„Misliš da nije dovoljno što je Mačor mrtav“, proključao je on, „već moraš da dođeš da mi ispričaš to sranje.“

„To je istina.“

„I gde su sada ti jebeni čvorovi?“

„Rekao sam ti: matori ih je uzeo. Uzeo ih je danas popodne. Ubiće nas, Bren. Znam to.“

Brendan pusti Karnija. „Da ti kažem šta ću da uradim“, reče on velikodušno, „zaboraviću da si mi rekao išta od svega ovoga.“

„Ne shvataš...“

„Rekao sam: zaboraviću da si mi rekao i reč. U redu? A sad odjebi odavde i nosi se sa svojim smešnim pričama.“

Karni se ne pomeri.

„Čuješ me?“ viknu Brendan. Karni ugleda izdajničku nabreknutost na rubu Brendanovih očiju. Gnev je bio kamuflaža – jedva adekvatna – za jad za čije sprečavanje on nije imao mehanizma. U

Brendanovom sadašnjem raspoloženju, ni strah ni rasprava ne bi mogla da ga ubedi u istinu. Karni ustade.

„Izvini“, reče on. „Idem.“

Brendan zavrte glavom, pognutog lica. Nije ga ponovo podigao, već je pustio Karnija da sam pronade izlaz. Sada je preostao samo Red; on mu je bio poslednja instanca. Priča, sada već ispričana, mogla je da se ispriča još jednom, zar ne? Ponavljanje će biti lako. Već premećući reči po glavi, on ostavi Brendana suzama.

Aneliza je čula kako Red ulazi kroz prednja vrata; čula je kako izvikuje neku reč; čula je kako je izvikuje ponovo. Reč je bila poznata, ali trebalo joj je nekoliko sekundi grozničavog razmišljanja da je prepozna kao sopstveno ime.

„Aneliza!“ uzviknu on ponovo. „Gde si?“

Nigde, pomisli ona. Ja sam nevidljiva žena. Nemoj da me tražiš; molim te, Bože, samo me ostavi na miru. Ona stavi ruku na usta, da zaustavi cvokotanje zuba. Morala je da ostane apsolutno nepomična, apsolutno nema. Ako se pomeri makar za dlaku, ono će je čuti i doći po nju. Jedina bezbednost bila je u tome da se sklupča u majušnu loptu i zapečati usta dlanom.

Red poče da se penje uz stepenice. Aneliza je nesumnjivo u kadi, i peva sama sebi. Ta žena voli vodu kao malo šta drugo. Nije bilo neuobičajeno za nju da provede sate i sate uronjena, dok joj dojke izbijaju kroz površinu kao dva ostrva iz snova. Četiri koraka od podnožja, čuo je neku buku dole, iz hodnika: kašalj, ili nešto slično. Zar se to ona igra sa njim? On se okrenu i siđe, sada mnogo tiše i obazrivije. Gotovo na samom dnu stepenica, pogled mu pade na parče kanapa ispušteno na jedan od stepenika. On ga uze i načas se zamisli nad jednim jedinim čvorem na njemu, pre nego što se buka ponovo začula. Ovaj put nije ubeđivao sebe da je to Aneliza. Zadržao je dah, očekujući novi zvuk iz hodnika. Kada ga nije čuo, zavukao je ruku u saru čizme i izvukao skakavac, oružje koje je nosio sa sobom još od osetljivog uzrasta od jedanaest godina. Oružje jednog pubertetlije, posavetovao ga je Anelizin otac; ali sada, dok je napredovao hodnikom prema dnevnoj sobi, zahvaljivao je svecu zaštitniku sečiva što nije poslušao savet starog prestupnika.

Soba je bila u pomrčini. Veče se spustilo na kuću, zamračivši prozore. Red je dugo stajao na vratima, napeto posmatrajući unutrašnjost u potrazi za pokretom. A onda ponovo buka; i to ne jedan jedini zvuk ovaj put, već čitav niz. Izvor, shvatio je sada na svoje olakšanje, nije bio ljudski. Bio je to najverovatnije neki pas, povređen u borbi. A zvuk nije ni dopirao iz sobe pred njim, već iz kuhinje iza. Okuražen činjenicom da je uljez samo neka životinja, on posegnu za prekidačem za svetlo i uključi ga.

Mahniti sled događaja koji je time započeo odigrao se u neprekidnoj sekvenci koja nije trajala duže od desetak sekundi, a opet, svaku od njih proživio je do najmanjeg detalja. U prvoj sekundi, kada se svetlo uključilo, video je kako se nešto kreće po kuhinjskom podu; u sledećoj, hodao je prema tome, sa nožem još u ruci. U trećoj je životinja – upozorena na njegovu pripremljenu agresiju – izašla iz skrovišta. Jurnula je da ga dočeka, u nejasnoj mrlji presijavajućeg mesa. Njena iznenadna blizina bila je sveobuhvatna: njena veličina, vrelna koju je odavalo njeno isparavajuće telo, ogromna usta iz kojih je izbijao dah nalik na trulež. Red je iskoristio četvrtu i petu sekundu da izbegne njen prvi nalet, ali u šestoj, pronašla ga je. Njene sirove ruke zgrabile su mu telo. Zamahnuo je nožem i otvorio ranu u njoj, ali ona se približila i uzela ga u smrtonosni zagrljaj. Više slučajem nego namerno, skakavac se zario u njeno meso, i tečna vrelna zapljusnula je Redovo lice: on to jedva da je i primetio. Otkucavale su mu poslednje tri sekunde: oružje, klizavo od krvi, skliznulo mu je iz zahvata i ostalo usađeno u zver. Nenaoružan, pokušao je da joj se izmigolji iz stiska, ali pre nego što je mogao da sklizne van domašaja, velika nedovršena glava zaletela se ka njemu – sa ždrelom poput tunela – i usisala jedan dugi dah iz njegovih pluća. Bio je to jedini dah koji je Red imao. Njegov mozak, lišen kiseonika, priredi mu vatromet u čast neumitnog odlaska: rimske sveće, zvezdane školjke, vrteške. Pirotehnika je bila više nego kratka; prebrzo, tama.

Gore, Aneliza je osluškiavala haos zvukova i pokušavala da ga sastavi u glavi, ali nije mogla. Šta god da se desilo, međutim, okončalo se tišinom. Red nije došao da je potraži. Ali opet, nije ni zver. Možda su, pomislila je, ubili jedno drugo. Jednostavnost tog rešenja činila ju je zadovoljnom. Čekala je u sobi sve dok glad i

dosada nisu prevladali drhtanje, a onda je sišla u prizemlje. Red je ležao tamo gde ga je drugi porod konopca ispustio, očiju širom otvorenih pred vatrometom. Sama zver čučala je u suprotnom uglu prostorije, ruševno stvorenje. Videvši je, ona uzmaknu od Redovog tela prema vratima. Nije ni pokušalo da krene prema njoj, već ju je jednostavno pratilo duboko usađenim očima, hrapavo dišući, sporih i retkih pokreta.

Otići će da pronađe oca, rešila je, i umakla iz kuće, ostavivši ulazna vrata odškrinuta.

I dalje su bila odškrinuta pola sata kasnije, kada je stigao Karni. Iako je u potpunosti nameravao da se uputi pravo ka Redovoj kući pošto je ostavio Brendana, hrabrost ga je napustila. Umesto toga, odlutao je – bez svesnog plana – do mosta iznad drumu Arkvej. Stajao je tamo dugo i posmatrao saobraćaj pod sobom, otpijajući iz boce vodke koju je kupio na drumu Holovej. Posle te kupovine ostao je bez gotovine, ali alkohol je, na prazan stomak, bio moćan, i pojasnio mu je misli. Svi će oni umreti, zaključio je. Možda je krivica bila njegova, što je uopšte ukrao konopac; verovatnije je bilo da bi ih Poup svejedno kaznio za zločine počinjene prema njemu. Jedino čemu su sada mogli da se nadaju – čemu je on sada mogao da se nada – bilo je malčice spoznaje. To bi bilo gotovo dovoljno, zaključio je njegov alkoholom zamućeni um: umreti kao malo manja neznalica što se misterija tiče. Red bi to razumeo.

Sada je stao na prag i viknuo čovekovo ime. Nije čuo povik u znak odgovora. Vodka u njegovom sistemu učinila ga je bezobraznim i, pozvavši ponovo Reda, on stupi u kuću. Hodnik je bio u mraku, ali svetlo je gorelo u jednoj od prostorija na suprotnoj strani i on krenu ka njemu. Atmosfera u kući bila je sparna, kao unutrašnjost staklene bašte. Još toplije je bilo u dnevnoj sobi, gde je Red odavao telesnu toplotu u vazduh.

Karni je zurio odozgo u njega dovoljno dugo da registruje da ovaj drži konopac u levoj ruci, i da je tamo preostao samo jedan čvor. Možda je Poup bio ovde, i iz nekog razloga ostavio čvor za sobom. Kako god da se našao tu, njegovo prisustvo u Redovoj ruci nudilo mu je priliku da preživi. Ovaj put, zakleo se dok je prilazio telu, uništiće konopac jednom za svagda. Spaliće ga i razvejati pepeo na

sve četiri strane sveta. Sagnuo se da ga uzme iz Redovog stiska. Konopac oseti njegovu blizinu i kliznu, klizav od krvi, iz šake mrtvaca u Karnijevu, gde se uvio oko njegovih prstiju, ostavivši trag za sobom. Zgađen, Karni se zagleda u poslednji čvor. Proces za čije mu je otpočinjanje bilo potrebno toliko truda sada je imao sopstveni impuls. Sa razvezanim drugim čvorom, treći se praktično sam razlabavio. Očito mu je još bio potreban ljudski posrednik – zašto bi mu inače tako spremno skočio u ruku? – ali već je bio blizu toga da reši sopstvenu zagonetku. Morao je da ga uništi brzo, pre nego što uspe u tome.

Tek tada je postao svestan toga da nije sam. Osim mrtvaca, u blizini je bio prisutan i neko živ. On podiže pogled sa čvora koji je poskakivao kada mu se neko obratio. Reči su bile nesuvisle. Jedva da su i bile reči, pre sekvenca ranjenih zvukova. Karni se seti daha stvorenja na stazi i dvosmislenih osećanja koja je ono izazvalo u njemu. Sada ga pokrenu ista dvosmislenost: uz rastući strah dođe mu i osećaj da zver govori o gubitku, bez obzira na jezik, neodređeno sažaljenje natera ga da priđe.

„Pokaži se“, reče on, ne znajući da li će ga razumeti ili ne.

Prođe nekoliko drhtavih otkucaja srca, a onda se to pojavi na vratima preko puta. Osvetljenje u dnevnoj sobi bilo je dobro, a Karnijev vid oštar, ali anatomija zveri prkosila je njegovom shvatanju. Postojalo je nešto majmunsko u njenom odranom, pulsirajućem obličju, ali nalik na skicu, kao da je prerano rođena. Usta joj se otvoriše da izgovore novi zvuk; njene oči, usađene ispod krvave ploče čela, nisu se dale pročitati. Ona krenu trapavo iz svog skrovišta kroz sobu prema njemu, iskušavajući svakim pognutim korakom njegov kukavičluk. Kada je stigla do Redovog leša, ona stade, podiže jedan od svojih bednih udova i pokaza na mesto u ulegnuću svog vrata. Karni ugleda nož; Redov, pretpostavio je. Da li ona to pokušava da opravda ubistvo, zapitao se.

„Šta si ti?“ upita on. Isto pitanje.

Zver zanjihla tešku glavu napred-nazad. Dugo, duboko stenjanje začu joj se iz ustiju. A onda, iznenada, ona podiže ruku i pokaza pravo na Karnija. Pritom dopusti da joj svetlost u potpunosti padne na lice, i Karni razazna oči ispod namrgođenog čela: dva istovetna dragulja uzapćena u ranjenoj kugli lobanje. Od njihove brilijantnosti i

njihovog sjaja, Karniju se prevrnu želudac. A zver je i dalje pokazivala na njega.

„Šta hoćeš?“ upita je on. „Reci mi šta hoćeš.“

Ona spusti svoj oguljeni ud i krenu da prekorači telo prema Karniju, ali ne dobi priliku da razjasni svoje namere. Povik sa ulaznih vrata zamrznu je onako zaklaćenu u mestu.

„Ima li koga?“ hteo je posetilac da zna.

Lice zveri pokazivalo je paniku – isuviše ljudske oči kolutale su u svojim sirovim dupljama – i ona se okrenu, uzmaknuvši prema kuhinji. Posetilac, ko god bio, ponovo se oglasi: glas mu je bio bliži. Karni je zurio odozgo u leš i u svoju okrvavljenu šaku, premećući svoje moguće postupke u glavi, a onda jurnuo preko sobe i kroz vrata u kuhinju. Zver je već nestala: zadnja vrata stajala su širom otvorena. Iza sebe, Karni začu kako posetilac izgovara neku polumolitvu ugledavši Redove ostatke. Oklevao je u senkama: da li je ovo tajanstveno bekstvo bilo pametno? Zar ga ono nije pre inkriminisalo od zadržavanja i pokušaja da pronađe put do istine? Čvor, koji mu se pomerao u ruci, konačno donese odluku umesto njega: njegovo uništenje moralo je da ima prioritet. U dnevnoj sobi, posetilac je okretao brojeve hitnih službi; koristeći njegov uspaničeni glas kao masku, Karni kradom prevali preostale metre do zadnjih vrata i pobeže.

„Neko te je tražio telefonom“, doviknu mu majka sa vrha stepeništa, „već me je dvaput probudio, rekla sam mu da ne...“

„Izvini, Mama. Ko je to bio?“

„Nije hteo da kaže. Rekla sam mu da te ponovo zove. Kaži mu, ako se ponovo javi, da ne želim da se ljudi javljaju u ovo doba noći. Neko mora i da ustane ujutro i ide na posao.“

„Da, Mama.“

Njegova majka nestade sa odmorišta i vrati se svojoj samotnoj postelji; vrata se zatvoriše. Karni je stajao i drhtao dole, u hodniku, šake stisnute oko čvora u džepu. Još se pomerao, okretao se i okretao u zatočeništvu njegovog dlana, u potrazi za nekakvim prostorom, koliko god malom, kako bi se razvezao. Ali, on mu nije nimalo popuštao. Potražio je vodku koju je kupio predveče, odvrnu

jednom rukom poklopac sa flaše i otpi. Kada je otpio drugi jedak gutljaj, zazvonio je telefon. On spusti flašu i podiže slušalicu.

„Alo?“

Neko ga je zvao iz javne govornice; čulo se pištanje, ubačen je novac, i glas je rekao: „Karni?“

„Da?“

„Tako ti Hrista, ubiće me.“

„Ko je to?“

„Brendan.“ Glas ni najmanje nije ličio na Brendanov; previše kreštav, previše preplašen. „Ubiće me ako ne dođeš.“

„Poup? Je li to Poup?“

„Van sebe je. Moraš da dođeš na auto-otpad, na vrhu brda. Da mu daš...“

Veza se prekinu. Karni spusti slušalicu. Konopac je izvodio akrobatiku u njegovoj šaci. On je otvorio; na mutnoj svetlosti sa odmorišta, preostali čvor zasvetluca. U njegovom srcu, kao i u srcima druga dva čvora, videla su se obećanja blistavih boja. On ponovo stisnu pesnicu, uze flašu vodke i ponovo izađe.

Auto-otpad se nekada razmetao krupnim i neprestano besnim dobermanom, ali pas je prethodnog proleća dobio tumor i iskasapio svog vlasnika. Potom je bio uništen, a zamena nije kupljena. Zardali gvozdeni zid bilo je zbog toga lako savladati. Karni se uskobeljao preko i smandrljao sa druge strane na tle prekriveno pepelom i šljunkom. Reflektor kod prednje kapije obasjavao je zbirku vozila, kako stranih, tako i domaćih, prikupljenu na placu. Većini nije bilo spasa: zardali kamioni i tankeri, autobus koji je očito udario u brzini o niski most, otpadnička galerija kola, poredanih ili nagomilanih jedna preko drugih, svaka kao žrtva saobraćajne nesreće. Krenuvši od kapije, Karni poče sistematičnu pretragu otpada, pokušavajući koliko je god mogao da korača lako, ali na severozapadnom kraju otpada Poupu i njegovom zarobljeniku nije bilo ni traga. Sa čvorom u ruci, on krenu duž ograđenog prostora, dok je ohrabrujuća svetlost sa kapije jenjavala sa svakim njegovim korakom. Nekoliko koraka dalje, ugledao je plamen između dva vozila. Stao je nepomično i pokušao da shvati složenu igru senke i svetlosti vatre. Iza sebe, začu kretanje i okrenu se, očekujući sa svakim otkucajem srca povik, udarac. Ne

desi se ništa od toga. On pretraži otpad iza svojih leđa – sa slikom žutog plamena koja mu je još poigravala na mrežnjači – ali šta god da se pomerilo, ponovo je bilo nepomično.

„Brendane?“ šapnu on, osvrnuvši se ka vatri.

U dubokoj senci ispred njega pomeri se neka figura, i Brendan se zatetura napolje i pade na kolena u pepeo nekoliko metara od mesta gde je stajao Karni. Čak i na varljivom svetlu, Karni je mogao da vidi da je Brendan strašno kažnjen. Košulja mu je bila umazana mrljama previše tamnim da budu bilo šta drugo osim krvi; lice mu je bilo zgrčeno od trenutnog bola, ili iščekivanja bola. Kada je Karni pošao ka njemu, on uzmače kao pretučena životinja.

„Ja sam to. Karni.“

Brendan podiže izubijanu glavu. „Nateraj ga da prestane.“

„Biće sve u redu.“

„Nateraj ga da prestane. Molim te.“

Brendan podiže šake do vrata. Ogrlica od konopca stajala mu je oko grla; uže se pružalo u tamu između dva vozila. Tamo, kod drugog kraja užeta, stajao je Poup. Oči su mu svetlucale u senkama, iako nije bilo izvora svetlosti zbog kog bi svetlucale.

„Pametno od tebe što si došao“, reče Poup. „Ubio bih ga.“

„Pusti ga“, reče Karni.

Poup odmahnu glavom. „Prvo čvor.“ On kroči iz skrovišta. Karni je nekako očekivao da je on odbacio svoju masku skitnice i da će pokazati svoje pravo lice – kakvo god ono bilo – ali nije. Bio je odeven u istu otrcanu odeću koju je uvek nosio; ali njegova kontrola nad situacijom bila je neosporna. On malo trznu uže, i Brendan se skljkoka, gušeći se, na tle, uzaludno čupajući rukama omču koja mu se stezala oko grla.

„Prekini“, reče Karni. „Imam čvor, proklet bio. Nemoj ga ubiti.“

„Donesi mi ga.“

Još dok je Karni pravio prvi korak prema starcu, nešto se oglasilo u lavirintu otpada. Karni prepozna zvuk; Poup takođe. Bio je to nesumnjivo glas odrane zveri koja je ubila Reda, i začuo se iz blizine. Poupovo uprljano lice buknu novom žurbom.

„Brzo!“ reče on, „ili ću ga ubiti.“ Izvukao je kasapski nož iz kaputa. Povukavši uže, on natera Brendana da mu se približi.

Protest zveri se pojača.

„Čvor!“ reče Poup. „Ovamo!“ On kroči prema Brendanu i prisloni sečivo uz zarobljenikovu kratko ošišanu glavu.

„Nemoj“, reče Karni, „samo uzmi čvor.“ Ali, pre nego što je ponovo mogao da udahne, nešto mu se pomeri na rubu vidokruga i uhvati mu ručni zglob u vreli stisak. Poup viknu besno, a Karni se okrenu i ugleda skerletnu zver kraj sebe, koja njegove oči dočeka progonjenim pogledom. Karni pokuša da se oslobodi njenog stiska, ali ona odmahnu unakaženom glavom.

„Ubij to!“ dreknu Poup. „Ubij to!“

Zver baci pogled preko puta ka Poupu i prvi put Karni vide nedvosmislen izraz u njenim bledim očima: голу mržnju. Tada Brendan oštro kriknu i Karni pogleda ka njemu na vreme da vidi kako mu kasapski nož klizi u obraz. Poup povuče sečivo i pusti da se Brendanov leš prevali napred; i pre nego što je ovaj udario o tle, prilazio je Karniju, sa ubilačkom namerom u svakom koraku. Zver, sa strahom u grlu, pusti Karnijev ručni zglob na vreme da skrene prvi Poupov udarac. Zver i čovek se razdvojiše i potrčaše. Karnijeve potpetice okliznuše se u rastresitom pepelu i na tren on oseti kako Poupova senka pada preko njega, ali skliznu sa puta drugog zaseka za samo nekoliko milimetara.

„Ne možeš izaći“, čuo je dok je bežao kako se Poup razmeće. Starac je bio toliko siguran u svoju zamku da se nije čak ni dao u poteru. „Na mojoj si teritoriji, dečko. Nema izlaza.“

Karni se pognu u skrovište između dva vozila i poče da se provlači natrag prema kapiji, ali nekako je u potpunosti izgubio orijentaciju. Jedna parada zardalih grdosija vodila je ka drugoj, toliko sličnoj da su bile nerazaznatljive. Gde god da ga je lavirint vodio, činilo se da nema izlaza; više nije mogao da vidi lampu kod kapije, niti Poupovu vatru na kraju placa. Sve je bilo jedno lovište, a on je bio lovina; i svuda gde ga je ta slepa staza vodila, Poupov glas pratio ga je blizu koliko i otkucaji njegovog srca. „Predaj mi čvor, dečko“, govorio je on, „predaj mi ga, pa te neću nahraniti tvojim rođenim očima.“

Karni je bio prestravljen; ali takođe, osećao je, i Poup. Konopac nije bio oružje za ubistvo, kao što je Karni oduvek verovao. Šta god bilo njegova suština, starac mu nije bio gospodar. U toj činjenici ležala je mršava šansa za njegovo preživljavanje. Došlo je vreme da razveže

poslednji čvor: da ga razveže i da snosi posledice. Zar one mogu da budu imalo gore od smrti od Poupovih ruku?

Karni je pronašao odgovarajuće utočište uz spaljeni kamion, kliznuo u čučanj i otvorio pesnicu. Čak i u mraku, mogao je da oseti kako čvor pokušava da odgonetne sam sebe; pomogao mu je što je bolje mogao.

Ponovo, Poup progovori: „Ne čini to, dečko“, rekao je, glumeći humanost. „Znam šta misliš i veruj mi da će to biti tvoj kraj.“

Karnijeve šake kao da su na sebi imale sve same palčeve, i više nisu bile dorasle problemu. Um mu je bio galerija portreta smrti: Mačor na drumu, Red na tepihu, Brendan koji klizi iz Poupovog stiska dok mu nož klizi iz glave. Oterao je slike, upravljajući svojim opsednutim vijugama što je bolje mogao. Poup je skratio svoj monolog. Sada je jedini zvuk na otpadu bilo udaljeno hućanje saobraćaja; dopiralo je iz sveta koji je Karni sumnjao da će ponovo videti. Petljao je oko čvora kao čovek kraj zaključanih vrata sa pregršt ključeva, koji pokušava jednim, pa drugim, pa trećim, sve vreme znajući da mu noć pritiska leđa. „Brzo, brzo“, požurivao je sebe. Ali ranije spretnost sasvim ga je napustila.

A onda zvižduk od prosecanja vazduha, i Poup ga pronađe – trijumfalnog lica dok je zadavao ubistveni udarac. Karni se otkotrlja iz čučnja, ali sečivo mu zahvati mišicu i otvori mu ranu od ramena do lakta. Bol ga učini brzim, i drugi udarac pogodi kabinu kamiona, sa varnicama kao rezultatom umesto krvi. Pre nego što je Poup mogao ponovo da ga ubode, Karni uzmače, dok mu je krv pulsirala iz mišice. Starac se daje u poteru, ali Karni je bio hitriji. Sagnuo se iza jednog od autobusa i, dok je Poup brektao za njim, kliznuo u skrovište ispod vozila. Poup protrča kraj njega, a Karni priguši u sebi bolni jecaj. Rana koju je pretrpeo praktično mu je onesposobila levu ruku. Pribivši mišicu uz telo kako bi minimizovao stres u zasećenom mišiću, on pokuša da dovrši bedni posao koji je započeo sa čvorom, koristeći zube umesto druge šake. Blesci bele svetlosti pojavljivali su se pred njim: nesvest nije bila daleko. Disao je duboko i pravilno kroz nozdrve dok su mu grozničavi prsti vukli čvor. Više nije mogao da vidi, a jedva i da je osećao, konopac u ruci. Radio je naslepo, kao na stazi, i sada, kao i tada, instinkti su počeli da rade za njega, čvor

poče da mu poigrava na usnama, željan oslobođenja. Preostalo je samo nekoliko trenutaka do razrešenja.

Obuzet time, nije primetio ruku koja je posegla za njim sve dok nije bio izvučen iz utočišta da bi se zagledao u sjajne Poupove oči.

„Dosta igranja“, reče starac, i popusti stisak kako bi Karniju ugrabio konopac koji je ovaj držao među zubima. Karni pokuša da se pomeri nekoliko mučnih santimetara kako bi izbegao Poupovu ruku, ali bol u mišici ga je onesposobio. On pade na leđa, jeknuvši od udarca.

„Pozdravi se sa očima“, reče Poup dok se sečivo spuštalo. Međutim, oslepljujući udarac nikada nije bio dovršen. Ranjeno obličje izronilo je iz skrovišta iza starca i zgrabilo ga za peševe kaftana. Poup za samo nekoliko trenutaka povрати ravnotežu i obrnu se. Nož pronađe njegovog protivnika, i Karni otvori oči zamućene bolom da vidi kako se odrana zver povodi unazad, obraza rasečenog do kosti. Poup je krenuo da dovrši kasapljenje, ali Karni nije sačekao da bi to posmatrao. Uhvatio se za olupinu i pridigao na noge, sa čvorom još stisnutim među zubima. Iza njega, Poup opsova, i Karni je znao da je ostavio žrtvu kako bi ga sledio. Znajući da je sve već izgubljeno, on se zatetura između vozila u otvoreni prostor. Gde se nalazila kapija? Nije imao pojma. Njegove noge pripadale su nekom komedijašu, a ne njemu; zglobovi su im bili od gume, beskorisni za sve osim za padove iz burleski. Dva koraka napred, i izdaše ga kolena. Smrad benzinom natopljenog pepela podiže se da ga dočeka.

U očajanju, on prinese zdravu ruku ustima. Prsti mu pronađoše petlju čvora. On povuče, snažno, i čudesno, poslednji preplet čvora oslobodi se; ispljunu konopac dok mu je nalet vreline pržio usne; ovaj pade na tle, sa razlomljenim poslednjim pečatom, i iz njegove srži materijalizovao se poslednji zatočenik. Pojavio se na pepelu kao bolesna beba, udova zakržljalih, ćelave glave očito prevelike za smežurano telo, čije je meso bilo bledo do providnosti. On zamlatara ukočenim rukama u zaludnom pokušaju da se ispravi dok je Poup koračao ka njemu, u želji da mu prekolje nebranjeno grlo. Čemu god da se Karni nadao iz trećeg čvora, ovaj bedni primerak života nije bio to: bio mu je odvratn.

A tada on progovori. Nije to bio glas gugutave bebe, već glas odraslog čoveka, iako izgovoren kroz bebinja usta.

„Ka meni!“ pozva on. „Brzo!“

Dok se Poup naginjao da ubije dete, vazduh otpada ispuni zadah blata, a senke izrodiše koščato stvorenje niskog trbuha, koje zapuza ka njemu preko tla. Poup odstupi kada se stvorenje – nedovršeno na svoj reptilski način nalik na svog majmunskog brata – približi čudnoj bebi. Karni je u potpunosti očekivao da će ono proždrati parče, ali bledo dete podiže ruke u dobrodošlici kada se zver iz prvog čvora sklopča oko njega. Čim je to učinila, druga zver pokaza svoje užasno lice, uz stenjanje zadovoljstva. Ono položi šake na dete i podiže jedno telo u prostrano naručje, dovršivši svetogrdnu porodicu reptila, majmuna i deteta.

Međutim, ujedinjenje još nije bilo gotovo. Dok su se tri stvorenja spajala, tela su počela da im se gule, da se odvijaju u trakama pastelne materije; i dok su njihove anatomije počinjale da se rastvaraju, trake su začinjale novu konfiguraciju, preplitanjem vlakana. Vezivale su novi čvor, nasumičan, a opet neumitan; složeniji od svega na šta je Karni ikada spustio prste. Nova i možda nerešiva zagonetka pojavljivala se iz delova starih, ali – dok su one bile započete – ova će biti dovršena i potpuna. Ali ipak, šta; šta?

Dok se splet nerava i mišića kretao prema svom finalnom stanju, Poup je iskoristio svoj trenutak. On jurnu napred, lica mahnitog u sjaj ujedinjenja, i zari nož u srce čvora. Ali, napad je izveden u pogrešnom trenutku. Ud od trakaste svetlosti odvi se od tela i obavi se oko Poupovog ručnog zgloba. Kaftan se zapali; Poupovo meso poče da gori. On kriknu i ispusti oružje. Ud ga pusti, vrati se u pletivo i ostavi starca da se zatetura unazad i vida zadimljenu ruku. Izgledao je kao da gubi razum; mahao je žalostivo glavom tamo-amo. Na tren, njegove oči otkriše Karnija, i svetlucanje prevare uvuče se ponovo u njih. On posegnu za ranjenom rukom dečaka, i pripri ga uz sebe. Karni uzviknu, ali Poup, ne obraćajući pažnju na svog zarobljenika, odvuče Karnija dalje od mesta gde se uplitanje bližilo kraju, u bezbednost lavirinta.

„Neće mi nauditi“, govorio je Poup za sebe, „ne sa tobom. Uvek je imao slabost prema deci.“ On gurnu Karnija ispred sebe. „Samo da uzmem papire... a onda tutanj.“

Karni jedva da je znao da li je živ ili mrtav: u njemu nije preostalo snage da se odbrani od Poup. Prosto je išao sa starcem, mahom

napola puzeći, sve dok nisu stigli do Poupovog odredišta: do automobila pokopanog pod hrpom zardalih vozila. Nije imao točkova; grm koji je izrastao kroz šasiju zauzeo je sedište vozača. Poup otvori zadnja vrata, mrmljajući zadovoljno, i sagnu se unutra, ostavivši Karnija skljukanog uz bok vozila. Nesvest se poigravala sa njim, samo tren daleko; Karni je žudeo za njom. Ali Poupu je još bio od koristi. Izvukavši knjižicu iz niše ispod putničkog sedišta, Poup prošapta: „Sad moramo da krenemo. Imamo posla.“ Karni zastenja kada ga je naterao napred.

„Zatvori usta“, reče Poup, zagrlivši ga, „moj brat ima uši.“

„Brat?“ promrmlja Karni, pokušavajući da shvati ono što se Poupu otelo.

„Pod čarolijom“, reče Poup, „sve do tebe.“

„Zveri“, promrmlja Karni, kada su ga pomešane slike reptila i majmuna skolile.

„Ljudsko biće“, odgovori Poup. „Evolucija je čvor, dečko.“

„Ljudsko biće“, reče Karni, i dok su ga reči napuštale, bolne oči mu uhvatiše blistavo obličje na kolima iza leđa njegovog mučitelja. Da; bilo je ljudsko. Još vlažno od ponovnog rođenja, tela punog nasleđenih rana, ali trijumfalno ljudsko. Poup vide prepoznavanje u Karnijevim očima. Ščepa ga i pokuša da upotrebi mlitavo telo kao štit, kada intervenisa njegov brat. Ponovo pronađeni čovek posegnu sa visine krova i uhvati Poupu za uski vrat. Starac dreknu i ote se, suknuvši kroz pepeo, ali onaj drugi dade se u poteru uz zavijanje, sledeći ga izvan Karnijevog vidokruga.

Izdaleka, Karni začu poslednju Poupovu molbu kada ga je brat sustigao, a onda se reči zakriviše u vrisak za koji se Karni nadao da ga nikada više neće čuti. Posle toga, tišina. Brat se nije vratio; za šta je, bez obzira na ljubopitljivost, Karni bio zahvalan.

Kada je, nekoliko minuta kasnije, prikupio dovoljno energije da izađe iz dvorišta – svetlost je ponovo gorela na kapiji, svetionik za smetene – pronašao je Poupu kako leži, ničice, na šljunku. Čak i da je imao snage, a nije, ni malo bogatstvo ne bi nateralo Karnija da okrene telo. Bilo je dovoljno videti kako su šake mrtvaca bile zarivene u tle u mukama, i kako su se jarko namotaji creva, nekada tako uredno isprepletanih u njegovom trbuhu, prosuli pod njim. Knjiga koju je Poup sa toliko muke uzeo nalazila se kraj njega. Karni

se sagnu, dok mu se vrtelo u glavi, da je uzme. Bila je to, osećao je, mala naknada za noć strave koju je pretrpeo. Bliska budućnost doneće pitanja čijim odgovorima nikada neće moći da se nada, optužbe protiv kojih je imao žalosno malo odbrambenih mehanizama. Ali, uz svetlost lampe na kapiji, ustanovio je da se na zamrljanim stranicama nalazi više nego što je očekivao. Tu su, prepisane pedantnim rukopisom, u društvu složenih dijagrama, bile teoreme Poupove zaboravljene nauke: nacrti čvorova za obezbeđivanje ljubavi i sticanje statusa; vezovi za deobu duša i njihovo vezivanje; za sticanje bogatstava i dece; za propast sveta.

Posle kratkog razgledanja, popeo se uz kapiju i prebacio se na ulicu. Ona je, u to doba, bila pusta. Nekoliko svetala gorelo je u opštinskoj bolnici preko puta; u sobama gde su bolesni dočekivali jutro. Umesto da zahteva još bilo šta od svojih iscrpljenih udova, Karni je rešio da sačeka tu gde je sve dok ne bude mogao da zaustavi neko vozilo koje bi ga odvelo negde da ispriča svoju priču. Imao je čime da se zabavlja. Iako mu je telo bilo utrnulo, a glava puna mučnine, osećao se bistrijim nego ikada. Došao je do misterija na stranicama Poupove zabranjene knjige kao do oaze. Otpijajući obilato, radujući se unapred, sa retkim ushićenjem, hodočašću koje ga je čekalo.

OTKROVENJA

U Amarilu se pričalo o tornadima; o tome kako podižu stoku, kola, a ponekad i čitave kuće, da bi ih ponovo zavitali ka tlu, o čitavim zajednicama zbrisanim za samo nekoliko razornih trenutaka. Možda se Virdžinija večeras zbog toga osećala nelagodno. Ili zbog toga, ili zbog nataloženog zamora od putovanja po toliko praznih autostrada samo sa bezizražajnim teksaškim nebom umesto pejzaža, i bez ičega čemu se mogla nadati na završetku sledećeg dela putovanja, osim nove runde himni i paklenog ognja. Sedela je, bolne kičme, na zadnjem sedištu crnog Pontijaka, i trudila se iz sve snage da malo odspava. Ali vreo, ustajali vazduh stezao joj je tanki vrat i donosio joj snove o gušenju; zato je odustala od pokušaja da počine i zadovoljila se posmatranjem žitnih polja u prolazu i nabrajanjem silosa jarkih naspram gromovnih oblaka koji su počeli da se okupljaju na severoistoku.

U prednjem delu vozila, Erl je pevao sam za sebe dok je vozio. Kraj nje, Džon – ni dve stope od nje, ali praktično milion milja daleko – proučavao je Poslanice Sv. Pavla, i mrmljao reči dok je čitao. A onda, dok su se vozili kroz selo Panteks („Ovde prave bojeve glave“, rekao je Erl tajanstveno, a onda začutao), počela je kiša. Spustila se iznenada, sa prvim mrakom, gotovo trenutno uronivši autostradu između Amarila i Pampe u vlažnu noć.

Virdžinija je podigla prozor; kiša, iako osvežavajuća, natapala joj je jednoboju plavu haljinu, jedinu koju joj je Džon dopuštao da nosi na okupljanjima. Sada nije imala šta da gleda iza stakla. Sedela je, sa nelagodnošću koja je u njoj rasla sa svakom miljom koju su prevaljivali ka Pampi, osluškujući silovitost pljuska na krovu kola, i svog muža koji je šaputao kraj nje:

„Na šta reče on: 'Probudi se ti što spavaš, i ustani iz mrtvih, a Hrist će ti dati svetlost.

Postaraj se onda da hodaš obazrivo, ne kao lude, već kao mudrac, Iskupljujući vreme, jer dani su zli.“

Sedeo je, kao i uvek, uspravno, sa istom broširanom Biblijom podvrnutih listova koju je godinama koristio, otvorenom na krilu.

Sigurno je pasuse koje je čitao znao napamet; dovoljno ih je često citirao, i to sa takvom mešavinom pouzdanosti i svežine da su reči mogle pripadati njemu, ne Pavlu, iznova iskovane u njegovim ustima. Ta strast i snaga s vremenom će od Džona Gvajera načiniti najvećeg evangelistu Amerike, Virdžinija u to nije ni najmanje sumnjala. Za vreme satiruće, grčevite nedelje Turneje po Tri Države, njen muž je pokazao samopouzdanje i zrelost bez presedana. Njegova poruka nije izgubila ništa od svoje silovitosti zbog ovog novootkrivenog profesionalizma – bila je to i dalje ona staromodna mešavina prokletstva i iskupljenja koju je oduvek propovedao – ali on je sada u potpunosti kontrolisao svoj dar, i u gradu za gradom – u Oklahomi, Novom Meksiku, a sada i u Teksasu – vernici su se okupljali da slušaju, njih stotine i hiljade, žudeći za tim da ponovo uđu u Božje Kraljevstvo. U Pampi, trideset milja odavde, već se okupljaju, uprkos kiši, rešeni da zauzmu najbolja mesta kada dođe krstaš. Sa sobom sigurno imaju i decu, ušteđevinu i, ponajviše, glad za oprostajem.

Ali, oproštaj je bio za sutradan. Najpre su morali da stignu do Pampe, a kiša je padala sve jače. Erl je odustao od pevušenja kada je kiša počela, i svu pažnju usmerio ka drumu ispred sebe. Povremeno bi uzdahnuo za sebe, protegavši se na sedištu. Virdžinija je pokušavala da se ne brine zbog njegove vožnje, ali kada je bujica prerasla u potop, popustila je pred strahom. Nagnula se napred sa zadnjeg sedišta i počela da viri kroz vetrobran, posmatrajući vozila sa kojima su se mimoilazili. Nesreće su bile uobičajene u ovakvim uslovima: loše vreme i umorni vozač željan toga da je prevalio dvadeset milja više nego što jeste. Kraj nje, Džon je osetio njenu zabrinutost.

„Gospod je sa nama“, reče on, ne podižući pogled sa gusto štampanih stranica, iako je sada bilo isuviše mračno da bi mogao da čita.

„Gadna je noć, Džone“, reče ona. „Možda ne bi trebalo da pokušamo da stignemo sasvim do Pampe. Erl je sigurno umoran.“

„Dobro mi je“, ubaci Erl. „Nije to tako daleko.“

„Umoran si“, ponovi Virdžinija. „Svi smo umorni.“

„Pa, mogli bismo valjda da pronađemo neki motel“, predloži Gvajer. „Šta ti misliš, Erl?“

Erl slegnu pozamašnim ramenima. „Kako god kažete, gazda“, odgovori on, ne suprotstavljajući mu se mnogo.

Gvajer se okrenu ka svojoj ženi i nežno joj potapša nadlanicu. „Pronaći ćemo neki motel“, reče on. „Erl može da zovne Pampu i da im kaže da ćemo stići kod njih ujutro. Šta kažeš?“

Ona mu se osmehnu, ali on je nije gledao.

„Mislim da je sledeće skretanje sa autoputa za selo Beli Jelen“, reče Erl Virdžiniji. „Možda će oni imati motel.“

U stvari, motel 'Topola' nalazio se pola milje zapadno od Belog Jelena, u oblasti pustare južno od drumu US 60, mala građevina sa mrtvim ili umirućim stablom topole na placu između dve niske zgrade. Na imanju motela već je bilo nekoliko kola, a svetla su gorela u većini soba; verovatno slični begunci od oluje. Erl se odvezao do parkirališta i parkirao kola što je bliže moguće kancelariji upravnika a onda jurnuo po tlu šibanom kišom da ustanovi ima li uopšte slobodnih soba za tu noć. Sa ugašenim motorom, zvuk kiše na krovu Pontijaka bio je opresivniji nego ikad.

„Nadam se da ima mesta za nas“, reče Virdžinija, posmatrajući kako voda na prozoru razmazuje neonski znak. Gvajer ne odgovori. Kiša je bubnjala iznad njih. „Razgovaraj sa mnom, Džone.“

„Zašto?“

Ona odmahnu glavom; „Nije važno.“ Pramenovi kose slepili su joj se za pomalo vlažno čelo; iako je došla kiša, vrelina nije nestala iz vazduha. „Mrzim kišu“, reče ona.

„Neće potrajati cele noći“, odgovori Gvajer, pa prođe rukom kroz gustu sedu kosu. Bio je to gest koji je na podijumu koristio da bi nešto naglasio: u pauzi između dve značajne tvrdnje. Poznavala je njegovu retoriku, i fizičku i verbalnu, tako dobro. Ponekad je mislila da zna o njemu sve što se može znati; da u njemu nije ostalo ništa što bi mogao da joj kaže, a što bi ona zaista želela da čuje. Ali, takav sentiment verovatno je bio obostran: njihov brak odavno je prestao da sadrži ono što ta reč podrazumeva. Ove noći, kao i svake noći za vreme ove turneje, ležaće u zasebnim krevetima, i on će spavati onim dubokim, lakim snom koji mu je tako spremno dolazio, dok ona potajno guta pilulu ili dve koje će joj doneti nešto dobrodošlog mira.

„Spavanje“, govorio je on često, „jeste vreme za druženje sa Gospodom.“ Verovao je u efikasnost snova, mada nije pričao o tome šta je u njima video. Doći će vreme kada će razotkriti veličanstvenost svojih vizija, u to nije ni najmanje sumnjala; ali u međuvremenu, spavao je sam i držao to za sebe, prepuštajući je njenim tajnim jadima. Bilo joj je lako da bude ogorčena, ali borila se protiv takvih iskušenja. Njegova sudbina bila je manifest, to je od njega zahtevao Gospod; a ako je bio surov prema njoj, bio je još suroviji prema sebi, i živeo je pod režimom koji bi uništio slabije ljude, i još je kažnjavao sebe zbog najmanjeg čina slabosti.

Najzad, Erl se pojavi iz kancelarije i dotrča do kola. Imao je tri ključa.

„Sobe Sedam i Osam“, reče on, bez daha, dok mu je kiša kapala sa čela i nosa. „Imam i ključ za vrata koja ih povezuju.“

„Dobro“, reče Gvajer.

„Poslednje dve slobodne sobe“, reče on. „Da odvezem kola okolo? Sobe su u drugoj zgradi.“

Unutrašnjost dvaju soba bila je himna banalnosti. Boravili su, kako se činilo, u hiljadu ćelija sličnih njima, identičnim sve do bolesno narandžastih prekrivača i grafike Velikog Kanjona na svetlozelenim zidovima, izbledele od svetla. Džon je bio neosetljiv kada je u pitanju bila sredina u kojoj se nalazio, oduvek, ali za Virdžinijine oči, ove sobe bile su dostojni model za Čistilište. Bezdušni limbo u kome se nikada nije dogodilo ništa značajno, niti će se ikada dogoditi. Nije postojalo ništa što bi ove sobe označilo različitim od svih onih drugih, ali večeras je postojalo nešto drugačije u njoj.

Nije priča o tornadima bila ono što je donelo tu čudnovatost. Posmatrala je kako Erl ide tamo-amo sa torbama, i osećala se čudnovato udaljena od same sebe, kao da posmatra događaje kroz veo gušći od tople kiše koja je padala napolju. Hodala je gotovo kao mesečar. Kada joj je Džon tiho rekao koji će krevet biti njen za tu noć, legla je, i pokušala da kontroliše svoj osećaj dislokacije opuštanjem. To je bilo lakše reći nego učiniti. Neko je imao uključen televizor u okolini, a svaka reč dijaloga iz kasnog filma jasno se čula kroz zidove tanke kao papir.

„Da li vam je dobro?“

Otvorila je oči. Erl, uvek pažljiv, gledao ju je odozgo. Izgledao je podjednako umorno kao što se ona osećala. Njegovo lice, duboko pocrnelo od stajanja na suncu za vreme zborova na otvorenom, izgledalo je pre žućkasto nego uobičajeno zdravo smeđe.. Bio je i malo puniji nego što bi trebalo, mada mu je krupna figura dobro išla uz široko, tvrdoglavo lice.

„Da, dobro mi je, hvala“, reče ona. „Malo sam žedna.“

„Pogledaću da li mogu da vam donesem nešto za piće. Verovatno imaju mašinu za kolu.“

Ona klimnu glavom, i pogleda ga u oči. U ovoj razmeni postojao je podtekst za koji Gvajer, koji je sedeo za stolom i pravio beleške za sutrašnji govor, nije mogao da zna. Tu i tamo, tokom turneje, Erl je Virdžiniju snabdevao pilulama. Nije to bilo ništa egzotično; samo sredstva za smirenje njenih sve napetijih nerava. Ali, čovek sa Gvajerovim principima nije blagonaklono gledao na njih – kao ni na stimulanse, šminku i nakit – i kada bi, slučajno, njen muž otkrio lekove, došlo bi do ružne scene. Erl je preuzimao na sebe glavnu gneva svog poslodavca, za šta mu je Virdžinija bila duboko zahvalna. I, mada je imao stroga uputstva da takav zločin nikada ne ponovi, ubrzo ju je ponovo snabdeo. Njihova krivica predstavljala je gotovo prijatnu međusobnu tajnu; čak i sada, pročitala mu je saučesništvo u očima, kao i on u njenim.

„Nema koka-kole“, reče Gvajer.

„Pa, mislio sam da možemo da napravimo izuzetak...“

„Izuzetak!“ reče Gvajer, i glas mu poprimi karakteristični ton važnosti. Retorika je bila u vazduhu, i Erl je proklinjao u sebi svoj idiotski jezik. „Gospod nam ne daje zakone po kojima treba da živimo da bismo pravili izuzetke, Erl. Znaš to i sam.“

U tom trenutku, Erla nije bilo mnogo briga šta Gospod radi ili govori. On se brinuo za Virdžiniju. Znao je da je jaka, uprkos njenoj ljubaznosti sa Dubokog Juga, i pratećoj fasadi krhkosti; dovoljno jaka da ih sve provede kroz male krize turneje, kada Gospod propusti da se umeša i pomogne svojim agentima operativcima. Ali, ničija snaga nije bezgranična, i on je naslutio da se ona bliži kolapsu. Toliko je toga dala svom mužu; i ljubavi i divljenja, i energije i entuzijazma. Više nego jednom u proteklih nekoliko nedelja, Erl je pomislio da ona možda zaslužuje i nešto bolje od čoveka za propovedaonicom.

„Možda bi mogao da mi doneseš malo ledene vode?“ reče ona, pogledavši ga sa borama od umora oko sivoplavih očiju. Ona nije bila, po savremenim merilima, lepa: crte lica bile su joj previše besprekorno aristokratske. Iscrpljenost im je davala novi sjaj.

„Ledena voda, stiže odmah“, reče Erl, nateravši sebe na žovijalni ton za koji je jedva imao snage. On ode do vrata.

„Što ne zovneš recepciju i ne kažeš da pošalju nekoga da donese?“ predloži Gvajer dok se Erl pripremao da pođe, „hoću da sa tobom proradim raspored za sledeću nedelju.“

„Nema problema“, reče Erl. „Zaista. Osim toga, treba da zovem Pampu i da im kažem da kasnimo“, i on izađe kroz vrata na trem pre nego što bi moglo da mu se protivreči.

Bio mu je potreban izgovor da provede malo vremena sam sa sobom; atmosfera između Virdžinije i Gvajera svakim danom je postajala sve gora, i to nije bio prijatan prizor. Stajao je jedan dugi trenutak i posmatrao pljusak. Stablo topole u sredini placa obesilo je proćelavu glavu pred gnevom potopa; tačno je znao kako se ono oseća.

Dok je stajao na tremu i pitao se hoće li biti u stanju da sačuva razum u preostalih osam nedelja turneje, dve prilike uputile su se sa autoputa i prešle preko placa. On ih nije video, iako ih je staza kojom su išli ka sobi Sedam vodila pravo kroz njegov vidokrug. Hodale su kroz natapajuću kišu sa otpada iza upravnikove kancelarije – gde su, onomad, 1955, parkirale svoj crveni Bjuik – i mada je kiša padala kao neprekidna bujica, oboje su ostali netaknuti. Žena, čija je frizura ulazila i izlazila iz mode dvaput od pedesetih, i čija je odeća imala izgled iz istog perioda, usporila je na tren da bi se zagledala u muškarca koji je posmatrao stablo topole sa tako ushićenom pažnjom. Imao je dobre oči, uprkos namrštenosti. U svoje vreme, mogla je da voli takvog muškarca, pomislila je; ali opet, njeno vreme davno je prošlo, zar ne? Bak, njen muž, osvrnu se ka njoj – „Ideš li, Sejdi?“ hteo je da zna – i ona pođe za njim po betonskoj stazi (poslednji put kada se ovde nalazila, ona je bila drvena), pa kroz otvorena vrata u sobu Sedam.

Erl oseti žmarce na leđima. Isuviše zijanja u kišu, pomislio je; to, i previše jalove čežnje. On ode do kraja verande, pripremi se za juriš

preko placu do recepcije i, odbrojivši do tri, potrča.

Sejdi Darning baci pogled preko ramena da bi posmatrala Erlov odlazak, a onda vrati pogled ka Baku. Godine nisu umanjile odbojnost koju je osećala prema svom mužu, kao što nisu poboljšale ni njegove nestalne crte lica ili previše lakomisleni smeh. Nije joj se mnogo sviđao 2. juna 1955, a nije joj se mnogo sviđao ni sad, tačno trideset godina kasnije. Bak Darning je imao dušu ljubavnika, kao što ju je otac oduvek upozoravao. To samo po sebi nije bilo tako strašno: bilo je to možda njegovo muževno stanje. Ali, ono je vodilo tako prljavom ponašanju, da se ona konačno umorila od njegovih beskrajnih obmana. On je – u neznanju sve do poslednjeg trenutka – njeno neraspoloženje shvatio kao poziv na drugi medeni mesec. Fenomenalna hipokrizija konačno je nadvladala i poslednju zaostalu misao o toleranciji i oprostaju koju je ona možda sačuvala, i kada su se, u noći pre tačno tri decenije, prijavili na recepciji motela 'Topola', ona se pripremila i za više od jedne noći ljubavi. Pustila je Baka da se istušira i, kada se pojavio, uperila u njega 'Smit&Veson' kalibra 38 i napravila mu zjapeću rupu na grudima. Onda je pobegla, bacivši usput pištolj, znajući da će je policija svakako uhvatiti, i ne mareći mnogo za to. Odveli su je u okružni zatvor Karson, u Penhendlu, a zatim, posle nekoliko nedelja, na suđenje. Nije nijednom pokušala da porekne ubistvo: u njenih trideset osam godina života bilo je i ovako dovoljno obmana. I tako su je, kada su ustanovili njen prkos, odveli u državni zatvor Hantsvil, odabrali jedan vedri dan sledećeg oktobra, i nakratko pustili 2.250 volti kroz njeno telo, zaustavivši njeno srce koje nije htelo da se pokaje gotovo trenutno. Oko za oko; zub za zub. Ona je bila odgajana sa takvim jednostavnim moralnim jednačinama. Nije bila nesrećna što umire zbog istovetne matematike.

Ali večeras, ona i Bak su rešili da krenu ponovo na putovanje na koje su pošli trideset godina ranije, da vide mogu li ustanoviti kako se i zašto njihov brak okončao ubistvom. Bila je to šansa koja se nudila mnogim mrtvim ljubavnicima, iako ju je malo njih, izgleda, koristilo; možda je pomisao na ponovno proživljavanje kataklizme koja je okončala njihove živote bila suviše neukusna. Sejdi, međutim, nije mogla da se ne zapita da li im je tako bilo suđeno: da li je nežna Bakova reč, ili izraz prave naklonosti u njegovim tamnim očima,

mogao da zaustavi njen prst na obaraču i tako im oboma spase život. Ova jednovječernja predstava omogućit će im da testiraju istoriju. Nevidljivi, nečujni, ići će istim putem kao i pre tri decenije: sledećih nekoliko sati reći će im da li je taj put neizbežno vodio ka ubistvu.

Soba Sedam bila je zauzeta, takođe i soba do nje; vrata koja su ih povezivala bila su široka, i fluorescentno svetlo gorelo je u obe prostorije. Zauzetost nije predstavljala problem. Sejdi se odavno navikla na eterično stanje; na to da luta nevidljiva među živima. U takvom stanju prisustvovala je venčanju svoje sestričine, a kasnije i očevoj sahrani, stojeći kraj groba sa starcem i ogovarajući ožalošćene. Bak je, međutim – nikada agilan pojedinac – bio skloniji nebrižljivosti. Nadala se da će on večeras biti oprezan. Najzad, i on je želeo da se eksperiment izvede do kraja koliko i ona.

Dok su stajali na pragu, i razgledali sobu u kojoj se odigrala njihova fatalna farsa, ona se zapitala da li ga je hitac mnogo zboleo. Moraće večeras da ga pita, pomislila je, ako bude prilike.

U upravnikovoj kancelariji nalazila se mlada žena običnog, ali prijatnog lica, kada je Erl otišao da uzme sobe. Ona je sada nestala da bi je zamenio muškarac od nekih šezdeset godina, zarastao u jednonedeljnu bradu, u košulji umrljanoj od znoja. On diže pogled sa jučerašnjeg Pampa Dejli Njuza koji je čitao sa nosom priljubljenim uz novine, kada je Erl ušao.

„Jah?“

„Da li je moguće dobiti malo ledene vode?“ upita Erl. Čovek se osvrnu i promuklo dreknu: „Lora-Mej? Jesi l' tamo?“

Kroz vrata iza dopirala je buka kasnog filma – pucnji, krici, rika odbegle zveri – a onda, Lora-Mejin odgovor:

„Šta hoćeš, tata?“

„Ovde jedan čovek traži uslugu u sobi“, dreknu Lora-Mejin otac, ne bez traga ironije u glasu. „Hoćeš da dođeš ovamo, da ga uslužiš?“

Ne začu se nikakav odgovor; samo još krikova. Erl zbog njih stisnu zube. Upravnik podiže načas pogled ka njemu. Jedno oko bilo mu je zamagljeno kataraktom.

„Vi ste sa evangelistom?“ reče on.

„Da... otkud znate da je to?...”

„Lora-Mej ga je prepoznala. Videla je sliku u novinama.“

„Ma nemojte?“

„Ništa ne propušta, moja curica.“

Kao na dati znak, Lora-Mej izađe iz sobe iza kancelarije. Kada joj smeđe oči pronađuše Erla, vidljivo se ozariše.

„O...“ reče ona, sa sve bržim osmehom na licu, „šta mogu da učinim za vas, gospodine?“ Ta rečenica, zajedno sa osmehom, kao da je odavala više od uljudnog zanimanja za Erla; ili je on samo tako priželjkivao? Izuzev noćne dame koju je sreo u Pomka Sitiju, u Oklahomi, njegov seksualni život bio je nepostojeći u protekla tri meseca. Rizikujući, on uzvratu Lori-Mej osmehom. Iako je imala najmanje trideset pet godina, ponašala se čudnovato devojački; pogled koji mu je uputila bio je gotovo zastrašujuće direktan. Susrevši se sa njenim očima, Erl pomisli da njegova prva procena i nije bila mnogo pogrešna.

„Ledena voda“, reče on. „Pitao sam se imate li je? Gospođa Gvajer se ne oseća baš dobro.“

Lora-Mej klimnu glavom. „Doneću malo“, reče ona, zadržavši se na trenutak na vratima pre nego što se vratila u sobu sa televizorom. Buka filma je posustala – došao je, možda, do neke mirne scene, pre nego što se zver ponovo ne pojavi – i u tom zatišju Erl je mogao da čuje kako kiša dobuje napolju i pretvara zemlju u blato.

„Večeras baš pljušti, a?“ primeti upravnik. „Ako se ovo nastavi, ima kiša sutra da vas odseče.“

„Ljudi izlaze po raznoraznim vremenskim prilikama“ reče Erl. „Džon Gvajer je veliki mamac.“

Čovek načini grimasu. „Ne bi' isključio tornado“, reče on, očito uživajući u ulozi proroka propasti. „Baš nam sleduje jedan.“

„Stvarno?“

„Pretprošle godine, vetar je odneo krov sa škole. Prosto ga dig'o.“

Lora-Mej se ponovo pojavi na vratima sa poslužavnikom na kome su se nalazili bokal i četiri čaše. Led je kuckao o bokove bokala.

„Šta si to rek'o, tata?“ upita ona.

„Tornado.“

„Nije dovoljno vruće“, najavi ona sa uzgrednim autoritetom. Njen otac progundā nešto u neslaganju, ali joj se ne usprotivi. Lora-Mej priđe Erlu sa poslužavnikom, ali kada je on krenuo da joj ga uzme,

ona reče: „Ja ću to lično odneti. Vi me vodite.“ Nije prigovorio tome. To će im dati malo vremena da razmene ljubazne reči dok budu išli prema Gvajersovoj sobi; možda je i njoj isto bilo na umu. Ili to, ili je želela da iz veće blizine pogleda evangelistu.

Otišli su zajedno do kraja trema bloka sa kancelarijom u tišini; tamo su stali. Pred njima se prostiralo dvadeset metara zemlje pune lokvi, između dve zgrade.

„Da ja ponesem bokal?“ predloži Erl. „Vi ponesite čaše i poslužavnik.“

„Svakako“, odgovori ona. A onda, sa istim onim direktnim pogledom koji mu je uputila i ranije, ona reče: „Kako se zovete?“

„Erl“, reče joj on, „Erl Rejbern.“

„Ja sam Lora-Mej Kejd.“

„Izuzetno mi je drago što smo se upoznali, Lora-Mej.“

„Znate za ovo mesto, zar ne?“ reče ona. „Tata vam je rekao, pretpostavljam.“

„Mislite na tornado?“ reče on.

„Ne“, odgovori ona, „mislim na ubistvo.“

Sejdi je stajala kraj uznožja kreveta i gledala ženu koja je na njemu ležala. Imala je vrlo malo smisla za oblačenje, pomislila je Sejdi; odeća joj je bila neugledna, a kosa joj nije bila uređena kako treba. Promrmljala je nešto u svom polukomatoznom stanju, a onda – iznenada – probudila se. Oči su joj se otvorile širom. U njima je bila neka neodređena zabrinutost; bol takođe. Sejdi je pogleda i uzdahnu.

„U čemu je problem?“ hteo je Bak da zna. On je spustio kofere i seo u fotelju naspram četvrte osobe u sobi, krupnog muškarca sa uskim, snažnim licem i grivom čeličnosive kose koje se ne bi postideo ni neki prorok iz Starog Zaveta.

„Nema problema“, odgovori Sejdi.

„Ne želim da delim sobu sa ovih dvoje“, reče Bak.

„Pa ovo je soba u kojoj smo... u kojoj smo boravili“, odgovori Sejdi.

„Da pređemo u susednu“, predloži Bak, klimnuvši glavom ka otvorenim vratima i sobi Osam, „imaćemo više privatnosti.“

„Ne mogu da nas vide“, reče Sejdi.

„Ali ja mogu da vidim njih“, odgovori Bak, „i od toga me podilazi jeza. Kakve veze ima ako smo u drugoj sobi, za ime Hristovo?“ Ne čekajući na Sejdin pristanak, Bak podiže kofere i unese ih u Erlovu sobu. „Ideš li ili ne?“ upita on Sejdi. Ona klimnu glavom. Bolje da mu popušta; ako sada počne da se prepire, nikada neće prebroditi prvu svađu. Pomirenje treba da bude ključni ton ovog ponovnog okupljanja, podsetila je sebe, i poslušno krenula za njim u sobu Osam.

Na krevetu, Virdžinija je pomislila na to da ustane i ode u kupatilo gde bi, skrivena od pogleda, mogla da uzme jedno ili dva sredstva za smirenje. Ali, Džonovo prisustvo ju je plašilo; ponekad je osećala da on može da je prozre, da je sva njena privatna krivica za njega otvorena knjiga. Bila je sigurna da će je, ako sada ustane i počne da traži lekove po tašni, pitati šta to radi. Ako to učini, ona će svakako izbrbljati istinu. Nije imala snage da se odupre vrelini njegovih optužujućih očiju. Ne, bolje bi bilo da leži ovde i čeka da Erl dođe sa vodom. Onda, dok dva muškarca budu razgovarala o turneji, ona će se izvući da uzme zabranjene pilule.

U kvalitetu svetla u sobi postojalo je nešto što joj je izmicalo; to ju je uzrujavalo, i želela je da sklopi kapke pred njegovim trikovima. Pre samo nekoliko trenutaka svetlost je prizvala prikazu na kraju kreveta; treptaj moljčevog krila supstance koja se gotovo zgusnula u vazduhu pre nego što je nestala.

Kraj prozora, Džon je ponovo poluglasno čitao. Isprva, uhvatila je samo nekoliko reči...

„A iz dima na zemlju izadoše skakavci...“ Smesta je prepoznala taj pasus; njegove slike bile su jedinstvene.

„...i njima beše data moć, kao što škorpioni zemlje imaju moć.“

Stih je bio iz Otkrovenja Sv. Jovana Božanskog. Znala je reči koje slede napamet. Deklamovao ih je iznova i iznova na mitinzima.

Gvajer je voleo Otkrovenja. Čitao ih je češće od Jevanđelja, čije je priče znao napamet, ali čije ga reči nisu potpaljivale onako kao zapevajući ritmovi Otkrovenja. Kada je propovedao Otkrovenja, delio je apokaliptičnu viziju, i osećao je zbog toga ushićenje. Glas bi mu poprimio različiti ton; poezija, umesto da izlazi iz njega, prolazila je kroz njega. Bespomoćan u njenom stisku, uzdizao se na spirali još

strašnije metafore: od anđela do zmajeva, a potom do Vavilona, Majke Bludnica, koja sedi na zveri skerletne boje.

Virdžinija pokušava da odstrani reči. Obično, osećala je radost kada bi čula svog muža kako govori pesme iz Otkrovenja, ali ne večeras. Večeras su se reči činile zrelim do ukvarenosti, i ona je osećala – možda prvi put – da on zaista ne razume šta govori; da duh reči prolazi kroz njega dok ih on recituje. Ona se oglasi malim, nenamernim zvukom prigovora. Gvajer prekinu čitanje. „Šta je bilo?“ reče on.

Ona otvori oči, posramljena što ga je prekinula.

„Ništa“, reče ona.

„Da li te moje čitanje uznemirava?“ želeo je da zna. Pitanje je bilo izazov, i ona je uzmakla od njega.

„Ne“, reče ona. „Ne, naravno da ne.“

Na vratima između dve sobe, Sejdi je posmatrala Virdžinijino lice. Žena je lagala, naravno; reči je jesu uznemiravale. Uznemiravale su i Sejdi, ali samo zato što su zvučale žalosno melodramatično: droga – san o Armagedonu, pre komičan nego zastrašujući.

„Reci mu“, posavetova ona Virdžiniju. „Hajde. Reci mu da ti se to ne dopada.“

„Sa kime to razgovaraš?“ reče Bak. „Ne mogu da te čuju.“

Sejdi je ignorisala muževljeve primedbe. „Hajde samo“, reče ona Virdžiniji. „Kaži gadu.“

Ali Virdžinija je samo ležala tamo dok je Gvajer ponovo počeo sa istim pasusom, čija je apsurdnost eskalirala:

“I obličja skakavaca pretvoriše se u konje spremne za bitku; i na njihovim glavama kao da behu zlatne krune, a lica im behu ljudska lica.

I imahu kosu kao žensku, a zubi im behu kao lavlji.“

Sejdi zavrte glavom: užasi iz stripova, pogodni samo za plašenje dece. Zašto su ljudi morali da umru da bi prerasli takve besmislice?

„Kaži mu“, reče ona ponovo. „Kaži mu koliko to zvuči smešno.“ Još dok su joj reči silazile sa usana, Virdžinija sede na krevetu i reče:

„Džone?“

Sejdi se zagleda u nju, terajući je dalje snagom volje. „Kaži to. Kaži to.“

„Zar moraš stalno da govoriš o smrti? To je veoma depresivno.“

Sejdi umalo nije zatapšala; to nije baš bilo ono što bi ona rekla, ali svako ima svoje.

„Šta si rekla?“ upita je Gvajer, pretpostavivši da je nije dobro čuo. Nije ga valjda izazivala?

Virdžinija prinese drhtavu ruku usnama, kao da želi da poništi reči pre nego što se ponovo pojave; ali one svejedno dođoše.

„Ti pasusi koje čitaš. Mrzim ih. Tako su...“

„Glupi“, podstače je Sejdi.

„...neprijatni“, reče Virdžinija.

„Dolaziš li u krevet ili ne?“ hteo je Bak da zna.

„Za trenutak“, odgovori Sejdi preko ramena, „samo hoću da vidim šta će se ovde dogoditi.“

„Život nije sapunska opera“, zapevuši Bak. Sejdi zausti da se usprotivi, ali pre nego što je imala priliku, evangelista priđe Virdžinijinom krevetu, sa Biblijom u ruci.

„Ovo je nadahnuta reč Gospodnja, Virdžinija“, reče on.

„Znam, Džone. Ali postoje i drugi delovi...“

„Mislio sam da ti se dopada Apokalipsa.“

„Ne“, reče ona, „uzrujava me.“

„Umorna si“, odgovori on.

„O da“, ubaci Sejdi, „to ti uvek kažu kad se približiš istini. 'Umorna si', kažu, 'što malo ne odremaš?'“

„Zašto malo ne odspavaš?“ reče Gvajer. „Ja idem u susednu sobu da radim.“

Virdžinija izdrža muževljev snishodljiv pogled punih pet sekundi, pa klimnu glavom.

„Da“, popusti ona, „jesam umorna.“

„Luda ženo“, reče joj Sejdi. „Bori se, ili će ti ponovo učiniti isto. Daj im prst i uzeće ti čitavu prokletu ruku.“

Bak se pojavi iza Sejdi. „Jednom sam te već zamolio“, reče on uzevši je za ruku, „ovde smo da bismo se pomirili. Daj onda da to i uradimo.“ On je odvuče sa vrata, mnogo grublje nego što je bilo neophodno. Ona otrese sa sebe njegovu šaku.

„Nema potrebe za nasiljem, Bak“, reče ona.

„Ha! Pazi ko mi kaže“, reče Bak uz sumorni smeh. „Hoćeš da vidiš nasilje?“ Sejdi se okrenu od Virdžinije da pogleda svog muža. „Ovo je nasilje“, reče on. Skinuo je jaknu; sada je raskrilio raskopčanu

košulju da bi otkrio ranu od hica. Sa tako male udaljenosti, Sejdina 38-ica napravila je pozamašnu rupu u Bakovim grudima, oprljenu i krvavu: bila je sveža kao u trenutku njegove smrti. On stavi prst na nju kao da pokazuje na Sveto Srce. „Vidiš to, dušo moja? Ti si to napravila.“

Ona se zagleda u rupu sa nemalim interesovanjem. Bio je to svakako stalni trag; izgleda i jedini koji je ostavila na tom čoveku, pretpostavljala je.

„Varao si me od samog početka, zar ne?“ reče ona.

„Ne govorimo o varanju, govorimo o pucanju“, uzvratila joj Bak.

„Čini mi se da jedno vodi drugome“, odgovori Sejdi, „i ponovo natrag.“

Bak suzi svoje već uske oči i zagleda se u nju. Desetine žena smatralo je taj pogled neodoljivim, sudeći po broju anonimnih ožalošćenih na njegovom pogrebu. „U redu“, reče on, „imao sam žene. Pa šta?“

„Pa ništa, zato sam i pucala u tebe“, odgovori mu Sejdi smesta. To je bilo otprilike sve što je imala da kaže na tu temu. Suđenje je bilo kratko.

„Pa, reci mi makar da ti je žao“, izlete Baku.

Sejdi razmisli o tom predlogu nekoliko trenutaka, pa reče: „Ali, nije!“ Ona shvati da taj odgovor nije bio mnogo taktičan, ali bila je to neizbežna istina. Čak i dok su je vezivali za električnu stolicu, sa sveštenikom koji se iz petnih žila trudio da uteši njenog advokata, nije zažalila zbog načina na koji su se stvari okončale.

„Cela ova stvar je beskorisna“, reče Bak. „Došli smo ovamo da se pomirimo, a ti ne možeš ni da kažeš „da ti je žao. Ti si bolesna žena, znaš? Uvek si bila. Mešala si se u moje poslove, njuškala mi iza leđa...“

„Nisam njuškala“, odgovori Sejdi čvrsto. „Tvoja prljavština je došla i pronašla mene.“

„Prljavština?“

„O da, Bak, prljavština. Uvek je bila sa tobom, skrivena i znojava.“

On je zgrabi. „Povuci reč!“ zatraži.

„Nekada sam te se plašila“, odgovori ona, hladno. „Ali onda sam kupila pištolj.“

On je odgurnu od sebe. „U redu“, reče on, „nemoj samo da kažeš da nisam probao. Hteo sam da vidimo da li možemo da oprostimo i zaboravimo; zaista jesam. Ali ti nisi voljna da popustiš ni za milimetar, zar ne?“ Čačkao je prstom ranu dok je govorio, a glas mu je omekšavao. „Mogli smo da se lepo provedemo večeras, dušo“, promrmljao je. „Samo ti i ja. Mogao sam da ti pružim malo starog džeza, znaš na šta mislim? Postojalo je vreme kada mi ne bi rekla ne.“

Ona tiho uzdahnu. To što je rekao bilo je istina. Postojalo je vreme kada je prihvatala ono malo što joj je davao i smatrala sebe blagoslovenom. Ali vremena su se promenila.

„Hajde, dušo, opusti se“, reče on zavodljivo, i počeo da raskopčava košulju do kraja, izvlačeći je iz pantalona. Trbuh mu je bio ćosav kao u bebe. „Šta kažeš na to da zaboravimo šta si rekla i da legnemo da popričamo?“

Zaustila je da odgovori na njegov predlog kada su se vrata sobe Sedam otvorila, i unutra je ušao muškarac duševnih očiju, praćen ženom čije je lice podsetilo Sejdi na nekoga.

„Ledena voda“, reče Erl. Sejdi ga je posmatrala kako se kreće kroz sobu. Tako finog muškarca nije bilo u Vičita Folzu; bar ona nije mogla nijednog da se seti. Gotovo da ju je naterao da poželi da ponovo živi.

„Hoćeš li se skinuti?“ upita je Bak iz sobe iza nje.

„Za trenutak, Bak. Imamo čitavu noć, za ime Hristovo.“

„Ja sam Lora-Mej Kejd“, reče žena sa poznatim licem dok je spuštala ledenu vodu na sto.

Naravno, pomisli Sejdi, ti si malena Lora-Mej. Devojčica je imala pet ili šest godina kada je Sejdi poslednji put bila ovde: čudnovato, tajnovito dete, puno lukavih pogleda. U godinama koje su prošle sazrela je fizički, ali čudnovatost se još ogledala u crtama njenog pomalo nepravilnog lica. Sejdi se okrenu ka Baku, koji je sedeo na krevetu i razvezivao pertle na cipelama.

„Sećaš se devojčice?“ reče ona. „One kojoj si dao četvrt dolara, samo da je nateráš da ode?“

„Šta s njom?“

„Evo je ovde.“

„Ma nemoj?“ odgovori on, očito nezainteresovan.

Lora-Mej je nasula vodu, i sada je nosila čašu Virdžiniji.

„Zaista je lepo što ste ovde“, reče ona. „Tu se ne dešava mnogo stvari. Povremeno poneki tornado...“

Gvajer klimnu glavom Erlu, koji izvadi novčanicu od pet dolara i dade je Lori-Mej. Ona mu zahvali, rekavši da to nije bilo neophodno, a onda uze novčanicu. Međutim, nije htela da dopusti da je podmite i tako oteraju.

„Od ovog vremena ljudi se čudno osećaju“, nastavi ona.

Erl je mogao da predvidi koja tema lebdi iza usana Lore-Mej. Već je čuo okosnicu priče dok su dolazili ovamo, i znao je da Virdžinija nije raspoložena da čuje jednu takvu priču.

„Hvala za vodu...“ reče on i spusti šaku na mišicu Lore-Mej, da bi je poveo ka vratima. Ali Gvajer ga prekinu.

„Moja žena pati od iscrpljenosti izazvane vrućinom“, reče on.

„Treba da budete oprezni, gospojo“, posavetova Lora-Mej Virdžiniju, „ljudi rade prilično uvrnute stvari...“

„Kao šta, na primer?“ upita Virdžinija.

„Mislim da to ne...“ započe Erl, ali pre nego što je stigao da kaže želimo da čujemo, Lora-Mej nonšalantno odgovori:

„O, mahom ubistva.“

Virdžinija podiže pogled sa čaše ledene vode u koju je uronila svoj fokus.

„Ubistva?“ reče ona.

„Čuješ to?“ reče Sejdi, ponosito. „Ona pamti.“

„Baš u ovoj sobi“, uspe Lora-Mej da istrtlija pre nego što ju je Erl na silu ispratio napolje.

„Čekajte“, reče Virdžinija kada su dve prilike nestale kroz vrata. „Erl! Želim da čujem šta se dogodilo.“

„Ne, ne želiš“, reče joj Gvajer.

„O da, želi“, reče Sejdi veoma tiho, proučavajući izraz na Virdžinijinom licu. „Zaista bi želela da znaš, zar ne, Džini?“

U trenutku bremenitom mogućnostima, Virdžinija odvrti pogled od spoljnih vrata i zagleda se pravo u sobu Osam, zaustavivši naizgled oči na Sejdi. Pogled je bio toliko direktan da je gotovo mogao odavati prepoznavanje. Led u njenoj čaši zazveckea. Ona se namršti.

„Šta je bilo?“ upita je Gvajer.

Virdžinija odmahnu glavom.

„Pitao sam te šta je bilo“, insistirao je Gvajer.

Virdžinija spusti čašu na noćni stočić. Trenutak kasnije, ona reče, vrlo jednostavno: „Ovde ima nekoga, Džone.“

„Kako to misliš?“

„Ima nekoga sa nama u sobi. Već sam ranije čula glasove. Povišene glasove.“

„Iz susedstva.“

„Ne, iz Erlove sobe.“

„Ona je prazna. To mora da je došlo iz susedne.“

Virdžinija se nije dala ućutkati logikom. „Čula sam glasove, kažem ti. A i videla sam nešto kod uznožja kreveta. Nešto u vazduhu.“

„O, moj Isuse“, reče Sejdi prigušenim glasom. „Ta prokleta žena je vidovita.“

Bak ustade. Sada je bio nag, izuzev šorca. Prišao je vratima koja su povezivala dve sobe da bi pogledao Virdžiniju na nov način.

„Sigurna si?“ reče on.

„Psst“, reče mu Sejdi, pomerivši se van Virdžinijinog vidokruga. „Rekla je da može da nas vidi.“

„Tebi nije dobro, Virdžinija“, govorio je Gvajer u susednoj sobi. „To je zbog tih pilula koje ti je davao...“

„Ne“, odgovori Virdžinija, dok joj se glas podizao. „Kad ćeš prestati da govoriš o pilulama? One su me samo smirivale; pomagale mi da zaspim.“

Sada svakako nije mirna, pomisli Bak. Dopadalo mu se kako ona drhti dok pokušava da zadrži suze. Izgledala je kao neko kome je potrebno malo starog džezza, zar ne, jedna Virdžinija; vidiš, to bi joj pomoglo da zaspi.

„Kažem ti da mogu da vidim stvari“, govorila je ona svom mužu.

„Koje ja ne mogu...“ odgovori Gvajer, u neverici. „To hoćeš da kažeš? Da vidiš vizije za koje smo mi ostali slepi?“

„Ne ponosim se ja time, proklet bio“, viknu ona na njega, razjarena njegovim iskrivljavanjem.

„Odmakni se, Bak“, reče Sejdi. „Uznemiravamo je. Ona zna da smo tu.“

„Pa šta?“ odgovori Bak. „Taj kurton od njenog muža ne veruje u to. Gledaj ga. On misli da je ona luda.“

„Ima da je stvarno izludimo ako nastavimo da paradiramo okolo“, reče Sejdi. „Daj bar da tiše govorimo, a?“

Bak se osvrnu ka Sejdi i uputi joj prljavu krpu od osmeha. „Hoćeš da mi učiniš?“ reče on ljigavo. „Skloniću se ako ti i ja budemo mogli malo da se zabavimo.“

Sejdi je oklevala jedan trenutak pre nego što je odgovorila. Bilo je verovatno perverzno odbijati Bakova navaljivanja; taj čovek je bio emocionalno dete, oduvek. Seks je bio jedan od malobrojnih načina na koje je mogao da se izrazi. „U redu, Bak“, reče ona, „pusti me samo da se malo osvežim i sredim kosu.“

U sobi Sedam očito je proglašeno napeto primirje.

„Ja ću da se istuširam, Virdžinija“, reče Gvajer. „Predlažem ti da legneš i da prestaneš da praviš budalu od sebe. Ako nastaviš tako da govoriš pred ljudima, ugrozićeš krstaški pohod, čuješ me?“

Virdžinija je gledala svog muža bistrijim očima nego ikada pre. „O da“, reče ona, bez ikakvog traga osećanja u glasu. „Čujem te.“

Izgledao je zadovoljno. Svukao je sako i ušao u kupatilo, ponevši Bibliju sa sobom. Uslediće mnoštvo kazni zbog razgovora koji su upravo završili; iscediće i poslednju kap kajanja iz nje u danima koji će doći. Ona se obazre prema vratima između dve sobe. Više nije bilo nikakvog traga senkama u vazduhu; ni najmanji šapat izgubljenih glasova. Možda je, možda, to samo zamišljala. Ona otvori tašnu i prekopa je u potrazi za skrivenim bočicama sa pilulama. Sa jednim okom na vratima kupatila, ona odabra koktel od tri različite i proguta ga uz gutljaj ledene vode. U stvari, led u bokalu odavno se istopio. Voda koju je popila bila je mlaka, kao kiša koja je neumoljivo padala napolju. Ujutro, možda će čitav svet odneti bujica. Ako se to desi, razmišljala je, ona neće tugovati.

„Zamolio sam te da ne pominješ ubijanje“, reče Erl Lori-Mej. „Gđa Gvajer ne može da podnese takav razgovor.“

„Ljudi stalno ginu“, odgovori Lora-Mej, nepometena. „Ne može da ide okolo sa glavom u kofi.“

Erl ne reče ništa. Upravo su stigli do kraja staze. Čekao ga je povratni sprint preko placa do druge zgrade. Lora-Mej se okrenu da se suoči sa njim. Bila je nekoliko santimetara niža od njega. Njene oči, okrenute naviše ka njemu, bile su krupne i sjajne. Koliko god bio

ljut, nije mogao da ne primeti koliko su joj usta puna, koliko joj usne blistaju.

„Žao mi je“, reče ona, „nisam nameravala da vas dovedem u nepriliku.“

„Naravno, znam. Samo sam malo nervozan.“

„To je zbog vrućine“, uzvratila ona. „Kao što rekoh: ljudima svašta počne da se vrzma po glavi. Znate.“ Pogled joj je za trenutak bio pokoleban; naznaka nesigurnosti pređe joj licem. Erl oseti peckanje na potiljku. Ovo je bio šlagvort za njega, zar ne? Ponudila ga je nedvosmisleno. Ali, reči su ga izdavale. Konačno, ona je bila ta koja je rekla:

„Morate li odmah da se vratite?“

On proguta knedlu; grlo mu je bilo suvo. „Ne vidim zašto bih“, reče on. „Hoću reći, ne želim da se mešam kada se prepiru.“

„Zla krv?“ upita ona.

„Mislim da jeste. Najbolje je da ih ostavim da to srede na miru. Ne trebam im.“

Lora-Mej spusti pogled sa Erlovog lica. „E, pa meni trebate“, prodahla ona, rečima jedva čujnim iznad dobovanja kiše.

On joj podiže ruku ka njenom licu i dodirnu joj paperje obraza. Ona zadrhta, jedva primetno. On se tada sagnu da je poljubi. Ona mu dopusti da joj dodirne usne svojim.

„Što ne odemo u moju sobu?“ reče ona uz njegova usta. „Ne dopada mi se ovde napolju.“

„Šta je s tvojim tatom?“

„Sad je već mrtav pijan; kao i svake noći. Samo budi tih. Neće imati pojma.“

Erl nije bio mnogo srećan zbog ovakvog plana. Nije u pitanju bio samo njegov posao ako bude zatečen u krevetu Lore-Mej. On je bio oženjen čovek, iako Barbaru nije video tri meseca. Lora-Mej oseti njegovo izvrđavanje.

„Nemoj poći ako to ne želiš“, reče ona.

„Nije u tome stvar“, odgovori on.

Dok ju je on gledao odozgo, ona obliznu usnu. Bio je to potpuno nesvestan pokret, ali dovoljan da ga natera da se odluči. Na neki način, iako on to tada nije mogao da zna, sve što će uslediti – farsa, krvoproliće, neizbežna tragedija – vrtelo se oko toga što je Lora-Mej

ovlažila donju usnu sa nonšalantnom senzualnošću. „Ma, sranje“, reče on, „neodoljiva si, znaš?“

On se sagnu i ponovo je poljubi, dok se odnekud iz oblaka prema Skelitaunu čulo glasno kotrljanje grmljavine, poput cirkuskog dobošara pred neku izuzetno složenu akrobaciju.

U sobi Sedam, Virdžinija je loše sanjala. Pilule joj nisu obezbedile sigurnu luku u snu. Umesto toga, bila je bačena u urlajuću buru. U snovima se pripila za kržljivo drvo – jedno sidro u takvom vrtlogu – dok je vetar bacao stoku i automobile u vazduh, usisavajući pola sveta u potpuno crne oblake koji su joj ključali iznad glave. Baš kada je pomislila da će morati tu da umre, sasvim sama, ugledala je dve prilike na nekoliko metara od sebe, kako se pojavljuju u zaslepljujućim velovima prašine uskovitlane vetrom. Nije mogla da im vidi lica, pa ih je pozvala:

„Ko ste vi?“

U susednoj sobi, Sejdi je čula kako Virdžinija govori u snu. Šta je ta žena sanjala, pitala se ona. Međutim, suprotstavila se iskušenju da ode u susednu sobu i šapne spavačici u uho.

Iza Virdžinijinih očnih kapaka, san je i dalje besneo. Iako je dozivala nepoznate u oluji, oni kao da je nisu čuli. Umesto da ostane sama, ona ostavi utočište drveta – koje je smesta bilo iščupano iz korena i oduvano – pa poče da se probija kroz ujede prašine ka mestu gde su nepoznati stajali. Dok im se približavala, iznenadno zatišje vetra otkri joj ih. Jedno je bilo muško, drugo žensko; oboje su bili naoružani. Dok ih je dozivala kako bi obratili pažnju na nju, oni napadoše jedno drugo, otvarajući fatalne rane u vratu i torzou.

„Ubistvo!“ viknu ona dok joj je vetar prskao lice krvlju antagonista. „Za ime Božje, neka ih neko zaustavi! Ubistvo!“

I odjednom je bila budna, i srce joj je tuklo kao da će pući. San joj je još lepršao iza očiju. Ona zatrese glavom da bi se otarasila užasavajućih slika, a onda se omamljeno pomeri do ruba kreveta i ustade. Glava joj je bila toliko laka da je mogla da odlebditi kao balon, trebalo joj je malo svežeg vazduha. Retko se u životu osećala tako čudno. Kao da joj je izmicao i onaj blagi stisak kojim se držala za stvarnost; kao da joj je čvrsti svet izmicao kroz prste. Ona ode do spoljnih vrata. U kupatilu je mogla da čuje Džona kako glasno govori;

obraća se ogledalu, bez sumnje, da bi definisao svaki detalj svog nastupa. Ona stupa na trem. Tu je bilo nešto svežije, ali veoma malo. U jednoj od soba na kraju bloka plakalo je neko dete. Dok je slušala, ućutkao ga je oštar glas. Možda desetak sekundi, glas je bio ućutkan; onda počne ponovo, u još višem registru. Hajde samo, rekla je detetu, plači; imaš mnoštvo razloga za to. Verovala je nesreći u ljudima; sve više i više, to je postajalo sve čemu je verovala. Tuga je bila toliko iskrenija od veštačke dobrodušnosti koja je ovih dana bila u modi: od te fasade praznoglavog optimizma nalepljene preko očaja koji su svi osećali u dubini duše. Dete je sada izražavalo tu mudru paniku, dok je plakalo u noć. Nemo je aplaudirala njegovoj iskrenosti.

U kupatilu, Džon Gvajer se umorio od slike sopstvenog lica u ogledalu, i prepustio se malo mislima. Spustio je poklopac klozetske šolje i ostao da sedi nekoliko minuta u tišini. Mogao je da oseti sopstveni ustajali znoj; bilo mu je potrebno tuširanje, a zatim dobar noćni san. Sutra: Pampa. Mitinzi, govori; hiljade ruku za rukovanje i blagoslova za davanje. Ponekad se osećao tako umorno: a onda bi počeo da se pita ne može li Gospod malo da mu olakša breme. Ali, to mu je Đavo govorio u uho, zar ne? Dobro je znao da ne treba mnogo da obraća pažnju na taj skaredan glas. Ako oslušneš jednom, sumnja uhvati korena, kao kod Virdžinije. Negde usput, dok su njegova leđa bila okrenuta zbog Gospodnjeg posla, ona se izgubila, i Matori ju je zatekao kako luta. On, Džon Gvajer, moraće da je vrati na stazu pravednih; da je natera da uvidi opasnost u kojoj se nalazi njena duša. Biće tu suza i prigovora; možda i koja modrica. Ali, modrice leče.

On spusti Bibliju i kleknu u uskom prostoru između kade i police za peškire, pa počne da se moli. Pokušao je da pronađe blage reči, nežnu molitvu za snagu koja mu je potrebna da bi izvršio zadatak, kao i da bi urazumio Virdžiniju. Ali, blagost ga je napustila. Na usne mu je, nezvan, dolazio rečnik iz Otkrovenja. On pusti reči da poteku, iako je groznica u njemu gorela sve jače sa svakim izgovorenim slogom.

„Šta misliš?“ upita Lora-Mej Erla dok ju je on pratio do spavaće sobe. Erl je bio previše zaplašen onim što ga je čekalo da bi joj suvislo odgovorio. Spavaća soba bila je mauzolej, osnovan, činilo se, u slavu Trivijalnosti. Poredani na policama, obešeni po zidovima i na najvećem delu poda, bili su predmeti koji su se mogli uzeti na svakoj deponiji: prazne konzerve kole, zbirka odsečaka karti, časopisi bez korica i naruženi, vandalizovane igračke, razbijena ogledala, razglednice koje nikada nisu videle poštu, pisma koja nikada nisu pročitana – hroma parada zaboravljenog i zanemarenog. Oko mu je prelazilo tamo-amo po komplikovanoj izložbi i nije pronašlo niti jedan vredan predmet među otpacima i drangulijama. A opet, sve te tričarije bile su aranžirane sa minucioznom pažnjom, tako da nijedan komad nije zaklanjao drugi; i video je – sad, kada je detaljnije pogledao – da je svaki predmet označen brojem, kao da svaki ima svoje mesto u nekakvom sistemu đubreta. Od pomisli da je sve to priredila Lora-Mej, Erlu se steže želudac. Žena je očito bila na rubu ludila.

„Ovo je moja zbirka“, reče ona.

„Vidim“, odgovori on.

„Skupljam to od svoje šeste godine.“ Ona ode preko, do toaletnog stola, gde bi većina žena koje je Erl poznavao poredala svoju kozmetiku. Ali, tamo je bilo postrojeno još bezvrednih eksponata. „Svako ostavi nešto za sobom, znaš“, reče Lora-Mej uzevši neku tricicu s pažnjom koja bi se mogla posvetiti kakvom dragulju i pregledavši ga pre nego što ga je spustila natrag na odabrano mesto.

„Ma nije valjda?“

„O da. Svako. Makar upotrebljenu šibicu ili papirnu maramicu sa karminom. Imali smo jednu Meksikanku, Ofeliju, koja je čistila sobe kad sam ja bila mala. To je, u stvari, i počelo sa njom, kao igra. Uvek mi je donosila nešto što je pripadalo gostima koji bi otišli. Kada je ona umrla, ja sam nastavila sama da skupljam stvari, uvek zadržavajući ponešto. Kao uspomenu.“

Erl poče da uviđa apsurdnu poeziju muzeja. U Lora-Mejinom zgodnom telu postojala je ambicija dostojna nekog velikog kustosa. Ne zbog same njene umetnosti; ona je skupljala predmete intimnije

prirode, zaboravljene tragove ljudi koji su ovuda prošli i koje, najverovatnije, ona nikada više neće videti.

„Sve si obeležila“, primeti on.

„O da“, odgovori ona, „ne bi mnogo vredelo kad ne bih znala kome je sve to pripadalo, zar ne?“

Erl je pretpostavljao da ne bi. „Neverovatno“, promrmljao je, sasvim iskreno. Ona mu se osmehnu; pretpostavljao je da svoju zbirku nije pokazala mnogima. Osećao se čudnovato počašćenim što je razgleda.

„Imam nekoliko zaista prvoklasnih stvari“, reče ona, otvorivši srednju fioku toaletnog stola, „ono što ne izlažem.“

„O?“ reče on.

Fioka koju je otvorila bila je obložena toaletnim papirom, koji je šuštao dok je ona izvlačila posebno odabrane predmete. Natopljena maramica pronađena ispod kreveta holivudske zvezde koja je tragično poginula šest nedelja posle boravka u motelu. Iгла za heroin koju je neobazrivo ostavila osoba „X“; prazna kutija šibica iz bara za homoseksualce u Amarilu, koju je bacila osoba „Y“. Imena koja je pominjala značila su Erlu malo ili nimalo, ali on je igrao igru onako kako je osećao da ona želi, mešajući uzvike neverice sa blagim smehom. Njeno zadovoljstvo, pothranjeno njegovim, raslo je. Provela ga je kroz sve eksponate u fioci toaletnog stola, ponudivši uz svaki poneku anegdotu ili biografski detalj. Kada je završila, rekla je:

„Nisam ti baš kazala pravu istinu kad sam rekla da je to počelo kao igra sa Ofelijom. To je u stvari došlo kasnije.“

„Šta te je onda nagnalo da počneš?“ upita on.

Ona čučnu i otključa donju fioku toaletnog stola ključem koji je nosila o lančiću oko vrata. U toj fioci postojao je samo jedan predmet; ona ga podiže gotovo sa strahopoštovanjem, i ustade da mu ga pokaže.

„Šta je to?“

„Pitao si me čime sam započela zbirku“, reče ona. „Evo. Pronašla sam to i nikad ga nisam vratila. Možeš da pogledaš ako želiš.“

Ona mu pruži tu dragocenost i on odmota ispeglanu krpu u koju je predmet bio umotan. Bio je to pištolj 'Smit&Veson' kalibra 38, u savršenom stanju. Trebao mu je samo tren da shvati kojem je gostu motela ovo parče istorije nekada pripadalo.

„Pištolj koji je Sejdi Darning upotrebila...“ reče on, uzevši ga.
„Jesam li u pravu?“

Ona se ozari. „Pronašla sam ga u žbunu kraj motela pre nego što je policija počela da traga za njim. Bila je tu tolika gužva, znaš, da me niko nije dvaput pogledao. A naravno, nisu ni pokušali da ga potraže po danu.“

„Zašto ne?“

„Udario je tornado iz '55-te, baš sutradan. Otkinuo je krov motela; oduvao je školu. Te godine izginuli su ljudi. Nedeljama smo imali sahrane.“

„Uopšte te nisu ispitivali?“

„Umela sam da lažem“, odgovori ona, sa nemalim zadovoljstvom.

„I nikada nisi priznala da ga imaš? Sve ove godine?“

Izgledala je blago uvređeno zbog te sugestije. „Mogli su mi ga uzeti.“

„Ali, to je dokaz.“

„Ionako su je smakli, zar ne?“ odgovori ona. „Sejdi je sve priznala, od samog početka. Uopšte nije važno da li su pronašli oružje kojim je počinjeno ubistvo ili ne.“

Erl okrenu pištolj u ruci. Na njemu je bilo skorene prljavštine.

„To je krv“, obavesti ga Lora-Mej. „Još je bio vlažan kada sam ga pronašla. Mora da je dodirnula Bakovo telo, kako bi bila sigurna da je mrtav. Upotrebila je samo dva metka. Ostali su još unutra.“

Erl nikada nije mnogo voleo oružje, jer je njegov zet sebi slučajno oduvao tri nožna prsta. Pomisao na to da je ova 38-ica još napunjena natera ga na još veće podozrenje. On ga vrati u umotaje i prekri ga krpom.

„Nikada nisam video ništa slično ovom mestu“, reče on dok je Lora-Mej klečala i vraćala pištolj u fioku. „Ti si žena i po, znaš?“

Ona podiže pogled ka njemu. Ruka joj lagano kliznu po prednjoj strani njegovih pantalona.

„Drago mi je da ti se sviđa ono što vidiš“, reče ona.

„Sejdi?... Dolaziš li u krevet ili ne?“

„Samo hoću da sredim kosu.“

„Nisi fer. Mani kosu i dolazi ovamo.“

„Za minut.“

„Sranje!“

„Ne žuriš se valjda, Bak, zar ne? Hoću reći, zar imaš kuda da odeš?“

Ona uhvati njegov odraz u ogledalu. Pogledao ju je kiselo.

„Misliš da je to smešno, zar ne?“ reče on.

„Mislim da je šta smešno?“

„Ono što se dogodilo. To što sam ubijen. To što si skončala na stolici. To ti pruža nekakvo perverzno zadovoljstvo.“

Ona razmisli o tome nekoliko trenutaka. Bilo je to prvi put da je Bak pokazao ikakvu želju da ozbiljno razgovara; želela je da mu odgovori istinom.

„Da“, reče ona, kada je postala sigurna da je to odgovor. „Da; pretpostavljam da mi je pružilo izvesno zadovoljstvo, na neki čudan način.“

„Znao sam“, reče Bak.

„Tiše govori“, odbrusi mu Sejdi, „čuće nas.“

„Izašla je. Čuo sam je. I nemoj da menjaš temu.“ On se prevrnu i sede na rub kreveta: rana je izgledala bolno, pomislila je Sejdi.

„Da li te je mnogo bolelo?“ upita ga ona, okrenuvši se ka njemu.

„Šališ se?“ reče on, pokazavši joj rupu. „Jebote, kako ti izgleda?“

„Mislila sam da će to biti brzo. Nikada nisam želela da patiš.“

„Ma nemoj?“ reče Bak.

„Naravno. Nekad sam te volela, Bak. Zaista. Znaš li kako je sutradan glasio naslov u novinama?“

„Ne“, odgovori Bak. „Imao sam druge obaveze, sećaš se?“

„'Motel postao ljubavna klanica', tako je glasio. Bile su tu slike sobe; krvi na podu; i tebe, kako te odnose pod čaršavom.“

„Moj trenutak slave“, reče on gorko. „A čak mi ni lice nije dospelo u novine.“

„Nikada neću zaboraviti tu frazu. 'Ljubavna klanica!' Mislila sam da je to romantično. A ti?“ Bak zagunđa nešto u gađenju. Sejdi svejedno nastavi. „Dobila sam tri stotine bračnih ponuda dok sam čekala na stolicu, jesam li ti ikada to rekla?“

„O da?“ reče Bak. „Jesu li dolazili da te posete? Da ti pruže malo starog džez-a da ne bi mislila na veliki dan?“

„Ne“, reče Sejdi ledeno.

„Mogla si da se nauživaš. Ja bih.“

„Sigurna sam da bi“, odgovori ona.

„I sama pomisao na to me loži, Sejdi. Daj, dođi ovamo dok sam još vruć.“

„Došli smo ovamo da razgovaramo, Bak.“

„Pa razgovarali smo, tako ti Hrista“, reče on. „Ne želim više da razgovaram. Dođi sad ovamo. Obećala si.“ On protrlja trbuh, i uputi joj krivi osmeh. „Žao mi je zbog krvi i svega ostalog, ali nisam ja odgovoran za to.“

Sejdi ustade.

„E, sad se ponašаш razumno“, reče on.

Dok je Sejdi Darning prilazila krevetu, Virdžinija je ulazila unutra sa kiše. Ona joj je malo rashladila lice, a sedativi koje je uzela konačno su počeli da joj umiruju sistem. U kupatilu, Džon se još molio, i glas mu se dizao i spuštao. Ona ode do stola i baci pogled na njegove beleške, ali gusto ispisane reči nisu htele da se izoštre. Ona uze papire da bi se detaljnije zagledala u njih; tada začu stenjanje iz susedne sobe. Zaledi se. Stenjanje se ponovo začu, glasnije. Papiri joj zadrhtaše u rukama; ona pokuša da ih vrati na sto, ali glas se začu i treći put, i ovaj put papiri joj skliznuše iz šake.

„Daj malo, prokleta bila...“ rekao je glas; reči, iako zamućene, jasno je razaznala; usledi još stenjanja. Virdžinija krenu prema vratima između soba, dok joj se drhtanje sa šaka širilo po ostatku tela. „Uživi se malo, hoćeš li?“ začu se glas ponovo; u njemu je bilo besa. Oprezno, Virdžinija pogleda u sobu Osam, držeći se za dovratak radi oslonca. Na krevetu je bila neka senka; uznemirujuće se koprcala, kao da pokušava samu sebe da proždere. Ona je stajala, prikovana za mesto, pokušavajući da priguši povik, dok se još zvukova dizalo od senke. Ovoga puta nije to bio jedan glas, već dva. Reči su bile smešane; u rastućoj panici, malo je toga mogla da shvati. Ipak, nije mogla da okrene leđa tom prizoru. Ona krenu dalje, pokušavajući da razazna nešto u nestalnoj konfiguraciji. Sada se nalet reči čuo jasno; a sa njima, i prepoznavanje dešavanja na krevetu. Čula je glas žene, u protestu; sada je čak počela i da vidi govornicu, koja se upinjala ispod partnera koji je pokušavao da joj obuzda uzmlatarane ruke. Njen prvi instinkt u vezi scene bio je tačan: to, u neku ruku, i jeste bilo proždiranje.

Sejdi podiže pogled ka Bakovom licu. Taj kez jednog gada ponovo se vratio; od njega ju je zasvrbeo prst za oroz. Zbog ovoga je došao večeras. Ne zbog razgovora o propalim snovima: već da bi je ponizio onako kako je to često činio u prošlosti, šapćući joj skarednosti u vrat dok ju je držao prikovanu za čaršave. Njegovo zadovoljstvo zbog onoga što je trpela natera je da uzavri od besa.

„Pusti me!“ viknu ona, glasnije nego što je nameravala.

Kraj vrata, Virdžinija reče: „Ostavi je na miru.“

„Imamo publiku“, isceri se Bak Darning, zadovoljan zbog užasnog izraza na Virdžinijinom licu. Sejdi iskoristi njegovu skrenutu pažnju. Ona izvuče ruku iz njegovog zahvata i gurnu ga sa sebe; on se skotrlja sa uskog kreveta uz povik. Dok je ustajala, obazrela se ka prebledeloj ženi na vratima; koliko je Virdžinija videla ili čula? Dovoljno da zna ko su oni?

Bak se peo preko kreveta ka svom negdašnjem ubici. „Hajde“, reče on. „To je samo ona ludača.“

„Ne prilazi mi“, upozori ga Sejdi.

„Sada mi ne možeš ništa, ženo. Već sam mrtav, sećaš se?“ Od napora, otvorila mu se rana od metka. Bio je sav umazan krvlju; i ona, uvidela je, sad kad je pogledala. Ona uzmače ka vratima. Ovde se ništa nije moglo spasti. Ono malo šanse za pomirenje što je postojalo degenerisalo se u krvavu farsu. Jedino rešenje za čitav taj žalosni džumbus bilo je da odu, i da ostave jednu Virdžiniju da pokuša da shvati koliko može. Što duže bude ostala da se bori sa Bakom, to će gora biti situacija za svih troje.

„Gde ćeš?“ upita Bak.

„Napolje“, odgovori ona. „Dalje od tebe. Rekla sam da sam te volela, Bak, zar ne? Pa... možda i jesam. Ali sada sam izlečena.“

„Kučko!“

„Zbogom, Bak. Želim ti lepu večnost.“

„Bezvredna kučko!“

Nije odgovorila na njegove uvrede; jednostavno je izašla kroz vrata u noć.

Virdžinija je posmatrala kako senka prolazi kroz zatvorena vrata i držala se za iscepkane ostatke svog razuma pesnicama čiji su zglavci bili beli od stiska. Morala je da ove prikaze izbacila iz glave što je pre moguće, ili je znala da će poludeti. Ona okrenu leđa sobi

Osam. Sada su joj trebale pilule. Ona uze tašnu, samo da bi je ponovo ispustila dok su njeni drhtavi prsti tragali za bočicama, prosuvši sadržinu tašne po podu. Jedna od bočica, koju nije dobro zatvorila, prosu se. Razne tablete duginih boja zakotrljaše se po uflekanom tepihu na sve strane. Ona se sagnu da ih podigne. Pošle su joj suze, zaslepljujući je; pipala je za pilulama što je bolje mogla, ubacivši pregršt u usta i pokušavši da ih proguta na suvo. Tetovaža kiše po krovu zvučala je sve glasnije i glasnije u njenoj glavi; kotrljanje grmljavine davalo je udaraljka težinu.

A onda, Džonov glas:

„Šta to radiš, Virdžinija?“

Ona podiže pogled, sa suzama u očima, dok joj je šaka puna pilula lebdela kraj usana. Potpuno je zaboravila na svog muža; senke, kiša i glasovi oterali su i poslednju pomisao na njega iz njene glave. Ona pusti da pilule popadaju natrag na tepih. Udovi su joj se tresli; nije imala snage da ustane.

„Ja... ja... ponovo sam čula glasove“, reče ona.

Njegove oči zaustaviše se na prosutoj sadržini tašne i bočice. Njen zločin bio je sasvim vidljivo prostrt pred njim. Bilo je beskorisno pokušati da bilo šta porekne; to bi ga samo još više razbesnelo.

„Ženo“, reče on. „Zar već nisi naučila tu lekciju?“

Ona ne odgovori. Grmljavina proguta njegove sledeće reči. On ih ponovi, glasnije.

„Odakle ti pilule, Virdžinija?“

Ona odmahnu glavom, slabo.

„Ponovo Erl, pretpostavljam. Ko bi drugi?“

„Ne“, promrmlja ona.

„Nemoj me lagati, Virdžinija!“ Podigao je glas kako bi se takmičio sa olujom. „Znaš da Gospod čuje tvoje laži, kao što ih čujem i ja. A tebi je presuđeno, Virdžinija! Presuđeno!“

„Molim te, ostavi me na miru“, zavapi ona.

„Truješ se!“

„Trebaju mi, Džone“, reče mu ona. „Zaista.“ Nije imala energije da zauzdava njegovo navaljivanje, a nije želela ni da joj oduzme pilule. Ali, čemu protest? Biće po njegovom, kao i uvek. Biće pametnije odreći se plena sada, i poštediti sebe nepotrebnog jada.

„Pogledaj se samo“, reče on, „bauljaš na podu.“

„Nemoj da počinješ, Džone“, odgovori ona. „Pobedio si. Uzmi pilule. Hajde! Uzmi ih!“

Bio je očito razočaran njenom brzom kapitulacijom, kao glumac koji se priprema za svoju omiljenu scenu samo da bi ustanovio da je zavesa pala prerano. Ali on iskoristi najveći deo njenog poziva, izručivši njenu tašnu na krevet i prikupivši bočice.

„Je li to sve?“ upita on.

„Jeste“, reče ona.

„Nećeš me obmanuti, Virdžinija.“

„To je sve!“ dreknu ona na njega. A onda, tiše: „Kunem se... to je sve.“

„Erl će zažaliti. To ti obećavam. Iskoristio je tvoju slabost...“

„...ne!“

„...tvoju slabost i tvoj strah. Taj čovek radi za Satanu, to je jasno kao dan.“

„Ne pričaj gluposti!“ reče ona, iznenadivši se sopstvenom silovitošću. „Ja sam tražila da mi ih donese.“ Osovila se na noge sa izvesnim teškoćama. „On nije želeo da ti prkosi, Džone. Sve vreme sam to bila ja.“

Gvajer odmahnu glavom. „Ne, Virdžinija. Nećeš ga spasti. Ne ovoga puta. Sve vreme radi na tome da potkopa moje napore. Sada to uviđam. Radi na tome da naudi mom krstaškom pohodu preko tebe. E, pa sada znam kakve su mu namere. O da. O da.“

On se naglo okrenu i baci pregršt bočica kroz otvorena vrata u kišnu tamu. Virdžinija ih je gledala kako lete, i osetila kako joj sve nade kopne. U ovakvoj noći mogla je da ima izuzetno malo dragocenog razuma – bila je to noć u kakvoj čovek poludi, zar ne, sa kišom koja ti tuče po lobanji i ubistvom u vazduhu – a sada je ta prokleta budala bacila njenu poslednju šansu za postizanje ravnoteže. On se ponovo okrenu ka njoj, ogolivši svoje savršene zube.

„Koliko puta treba da ti se kaže?“

Izgleda da ipak nije nameravao da dozvoli da mu ova scena bude uskraćena.

„Ne slušam te!“ reče mu ona, prekrivši uši šakama. Čak i tako, mogla je da čuje kišu. „Neću da slušam!“

„Strpljiv sam ja, Virdžinija“, reče on. „Ima vremena da Gospod donese svoju presudu. A sad, gde je Erl?“

Ona odmahnu glavom. Ponovo odjeknu grmljavina: nije bila sigurna da li se to čulo napolju ili unutra.

„Gde je on?“ grmnu on na nju. „Da nije otišao po još tog đubreta?“

„Ne!“ viknu ona. „Ne znam gde je otišao.“

„Moli se, ženo“, reče Gvajer. „Na kolena da se moliš i zahvaljuješ Gospodu što sam ovde da te čuvam od Satane.“

Zadovoljan što su njegove reči bile upečatljiva fraza za izlazak, on krenu u potragu za Erlom, ostavivši Virdžiniju uzdrhtalu, ali čudnovato ushićenu. Vратиće se on, naravno. Biće još optužbi, a od nje, obaveznih suza. Što se Erla tiče, on će sebe morati da brani kako zna i ume. Ona klonu na krevet, i zamućene oči joj se zaustaviše na tabletama koje su još bile rasutet po podu. Nije sve bilo sasvim izgubljeno. Nije ih bilo više od dva tuceta, pa će morati da ih štedi, ali bolje i to nego ništa. Obrisavši oči nadlanicama, ona ponovo kleknu da pokupi pilule. Kada je to učinila, shvatila je da je neko gleda. Nije valjda evangelista, koji se već vratio? Ona podiže pogled. Vrata ka kiši još su bila otvorena, ali on nije stajao tamo. Srce kao da joj izgubi ritam za trenutak, kada se setila senki u susednoj sobi. Bilo ih je dve. Jedna je otišla; ali druga...

Oči joj kliznuše ka vratima između soba. Bila je tamo, masna mrlja koja je poprimila novu čvrstinu otkad ju je poslednji put videla. Da li je to prikaza poprimala koherentnost, ili je ona sada videla više detalja? Senka je sasvim jasno bila ljudska; i isto tako očito muška. Zurio je u nju, u to nije ni najmanje sumnjala. Mogla je čak da mu vidi oči, kada se koncentrisala. Njeno tanušno poimanje njegovog postojanja poboljšavalo se; poprimalo je svežu rezoluciju sa svakim drhtavim udisajem.

Ona ustade, veoma sporo. On kroči kroz vrata između soba. Ona krenu prema spoljnim vratima, a on proprati njene korake svojim, kliznuvši jezivo brzo između nje i noći. Njena pružena ruka očeša se o njegovo dimasto obličje i pred njom, kao da ga je osvetlio blesak munje, pojavi se čitav portret njenog posetioca, samo da bi nestao kada je ona povukla ruku. Međutim, videla je dovoljno da bi se užasnula. Bila je to vizija mrtvog čoveka; grudni koš mu je bio razoren. Da li je i to bio deo njenog sna, koji se prosipao u živi svet?

Pomislila je da pozove Džona, da ga dozove natrag, ali to bi značilo da ponovo treba da priđe vratima i rizikuje dodir sa prikazom. Umesto toga, ona načini oprezan korak unazad, recitujući pritom molitvu u pola glasa. Možda je Džon sve vreme bio u pravu; možda ona i jeste sama prizvala svo ovo ludilo tabletama koje je, evo i sada, mrvila pod nogama u prah. Prikaza joj se približi. Je li to ona zamišljala, ili je prikaza raširila ruke, kao da želi da je zagri?

Potpetica joj zape za rub prekrivača. Pre nego što je mogla da se zaustavi, padala je na leđa. Ruke joj zamlataraše, u potrazi za osloncem. Ona ponovo dodirnu stvar iz sna; ponovo se čitava užasna slika pojavi pred njom. Ali ovoga puta ne nestade, zato što ju je prikaza zgrabila za šaku i čvrsto je stezala. Prsti kao da su joj bili uronjeni u ledenu vodu. Ona viknu na njega da je pusti na miru, podigavši slobodnu ruku da odgurne napadača, ali on je jednostavno zgrabi i za drugu šaku.

Nesposobna da se odupre, ona ga pogleda u oči. Nisu je gledale oči Đavola – bile su to oči pomalo glupe, čak i komične – a ispod njih nalazila su se slaba usta koja su samo pojačavala njen utisak benavosti. Odjednom se nije više plašila. Ovo nije bio nikakav demon. Bila je to obmana, prizvana iscrpljenošću i pilulama; nije joj nikako mogla nauditi. Jedina opasnost bila je ukoliko se sama povredi u pokušaju da potisne halucinacije.

Bak oseti da Virdžinija gubi volju za odupiranjem. „Tako je bolje“, obrađivao ju je. „Ti samo hoćeš malo starog džeza, Džini, zar ne?“

Nije bio siguran da li ga čuje, ali to i nije bilo važno. Bio je spreman da učini svoje namere očiglednim. Pustivši joj jednu šaku, on pređe dlanom preko njenih dojki. Ona uzdahnu, sa zbunjenim izrazom u prelepim očima, ali ne pokuša da se usprotivi njegovoj pažnji.

„Ti ne postojiš“, reče mu ona otvoreno. „Ti si samo u mojoj glavi, kao što je rekao Džon. Stvorile su te pilule. Pilule su krive za sve.“

Bak pusti ženu da trabunja; neka misli šta god joj se sviđa, dok god je zbog toga poslušna.

„Tako je, zar ne?“ reče ona. „Ti nisi stvaran, zar ne?“

On joj udovolji učtivim odgovorom. „Naravno“, reče on, dok ju je stiskao. „Ja sam samo san, to je sve.“ Odgovor ju je izgleda zadovoljio. „Nema potrebe da se boriš protiv mene, je l' da?“ reče on. „Svršiću i uteći pre nego što uopšte postaneš toga svesna.“

Upravnikova kancelarija bila je prazna. Iz sobe iza nje, Gvajer je čuo televiziju. Bilo je razumno pretpostaviti da je Erl negde u blizini. Otišao je iz njihove sobe sa devojkom koja je donela ledenu vodu, a oni po ovakvom vremenu sigurno ne bi otišli u šetnju. Grmljavina se približila u nekoliko proteklih minuta. Sada mu je bila gotovo iznad glave. Gvajer je uživao u buci, i u spektaklu sevanja. To mu je pothranjivalo osećaj za priliku.

„Erl!“ viknu on, prošavši kroz kancelariju i ušavši u sobu sa televizijom. Kasni film se bližio vrhuncu, a zvuk je bio zaglušujuće pojačan. Nekakva fantastična zver gazila je po Tokiju i mrvila ga u prašinu; građani su bežali, vrišteći. Usnuo u fotelji ispred papirnate Apokalipse nalazio se sredovečni muškarac. Ni grmljavina, ni Gvajerova vika, nisu ga probudili. Visoka čaša sa alkoholom, koju je držao u krilu, kliznula mu je iz šake i uflekala mu pantalone. Čitav prizor zaudarao je na burbon i oskudnost; Gvajer upamti to kako bi ubuduće koristio za propovedaonicom.

Iz kancelarije dopre hladnoća. Gvajer se okrenu, očekujući posetioca, ali u kancelariji iza njega nije bilo nikoga. Zurio je u prazan prostor. Sve vreme je osećao da ga neko prati, a opet, niko mu nije bio za petama. On odbaci svoje podozrenje. Takvi strahovi bili su za žene i starce, koji se plaše mraka. On stupi između usnulog pijanca i propasti Tokija, prema zatvorenim vratima.

„Erl?“ viknu on. „Odgovori mi!“

Sejdi je posmatrala kako Gvajer otvara vrata i ulazi u kuhinju. Njegov bombastičan nastup ju je zapanjio. Očekivala je da je njegova podvrsta do sada već izumrla: zar je takva melodrama imala svoje mesto u ovom sofisticiranom dobu? Nikada nije mnogo volela crkvenjake, ali ovaj primerak bio je posebno napadan; ispod visokoparnosti postojala je znatna količina zlobe. Bio je ljutit i nepredvidiv, i neće mu prijeti prizor koji ga čeka u Lora-Mejinoj sobi. Sejdi je već bila tamo. Posmatrala je ljubavnike neko vreme, sve dok njihova strast nije postala prevelika za nju i isterala je da se rashladi posmatranjem kiše. Sada ju je pojava evangeliste naterala da se vrati tamo odakle je došla, uplašena da zbog onoga što je sada visilo

u vazduhu, noćni događaji neće dobro da se okončaju. U kuhinji, Gvajer je ponovo vikao. Očito je uživao u zvuku sopstvenog glasa.

„Erl! Čuješ me? Neću dozvoliti da budem prevaren!“

U Lora-Mejinoj sobi, Erl je pokušavao da izvede tri stvari istovremeno. Prvo, da poljubi ženu sa kojom je upravo vodio ljubav; drugo, da navuče svoje vlažne pantalone; i treće, da izmisli odgovarajuće izvinjenje za Gvajera, ukoliko evangelist stigne do vrata spavaće sobe pre nego što se stvori nekakva iluzija nedužnosti. Kako se ispostavilo, nije imao vremena da dovrši nijedan od zadataka. Jezik mu je još bio uzapćen u nežnim Lora-Mejinim ustima kada je brava na vratima bila provaljena.

„Pronašao sam te!“

Erl prekinu poljubac i okrenu se prema mesijanskom glasu. Gvajer je stajao na vratima, sa sedom kosom splepljenom od kiše nalik na navlaku za lobanju, lica obasjanog jarošću. Na svetlosti lampe sa svilenim abažurum kraj kreveta, izgledao je masivno; sjaj u njegovim priđi-Gospodu očima graničio se sa maničnim. Erl je čuo za ispade pravedničkog gneva velikog čoveka od Virdžinije: u prošlosti je stradao nameštaj, lomljene su kosti.

„Zar nema kraja tvojoj grešnosti“, zahtevao je ovaj da zna, dok su mu reči dopirale između tankih usana sa izbezumljujućom mirnoćom. Erl navuče pantalone, zapetljavši oko šlica.

„Ovo se tebe ne tiče...“ započe on, ali Gvajerov bes rastopio mu je reči na jeziku.

Lora-Mej se nije mogla tako lako zaplašiti. „Izlazi napolje“, reče ona, povukavši čaršav da prekrije svoje pozamašne dojke. Erl se obazre ka njoj; ka glatkim ramenima koja je pre samo nekoliko trenutaka ljubio. Sada je poželeo da ih ponovo ljubi, ali čovek u crnom prešao je sobu u četiri brza koraka i zgrabio ga za kosu i mišicu. Taj pokret, u skućenom prostoru Lora-Mejine sobe, imao je učinak zemljotresa. Delovi njene dragocene zbirke preturili su se na policama i na toaletnom stolu, jedan eksponat padao je na drugi, ovaj na svog suseda, sve dok mala lavina trica nije zasula pod. Međutim, Lora-Mej je bila slepa za načinjenu štetu; njene misli bile su uz muškarca koji je tako slatko podelio postelju sa njom. Mogla je da vidi strepnju u Erlovim očima dok ga je evangelist odvlačio, i to je delila sa njim.

„Ostavi ga!“ dreknu ona, zaboravivši na čednost i ustavši sa kreveta. „On nije učinio ništa loše!“

Evangelist zastade da odgovori, dok se Erl beskorisno upinjao da se oslobodi. „Šta ti znaš o greškama, kurvo?“ ispljunu Gvajer na nju. „Previše si ogrezla u greh. Ti, sa tom svojom golotinjom, sa tom svojom smrdljivom posteljom.“

Postelja jeste smrdela, ali samo na dobar sapun i na nedavnu ljubav. Nije imala za šta da se izvinjava, i nije nameravala da dopusti da je ovaj bedni propovednik zastraši.

„Pozvaću pajkane!“ upozori ga ona. „Ako ga ne ostaviš na miru, pozvaću ih!“

Gvajer pretnju nije udostojio odgovora. Prosto je izvukao Erla napolje kroz vrata u kuhinju. Lora-Mej dreknu: „Drž' se, Erl. dovešću pomoć!“ Njen ljubavnik nije odgovorio; bio je previše zauzet pokušajima da spreči Gvajera da mu iščupa kosu iz korena.

Ponekad, kada su dani bili samotni i dugi, Lora-Mej je sanjarila o mračnim ljudima poput evangelista. Zamišljala ih je kako dolaze pred tornado, ovenčani prašinom. Videla je kako je podižu – tek upola protiv njene volje – i odnose. Ali, čovek koji je večeras ležao u njenoj postelji bio je potpuno drugačiji od njenih ljubavnika iz grozničavih snova; bio je budalast i ranjiv. Ako bude umro pod rukama čoveka poput Gvajera – čiju je sliku prizivala u svom očajanju – ona to sebi nikada neće oprostiti.

Čula je kako njen otac kaže: „Šta se dešava?“ u drugoj sobi. Nešto pade i razbi se; tanjir, možda, sa komode, ili čaša iz njegovog krila. Molila se da njen tata ne pokuša da se pohrve sa evangelistom: ako to učini, provešće se kao slamka na vetru. Ona se vrati do kreveta da ga prekopa u potrazi za odećom; bila je umotana u čaršave, i njena frustracija rasla je sa svakom sekundom izgubljenom u potrazi za njima. Ona baci jastuke na stranu. Jedan pade na toaletni sto; još njenih brižljivo aranžiranih eksponata popada na pod. Dok je navlačila donji veš, njen otac se pojavi na vratima. Njegovo lice rumeno od pića još više pocrvene kada je ugledao u kom se ona stanju nalazi.

„Šta si to radila, Lora-Mej?“

„Nije važno, tata. Nema vremena za objašnjavanje.“

„Ali, tamo su neki ljudi...“

„Znam. Znam. Hoću da zoveš šerifa iz Penhendla. Razumeš?“

„Šta se dešava?“

„Nije važno. Samo zovi Alvina i brzo to obavi, ili ćemo imati još jedno ubistvo.“

Pomisao na pokolj galvanizovala je Miliona Kejda. On nestade, ostavivši kćerku da dovrši oblačenje. Lora-Mej je znala da će u ovakvoj noći Alvinu Bejkeru i njegovom zameniku dugo trebati da stignu. U međuvremenu, samo je Bog znao šta je onaj pobesneli pas od propovednika u stanju da učini.

Sa vrata, Sejdi je posmatrala kako se žena oblači. Lora-Mej je bila obično stvorenje, bar za Sejdino kritičko oko, i zbog bele kože izgledala je bledo i nematerijalno, uprkos njenoj punoj figuri. Ali opet, pomisli Sejdi, ko sam ja da se žalim zbog nedostatka materijalnosti? Pogledaj me samo. I prvi put posle trideset godina od smrti, ona oseti nostalgiju za telesnim stanjem. Delom zato što je zavidela Lori-Mej na blaženstvu sa Erlom, a delom i zato što ju je svrbelo da odigra neku ulogu u drami koja se brzo odvijala oko nje.

U kuhinji, naglo otrežnjeni Milton Kejd brbljao je u telefon, pokušavajući da natera ljude u Penhendlu na nekakvu akciju, dok je Lora-Mej, završivši sa oblačenjem, otključavala donju fioku svog toaletnog stola i tražila nešto. Sejdi virnu preko ženinog ramena da bi otkrila kakav je to trofej, i od zadovoljstva prepoznavanja skalp joj se naježi, kada su joj oči pale na njenu 38-icu. Znači, Lora-Mej je bila ta koja je pronašla pištolj; šestogodišnjakinja surutkastog lica koja je čitave te večeri pre trideset godina jurcala tamo-amo po tremu, igrala se sama sa sobom i pevala pesmice u vrelom nepomičnom vazduhu.

Sejdi je bila oduševljena što ponovo vidi oružje kojim je počinila ubistvo. Možda sam, pomislila je, uspela da ostavim nekakav znak za sobom kako bih pomogla oblikovanju budućnosti; možda i jesam nešto više od naslova u požutelim novinama, ili sve mutnijeg sećanja u ostarelim glavama. Posmatrala je novim, željnim očima, kako Lora-Mej nazuva neke cipele i kreće u razularenu oluju.

Virdžinja je sedela pognuta uz zid sobe Sedam i gledala iznurenu priliku preko puta, naslonjenu na dovratnik. Pustila je da obmana koju

je prizvala obavi sa njom ono što je htela; i nikada za svojih četrdeset i nešto godina nije čula da postoji takva izopačenost. Ali, iako je senka navaljivala na nju iznova i iznova, stiskajući svoje hladno telo uz nju, svoja ledena, oklembešena usta uz njena, nije uspela da izvede onaj jedan nasilni čin. Pokušavao je tri puta; i tri puta se žurne reči prošaptane u njeno uho nisu ostvarile. Sada je čuvao vrata, pripremajući se, pretpostavljala je ona, za novi napad. Lice mu je bilo dovoljno jasno da ona na njemu pročita zbunjenost i posramljenost. Posmatrao ju je, pomislila je, sa ubilačkim namerama.

Napolju, čula je muževljev glas iznad buke grmljavine, i Erlov takođe, podignut u protestu. U toku je bila žestoka rasprava, toliko je bilo očigledno. Ona kliznu uz zid, pokušavajući da razazna reči; obmana ju je posmatrala sa mržnjom.

„Nisi uspeo“, reče mu ona.

On ne odgovori.

„Ti si samo moj san, i nisi uspeo.“

On otvori usta i isplazi bledunjavi jezik. Nije shvatala zbog čega nije ispario; ali, možda će se vući uz nju dok joj se pilule ne probiju u sistem. Nije bilo važno. Istrpela je ono najgore što je mogao da joj ponudi; sada, s vremenom, sigurno će je ostaviti na miru. Njegova neuspešna silovanja oduzela su mu moć koju je imao nad njom.

Ona ode do vrata, sada bez straha. On se pridiže iz pognutog položaja.

„Kuda ćeš?“ upita je on.

„Napolje“, reče ona. „Da pomognem Erlu.“

„Ne“, reče joj on. „Još nisam završio sa tobom.“

„Ti si samo fantom“, uzvratila mu ona. „Ne možeš me sprečiti.“

On joj se isceri kecom koji se sastojao od tri četvrtine zlobe i jedne četvrtine šarma. „Grešiš, Virdžinija“, reče Bak. Više nije bilo svrhe u zavaravanju žene; umorio se od te igre. A možda i nije uspeo da pokrene taj stari džez zato što mu se tako lako podala, poverovavši da je on nekakva bezopasna noćna mora. „Ja nisam nikakva obmana, ženo“, reče on. „Ja sam Bak Darning.“ Ona se namršti na treperavu figuru. Zar je to njena psiha pokušavala sa nekim novim trikom? „Pre trideset godina ubijen sam u ovoj istoj sobi. U stvari, baš tu negde gde ti sada stojiš.“

Instinktivno, Virdžinija spusti pogled na tepih pod nogama, gotovo ičekujući da se tamo još nalaze krvave mrlje.

„Vratili smo se večeras, Sejdi i ja“, nastavi duh. „Jednovečernji nastup u Ljubavnoj Klanici. Tako su nazvali ovo mesto, jesi li znala? Ljudi su dolazili sa svih strana, samo da bi zvirnuli baš u ovu sobu; samo da bi videli gde je Sejdi Darning ubila svog muža Baka. Bolesni ljudi, Virdžinija, slažeš se? Zainteresovaniji za ubistvo nego za ljubav. Ali ja ne... ja sam uvek voleo ljubav, znaš? To je u stvari bila gotovo jedina stvar za koju sam imao dosta talenta.“

„Slagao si me“, reče ona. „Iskoristio si me.“

„Još nisam završio“, obeća Bak. „U stvari, jedva da smo i počeli.“

On krenu od vrata ka njoj, ali ona je ovoga puta bila spremna za njega. Kada ju je dodirnuo, i kada se dim ponovo pretvorio u meso, ona mu uputi udarac. Bak se pomeri da ga izbegne, a ona se provuče kraj njega ka vratima. Raspletena kosa pala joj je u oči, ali ona se bukvalno bacila prema slobodi. Maglovita šaka suknu ka njoj, ali ne uhvati je kako valja, i skliznu.

„Čekaću te“, doviknu Bak za njom dok se ona teturala preko trema u oluju. „Čuješ me, kučko? Čekaću te!“

Nije nameravao da ponižava sebe poterom. Moraće da se vrati, zar ne? A on, nevidljiv za sve ostale osim za nju, imao je vremena na pretek. Ako bude rekla svojim saputnicima šta je videla, oni će je proglasiti ludom; možda će je i zaključati negde gde bi on mogao da je ima samo za sebe. Ne, ovde nije mogao da omane. Vratit će se mokra do gole kože, sa haljinom prilepljenom na tuce napaljivih načina; uspaničena, možda; uplakana; preslaba da bi se oduprla njegovim navaljivanjima. Tada će stvoriti muziku. O da. Sve dok ga ne bude molila da prestane.

Sejdi je krenula napolje za Lorom-Mej.

„Kuda ćeš?“ upita Milton svoju kćerku, ali ona ne odgovori. „Isuse!“ viknu on za njom, shvativši šta je video. „Odakle ti taj prokleti pištolj?“

Kiša je pljuštala; tukla je po tlu, po poslednjem lišću topole, po krovu, po lobanji. Izravnala je Lora-Mejinu kosu za samo nekoliko sekundi, zalepivši joj je za čelo i vrat.

„Erl?“ dreknu ona. „Gde si? Erl?“ Ona potrča preko placu, izvikujući usput njegovo ime. Kiša je pretvorila prašinu u duboko smeđe blato; ono joj se lepilo za cevanice. Ona stiže do druge zgrade. Nekoliko gostiju, već probuđenih Gvajerovom baražom, posmatralo ju je sa svojih prozora. Nekoliko vrata bilo je otvoreno; jedan muškarac, koji je stajao na tremu sa pivom u ruci, zahtevao je da zna šta se dešava. „Ljudi jure okolo k'o ludaci“, reče on. „Sva ta dreka. Došli smo ovamo zbog privatnosti, za ime Hristovo.“ Neka devojkica – punih dvadeset godina mlađa od njega – izađe iz sobe iza ispijača piva. „Ona ima pištolj, Dvejn“, reče ona. „Vidiš?“

„Kuda su otišli?“ upita Lora-Mej ispijača piva.

„Ko?“ odgovori Dvejn.

„Ludaci!“ doviknu mu Lora-Mej, iznad novog naleta grmljavine.

„Obišli su oko zadnjeg dela kancelarije“, reče Dvejn, sa očima na pištolju umesto na Lori-Mej. „Nisu ovde. Stvarno nisu.“

Lora-Mej zaždi natrag ka upravnoj zgradi. Kiša i sevanje zaslepljivali su je, i teško je održavala ravnotežu u močvari pod nogama.

„Erl!“ doviknu ona. „Jesi li tamo?“

Sejdi ju je pratila u korak. Kejdova je bila odvažna, bez svake sumnje, ali u glasu joj se nazirala histerija koja se Sejdi nije mnogo dopadala. Ovakve stvari (ubistva) zahtevaju distancu. Trik je bio u tome da se to obavi gotovo nonšalantno, kao da uključuješ radio, ili pljeskaš komarca. Panika će samo zamagliti glavnu stvar; strast takođe. Što, pa kad je ona podigla tu 38-icu i uperila je u Baka, nije osećala gnev koji bi joj pokvario ciljanje, ni najmanje. Kad se sve razmotri, zbog toga su je upravo i poslali na stolicu; ne zato što je to uradila, već zato što je to uradila isuviše dobro.

Lora-Mej nije bila toliko hladna. Disanje joj je postalo isprekidano, a po načinu na koji je jecala Erlovo ime dok je trčala, bilo je jasno da je blizu tačke lomljenja. Ona obiđe oko zadnje strane upravne zgrade, gde je motelški znak baca hladnu svetlost na deponiju, i ovoga puta, kada je pozvala Erla, začuo se povik kao odgovor. Ona stade i zagleda se kroz zastor kiše. Bio je to Erlov glas, kao što se i nadala, ali on nije nju dozivao.

„Gade!“ drao se on. „Poludeo si, ostavi me na miru!“

Sada je mogla da razazna dve prilike na srednjoj udaljenosti. Erl, čiji je trbušasti torzo bio isprskan i umazan blatom, bio je na kolenima među sapunikom i žbunjem. Gvajer je stajao iznad njega, sa rukama na Erlovoj glavi, gurajući je ka zemlji.

„Priznaj svoj zločin, grešniče!“

„Proklet da si, ne!“

„Došao si da bi uništio moj krstaški pohod. Priznaj! Priznaj!“

„Idi do đavola!“

„Priznaj svoje saučesništvo, ili ću ti, tako mi svega, polomiti svaku kost u telu!“

Erl se borio da se oslobodi Gvajera, ali evangelist je bio mnogo jači od njega.

„Moli se!“ reče on, nabijajući Erlovo lice u blato. „Moli se!“

„Jebi se“, doviknu mu Erl.

Gvajer povuče Erlovu glavu naviše za kosu, sa drugom rukom podignutom da mu zada udarac po izloženom licu. Ali pre nego što je mogao da ga udari, Lora-Mej se umeša u tuču, načinivši tri ili četiri koraka kroz blato ka njima, sa 38-icom u drhtavim rukama.

„Dalje od njega!“ zatraži ona.

Sejdi smireno primeti da ženino nišanjenje uopšte nije onakvo kako bi trebalo da bude. Čak i u dobrim vremenskim uslovima, ona verovatno nije bila dobar strelac: ali ovde, pod stresom, na ovakvom pljuskju, ko je mogao da garantuje ishod osim iskusnog nišandžije? Gvajer se okrenu i pogleda Loru-Mej. Nije pokazao ni treptaj obazrivosti. I on je načinio istu kalkulaciju koju sam upravo načinila ja, pomisli Sejdi; on prokleta dobro zna da su svi izgledi da mu ona neće nauditi.

„Kurva!“ obznani Gvajer, okrenuvši oči ka nebu. „Vidiš li je, Gospode? Vidiš li njenu sramotu, njenu izopačenost? Označi je! Ona dolazi sa dvora Vavilonskog!“

Lora-Mej nije sasvim shvatila detalje, ali opšte značenje Gvajerovog ispada bilo je savršeno jasno. „Nisam ja kurva!“ dreknu ona na njega, dok joj je 38-ica gotovo poskakivala u ruci, kao da jedva čeka da bude ispaljena. „Da se nisi usudio da me zoveš kurvom!“

„Molim te, Lora-Mej...“ Erl se hrvao sa Gvajerom kako bi mogao da pogleda ženu, „odlazi odavde. Sišao je s uma.“

Ona je ignorisala njegovu naredbu.

„Ako ga ne pustiš...“ reče ona, uperivši pištolj u čoveka u crnom.
„Da?“ začikavao ju je Gvajer, „šta ćeš onda učiniti, kurvo?“
„Pucaću! Hoću! Pucaću.“

Sa druge strane upravne zgrade, Virdžinija je ugledala jednu od bočica sa pilulama koje je Gvajer bacio u blato. Ona se sagnu da je uzme, a onda se predomisli. Više joj nisu trebale pilule, zar ne? Razgovarala je sa mrtvacem; sam njen dodir učinio je Baka Darninga vidljivim za nju. Kakva je to bila veština! Njene vizije bile su stvarne, oduvek; mnogo istinitije od polovnih Otkrovenja koje je njen jadni muž mogao da iztrabunja. Šta su pilule mogle, osim da osujete ovaj novootkriveni talenat? Neka ih, nek leže.

Nekoliko gostiju je odenulo jakne i izašlo iz svojih soba kako bi videli kakva je to gužva.

„Da li se to dogodila nekakva nesreća?“ doviknu jedna žena Virdžiniji. Dok su joj reči silazile sa usana, odjeknu pucanj.

„Džone“, reče Virdžinija.

Pre nego što su zamrli odjeci pucnja, ona se već uputila prema njihovom izvoru. Predstavila je već sebi šta će tamo zateći: svog muža opruženog na tlu; trijumfalnog ubicu koji beži po blatu. Ona ubrza korak, uz molitvu koja joj je došla u trku. Nije se molila da scenario koji je zamislila bude pogrešan; umesto toga, molila se da joj Bog oprostí što želi da bude ostvaren.

Prizor koji je zatekla sa druge strane zgrade izneverio je sva njena iščekivanja. Evangelist nije bio mrtav. Stajao je, netaknut. Erl je bio taj koji je ležao u kaljuži kraj njega. U blizini je stajala žena koja je došla sa ledenom vodom, pre više sati; imala je pištolj u ruci. Još se dimio. I dok su Virdžinijine oči pronalazile Loru-Mej, kroz kišu je stupila jedna prilika i izbila ženi oružje iz ruke. Ono pade na tle. Virdžinija isprati pogledom njegov pad. Lora-Mej je izgledala zaprepašćeno; očito nije shvatala kako to da je ispustila pištolj. Međutim, Virdžinija je znala. Mogla je da vidi fantoma, iako nejasno, i nagađala je njegov identitet. To je svakako bila Sejdi Darning, ona čiji je prkos krstio ovo mesto Ljubavnom Klanicom.

Lora-Mejine oči pronađoše Erla; ona se oglasi užasnutim uzvikom i pohrlí ka njemu.

„Nemoj da si mrtav, Erl. Molim te, nemoj da si mrtav!“

Erl podiže pogled iz svoje blatne kupke i odmahnu glavom.

„Ne bi ni slona pogodila“, reče on.

Kraj njega, Gvajer pade na kolena, stisnutih šaka, lica podignutog ka silovitoj kiši.

„O Gospode, hvala ti što si sačuvao ovaj svoj instrument, u njegovom trenutku potrebe...“

Virdžinija odstrani iz glave idiotsko baljezganje. Ovo je bio čovek koji ju je tako duboko uverio u njeno obmanuto stanje da se voljno podala Baku Darningu. E, pa, nema više. Dovoljno je bila terorisana. Videla je kako Sejdi interveniše u stvarnom svetu; osetila je kada je Bak radio to isto. Vreme je sada bilo zrelo da se ta procedura obrne. Ona ode čvrstim korakom do mesta gde je 38-ica ležala na travi i uze je.

Dok je to činila, osetila je prisustvo Sejdi Darning u blizini. Glas, toliko tih da ga je jedva čula, reče joj u uho: „Je li to pametno?“ Virdžinija nije znala odgovor na to pitanje. Uostalom, šta je bilo pametno? Svakako ne ustajala retorika mrtvih proroka. Možda se pamet ogledala u Lori-Mej i Erlu koji su se grlili u blatu, ne mareći za molitve koje je Gvajer izbacivao, niti za poglede gostiju koji su dotrčali da vide ko je umro. Ili je pametno možda bilo da pronadeš rak svog života i da ga iščupaš „iz korena jednom za svagda. Sa pištoljem u ruci, ona krenu natrag prema sobi Sedam, svesna da benigno prisustvo Sejdi Darning hoda uz nju.

„Ne Bak?...“ šapnu Sejdi. „Nije valjda.“

„Napao me je“, reče Virdžinija.

„Jadno jagnje moje.“

„Nisam ja nikakvo jagnje“, odgovori Virdžinija. „Više nisam.“

Shvativši da je žena savršeno odgovorna za sopstvenu sudbinu, Sejdi se povuče, uplašena da će njeno prisustvo upozoriti Baka. Posmatrala je kako Virdžinija prelazi preko placa, kraj topole, i ulazi u sobu gde je njen mučitelj rekao da će je čekati. Svetla su još gorela, jarka posle plave tame napolju. Darningu nije bilo ni traga. Virdžinija ode do vrata između soba. Soba Osam takođe je bila napuštena. A onda, poznati glas:

„Vratila si se“, reče Bak.

Ona se obrnu na petama, sakrivši pištolj od njega. Izašao je iz kupatila i stao između nje i vrata.

„Znao sam da ćeš se vratiti“, reče joj on. „Uvek to rade.“

„Hoću da se pokažeš...“ reče Virdžinija.

„Već sam go k'o od majke rođen“, reče Bak, „šta hoćeš da uradim? Da se ogulim? Moglo bi biti zabavno, znaš.“

„Pokaži se Džonu, mom mužu. Nateraj ga da uvidi svoju grešku.“

„O, jadni Džon. Ne verujem da on želi da me vidi, zar ne?“

„On misli da sam luda.“

„Ludilo može biti veoma korisno“, reče podrugljivo Bak, „umalo nisu spasli Sejdi od Starog Iskričavca na osnovu ludila. Ali, ona je bila suviše iskrena za sopstveno dobro. Samo im je ponavljala, iznova i iznova: 'Želela sam da bude mrtav. Zato sam pucala u njega.' Nikada nije bila mnogo pametna. Ali ti... e, mislim da ti znaš šta je najbolje za tebe.“

Senkovito obličje se pomeri. Virdžinija nije sasvim jasno mogla da vidi šta to Darning radi sa sobom, ali očigledno je bilo skaredno.

„Dođi i uzmi ga, Virdžinija“, reče on, „spreman je za tebe.“

Ona izvuče 38-icu iza leđa i uperi je u njega. „Ne ovaj put“, reče ona.

„Ne možeš mi time nikako nauditi“, odgovori on, „već sam mrtav, sećaš se?“

„Ti si povredio mene. Zašto ja ne bih bila u stanju da ti uzvratim?“

Bak odmahnu svojom prozračnom glavom, nasmejavši se tiho. Dok je time bio zauzet, zavijanje policijskih sirena uzdiglo se sa autoputa.

„Vidi, vidi“, reče Bak. „Takva gužva i džumbus. Bolje da pređemo na malo džeziranja, dušo, pre nego što nas budu prekinuli.“

„Upozoravam te, ovo je Sejdin pištolj...“

„Ne bi ti meni naudila“, promrmlja Bak. „Znam ja vas, žene. Kažete jedno, a mislite suprotno.“

On kroči ka njoj, nasmejan.

„Nemoj“, upozori ga ona.

On načini još jedan korak, i ona povuče obarač. U trenutku pre nego što je čula zvuk i osetila kako joj pištolj poskakuje u ruci, videla je kako se Džon pojavljuje na vratima. Je li sve vreme bio tu, ili je dolazio sa kiše, obavljene molitve, da pročita Otkrovenja svojoj grešnoj ženi? Nikada to neće saznati. Metak prođe kroz Baka, razdvojivši pritom dimasto telo, i zahuja sa savršenom preciznošću prema evangelistu. On ga nije video kako dolazi. Pogodio ga je u

grlo, i krv je krenula brzo, zapljusnuvši mu košulju. Bakovo obličje se rastvorilo kao da je od prašine, i on je nestao. Najednom u sobi Sedam nije bilo ničega osim Virdžinije, njenog muža na samrti, i zvuka kiše.

Džon Gvajer se namršti na Virdžiniju, onda posegnu za do vratkom kako bi pridržao svoje pozamašno telo. Ne uspe to da učini i pade na leđa sa vrata, kao preturena statua, lica ispranog kišom. Krv, međutim, nije prestajala. Kuljala je u radosnim naletima; i još je pumpala kada su Alvin Bejker i njegov zamenik stigli ispred sobe, sa pištoljima na gotovs.

Sada njen muž nikada neće saznati, pomislila je; to je bilo najžalosnije od svega. Sad ga nikada neće moći naterati da prizna sopstvenu glupost, i da se pokaje zbog svoje arogancije. U svakom slučaju, ne sa ove strane groba. Bio je bezbedan, proklet bio, a ona je ostala tu sa zadimljenim pištoljem u ruci i sam Bog zna kakvom cenom za plaćanje.

„Spustite pištolj i izađite odatle!“ Glas sa placu zvučao je grubo i beskompromisno.

Virdžinija nije odgovorila.

„Čujete me, vi unutra? Ovde šerif Bejker. Mesto je opkoljeno, zato izađite, ili ste mrtvi.“

Virdžinija sede na krevet i odmeri alternative. Neće je smaknuti zbog onoga što je učinila, onako kako su Sejdi. Ali biće u zatvoru dugo, a ona je bila umorna od režima. Ako sada već nije bila luda, utamničenost će je gurnuti do ivice i preko. Bolje da završi sa tim ovde, pomislila je. Ona stavi toplu 38-icu pod bradu, nakrivivši je kako bi bila sigurna da će joj hitac odneti i gornji deo lobanje.

„Je li to pametno?“ upita Sejdi, kada se Virdžinijin prst napeo.

„Ionako će me zatvoriti“, odgovori ona. „Ne mogu se sa time suočiti.“

„Istina“, reče Sejdi. „Staviće te na neko vreme iza rešetaka. Ali to neće biti dugo.“

„Mora da se šališ. Upravo sam hladnokrvno ubila svog muža.“

„Nisi to nameravala“, reče Sejdi vedro, „ciljala si u Baka.“

„Jesam li?“ reče Virdžinija. „Pitam se.“

„Možeš da tvrdiš da si luda, onako kako sam ja to trebalo da uradim. Samo izmisli najneverovatniju priču i drži je se.“ Virdžinija

odmahnu glavom; nikada nije bila naročito dobra lažljivica. „A kada te oslobode“, nastavi Sejdi, „bićeš slavna. Zbog toga vredi živeti, zar ne?“

Virdžinija nije mislila na to. Naznaka osmeha obasja joj lice. Spolja, šerif Bejker ponovi svoj zahtev da ona baci oružje kroz vrata i da izađe sa podignutim rukama.

„Imate deset sekundi, gospođo“, reče on. „I tu stvarno mislim na deset.“

„Ne mogu da se suočim sa poniženjem“, promrmlja Virdžinija. „Ne mogu.“

Sejdi slegnu ramenima. „Šteta“, reče ona. „Kiša prestaje. Pojavio se mesec.“

„Mesec? Stvarno?“

Bejker poče da odbrojava.

„Moraš se odlučiti“, reče Sejdi. „Ubiće te ako im daš i samo upola prilike. I to rado.“

Bejker je stigao do osam. Virdžinija ustade.

„Prekinite“, viknu ona kroz vrata.

Bejker prestade da odbrojava. Virdžinija izbaci pištolj. On pade u blato.

„Dobro“, reče Sejdi. „Tako mi je drago.“

„Ne mogu da izađem sama“, odgovori Virdžinija.

„Nema potrebe.“

Na placu se okupila brojna publika; Erl i Lora-Mej, naravno; Milton Kejd, Dvejn i njegova devojka, šerif Bejker i njegov zamenik, još nekoliko gostiju motela. Stajali su u tišini punoj poštovanja i zurili u Virdžiniju. Gvajer sa pomešanim osećanjima zbunjenosti i strahopoštovanja.

„Podignite ruke tako da mogu da ih vidim!“ reče Bejker.

Virdžinija učini kako joj je bilo rečeno.

„Vidi“, reče Sejdi, pokazujući.

Mesec se digao, širok i beo.

„Zašto si ga ubila?“ upita je Dvejnova devojka.

„Đavo me je naterao na to“, odgovori Virdžinija, zureći gore u mesec, sa najluđim osmehom koji je mogla da izvede.

DOLE, SATANO

Okolnosti su učinile Gregorijusa bogatim van svakih proračuna. Posedovao je flote i palate; pastuve; gradove; Zaista, posedovao je toliko mnogo da je onima koji su na kraju bili zaduženi da pobroje njegovu imovinu – kada su događaji iz ove priče došli do svog čudovišnog završetka – ponekad izgledalo da bi brže mogli da nabroje stvari koje Gregorijus nije posedovao.

Bogat je bio; ali daleko od toga da je bio srećan. Odgojen je kao katolik, i u svojim ranim godinama – pre vrtoglavog uspona i bogatstva – pronalazio je pomoć u svojoj veri. Ali, zapostavio ju je, i tek u pedeset petoj godini, sa svetom pod nogama, probudio se jedne noći i shvatio da je Bezbožnik.

Bio je to gorki udarac, ali on je smesta preduzeo korake da se obešteti. Otišao je u Rim, i razgovarao sa Vrhovnim Pontifom; molio se noć i dan; osnovao je semeništa i kolonije za leprozne. Bog je, međutim, odbio da pokaže makar i Svoj nokat na nožnom palcu. Gregorijus je, činilo se, bio odbačen.

Gotovo očajavajući, uvrteo je u glavu da može ponovo da se vrati u naručje svog Tvorca samo ako svoju dušu dovede u neposrednu opasnost. Ta pomisao imala je nešto osnova. Pretpostavimo, pomislio je, da mogu da izveden sastanak sa Satanom, sa Arhi-Neprijateljem kada bi me video in extremis, Bog bi svakako bio obavezan da se umeša i da me ponovo izbavi?

Bila je to sjajna zamisao, ali kako da je ostvari? Đavo nije dolazio tek tako, na poziv, čak ni kod magnata poput Gregorijusa, a njegova istraživanja ubrzo su dokazala da svi tradicionalni metodi prizivanja Gospodara Glodara – skrnavljenje Svetog Sakramenta, žrtvovanje beba – nisu nimalo efikasniji od njegovih dobročinstava pri prizivanju Jahvea. Tek posle čitave godine razmatranja, konačno je sačinio veliki plan. Urediće da se sagradi Pakao na Zemlji – moderni inferno tako čudovišan da će Iskušivač doći u iskušenje, i ugnezditi se tamo poput kukavice u uzurpiranom gnezdu.

Tragao je na sve strane za arhitektom, i pronašao, iznemoglog u ludnici izvan Firenze, čoveka po imenu Leopardo, čiji su planovi za

Musolinijevu palatu bili luđački grandiozni, tako da su savršeno odgovarali Gregorijusovom projektu. Leopardo je izvađen iz ćelije – smrdljivi, ubogi starac – i ponovo su mu vraćeni njegovi snovi. Njegova genijalnost za gorostasno nije ga napustila.

Da bi se potpalila njegova inventivnost, velike biblioteke sveta pretražene su kako bi se pronašli opisi Pakla, kako sekularni, tako i metafizički; muzejske riznice poharane su u potrazi za zabranjenim slikama mučeništva. Nijedan kamen nije ostavljen neprevrnut ako se sumnjalo da je ispod skriveno nešto perverzno.

Dovršeni nacrti dugovali su ponešto De Sadu i Danteu, malo više Frojdu i Kraft-Ebingu, ali tu je takođe bilo mnogo toga što nijedan um nije ranije zamislio, ili se bar nije usudio da stavi na papir.

Odabrano je mesto u Severnoj Africi, i započeli su radovi na Gregorijusovom Novom Paklu. Sve u vezi sa tim projektom oborilo je rekorde. Temelji su mu bili širi, zidovi deblji, vodovod i kanalizacija složeniji od bilo koje građevine čija je izgradnja do tada pokušana. Gregorijus je posmatrao sporu izgradnju sa entuzijazmom kakav nije okusio još od svojih prvih godina graditelja carstva. Nepotrebno je reći, naširoko se mislilo da je sišao sa uma. Prijatelji koje je godinama poznao odbijali su da se druže sa njim; nekoliko njegovih kompanija propalo je kada su se investitori uplašili zbog izveštaja o njegovom bezumlju. Nije ga bilo briga. Njegov plan nije mogao da omane. Đavo će morati da dođe, ako ništa drugo ono iz ljubopitljivosti da bi video ovog Levijatana sagrađenog u njegovo ime, a kada to bude učinio, Gregorijus će ga sačekati.

Radovi su trajali četiri godine, i pojeli su najveći deo Gregorijusovog bogatstva. Dovršena zgrada bila je velika poput pola tuceta katedrala i hvalila se svime što bi Anđeo Jame mogao da poželi. Vatre su gorele iza zidova, tako da je hodanje kroz mnoge hodnike predstavljalo gotovo neizdrživu agoniju. Sobe izvan tih hodnika bile su pune svih zamislivih sredstava za mučenje – igala, sprava, tame – tako da genijalnost Sataninih nameštenika može da bude pošteno zaposlena. Bilo je tu pećnica dovoljno velikih da se u njima kremiraju čitave porodice; lokvi dovoljno dubokih da se podave čitave generacije. Novi Pakao bio je gnusoba koja čeka da se dogodi; proslava nehumanosti kojoj je nedostajao samo prauzrok.

Graditelji su se povukli, sa zahvalnošću. Šušalo se među njima da je Satana dugo nadgledao izgradnju svoje kupole zadovoljstva. Neki su čak tvrdili da su ga videli u dubljim nivoima, gde je hladnoća bila takva da ti se pišačka smrzavala u bešici. Postojali su izvesni dokazi u korist verovanja u sve veće prisustvo natprirodnog u zgradi dok se ova približavala dovršavanju, a među njima i surova smrt Leoparda, koji se ili bacio – ili, kako su tvrdili sujeverni – bio bačen, kroz njegov prozor na šestom spratu hotela. Sahranjen je uz dužnu ekstravaganciju.

I tako je sada sam u Paklu, Gregorijus čekao.

Nije morao da čeka dugo. Bio je tamo jedan dan, ne duže, kada je čuo buku iz dubine. Sa sve većim iščekivanjem, on krenu u potragu za njenim izvorom, ali pronašao je samo mutne kupke od izmeta, i čegrtanje pećnica. Vratio se u svoje odaje na devetom nivou, i sačekao. Buka se začula ponovo; ponovo je krenuo u potragu; i ponovo se vratio razočaran.

Međutim, poremećaji nisu posustali. U danima koji su usledili jedva da bi prošlo po deset minuta a da on ne čuje zvuk nečijeg prisustva. Princ Tame je bio tu, Gregorijus u to nije mogao ni da sumnja, ali držao se senki. Gregorijus se zadovoljavao time da igra njegovu igru. Najzad, bila je to Đavolova partija. Mogao je da je vodi kako god poželi.

Ali, tokom dugih i često samotnih meseci koji su usledili, Gregorijus se zamorio od ove žmurke i počeo je da zahteva od Satane da se pokaže. Njegov glas je međutim odzvanjao bez odgovora duž pustih hodnika, sve dok mu grlo nije promuklo od vike. Posle toga, kretao je u svoje potrage kriomice, u nadi da će uhvatiti svog stanara kada ovaj bude neoprezan. Ali, Pali Anđeo je uvek bežao pre nego što je Gregorijus mogao da mu kroči nadomak pogleda.

Činilo se da će igrati igru iscrpljivanja, on i Satana, jureći jedan drugome rep kroz led, vatru, pa ponovo led. Gregorijus je rekao sebi da bude strpljiv. Đavo je došao, zar ne? Nije li to bio otisak njegovog prsta na kvaci? Njegov brabonjak na stepenicama? Pre ili kasnije, Neprijatelj će pokazati lice i Gregorijus će pljunuti na njega.

Svet je napolju nastavio svojim putem, a Gregorijus je bio u društvu samo drugih usamljenika koje je bogatstvo uništilo. Njegova

Ludorija, kako je postala poznata, ipak nije bila sasvim bez posetilaca. Bilo ih je nekoliko koji su ga previše voleli da bi ga zaboravili – nekoliko, takođe, koji su zaradili na njemu, pa su se nadali da njegovo ludilo pretvore u novu zaradu – koji su se usudili da prođu kroz kapije Novog Pakla. Ovi posetioци putovali su bez najave svojih namera, u strahu da im njihovi prijatelji to neće odobravati. Istraga o njihovim uzastopnim nestancima nikada nije stigla čak do Severne Afrike.

A u svojoj Ludoriji, Gregorijus je još jurio za Zmijom, a Zmija mu je još izmicala, ostavljajući samo sve strašnije i strašnije znake svog prisustva kako su prolazili meseci.

Žena jednog od nestalih bila je ta koja je konačno otkrila istinu, i uzbunila vlasti. Gregorijusova Ludorija stavljena je pod prismotru, i konačno – oko tri godine posle njenog završetka – četvorica policajaca usudila su se da joj pređu prag.

Bez održavanja, Ludorija je počela gadno da propada. Svetla više nisu gorela na mnogim nivoima; zidovi su se ohladili; žitke jame stvrdle. Ali, dok su policajci napredovali kroz mračne odaje u potrazi za Gregorijusom, nailazili su na dostojne dokaze da Novi Pakao, uprkos oronulom stanju, sasvim dobro funkcioniše. U pećnicama su bila tela, lica širokih i crnih; u mnogim sobama nalazili su se ljudski ostaci posednuti i razapeti, rasporeni, izbodeni i zaklani.

Njihov užas rastao je sa svakim vratima koja su otvarali, sa svakom novom gadošću na koju bi im oči pale.

Dvojica od četvorice koji su prešli preko praga nikada nisu stigli do odaje u centru. Užas ih je savladao usput, i oni su pobegli, samo da bi zalutali u nekom zagušenom prolazu i pridružili se stotinama koji su propali u Ludoriji otkad se Satana tu nastanio.

Od dvojice koji su konačno iskopali prestupnika, samo je jedan imao dovoljno hrabrosti da ispriča svoju priču, iako su prizori sa kojima je bio suočen u Ludorijinom srcu bili gotovo previše strašni da bi se mogli prepričati.

Naravno, Satani nije bilo ni traga. Bio je tu samo Gregorijus. Majstor-zidar, pošto nije pronašao nikoga ko bi se nastanio u kući nad kojom se on preznojavao, nastanio se sam u njoj. Imao je uz

sebe nekoliko učenika koje je prikupio tokom godina. Oni su, poput njega, izgledali kao neugledna stvorenja. Ali nije postojala sprava za mučenje u zgradi koju nisu iscrpno i nemilosrdno upotreбили.

Gregorijus se nije opirao hapšenju; u stvari, činilo se da je zadovoljan što će imati platformu sa koje će se hvalisati svojim klanjem. Tada, a i kasnije, na svom suđenju, slobodno je govorio o svojoj ambiciji i svom apetitu; i o tome koliko bi još krvi prolio kada bi ga samo oslobodili da to učini. Dovoljno da se podavi svaka vera i njene obmane, zakleo se. I opet ne bi bio zadovoljan. Jer, Bog truli u Raju, Satana u Ambisu, pa ko bi onda njega zaustavio?

Bio je mnogo vređan za vreme suđenja, i kasnije, u ludnici gde je, pod izvesnim sumnjivim okolnostima, umro jedva dva meseca kasnije. Vatikan je izbrisao sve podatke o njemu iz svojih beleški; semeništa osnovana pod njegovim svetogrđnim imenom bila su raspuštena.

Ali, bilo je onih, čak i među Kardinalima, koji nisu mogli da isteraju iz glave njegovu neokajanu zlobu i koji su se – u privatnosti svojih sumnji – pitali nije li on uspeo u svojoj strategiji. Nije li, odustavši od svake nade u anđele – pale ili ne – i sam postao jedan od njih.

Ili sve što je zemlja mogla da istrpi od takvih fenomena.

DOBA ŽUDNJE

Čovek u plamenu strmeknuo se niz stepenice Laboratorije Hjum kada su se policijska kola – dozvana, pretpostavio je, alarmom koji su ili Vels ili Densova aktivirali gore – pojavila na kapiji i skrenula na prilazni puteljak. Dok je bežao dalje od vrata, kola su zaškripala kraj stepenica i istovarila svoj ljudski teret. Sačekao je u senkama, previše iscrpljen užasom da bi dalje bežao, siguran da će ga videti. Ali oni su nestali kroz vrata ne bacivši ni pogled ka njegovoj patnji. Gorim li ja uopšte? zapitao se on. Da li je taj užasavajući spektakl – njegovo meso kršteno uglačanim plamenom koje žeže, ali ne proždire – jednostavno halucinacija, samo za njegove oči? Ako je tako, možda je sve ono što je propatio u laboratoriji takođe bio delirijum. Možda on u stvari i nije počinio zločine zbog kojih je bežao, dok ga je vrelina u njegovom mesu lizala do ekstaze.

On spusti pogled na svoje telo. Njegova izložena koža ježila se živim tačkicama vatre, ali jedna po jedna, one su se gasile. Gasio se, shvatio je, kao zapostavljena lomača. Senzacije koje su ga obilile – tako intenzivne i zahtevne da su podjednako bile i bol i zadovoljstvo – konačno su mu napuštale nervne završetke, ostavljajući obamrlost za koju je bio zahvalan. Njegovo telo, koje se sada pojavljivalo pod velom vatre, bilo je u jadnom stanju. Koža mu je bila panična mapa ogrebotina, odeća iskidana u dronjke, ruke lepljive od zgrušane krvi; krvi, znao je, koja nije bila njegova. Nije mogao da izbegne gorku istinu. On jeste učinio sve ono što je zamišljao da je učinio. Evo već sada, policajci zure u njegovih ruku delo.

On se odšunja iz svog udubljenja kraj vrata, niz prilazni puteljak, pazeći na eventualni povratak dvojice policajaca; nijedan se nije pojavio. Ulica iza kapije bila je pusta. On potrča. Uspeo je da načini samo nekoliko koraka kada je alarm u zgradi iza njega naglo bio prekinut. Nekoliko sekundi, uši su mu odzvanjale u znak saučešća za ućutkano zvono. A onda, jezivo, on začu zvuk toplote – potajno mrmljanje žara – dovoljno udaljeno da ne paniči, a opet blisko koliko i otkucaji njegovog srca.

On nastavi da hramlje, kako bi prevalio što veću udaljenost od svojih zločina pre nego što oni budu otkriveni; ali koliko god da je brzo trčao, vrelina je išla sa njim, bezbedna u nekom zabačenom mestu u njegovom trbuhu, preteći sa svakim korakom da ga iznova potpali.

Duliju je bilo potrebno nekoliko sekundi da identifikuje kakofoniju koju je čuo sa gornjeg sprata sada, kada je Mekbrajd učutkao zvono alarma. Bilo je to visoko brbljanje majmuna, a ono je dopiralo iz jedne od mnogih prostorija niz hodnik s njegove desne strane.

„Virdžil“, pozva on niz stepenište. „Dolazi ovamo.“

Ne čekajući da mu se kolega pridruži, Duli krenu prema izvoru galame. Na pola puta niz hodnik, miris statičkog elektriciteta i novih tepiha ustupi mesto oporijoj kombinaciji: urinu, sredstvu za dezinfekciju i trulom voću. Duli uspori: nije mu se dopadao taj miris, baš kao što mu se nije dopadala ni histerija u brbljanju majmunskih glasova. Ali Mekbrajd se nije žurio da odgovori na njegov poziv, i posle kratkog oklevanja, Dulijeva ljubopitljivost odnela je prevagu nad nelagodnošću. Sa rukom na pendreku, on priđe otvorenim vratima i stupi unutra. Njegova pojava podstaknu novi talas izbezumljenosti kod životinja, desetak rezus majmuna. Bacali su se po svojim kavezima, prevrtali, kreštali i prepirali se na žici. Njihovo uzbuđenje bilo je zarazno. Duli oseti kako znoj počinje da mu se probija kroz pore. „Ima li koga?“ viknu on.

Jedini odgovor došao mu je od zatvorenika: još histerije, još treskanja kaveza. On se zagleda u njih preko prostorije. Oni mu uzvratije zurenjem, zuba ogoljenih u znak straha ili dobrodošlice; Duli nije znao šta je posredi, a nije ni želeo da testira njihove namere. Pazio je da bude što dalje od klupe na kojoj su bili poredani kavezi kada je počeo površnu pretragu laboratorije.

„Baš sam se pitao kakav je to smrad“, reče Mekbrajd, pojavivši se na vratima.

„Samo životinje“, odgovori Duli.

„Zar se nikada ne peru? Prljavi gadovi.“

„Ima li čega dole?“

„Jok“, reče Mekbrajd, prilazeći kavezima. Majmuni dočekaše njegov dolazak sa još kreveljenja. „Samo alarm.“

„Ni ovde nema ničega“, reče Duli. Nameravao je da doda: „Ne radi to“, kako bi sprečio svog kolegu da stavi prst na žičanu mrežu, ali pre nego što je stigao da izgovori te reči, jedna životinja zgrabi ispruženi prst i zagrije ga. Mekbrajd nekako oslobodi prst i udari po mreži u znak odmazde. Cvileći od besa, njen stanovnik se baci u luđački fandango koji zapreti da preturi i kavez i majmuna na pod.

„Moraće da ti daju injekciju protiv tetanusa zbog toga“, prokomentarisala Duli.

„Sranje!“ reče Mekbrajd. „Koji je đavo tom malom gadu?“

„Možda ne vole nepoznate.“

„Pomahnitali su.“ Mekbrajd je zamišljeno sisao prst, a onda pljunuo. „Hoću reći, pogledaj ih samo.“

Duli ne odgovori.

„Kažem, pogledaj!“ ponovi Mekbrajd.

Vrlo tiho, Duli reče: „Ovamo.“

„Šta je bilo?“

„Samo dođi ovamo.“

Mekbrajd odvoji pogled od niza kaveza i uputi ga preko zakrčenih radnih površina do mesta gde je Duli zurio u pod, sa izrazom opčinjene odvratnosti na licu. Mekbrajd zaboravi na sisanje prsta i probi se između klupa i stolica do mesta gde je stajao njegov kolega.

„Tamo ispod“, promrmlja Duli.

Na izgrebanom podu kraj Dulijevih nogu nalazila se ženska cipela bež boje; ispod klupe bila je vlasnica cipele. Sudeći po njenom zgrčenom položaju, tamo ju je ili sakrio zločinac, ili se odvušla van pogleda i umrla u skrovištu.

„Je li mrtva?“ upita Mekbrajd.

„Pogledaj je, za ime Hristovo“, odgovori Duli, „rastrgnuta je.“

„Moramo proveriti daje li znake života“, podseti ga Mekbrajd. Duli se ne pomeri kako bi to učinio, pa Mekbrajd čučnu ispred žrtve i proveriti ima li pulsa u unakaženom vratu. Nije ga bilo. Međutim, koža joj je još bila topla pod njegovim prstima. Premaz pljuvačke na njenom licu još se nije osušio.

Duli, koji je završio sa pozivom centrali, spusti pogled na preminulu. Njene najgore povrede, na gornjem torzu, maskiralo je Mekbrajdovo telo u čučnju. Sve što je on mogao da vidi bio je pramen crvenkastosmeđe kose i njene noge, sa jednim bosim stopalom,

kako štrče iz skrovišta. Bile su to predivne noge, pomisli on; mogao je da zazviždi za takvim nogama, nekada.

„Ona je neki doktor ili tehničar“, reče Mekbrajd, „ima na sebi laboratorijski mantil.“ Ili ga je imala. U stvari, mantil je bio raskidan, kao i slojevi odeće ispod njega, a zatim, kako bi izložba bila potpuna, i koža i mišići ispod toga. Mekbrajd zaviri u njen grudni koš; grudnjača je bila prekinuta, a srce izvučeno iz svog ležišta, kao da je njen ubica želeo da ga zadrži za uspomenu, pa je bio prekinut u tom činu. Razgledao ju je bez skanjivanja; oduvek se dičio svojim jakim želucem.

„Jesi li se uverio da je mrtva? „

„Nikad nisam video nikog mrtvijeg.“

„Dolazi Karnegi“, reče Duli, prišavši jednom od lavaboa. Ne mareći za otiske prstiju, on odvrnu slavinu i ispljuska lice hladnom vodom. Kada je podigao pogled posle umivanja, Mekbrajd je napustio svoj tête-à-tête sa lešom i hodao je laboratorijom prema grupi mašina.

„Šta to rade ovde, za ime Hristovo?“ primeti on. „Pogledaj sve ovo.“

„Nekakva istraživačka ustanova“, reče Duli.

„Šta to istražuju?“

„Do đavola, otkud ja to mogu da znam?“ odbrusi Duli. Neprestano brbljanje majmuna i blizina mrtve žene terali su ga na želju da napusti ovo mesto. „Pustimo to sada, a?“

Mekbrajd je ignorisao Dulijev zahtev; oprema ga je opčinjavala. Zurio je u transu u encefalograf i elektrokardiograf; u jedinice za štampanje koje su još izbacivale metre i metre praznog papira na pod; u monitore za video displej i konzole. Taj prizor prizva mu u glavi Marie Celeste. Ovaj napušteni brod nauke – koji je i dalje pevšio neku bezimenu pesmu sam za sebe dok je jedrio dalje, iako nije preostao ni kapetan ni posada koja bi mogla da ga opslužuje.

Iza zida od instrumenata nalazio se prozor, kvadratnog oblika i osnovice ne veće od jednog metra. Mekbrajd je pretpostavio da on gleda na spoljašnjost zgrade, ali sad, kad je detaljnije pogledao, shvatio je da nije tako. Iza nagomilanih aparata nalazila se komora za testiranje.

„Duli?...“ reče on, obazrevši se. Čovek je nestao, međutim, verovatno je sišao da sačeka Karnegija. Zadovoljan što je ostavljen svom istraživanju, Mekbrajd ponovo obrati pažnju na prozor. Unutra

nije bilo nikakvog svetla. Ljubopitljiv, on obiđe oko nagomilane opreme, da bi pronašao vrata komore. Bila su otvorena. Bez oklevanja, on kroči unutra.

Najveći deo svetla koje je dopiralo kroz prozor bio je blokiran instrumentima sa druge strane; unutrašnjost je bila mračna. Mekbrajdovim očima je trebalo nekoliko sekundi da dobiju pravi utisak o haosu koji se nalazio u komori: prevrnuti sto; stolica od koje je neko napravio drvo za potpalu; zamršeni kablovi i demolirana oprema – kamere, možda, da bi pratile dešavanja u komori? – grozdovi svetiljki podjednako porazbijanih. Nijedan profesionalni vandal ne bi mogao temeljnije da rasturi komoru od ovoga.

U vazduhu se nalazio miris koji je Mekbrajd prepoznao, ali, iritirajuće, nije mogao da mu odredi izvor. Stajao je nepomično, skamenjen zbog te arome. Zvuk sirena dizao se iz hodnika napolju; Karnegi će biti ovde za nekoliko trenutaka. Odjednom, dođe mu asocijacija na taj miris. Bio je to isti miris koji mu se motao po nozdrvama posle vođenja ljubavi sa Džesikom i – kao što je već bio ritual – tuširanja i povratka iz kupatila u spavaću sobu. Bio je to miris seksa. On se osmehnu.

Lice mu je još registrovalo zadovoljstvo kada neki teški predmet proseče vazduh i sudari se s njegovim nosom. On oseti kako mu hrskavica popušta, i kako mu polazi krv. Načini dva ili tri ošamućena koraka unazad, izbegavši tako sledeće zasecanje, ali se saplete u neredu. Pade nespretno u razbacanu srću i podiže pogled da bi video svog napadača, kako zamahuje metalnom šipkom i kreće se ka njemu. Čovekovo lice podsećalo je na lica majmuna: isti požuteli zubi, iste besne oči. „Ne!“ viknu čovek, dok je spuštao priručnu tojagu na Mekbrajda, koji uspe da odbije udarac rukom, otevši pritom oružje. Napad ga je uhvatio nespremno, ali sada, sa bolom u zgnječenom nosu koji je dodavao gnev njegovoj reakciji, bio je više nego ravan agresoru. Oteo je tojagu od čoveka, slatkiše od bebe, i skočio, zaurlavši, na noge. Sve što je ikada ranije učio o tehnikama hapšenja nestalo mu je iz uma. On zasu čovekovu glavu i ramena kišom udaraca, nateravši ga da krene unazad kroz komoru. Čovek se pognuo pod njegovim napadom, i konačno klonuo, cvileći, uz zid. Tek sada, sa protivnikom izudaranim gotovo do besvesnog stanja, Mekbrajdov bes je posustao. Stajao je usred komore, gutajući

vazduh, i posmatrao kako prebijeni čovek klizi niz zid. Načinio je duboku grešku. Napadač, shvatio je on sada, bio je odeven u beli laboratorijski mantil; on je, kako je Duli iritirajuće voleo da kaže, bio na strani anđela.

„Da ga jebeš“, reče Mekbrajd, „sranje, da ga jebeš.“

Čovekove oči zatreptaše i otvoriše se, i on se zagleda odozdo u Mekbrajda. Bilo je očito da se jedva drži svesti, ali izraz prepoznavanja prešao je preko njegovog tmurnog lica sa širokim čelom. Ili radije, izraz odsustva prepoznavanja.

„Vi niste on“, promrmljao je.

„Ko?“ reče Mekbrajd, shvativši da bi još mogao da spase svoju reputaciju od ovog fijaska ako iscedi koji trag iz svedoka. „Ko ste mislili da sam ja?“

Čovek otvori usta, ali ne začuše se nikakve reči. Željan da čuje njegovo svedočenje, Mekbrajd čučnu kraj njega i reče: „Koga ste mislili da napadate?“

Ponovo se usta otvoriše; i ponovo se ne pojaviše čujne reči. Mekbrajd nastavi da navaljuje. „To je važno“, reče on, „samo mi recite ko je bio ovde.“

Čovek se trudio da odgovori. Mekbrajd prisloni uho uz drhtava usta.

„U svinjskom oku“, reče čovek, a onda se obeznani, ostavivši Mekbrajda da psuje svog oca, koji mu je podario narav zbog koje će verovatno kad-tad zažaliti u životu. Ali opet, čemu život onda?

Inspektor Karnegi je navikao na dosadu. Za svaki retki trenutak istinskog otkrića koji mu je priredio njegov profesionalni život, trpeo je sat za satom iščekivanja. Da se fotografišu i pregledaju tela, da se nagodi sa advokatima i da zastraši osumnjičene. Odavno je odustao od pokušaja da se bori protiv ove plime ennui i, na svoj način, naučio veštinu plivanja nizvodno. Postupci istrage nisu se mogli požurivati; pametan čovek, shvatio je on, puštao je patologe, advokate i sva njihova plemena da obave svoje zakasnele poslove. Sve što je bilo važno, kada nastupi pravo vreme, jeste ukazivanje prstom na uzdrhtalog krivca.

Sada, dok je sat u laboratoriji pokazivao pedeset tri minuta posle ponoći i dok su čak i majmuni tiho ležali u svojim kavezima, on je sedeo na jednoj od klupa i čekao da Hendriks završi sa svojim

proračunima. Hirurg je konsultovao termometar, a onda skinuo rukavice kao drugu kožu i bacio ih na čaršav gde je ležala preminula. „Uvek je teško“, reče doktor, „utvrditi trenutak smrti. Izgubila je manje od tri stepena. Ja bih rekao da je mrtva kraće od dva sata.“

„Policajci su stigli u petnaest do dvanaest“, reče Karnegi, „znači da je ona umrla možda pola sata pre toga?“

„Tako nešto.“

„Da li je stavljena tamo?“ upita on, pokazavši na mesto ispod klupe.

„O, svakako. Ne postoji način na koji je mogla da se sama sakrije. Ne sa tim povredama. Izuzetne su, zar ne?“

Karnegi se zagleda u Hendriksa. Čovek je verovatno video stotine leševa, u svakom zamislivom stanju, ali entuzijazam na njegovom zgrčenom licu bio je apsolutan. Karnegi shvati da je ta misterija fascinantnija na svoj način, nego misterija mrtve žene i njenog ubice. Kako je iko mogao uopšte da uživa u merenju rektalne temperature jednog leša? To ga je zbunjivalo. Ali, zadovoljstvo je bilo tu, blistalo je čoveku u očima.

„Motiv?“ upita Karnegi.

„Prilično ekspliciran, zar ne? Silovanje. Došlo je do veoma temeljnog zlostavljanja; kontuzije oko vagine; obilate količine semena. Dovoljno da može da se radi.“

„A rane na njenom torzu?“

„Iskrzane. Pre kidanje nego sečenje.“

„Oružje?“

„Ne znam.“ Hendriks načini ustima obrnuto slovo U. „Hoću reći, meso je zgnječeno. Da nije dokaza o silovanju, pretpostavio bih da je u pitanju životinja.“

„Mislite, pas?“

„Pre sam mislio na tigra“, reče Hendriks.

Karnegi se namršti. „Na tigra?“

„Šala“, odgovori Hendriks, „šalio sam se, Karnegi. Hriste, zar nemate nimalo smisla za ironiju?“

„Ovo nije smešno“, reče Karnegi.

„Ja se ne smejem“, odgovori Hendriks, uz kiseli pogled.

„Čovek kog je Mekbrajd pronašao u komori za testiranje?“

„Šta s njim?“

„Osumnjičeni?“

„Nema ni najmanje šanse. Mi tragamo za manijakom, Karnegi. Krupnim; snažnim. Divljim.“

„A ranjavanje? Pre ili posle?“

Hendriks se namršti. „Ne znam. Post-mortem će nam reći više. Ali, koliko se vidi, mislim da je naš čovek pomahnitao. Rekao bih da su rane i silovanje verovatno bili simultani.“

Karnegijeve obično flegmatične crte lica registrovaše nešto blizu šoka. „Simultani?“

Hendrik slegnu ramenima. „Požuda je smešna stvar“, reče on.

„Da crkneš od smeha“, začu se užasnuti odgovor.

Po njegovoj želji, Karnegija je vozač ostavio pola milje od kućnog praga kako bi ovaj mogao da razbistri glavu u šetnji pre kuće, vruće čokolade i sna. Ritualu se pristupalo religiozno, čak i kada je inspektor bio umoran kao pas. Obično je šetao da bi se primirio pre nego što bi kročio preko kućnog praga; dugo iskustvo naučilo ga je da unošenje profesionalnih briga u kuću ne koristi ni istrazi, ni njegovom životu u domaćinstvu. Naučio je tu lekciju prekasno da bi sprečio ženu da ga ostavi, a decu da se otuđe, ali još je primenjivao taj princip.

Večeras, hodao je polako, da dozvoli uznemirujućim prizorima koje je to večer donelo da pomalo izblede. Put ga je vodio kraj malog bioskopa koji će, kako je pročitao u štampi, uskoro biti srušen. Nije bio iznenađen. Iako nije bio sineast, zabava koju je ta buvara pružala degenerisala se u poslednjih nekoliko godina. Ovonedeljna ponuda to je i potvrđivala: dupli program horor filmova. Jezive i derivativne stvari sudeći po plakatima, sa grubom grafikom i besramnom hiperbolom. „Možda više nikada nećete moći da zaspate!“ bila je jedna od rečenica za napaljivanje publike; a ispod nje žena – veoma budna – sklupčana u senci dvoglavog muškarca. Kakve su trivijalne slike populistu prizivali da bi podstakli malo straha kod svoje publike. Mrtvaci koji hodaju; priroda koja je izrasla ogromna i pomahnitala u minijaturnom svetu; žderači krvi, predskazanja, hodači po vatri, gromovne oluje i sve ostale ludorije kojih se publika plašila ranije. Sve je to bilo tako smešno, banalno: u tom katalogu jeftinih zastrašivanja nije bilo ničega ravnog banalnosti ljudskog apetita, čiji je užas (ili posledice istog) on viđao svake nedelje svog radnog

života. Na tu pomisao, njegov um pregleda tuce fotografija: mrtvi pod blicem, ničice, izmrcvareni u zaborav; a i živi, takođe, koji su oko njegovog uma dočekivali glađu u sopstvenom: za seksom, za narkoticima, za tuđim bolom. Zašto nisu to stavljali na plakate?

Kada je stigao do kuće, dete zacvile u senkama kraj njegove garaže; plač ga ukopa u mestu. Začuo se ponovo, i ovaj put on ga je prepoznao. Nije to uopšte bilo dete, već mačka, ili mačke, koje razmenjuju ljubavni zov u mračnom prolazu. On ode tamo da ih otera. Prolaz je smrdeo od njihovog veneričnog sekreta. Nije morao da viče; njegovi koraci bili su dovoljni da ih zaplaše u bekstvo. Zaždile su na sve strane, ne dve već tuce njih: očito se odvijala prava orgija. Ipak, stigao je prekasno na lice mesta; zadah njihovog zavođenja bio je neizdrživ.

Karnegi je gledao belo u složenu kombinaciju monitora i video rekordera koji su dominirali njegovom kancelarijom.

„Za ime Hristovo, šta će ovo ovde?“ želeo je da zna.

„Video trake“, reče Bojl, njegov broj dva, „iz laboratorije. Mislim da bi trebalo da ih pogledate. Ser.“

Iako su radili u tandemu sedam meseci, Bojl nije bio jedan od Karnegijevih omiljenih policajaca. Praktično je zaudarao na ambiciju, onako izbrijan. Kod nekoga upola mlađeg od njega takvoj pohlepi moglo se prigovoriti; kod jednog tridesetogodišnjaka, graničila se sa opscenim. Ova predstava – prikupljanje opreme tako da bude spremna da sačeka Karnegija kada ovaj uđe u osam ujutro – bila je baš u Bojlovom stilu: blistava i suvišna.

„Čemu toliko mnogo ekrana?“ upita Karnegi otrovno. „Hoću li dobiti i stereo?“

„Imali su tri kamere koje su simultano radile, ser. Pokrivale su eksperiment iz nekoliko uglova.“

„Koji eksperiment?“

Bojl mahnu svom nadređenom da sedne. Ulizuješ mi se zbog greške, je li? pomisli Karnegi; neće ti mnogo vredeti.

„Tako“, naredi Bojl tehničaru kod rekordera, „pustite trake.“

Karnegi srknu vruću čokoladu iz šolje koju je poneo sa sobom. Taj napitak je bio njegova slabost, na rubu ovisnosti. U danima kada se

mašina iz koje ju je uzimao pokvarila, bio je zaista nesrećan. On pogleda tri ekrana. Odjednom, naslov.

'Projekt Slepí Dečko' glasile su reči, 'Ograničen pristup.'

„Slepí Dečko?“ reče Karnegi. „Šta, ili ko, je to?“

„To je očito neka šifra“, reče Bojl.

„Slepí Dečko, Slepí Dečko.“ Karnegi je ponavljao frazu kao da želi da je natera na poslušnost, ali pre nego što je stigao da reši taj problem, slike na tri monitora razišle su se. Prikazivale su istog subjekta – muškarca sa naočarima u poznim dvadesetim godinama kako sedi u stolici – ali svaka je prikazivala scenu iz drugog ugla. Jedna je subjekta prikazivala u punoj dužini, iz profila; druga je bila tročetvrtinski snimak sa srednje udaljenosti, odozgo, a treći direktni krupni plan u kom se nalazila glava i ramena subjekta, snimljen kroz staklo komore za testiranje, spreda. Tri slike bile su crno-bele, i nijedna nije bila sasvim centrirana niti izoštreana. U stvari, dok su se trake snimale, neko je još podešavao takve tehničke detalje. Neformalno ćaskanje u pozadini odvijalo se između subjekta i žene – prepoznatljive čak i u kratkim kadrovima kao preminule – koja mu je pričvršćivala elektrode za čelo. Dobar deo razgovora bilo je teško uhvatiti; akustika u komori podjednako je frustrirala i mikrofon i slušaoca.

„Žena je doktorica Dens“, ponudi mu Bojl informaciju. „Žrtva.“

„Da“, reče Karnegi, posmatrajući napeto ekrane, „prepoznajem je. Koliko dugo traje ova priprema?“

„Poprilično. Najveći deo je nezanimljiv.“

„Pa, pređi onda na zanimljive stvari.“

„Brzo premotavanje napred“, reče Bojl. Tehničar ga poslušao, i glumci na tri ekrana postade skičeći komedijaši. „Čekaj!“ reče Bojl. „Vrati malo.“ Ponovo, tehničar učini kako mu je rečeno. „Tamo!“ reče Bojl. „Stani tu. Sad kreni normalnom brzinom.“ Akcija se vrati u prirodnu brzinu. „Ovde zaista počinje, ser.“

Karnegi je stigao do kraja svoje vruće čokolade; zavukao je prst u meki mulj na dnu šolje i stavio mučno-slatke ostatke na jezik. Na ekranima, doktorica Dens je prišla subjektu sa špricom i sada mu je mazala vatom prevoj lakta i davala mu injekciju. Ne prvi put otkad je posetio Laboratoriju Hjum, Karnegi se zapitao šta su tačno oni to radili u toj ustanovi. Da li je ovo bila de riguer procedura u

farmaceutskom istraživanju? Implicirana tajnovitost eksperimenta – kasno noću u inače napuštenoj zgradi – nagoveštavala je da nije. A bio je tu i imperativ na naslovnoj špici – 'Ograničen pristup'. Ono što su posmatrali očigledno nikada nije bilo namenjeno za javno prikazivanje.

„Da li se osećate udobno?“ upita sada neki muškarac, izvan kadrova. Subjekt klimnu glavom. Uklonili su mu naočari, i bez njih je izgledao pomalo zbunjeno.

Neugledno lice, pomisli Karnegi; subjekt – još bezimeni – nije bio ni Adonis ni Kvazimodo. Malo je ćelavio, a slamnata, prljavoplava kosa dodirivala mu je ramena.

„Dobro sam, doktore Vels“, odgovori on čoveka koji mu je postavio pitanje izvan kadrova.

„Nije vam ni najmanje vruće? Ne znojite se?“

„Ne baš“, odgovori zamorac, pomalo izvinjavajuće. „Osećam se obično.“

I jesi to, pomisli Karnegi. A onda se obrati Bojlu: „Jesi li ti odgledao ove trake do kraja?“

„Ne, ser“, odgovori Bojl. „Mislio sam da vi hoćete najpre da ih pogledate. Ja sam ih pustio samo do injekcije.“

„Ima li kakvih vesti iz bolnice o doktoru Velsu?“

„U vreme poslednje provere, još je bio komatozan.“

Karnegi progundā, i ponovo obrati pažnju na ekrane. Posle naleta akcije sa injekcijom, trake su se ponovo smirile u neaktivnost: tri kamere su bile fiksirane za njihovog kratkovidog subjekta sa sitnim očima, a jednoličnost je bila povremeno prekidana Velsovim pitanjima o subjektovom stanju. Ono je ostalo isto. Posle tri ili četiri minuta ove studije bez događaja čak je i njegovo povremeno treptanje počelo da poprima veliki dramski značaj.

„Zaplet im i nije nešto“, komentarisao je tehničar. Karnegi se nasmeja; Bojl je izgledao kao da mu je neprijatno. Prodoše još dva ili tri minuta na isti način.

„Ovo mi mnogo ne obećava“, reče Karnegi. „Pusti to brže, hoćeš li?“

Tehničar se spremao da poslušā, kada Bojl reče: „Čekaj.“

Karnegi baci pogled na čoveka preko puta, iritiran njegovom intervencijom, a zatim ponovo na ekrane. Nešto se zaista dešavalo:

suptilna transformacija odigrala se na neuglednim crtama lica subjekta. Počeo je da se osmehuje sam sebi, i tonuo je u svoju stolicu kao da uranja visoko i nezgrapno telo u toplu kupku. Njegove oči, koje su do sada izražavale malo toga osim ljubazne nezainteresovanosti, sada počеше da trepću, zatvaraju se, a onda, jednom zatvorene, ponovo da se otvaraju. Kada su to učinile, u njima je postojalo nešto što ranije nije bilo vidljivo: glad koja kao da je posezala sa ekrana u mir inspektorove kancelarije.

Karnegi spusti svoju šolju s čokoladom i priđe ekranima. Dok je to činio, subjekt takođe ustade sa stolice i krenu ka staklu komore, napustivši domet dve kamere. Treća ga je, međutim, još hvatala, dok je pritiskao lice uz prozor, i za trenutak, dva muškarca suočila su se jedan s drugim kroz naslage stakla i vremena, naizgled zagledani jedan drugome u oči.

Izgled na čovekovom licu sada je bio kritičan, glad je brzo nadrastala kontrolu razuma. Plamtećih očiju, on spusti usne na prozor komore i poljubi ga, palacajući jezikom uz staklo.

„Za ime Hristovo, šta se to dešava?“ reče Karnegi.

Graja glasova započela je na tonskom zapisu; doktor Vels je uzalud tražio od ispitanika da artikuliše šta oseća, dok je Densova iščitavala brojke sa raznih mernih instrumenata. Bilo je teško čuti jasno – galami se pridružila i erupcija brbljanja majmuna iz kaveza – ali bilo je očigledno da merenja reakcija u čovekovom telu pokazuju rast. Lice mu je porumenelo; koža mu je blistala od iznenadnog znoja. Podsećao je na mučenika kome su tek potpalili lomaču pod nogama; bio je podivljao u fatalnoj ekstazi. Prestao je da liže prozor, strgavši elektrode sa slepoočnica i senzore sa ruku i grudi. Densova, u čijem se glasu sada čula zabrinutost, doviknula mu je da prestane. Onda je ušla u kadar kamere i izašla iz njega; išla je, pretpostavio je Karnegi, ka vratima komore.

„Bolje nemoj“, reče on, kao da se ova drama odvija u skladu sa njegovim željama, i kao da po svom nahodjenju može da spreči tragediju. Ali žena nije obraćala pažnju. Trenutak kasnije, pojavila se na dugom snimku kada je stupila u komoru. Čovek krenu da je dočeka, pobacavši pritom opremu. Ona mu doviknu – njegovo ime, možda. Ako je i bilo tako, nije se moglo čuti od majmunske halabuke. „Sranje“, reče Karnegi, kada su se uzmlatarane ruke ispitanika

ukazale najpre u kameri s profila, a zatim i na srednjem tročetvrtinskom snimku: dva od tri monitora zamrla su. Samo je snimak spreda, sa kamerom bezbednom izvan komore, još beležio događaje, ali uskost kadra omogućavala je tek po neki pogled na telo u pokretu. Umesto da prikaže više, hladno oko kamere zurilo je i dalje, ironično, u pljuvačkom zamazano staklo prozora komore, slepo za zverstva koja se zbivaju jedva metar van domašaja.

„Za ime Hristovo, šta su mu to dali?“ reče Karnegi, dok su se, negde izvan kadra, ženini krici uzdizali iznad kreštanja majmuna.

Džerom se probudio rano popodne, gladan i promukao. Kada je zbacio čaršav sa svog tela, užasnua se sopstvenim stanjem: torzo mu je bio pun ogrebotina, a deo oko prepona crven i sirov. Mršteći se, on se pomeri do ruba kreveta i ostade tamo da sedi neko vreme, pokušavajući da ponovo sastavi deliće sinoćnih događaja. Sećao se da je otišao u Laboratoriju, ali vrlo malo posle toga. Bio je plaćeni zamorac nekoliko meseci, davao je krv, udobnost i strpljenje da bi dopunio svoju jadnu zaradu prevodioca. Aranžman je započeo zahvaljujući jednom prijatelju koji je obavljao sličan posao, ali dok je Figli bio deo redovnog programa Laboratorije, Džeromu su se obratili, posle prve nedelje provedene na tom mestu, doktori Vels i Densova, koji su ga pozvali – posle niza psiholoških testova – da radi isključivo za njih. Od samog početka mu je jasno stavljeno do znanja da je njihov projekt (nikada mu nisu rekli za njegovu svrhu) tajne prirode, i da će od njega zahtevati potpunu posvećenost i diskreciju. Bio mu je potreban novac, a naknada koju su mu ponudili bila je nešto viša od onoga što mu je plaćala Laboratorija, tako da se on saglasio, iako je radno vreme koje su zahtevali od njega bilo nezgodno. Već nekoliko nedelja morao je da odlazi u istraživački deo kasno noću i često je radio do sitnih jutarnjih sati, dok je trpeo Velsova beskrajna pitanja o njegovom privatnom životu, i staklasti pogled Densove.

Pomislivši na njen hladan pogled, on oseti kako ga prožima drhtaj. Da li je to bilo zbog toga što se zavaravao da ga je posmatrala sa više privrženosti nego što je to potrebno kod jedne doktorke? Takvo samozavaravanje, prekorio je sebe, bilo je žalosno. On nije bio nešto o čemu bi žene sanjale, i svakim danom dok je hodao ulicama, sve

je jače verovao u to. Nije mogao da se seti nijedne prilike u svom odraslom životu da ga je neka žena pogledala, i nastavila da gleda; da je njegov pogled pun odobravanja bio uzvraćen. Zašto bi to trebalo sada da ga muči, nije bio siguran: njegovo stanje bez ljubavi, znao je, bilo je uobičajena stvar. A Priroda je bila dobrotivna; znajući, čini se, da je dar privlačnosti prošao kraj njega, izgleda da mu je minimizovala libido. Nedelje su prolazile bez ijedne svesne pomisli na njegovu prisilnu čednost.

Povremeno, kada bi začuo riku u cevima, zapitao bi se kako gđa Morisi, njegova gazdarica, izgleda u kadi; zamislio bi čvrstinu njenih nasapunanih grudi, ili tamnu brazdu njenog međunožja dok je stavljala talk među nožne prste. Ali takve muke su, na svu sreću, bile retke. A kada bi se čaša prelila, on bi strpao u džep novac ušteđen posle seansi u Laboratoriji, i kupio sebi jedan sat društva kod žene po imenu Anđela (nikada joj nije saznao prezime) u Grčkoj ulici.

Proći će nekoliko nedelja pre nego što to bude učinio, pomislio je: šta god da je sinoć uradio ili, tačnije, učinio sam sebi, same modrice gotovo da su ga ubogaljile. Jedino moguće objašnjenje – iako nije mogao da se priseti nikakvih detalja – bilo je da je pretučen na povratku iz Laboratorije; ili to, ili je ušao u neki bar, pa se neko potukao sa njim. Dešavalo se to povremeno i ranije. Imao je jedno od onih lica koja su budila siledžiju u pijancima.

On ustade i odšepa do malog kupatila kraj sobe. Njegovih naočara nije bilo na uobičajenom mestu kraj ogledala za brijanje, i njegov odraz bio jadan i zamućen, ali lice mu je očito bilo podjednako gadno izgrebano kao i ostatak anatomije. I više: čuperak kose bio mu je iščupan iznad levog uha; ugrušana krv spuštala mu se do vrata. Bolno, on se prepusti zadatku čišćenja rana, da bi ih zatim isprao peckavim rastvorom antiseptika. Obavivši to, on se vrati u sobu da potraži naočari. Ali koliko god da ih je tražio, nije mogao da ih locira. Proklinjući sopstveni idiotluk, on zakopa po svojim stvarima u potrazi za starim parom, i pronađe ga. Dioptrija mu je bila zastarela – oči su mu se znatno pogoršale otkad ih je nosio – ali bar je dovodio njegovo okruženje u nekakvu snenu vrstu žiže.

Neporeciva melanholija ga je obuzela, sačinjena od bola i onih nedobrodošlih pomisli na gđu Morisi. Da bi suzbio svoju intimu, on uključi radio. Pojavi se ugladeni glas koji je izlagao uobičajene

palijative. Džerom je oduvek prezirao popularnu muziku i njene apologete, ali sada, dok se muvao po sobičku, nevoljan da se odene u grubu tkaninu dok ga ogrebotine još peku, pesme su počele u njemu da izazivaju još nešto osim prezira. Kao da je prvi put čuo reči i muziku: kao da je čitavog života bio gluv za njihove sentimente. Očaran, on zaboravi na svoj bol i poče da sluša. Pesme su pripovedale jednu te istu bešavnu i opsesivnu priču: o ljubavi izgubljenoj i pronađenoj, samo da bi ponovo bila izgubljena. Stihoklepci su radio talase ispunili metaforama – većina ih je bila smešna, ali nimalo nemoćnija zbog toga. O raju, o plamtećim srcima; o pticama, zvonima, putovanjima, zalascima sunca; o strasti kao ludilu, kao bekstvu, kao nezamislivom blagu. Pesme ga nisu smirivale svojim blesavim sentimentima; one su ga gulile, budeći, uprkos slaboj rimi i bezveznoj melodiji, svet začaran žudnjom. On poče da drhti. Njegove oči, bolne (ili je on tako rezonovao) zbog naočara na koje nisu navikle, počeše da ga obmanjuju. Činilo mu se da može da vidi tragove svetlosti u svojoj koži: iskre koje lete sa vrhova njegovih prstiju.

Zurio je u svoje šake i ruke; iluzija, daleko od toga da se povuče pred njegovim posmatranjem, pojačavala se. Zrna sjaja, poput tragova vatre u pepelu, počela su da mu se penju kroz vene, umnožavajući se pred njegovim očima. Začudo, nije osećao nelagodnost. Ova propupela vatra samo je odražavala strast iz priče koju su mu pričale pesme: ljubav je, govornice su one, u vazduhu, iza svakog ugla, čeka da bude pronađena. On ponovo pomisli na udovicu Morisi u stanu ispod njega, kako obavlja svoj posao, uzdišući, bez sumnje, kao i on; u iščekivanju svog heroja. Što je više mislio o njoj, to je postajao uspaljeniji. Ona ga neće odbaciti, u to su ga pesme uveravale; ili, ako to bude učinila, on mora insistirati sve dok mu se (opet, kako su pesme obećavale) ona ne preda. Odjednom, na pomisao o njenom predavanju, vatra ga proguta. Nasmijan, on ostavi radio da peva iza njega, i krenu dole.

Najveći deo jutra bio je potreban da se sačini spisak ispitanika zaposlenih u Laboratoriji; Karnegi je osetio oklevanje kod dela establišmenta da otvori svoje dosjee za istragu, uprkos užasu koji je počinjen u njegovim prostorijama. Konačno, odmah iza podneva,

predali su mu na brzinu sastavljenu Ko-je-ko listu subjekata, četiri i po tuceta in toto, i njihove adrese. Niko, tvrdili su zvaničnici, nije odgovarao opisu Velsovog ispitanika. Doktori su, kako je objašnjeno, očitó koristili prostorije Laboratorije za svoje privatne projekte. Iako se to nije podsticalo, oboje su bili stariji istraživači, pa im se gledalo kroz prste. Zato je bilo veoma moguće da čovek kojeg je Karnegi tražio nikada nije bio na platnom spisku Laboratorije. Neobeshrabren, Karnegi je naredio da se odabrane fotografije skinu sa video snimka i razdelio ih – sa spiskom imena i adresa – svojim policajcima. Od tog trenutka, sve je zavisilo od rada na terenu i strpljenja.

Leo Bojl pređe prstom niz spisak imena koji je dobio. „Još četrnaest“, reče on. Njegov vozač progundá, a Bojl baci pogled ka njemu. „Ti si bio Mekbrajdov kolega, zar ne?“

„Tako je“, odgovori Duli. „On je suspendovan.“

„Zašto?“

Duli se namršti. „Virdžilu nedostaje prefinjenost. Ne može da savlada tehniku hapšenja.“ Duli zaustavi kola. „Je li to ovde?“

„Rekli ste broj osamdeset. Ovo je osamdeset. Na vratima. Osam. Nula.“

„Imam oči.“

Bojl izađe iz kola i krenu stazom. Kuća je bila pozamašna, i podeljena na stanove: bilo je nekoliko zvona. On pritisnu zvono Dž. Tredgolda – bilo je to ime na njegovom spisku – i sačeka. Od pet kuća koje su do sada posetili, dve su bile prazne, a stanovnici ostale tri nisu nimalo ličili na zločinca.

Bojl sačeka nekoliko sekundi na stepeniku, a onda ponovo pritisnu zvono; ovaj put zazvonio je duže.

„Nema nikoga“, reče Duli sa trotoara.

„Izgleda da je tako.“ Još dok je govorio, Bojl ugleda neku priliku kako promiče hodnikom, siluete iskrivljene zbog mozaičnog stakla na vratima. „Čekaj malo“, reče on.

„Šta je bilo?“

„Neko je unutra, a ne odgovara.“ On ponovo pritisnu prvo zvono, a zatim i ostala. Duli priđe stazom, terajući rukom suviše nametljivu osu.

„Sigurni ste?“

„Video sam nekoga unutra.“

„Pritisnite druga zvona“, predloži Duli.

„Već sam to uradio. Nekoga ima unutra, a neće da dođu na vrata.“

On zalupa po staklu. „Otvorite“, objavi. „Policija.“

Pametno, pomisli Duli; zašto to nije obavio megafonom, tako da ga čuju i na samim Nebesima? Kada niko, kao što se dalo pretpostaviti, nije došao da otvori vrata, Bojl se okrenu ka Duliju. „Postoji li neka bočna kapija?“

„Da, ser.“

„Onda obiđi tamo, brzo, pre nego što umakne.“

„Zar ne bi trebalo da pozovemo...“

„Uradi to! Ja ću ovde da čuvam stražu. Ako možeš da uđeš otpozadi, dođi i otvori mi prednja vrata.“

Duli krenu, ostavivši Bojla pred ulaznim vratima. Ovaj ponovo ispritiska niz zvona i, stavivši šaku do čela, približi lice staklu. U hodniku nije bilo nikakvog znaka kretanja; zar je ptičica već umakla? On krenu natrag stazom i zagleda se u prozore; oni mu uzvратиše praznim pogledom. Prošlo je poprilično vremena u kom je Duli mogao da obiđe oko kuće; ali do sada, niti se ponovo pojavio, niti ga je pozvao. Doveden u nezgodan položaj tamo gde je stajao, nervozan što su izgubili lovinu zbog njegove taktike, Bojl odluči da krene za svojim njuhom oko zadnje strane kuće.

Bočna kapija ostala je otvorena posle Dulija. Bojl krenu bočnim prolazom, pogledavši kroz prozor u praznu dnevnu sobu pre nego što je pošao okolo do zadnjih vrata. Ona su bila otvorena. Duli, međutim, nije bio na vidiku. Bojl stavi fotografiju i spisak u džep, i kroči unutra, ne želeći da pozove Dulija iz straha da će to upozoriti eventualnog prestupnika na njegovo prisustvo, a opet, nervozan zbog tišine. Oprezan kao mačka na slomljenom staklu, šunja se kroz stan, ali sve sobe bile su puste. Kod vrata stana, koja su vodila u hodnik gde je prvi put video tu priliku, on zastade. Kuda je Duli otišao? Čovek je očito nestao sa vidika.

A onda stenjanje iza vrata.

„Duli?“ usudi se Bojl da kaže. Novo stenjanje. On stupi u hodnik. Ukazaše mu se još troja vrata, sva zatvorena; drugi stanovi, verovatno, ili spavaće sobe. Na otiraču kod ulaznih vrata ležao je

Dulijev pendrek, ispušten tamo kao da se njegov vlasnik dao u bekstvo. Bojl proguta svoj strah i uđe sasvim u hodnik. Jadikovka se ponovo začu, u blizini. On se obazre i pogleda uz stepenice. Tamo, na odmorištu, ležao je Duli. Bio je jedva svestan. Neko je grubo pokušao da mu pocepa odeću; bili su otkriveni veliki delovi njegove otromboljene donje anatomije.

„Šta se dešava, Duli?“ upita Bojl, približivši se podnožju stepenica. Policajac začu njegov glas i prevrnu se. Njegove mutne oči, pronasavši Bojla, raširiše se od strave.

„U redu je“, razuveri ga Bojl. „To sam samo ja.“

Prekasno, Bojl shvati da Dulijev pogled uopšte nije upućen njemu, već nečemu iznad njegovog ramena. Dok se obrtao na peti kako bi ugrabio pogled na Dulijevog bauka, neka prilika jurnu i tresnu o njega. Bez vazduha, uz psovke, Bojl izgubi ravnotežu. Nekoliko sekundi se koprcalo na podu pre nego što ga je napadač zgrabio za jaknu i kosu i povukao ga na noge. On smesta prepozna podivljalo lice uneseno u njegovo – visoke zaliske, slaba usta, glad – ali tu je bilo i mnogo toga što nije očekivao. Pod jedan, čovek je bio nag kao od majke rođen, mada nipošto tako skromno obdaren. Pod dva, očito je bio grozničavo napaljen. Ako zrnasto oko na njegovim preponama, uzdignuto prema Bojlu, nije bilo dovoljan dokaz, ruke koje su mu sada kidale odeću učinile su namere napadača savršeno očiglednim.

„Duli!“ kriknu Bojl, bačen preko hodnika. „Za ime Hristovo! Duli!“

Njegove molbe bile su ućutkane kada je tresnuo o suprotni zid. Divljak mu se nakačio na leđa za pola otkucaja srca, i razmazao Bojlovo lice po tapetama: ptice i cveće, isprepletani, ispuniše mu oči. U očajanju, Bojl poče da se bori, ali čoveku je strast dala nesavladivu snagu. Dok je jednom rukom bezobzirno držao policajcu glavu, iskidao je Bojlu pantalone i donji veš, otkrivši mu guzove.

„Bože...“ molio je Bojl šare tapeta. „Molim te, Bože, neka mi neko pomogne...“; ali molitve nisu bile ništa delotvornije od njegovog otimanja. Bio je prikovan uz zid kao leptir prostrt na plutu, spreman za probadanje. On zatvori oči, dok su mu suze frustracije tekle niz obraze. Napadač pusti Bojlovu glavu i smesti se gde treba. Bojl odbi da jekne. Bol koji je osećao nije se mogao meriti sa njegovim stidom.

Možda je bolje da Duli ostane komatozan; da se njegovo ponižavanje obavi i dovrši bez svedoka.

„Prekini“, mrmljao je u zid, ne svom napadaču, već svom telu, moleći ga da ne pronalazi zadovoljstvo u ovoj sramoti. Ali njegovi nervni završeci bili su izdajnički; potpalio ih je napad. Ispod zabadajuće agonije, neki neoprostivi deo njega iskoristio je da dođe na svoje.

Na stepenicama, Duli se osovio na noge. Njegov lumbalni predeo, koji je bio slab još od saobraćajne nesreće prethodnog Božića, popustio je gotovo odmah kada ga je divljak napao u hodniku. Sada, dok je silazio niz stepenice, i najmanji pokret prouzrokovao mu je neizdrživu agoniju. Obogaljen bolom, oteturao se do podnožja stepenica i pogledao, zapanjen, na drugu stranu hodnika. Zar je ono mogao da bude Bojl – taj uobraženi čovek u usponu, heftan kao neki mali uličar kojem je potrebna lova za drogu? Taj prizor prikova Dulija za mesto na nekoliko sekundi, pre nego što je odvojio oči i okrenuo ih ka pendreku dole, na prostiraču. On se pomeri oprezno, ali divljak je bio previše zauzet razdevičavanjem da bi ga primetio.

Džerom je osluškiavao Bojlovo srce. Udaralo je glasno, zavodljivo, i sa svakim nasrtajem kao da je tuklo glasnije. Želeo ga je: njegovu toplotu, njegov život. Ruka mu obujmi Bojlova prsa i zari mu se u meso.

„Daj mi svoje srce“, reče on. Bilo je to poput stiha iz jedne od pesama.

Bojl vrisnu u zid kada napadač počne da mu kida grudi. Video je fotografije žene iz Laboratorije; otvorena rana na njenom torzu sevnula mu je kao munja kroz glavu. Sada je manijak pokušavao da počini isto zverstvo. Daj mi svoje srce. Uspaničen do ruba razuma, on pronađe novu snagu, i počne iznova da se bori, posegnuvši rukama da grebe po čovekovom torzu: ništa – čak ni krvavi gubitak kose sa skalpa – nije međutim pokvarilo ritam njegovih nasrtaja. U krajnjem očajanju, Bojl pokuša da provuče jednu ruku između svog tela i zida i da posegne između nogu kako bi gada lišio muškosti. Dok je to činio, Duli napade, uputivši kišu udaraca pendrekom po čovekovo glavi. Ta diverzija dade Bojlu dragocenu priliku. On se snažno odgurnu od zida; čovek, čija je ruka na Bojlovim prsima bila klizava od krvi, izgubi uporište. Ponovo, Bojl gurnu. Ovoga puta,

uspe sasvim da strese čoveka sa sebe. Tela se razdvojiše; Bojl se okrenu, krvav ali van opasnosti, da posmatra kako Duli prati čoveka kroz hodnik, udarajući ga po masnoj plavokosoj glavi. Ovaj se, međutim, slabo branio: njegove plamteće oči (Bojl nikada nije shvatao fizičku preciznost te slike sve do sad) još su bile okrenute ka predmetu njegove zaljubljenosti.

„Ubij ga!“ reče Bojl tiho dok se čovek cerio – cerio! – kroz udarce. „Polomi mu i poslednju kost u telu!“

Čak i da je Duli, onako obogaljen, bio u odgovarajućem stanju da poslušna naredjenje, ne bi imao prilike za to. Njegovo dranje prekide glas iz dna hodnika. Neka žena izašla je iz stana kroz koji je Bojl prošao. I ona je bila žrtva nasilnika, sudeći po stanju u kom se nalazila; ali Dulijev ulazak u kuću očito je omeo zlostavljača pre nego što je ovaj mogao da nanese neku ozbiljnu štetu.

„Uhapsite ga!“ reče ona, pokazujući na iscerenog čoveka. „Pokušao je da me siluje!“

Duli se približi da uhvati zarobljenika, ali Džerom je imao druge namere. On stavi šaku na Dulijevo lice i odgurnu ga na ulazna vrata. Otirač kliznu ispod njega: on umalo ne pade. Dok je povratio ravnotežu, Džerom se dao u bekstvo. Bojl bezuspešno pokuša da ga zaustavi, ali dronjci pantalona upleli su mu se među noge i Džerom, lak na nogama, ubrzo je bio na polovini stepeništa.

„Zovi pomoć“ naredi Bojl Duliju. „Neka stignu što pre.“

Duli klimnu glavom i otvori ulazna vrata.

„Postoji li ikakav izlaz odozgo?“ zapita Bojl gđu Morisi. Ona odmahnu glavom. „Onda smo gada strpali u zamku, zar ne?“ reče on. „Hajde samo, Duli!“ Duli odšepa stazom. „A vi“, reče on ženi, „donesite nešto od oružja. Bilo šta tvrdo.“ Žena klimnu glavom i vrati se tamo odakle je izašla, ostavivši Bojla klonulog kraj otvorenih vrata. Blagi povetarac hladio mu je znoj na licu. Kraj kola, napolju, Duli je zvao pojačanje.

Isuviše brzo, pomisli Bojl, kola će biti ovde, a čoveka će izvući odozgo da svedoči. Neće mu se više ukazati prilika za osvetu kada jednom ovaj dospe u pritvor; zakon će krenuti svojim smirenim tokom, a on, žrtva, biće samo posmatrač. Ako uopšte misli da ikada spase ruine svoje muževnosti, sada je vreme za to. Ako to ne učini – ako ostane ovde, sa utrobom u vatri – nikada neće sa sebe stresti

užas koji je osećao zbog izdaje sopstvenog tela. Mora da dela sada – mora da udarcima skine kež sa lica svog silovatelja jednom za svagda – ili da ostane da živi u samogađenju sve dok ne prestane da pamti.

Izbor zapravo i nije bio izbor. Bez daljeg razmatranja, on ustade iz čučnja i krenu uz stepenice. Kada je stigao do odmorišta, shvatio je da nije sa sobom poneo oružje; međutim, znao je da će, ako siđe, izgubiti pokretačku silu. Spreman, u tom trenutku, da umre ako treba, on krenu dalje gore.

Na odmorištu na vrhu nalazila su se samo jedna otvorena vrata; kroz njih je dopirao zvuk radija. Dole, u bezbednosti hodnika, čuo je kako Duli ulazi da mu kaže da je obavio poziv, samo da bi prekinuo objavu usred rečenice. Ignorišući to ometanje, Bojl stupi u stan.

Tamo nije bilo nikoga. Bojlu je trebalo nekoliko trenutaka da proveri kuhinju, majušno kupatilo i dnevnu sobu: sve je to bilo pusto. On se vrati u kupatilo, čiji je prozor bio otvoren, i isturi glavu. Na travu vrta ispod, moglo se sasvim lako doskočiti. Na tlu se nalazio otisak ljudskog tela. Skočio je. I nestao.

Bojl opsova sopstvenu sporost i obesi glavu. Nešto vrelo curkalo mu je niz unutrašnju stranu butine. U susednoj sobi, i dalje su svirale ljubavne pesme.

Za Džeroma nije bilo zaborava, ne ovoga puta. Susret sa gđom Morisi, koji je prekinuo Duli, i epizoda sa Bojлом koja je usledila, sve je to poslužilo samo da još više potpiri vatru u njemu. Sada, u svetlu tih plamenova, jasno je video kakve je sve zločine počinio. Setio se sa užasavajućom jasnoćom laboratorije, injekcije, majmuna, krvi. Dela kojih se prisetio, međutim (a bilo ih je mnogo) nisu u njemu izazivala osećanje greha. Sve moralne posledice, sav stid i kajanje, sagorela je vatra koja mu je i sada lizala uz meso dajući mu novi entuzijazam.

Zaklonio se u tihoj slepoj ulici kako bi se malo uredio. Odeća koju je uspeo da ugrabi pre nego što je pobegao bila je s koca i konopca, ali poslužiće da ga zaštiti od privlačenja nedobrodošle pažnje. Dok se zakopčavao – telo mu se napinjalo onako pokriveno, kao da se gnuša skrivanja – pokušao je da kontroliše pogrom koji je besneo među njegovim ušima. Ali plamenovi nisu dopuštali da budu utrnuti.

Svako njegovo vlakno kao da je bilo svesno fluksa i toka sveta oko njega. Poredana stabla duž puta, zid uz njegova leđa, sama kaldrma pod njegovim bosim nogama, sve je to potpaljivala iskra sa njega, i sve je to gorelo sopstvenom vatrom. Iscerio se kada je video da se paljevina širi. Svet, u svakoj svojoj željnoj pojedinosti, uzvratu mu kezom.

Napaljen van svake kontrole, on se okrenu ka zidu na koji se naslanjao. Sunce je padalo pravo tamo, i zid je bio topao: cigle su mirisale kao nektar. Zasuo im je poljupcima hrapava lica, istražujući rukama svaku kutić i pukotinu. Mrmljajući slatke besmislice, raskopčao se, pronašao odgovarajuće udubljenje, i ispunio ga. U glavi su mu promicale tečne slike: pomešane anatomije, ženske i muške u jednom nerazaznatljivom spoju. Iznad njega, plamen je uhvatio čak i oblake; opčinjen njihovim plamtećim glavama, osetio je trenutno podizanje u hrskavici. Dah mu je sada bio kratak. Ali ekstaza? To će svakako potrajati zauvek.

Bez upozorenja, grč bola spusti mu se niz kičmu od korteksa do testisa, i natrag, savivši ga u klupko. Ruke mu izgubiše oslonac na ciglama i on svrši u agoniji vrhunca u vazduhu, dok je padao na pločnik. Nekoliko sekundi, ležao je tamo gde se srušio, dok su mu odjeci početnog grča poskakivali napred-nazad duž kičme, umanjujući se pri svakom povratku. Osećao je ukus krvi u grlu; nije bio siguran da li se ujeo za usnu ili jezik, ali mislio je da nije. Gore, iznad njegove glave, ptice su i dalje kružile, uzdižući se lenjo na spirali toplog vazduha. Posmatrao je kako trne vatra u slivniku.

Ustao je i spustio pogled na kapi semena rasutog po pločniku. U jednom krhkom trenutku ponovo je ugledao viziju koju je maločas imao; zamislio je venčanje njegovog semena sa kamenom. Kakva bi samo uzvišena deca bila rođena, pomislio je, kada bi mogao da se pari sa ciglom ili drvetom; rado bi podneo agonije začeca, da su takva čuda bila moguća. Ali kamen nije bio dirnut navaljivanjem njegovog semena; vizija, kao i vatra iznad njega, ohladila se i sakrila svoje veličanstvene slike.

On smesti unutra svoj okrvavljeni ud, i nasloni se na zid, premećući po glavi čudnovate događaje koji su mu se nedavno izdešavali. Nešto fundamentalno menjalo se u njemu, u to nije nimalo sumnjao; ushićenost koja ga je obuzela (i koja će ga, bez sumnje, obuzeti

ponovo) nije bila nalik na bilo šta što je do tada iskusio. I šta god to bilo što su mu ubrizgali u sistem, nije pokazivalo nikakve znake prirodnog izbacivanja; daleko od toga. Još je osećao vrelinu u sebi, kao kada je odlazio iz Laboratorije; ali ovaj put rika njenog prisustva bila je glasnija nego ikad.

On je živeo novim životom, i ta pomisao, iako zastrašujuća, oduševila ga je. Ne jednom je njegov ošamućeni, erotizovani mozak pomislio da će ova nova vrsta života, s vremenom, zahtevati i novu vrstu smrti.

Karnegija su pretpostavljeni upozorili da od njega očekuju rezultate; sada je prenosio verbalne packe koje je dobio onima ispod sebe. Bila je to linija ponižavanja, u kojoj su onog na višem položaju podsticali da šutira one na nižem, koji će, za uzvrat, išutirati one ispod sebe. Karnegi se ponekad pitao na kome je čovek na kraju linije istresao svoj gnev; na svom psu, verovatno.

„Taj zločinac je još na slobodi, gospodo, uprkos njegovoj fotografiji u mnogim jutrošnjim novinama, i operativnom metodu koji je, u najmanju ruku, drzak. Mi ga hoćemo uhvatiti, naravno, ali dajte da sredimo gada pre nego što dobijemo neko novo ubistvo...“

Zazvoni telefon. Bojlova zamena, Midžon, podiže slušalicu, dok je Karnegi dovršavao svoje bodrenje okupljenih policajaca.

„Hoću ga u sledeća dvadeset četiri sata, gospodo. To je vremenski raspon koji sam ja dobio, i to je sve što imamo. Dvadeset četiri sata.“

Midžon ga prekinu. „Ser? Ovde je Johanson. Kaže da ima nešto za vas. Da je hitno.“

„Dobro.“ Inspektor uze slušalicu. „Karnegi.“

Glas sa druge strane bio je toliko tih da se gotovo nije ni čuo. „Karnegi“, reče Johanson, „upravo smo završili sa Laboratorijom; iskopali smo svaku moguću informaciju koju smo mogli da pronađemo o testovima Densove i Velsa...“

„I?“

„Takođe smo analizirali tragove sredstva iz šprica koji su upotreбили na subjektu. Mislim da smo pronašli Dečka, Karnegi.“

„Kakvog dečka?“ hteo je Karnegi da zna; iritiralo ga je Johansonovo okolišanje.

„Slepog Dečka, Karnegi.“

„I?“

Iz nekog neobjašnjivog razloga, Karnegi je bio siguran da se čovek osmehnuo u slušalicu pre nego što je odgovorio: „Mislim da je bolje da siđeš i sam vidiš. Odgovara li ti oko podne?“

Johanson je mogao da bude jedan od najvećih trovača u istoriji: imao je sve potrebne kvalifikacije. Uredan um (trovači su, iz Karnegijevog iskustva, bili uzorni domaćini), strpljivu prirodu (otrovu može da zatreba dosta vremena) i, najvažnije, enciklopedijsko poznavanje toksikologije. Posmatrati njega na poslu, što je Karnegi učinio u dva prethodna slučaja, značilo je gledati suptilnog čoveka kako upražnjava svoju suptilnu veštinu, a od tog prizora Karnegiju se ledila krv u žilama.

Johanson se smestio u laboratoriji na gornjem spratu, gde je doktorka Dens bila ubijena, umesto da koristi policijske prostorije za istragu, pošto, kako je objasnio Karnegiju, najveći deo opreme kojom se razmetala organizacija Hjum, naprosto nije bio dostupan na nekom drugom mestu. Njegovo gospodarenje tim mestom, međutim, uz dva pomoćnika, preobrazilo je laboratoriju iz meteža koji su za sobom ostavili eksperimentatori, u san o redu. Samo su majmuni ostali konstanta. Koliko god da se trudio, Johanson nije mogao da kontroliše njihovo ponašanje.

„Nismo imali mnogo teškoća da pronađemo drogu upotrebljenu kod tvog čoveka“, reče Johanson, „jednostavno smo isproveravali tragove preostale u špricu i uporedili ih sa materijalima pronađenim u prostoriji. U stvari, čini se da su oni to proizvodili, ili bar varijacije na tu temu, već neko vreme. Naravno, ovde ljudi tvrde da ništa nisu znali o tome. Sklon sam da im poverujem. Ono što su naši dobri doktori ovde radili, siguran sam, bilo je lični eksperiment.“

„Kakav to eksperiment?“

Johanson skinu naočari i poče da ih briše jezičkom svoje crvene kravate. „Isprva, mislili smo da su razvijali neku novu vrstu halucinogena“, reče on. „U nekim vidovima, sredstvo upotrebljeno kod tvog čoveka podseća na narkotik. U stvari – metode na stranu – mislim da su došli do nekih veoma uzbudljivih otkrića. Do razvoja koji nas uvodi u sasvim novu teritoriju.“

„Znači, to nije droga?“

„O, da, naravno da je to droga“, reče Johanson, vrativši naočari na mesto, „ali droga stvorena samo za jednu namenu. Pogledaj sam.“

Johanson ga povede kroz laboratoriju do niza kaveza sa majmunima. Umesto da budu zasebno zatvoreni, toksikolog je smatrao da vrata između kaveza treba da ostanu otvorena, tako da je životinjama bilo dozvoljen slobodan pristup za okupljanje u grupama, posledica je bila apsolutno očigledna: životinje su bile zauzete složenim nizom seksualnih činova. Zašto su, pitao se Karnegi, majmuni neprestano izvodili opscenosti? Bio je to uvek isti prizor, kada je vodio svoje potomke, kao decu, u zoološki vrt u Ridžents Parku; Odeljak sa majmunima izazivao je jedno nezgodno pitanje za drugim. Posle nekog vremena, prestao je da vodi decu tamo. To mu je naprosto bilo previše mučno.

„Zar nemaju ništa pametnije da rade?“ upita on Johansona, odvrativši pogled, a zatim ponovo pogledavši menage à trois toliko intiman da oko nije moglo da razazna koji ud pripada kom majmunu.

„Veruj mi“, osmehnu se podrugljivo Johanson, „ovo je blago u poređenju sa najvećim delom ponašanja koje smo videli otkad smo im dali injekciju tog sredstva. Od tog trenutka, zapostavili su sve normalne obrasce ponašanja; zaobišli su signale za uzbuđivanje, rituale udvaranja. Više nisu pokazali nikakvo interesovanje za hranu. Ne spavaju. Postali su opsednuti seksom. Svi drugi stimulansi su zaboravljeni. Osim ako sredstvo ne bude izbačeno na prirodan način, podozrevam da će umreti od jebanja.“

Karnegi pogleda duž ostalih kaveza: iste pornografske scene odigravale su se u svakom od njih. Masovno silovanje, homoseksualne veze, vatreno i ekstatičko masturbiranje.

„Nije ni čudo što su doktori od svog otkrića načinili tajni projekt“, nastavi Johanson, „naišli su na nešto što je moglo da im donese bogatstvo. Na afrodizijak koji zaista deluje.“

„Afrodizijak?“

„Većina je beskorisna, naravno. Rog nosoroga, žive jegulje u krem-sosu: simbolične stvari. One treba da uzbude zahvaljujući asocijaciji.“

Karnegi se seti gladi u Džeromovim očima. Njen odjek nalazio se ovde, u majmunskim. Glad i očajanje koje glad donosi.

„I maziva, takođe, sve je to beskorisno. Cantharis vesticatora...“

„Šta je to?“

„Poznaješ to pod imenom Španska Mušica, možda? Pasta koja se pravi od bube. I opet, beskorisno. U najboljem slučaju, te stvari izazivaju upalu. Ali ovo...“ On uze bočicu bezbojne tečnosti. „Ovo je prokleta blizu genijalnosti.“

„Ne izgledaju mi mnogo srećno zbog toga.“

„O, još je sirovo“, reče Johanson. „Mislim da su istraživači bili pohlepni, i da su počeli sa testiranjem živih subjekata dobre dve ili tri godine pre nego što je to bilo pametno učiniti. Ta materija je ovako gotovo smrtonosna, tu nema nikakve sumnje. Ali, mogla bi da deluje, s vremenom. Vidiš, zaobišli su mehaničke probleme: ovo deluje direktno na seksualnu maštu, na libido. Ako napališ um, telo sledi. U tome je sav trik.“

Čegrtanje žičane mreže u blizini odvoji Karnegijevu pažnju od Johansonovog bledega lica. Jedna ženka majmuna, očito nezadovoljna pažnjom nekolicine mužjaka, prilepila se za kavez, posegnuvši spretnim prstima za Karnegijem – njeni supruzi, koji nisu želeli da ostanu bez ljubavi, prešli su na sodomiju. „Slepi Dečko?“ reče Karnegi. „Je li to Džerom?“

„To je Kupidon, zar ne?“ reče Johanson.

„Ljubav gleda umom, a ne okom,

Pa je stoga krilati Kupidon naslikan slep.’

To je iz Sna letnje noći.“

„Bard mi nikada nije bio jača strana“, reče Karnegi. On se ponovo zagleda u ženu majmuna. „A Džerom?“ reče on.

„On ima to sredstvo u svom sistemu. Pozamašnu dozu.“

„Znači, i on je kao ovi ovde!“

„Pretpostavljam – pošto su mu intelektualne sposobnosti veće – da sredstvo verovatno ne može da deluje na tako (nesputani) način. Ali, kad smo već tu, seks i od najboljih od nas može da napravi majmune, zar ne?“ Johanson dopusti sebi poluosmeh na tu primedbu. „Svi naši takozvani viši porivi postaju sekundarni zbog toga. Nakratko, seks nas čini opsesivnim; možemo da izvedemo, ili bar mislimo da možemo da izvedemo ono što, naknadno, može da izgleda kao izuzetan poduhvat.“

„Ne mislim da u silovanju postoji išta izuzetno“, prokomentariše Karnegi, u pokušaju da zauzda Johansonovu rapsodiju. Ali ovaj se

nije dao.

„Seks bez kraja, bez kompromisa ili apologije“, reče on. „Zamisli to. Kazanovin san.“

Svet je video toliko Doba. Doba Prosvetljenja; Reformacije; Razuma. Sada, konačno, i Doba Žudnje. A posle toga, kraj svih Doba; kraj, možda, za sve. Jer vatre koje se sada potpaljuju žešće su nego što to nedužni svet očekuje. To su strašne vatre, vatre bez kraja, koje će obasjati svet poslednjim, žestokim svetlom.

Tako je Vels, mislio, dok je ležao u krevetu. Bio je svestan nekoliko sati, ali odlučio je da to ne pokazuje. Kad god bi mu bolničarka ušla u sobu, on bi stisnuo oči i usporio ritam disanja. Znao je da neće moći dugo da održava tu iluziju, ali sati su mu dali vremena da razmisli o tome šta ga čeka posle ovoga. Njegov prvi potez biće povratak u Laboratoriju; tamo su postojali papiri koje će morati da uništi; trake koje će morati da prebriše. Od sad pa nadalje, bio je rešen da svaki delić informacije o Projektu Slepí Dečko postoji samo u njegovoj glavi. Tako će imati kompletnu kontrolu nad svojim remekdelom, i niko mu ga neće moći oduzeti.

Nikada ga nije mnogo zanimala zarada od tog otkrića, iako je bio sasvim svestan koliko bi bio unosan afrodizijak koji deluje; nikada ga nije bilo ni najmanje briga za materijalno bogatstvo. Njegova početna motivacija za razvitak te droge – na koju su naišli slučajno, dok su testirali sredstvo koje treba da pomaže pri shizofreniji – bila je istraživačke prirode. Ali njegovi motivi su sazreli, tokom meseci tajnog rada. Počeo je o sebi da misli kao o donosiocu milenijuma. Neće dopustiti da bilo ko pokuša da mu otme tu svetlu ulogu.

Tako je mislio, dok je ležao u krevetu i čekao na trenutak da šmugne.

Dok je hodao ulicama, Džerom bi srećno podržao Velsovu viziju. Možda je on, od svih ljudi, bio najprilježniji da dočeka sa dobrodošlicom Doba žudnje. Video je njegova znamenja posvuda. Na reklamnim panoima i bioskopskim plakatima, u izlozima, na televizijskim ekranima: posvuda, telo kao roba. Tamo gde meso nije korišćeno za prodaju artefakata od čelika i kamena, ti artefakti su

poprimali njegova svojstva. Automobili su prolazili kraj njega, sa svim zanosnim atributima osim daha: njihova zaobljena tela blistala su, njihova unutrašnjost je pozivala, meko; zgrade su ga opkolile seksualnim naznakama. Tornjevi; prolazi; zasenčeni trгови sa zapenjenim vodoskocima. Ispod plitke ushićenosti – hiljada trivijalnih distrakcija na koje je nailazio na ulici i trgu – osećao je kako zreli život tela informiše svaku jedinku.

Taj spektakl održavao je potpaljenu vatru u njemu; njegova snaga volje jedva je mogla da ga spreči da ne nasrće na svako stvorenje sa čijim bi se pogledom susreo. Nekoliko ih je osetilo tu vrelinu u njemu, pa su ga naširoko zaobišli. Psi su to takođe osetili. Nekoliko ga je pratilo, uzbuđeno zbog njegovog uzbuđenja. Muve su mu obletale oko glave u eskadronima. Ali njegova sve veća lagodnost zbog stanja u kom se nalazio pružala mu je neku vrstu rudimentarne kontrole. Znao je da će, ako javno pokaže svoj žar, navući snage zakona na vrat, a to će, za uzvrat, usporiti njegove avanture. Ubrzo, vatra koju je on potpalio proširiće se: onda će se pojaviti iz skrovišta i slobodno se okupati u njoj. Do tada, najbolje je biti diskretan.

Povremeno je kupovao društvo mlade žene u Sohou; otišao je sada da je nađe. Popodne je bilo zagušljivo vruće, ali on nije osećao umor. Nije jeo od prethodne večeri, ali nije osećao glad. Zaista, dok se peo uskim stepenište do sobe na prvom spratu u kojoj je Anđela nekada bila, osećao se snažno kao atleta, blistao je od zdravlja. Besprekorno odeven i čakarast svodnik koji je obično zauzima mesto na vrhu stepeništa bio je odsutan. Džerom jednostavno ode do devojčine sobe i zakuca. Nije bilo odgovora. On zakuca ponovo, žurnije. Buka izazva izlazak sredovečne žene na vratima pri kraju odmorišta. „Šta hoćete?“

„Ženu“, reče on jednostavno.

„Anđela je otišla. A bolje i vi da odete, u tom stanju. Ovo nije javna kuća.“

„Kada će se vratiti?“ upita on, suzbijajući koliko god je mogao svoj apetit.

Žena, koja je bila visoka koliko i Džerom i dvostruko teža od njegovog izmoždenog tela, krenu ka njemu. „Devojka se neće vratiti“, reče ona, „zato da ste se počistili odavde pre nego što pozovem Izaiju.“

Džerom pogleda ženu; ona je delila profesiju sa Anđelom, bez sumnje, ako već ne njenu mladost i lepotu. On joj se osmehnu. „Mogu da ti čujem srce“, reče.

„Rekla sam vam...“

Pre nego što je stigla da završi, Džerom krenu niz odmorište ka njoj. Nije je zaplašilo njegovo prilaženje, već je samo izgledala zgađeno.

„Ako pozovem Izaiju, zažalićete“, obavesti ga ona. Ritam njenog srca pojačao se, mogao je da ga čuje.

„Gorim“, reče on.

Ona se namršti; očito je gubila ovu bitku nadmudrivanja. „Dalje od mene“, reče mu ona. „Upozoravam vas.“

Udaranje srca postajalo je sve brže i brže. Ritam, ukopan u njenoj supstanci, privlačio ga je sve bliže. Iz tog izvora: sav život, sva vrelina.

„Daj mi svoje srce“, reče on.

„Izaija!“

Niko, međutim, ne dotrča na njen povik. Džerom joj ne pruži priliku da drugi put vikne. On posegnu da je zagri, prekrivši joj šakom usta. Ona ga zasu kišom udaraca, ali bol mu je samo potpirio plamenove. Sa svakim trenom bio je sve vreliji: svaki njegov otvor vodio je do peći u truhu, preponama i glavi. Njeno masivnije telo nije joj pomoglo protiv takvog žara. On je gurnu uz zid – sa otkucajima njenog srca glasnim u ušima – i poče da joj ljubi vrat i kida joj haljinu kako bi joj otkrio dojke.

„Ne viči“, reče on, pokušavši da zvuči ubedljivo, „neću ti nauditi.“

Ona odmahnu glavom i reče: „Neću“, uz njegov dlan. On joj skloni šaku sa ustiju, i ona hrapavo udahnu nekoliko puta. Gde je Izaija? pomislila je. Nedaleko, sigurno. Uplašena za svoj život ukoliko se bude opirala ovom uljezu – kako su mu oči sijale! – odustala je od svakog pokušaja otpora i pustila ga da bude po njegovom. Muške zalihe strasti, znala je iz dugogodišnjeg iskustva, lako se prazne. lako su mogli da prete da će pomeriti i zemlju i nebesa, pola sata kasnije njihovo hvalisanje pretvaralo se u vlažne čaršave i odbojnost. Ako dođe do najgoreg, istrpeće to njegovo bulažnjenje o izgaranju; čula je i daleko opscenije krevetske razgovore. A što se tiče stvari

koju je već sada pokušavao da joj utrpa, ona i njoj slične nisu ničim mogle da je iznenade.

Džerom je želeo da dodirne srce u njoj; želeo je da ga vidi kako mu pljuska po licu, da se okupa u njemu. On spusti šaku na njenu dojku i oseti njen ritam pod dlanom.

„Sviđa ti se to, zar ne?“ upita je dok joj je stiskao grudi. „Nisi prva.“

On joj zagreba po koži.

„Nežno, srce“, zaguguta mu ona, pogledavajući mu preko ramena da vidi ima li ikakvog traga Izaiji. „Budi nežan. Ovo je jedino telo koje imam.“

Ignorisao ju je. Pod njegovim noktima briznu krv.

„Ne radi to“, reče ona.

„Hoće da izađe“, odgovori on, zakopavši duboko, i njoj najednom sinu da on to ne igra ljubavnu igru.

„Prekini!“ reče ona, kada je počeo da je grebe. Ovoga puta, ona vrisnu.

Dole, u blizini, preko puta ulice, Izaija ispusti parče tarte française koje je upravo kupio i potrča prema vratima. Nije to bilo prvi put da ga je glad za slatkim odvušla sa stražarskog mesta, ali – ukoliko ne bude dovoljno brz da spreči štetu – mogao bi lako da bude i poslednji. Sa odmorišta su dopirali strašni zvuci. On jurnu uz stepenice. Prizor koji ga je sačekao bio je daleko gori od onoga što je njegova mašta prizvala. Simon je bila stisnuta uz zid kraj njenih vrata, i na nju je naskočio neki čovek. Odnekud između njih navirala je krv, nije mogao da vidi odakle.

Izaija dreknu. Džerom, krvavih ruku, obazre se ostavivši svoj posao i vide kako neki div u odelu 'Savil Rou' poseže za njim. Džeromu su bile potrebne vitalne sekunde da se odvoji od svoje brazde, a čovek je tada već bio kraj njega. Izaija ga zgrabi i odvuče od žene. Ona se skloni, jecajući, u svoju sobu.

„Bolesni gade“, reče Izaija, zasuvši ga udarcima. Džerom se povede. Ali, bio je u vatri, i neustrašiv. U trenutku pauze, on skoči na čoveka ka razgnevljeni babun. Izaija, nespreman, izgubi ravnotežu i pade na jedna od vrata, koja se otvoriše ka unutra pod njegovom težinom. On se sruči u prljavo kupatilo, udarivši glavom o rub klozetske šolje pri padu. Udarac mu izazva dezorijentaciju, i on ostade da leži na prljavom linoleumu i da stenje, raširenih nogu.

Džerom je mogao da mu čuje krv, uzavrelu u venama; mogao je da mu oseti šećer u dahu. Došao je u iskušenje da ostane. Ali instinkt za opstanak savetovao mu je drugačije; Izaija je već pokušavao da ponovo ustane. Pre nego što je on stigao da se osovi na noge, Džerom se obrnu i pobeže niz stepenice.

Na pragu ga dočeka pasja žega, i on se osmehnu. Ulica ga je želela više od žene na odmorištu, i on je bio revnostan u tome da joj udovolji. On krenu pločnikom, dok mu je erekcija još pritiskala pantalone. Iza sebe, čuo je diva kako tutnji niz stepenice. On se dade u trk, nasmejan. Vatra je još gorela neobuzdano u njemu, i dala je brzinu njegovim nogama; trčao je ulicom ne brinući za to da li ga Šećerni Dah prati ili ne. Pešaci, nevoljni, u ovo bestrasno doba, da registruju više od uzgrednog interesa za krvlju poprskanog satira, razdvojiše se da ga puste da prođe. Nekoliko ih je pokazivalo ka njemu, pretpostavljajući možda da je on neki glumac. Većina uopšte nije obratila pažnju. On se probi kroz lavirint sporednih ulica, svestan bez potrebe da pogleda, da mu je Izaija još za petama.

Možda ga je slučaj doveo do ulične tržnice; možda, i verovatnije, stvar je bila u tome što je vrućina nosila pomešani miris voća i mesa do njegovih nozdrva, a on je u njemu želeo da se okupa. Uski prolaz bio je pun kupaca, prolaznika i tezgji sa nagomilanom robom. On zaroni sav srećan u gomilu, tarući se o guzove i butine, susrećući zarazni prizor mesa na svim stranama. Kakav dan! On i njegov kurac jedva da su mogli da poveruju svojoj sreći.

Iza sebe, čuo je povik Izaije. On ubrza korak, uputivši se prema najgušće nastanjenim delovima tržnice, gde je mogao da se izgubi u vrelom tiskanju sa ljudima. Svaki dodir bio je bolna ekstaza. Svaki vrhunac – a oni su stizali jedan za drugim dok se gurao kroz gomilu – bio je suvi grč u njegovom sistemu. Leđa su ga bolela, jaja su ga bolela: ali šta je sada bilo njegovo telo? Samo nosač za taj jedinstveni spomenik, za njegov kurac. Glava nije bila ništa, um nije bio ništa. Njegove ruke bile su sazdate samo da bi privukle ljubav bliže, njegove noge da bi ponele zahtevnu močugu na svako ono mesto gde bi mogla da pronađe zadovoljenje. Zamislio je sebe kao hodajuću erekciju, sa svetom koji zija na sve strane; meso, cigle, čelik, nije ga bilo briga: potucaće sve to.

Odjednom, a da on to nije tražio, gomila se razdvoji, i on se nađe van glavnog prolaza, u uskoj ulici. Sunčeva svetlost sipala je između zgrada, sa uveličanom privlačnošću. Spremao se da se okrene i ponovo pridruži gomili kada uhvati miris i prizor koji ga privuče dalje. Malo niz ulicu natopljen vrelinom, tri mladića bez košulja stajala su usred gomila gajbica, u kojima su se nalazile desetine korpica sa jagodama. Te godine voće je obilato rodilo, i na nepopustljivoj vrućini veliki deo počeo je da mekša i truli. Tri radnika pregledala su korpice, sortirala ukvareno voće od dobrog i bacala ukvarene jagode u slivnik. Miris je na uskom prostoru bio omamljujući: sladunjavost takve snage naterala bi svakog drugog uljeza osim Džeroma na mučninu; njegova čula izgubila su svaku sposobnost za gađenje i odbijanje. Svet je bio svet je bio svet; uzeće ga, kao na venčanju, i u dobru i u zlu. Stajao je u transu i posmatrao taj spektakl; znojenje voćarskih radnika, jarko na sunčevim zracima, šake, mišice i prsa isprskana skerletnim sokom; vazduh pun svih mogućih insekata u potrazi za nektarom; bačeno voće nagomilano u slivniku u curkavim gomilama. Zauzeti svojim lepljivim poslom, sortirači ga isprva nisu primetili. Onda jedan od trojice podiže pogled i ugleda neuobičajeno stvorenje koje ih je posmatralo. Kez na njegovom licu zamre kada se susreo sa Džeromovim očima.

„Šta, kog đavola?“

Sada i preostala dvojica digoše oči sa posla.

„Slatko“, reče Džerom; čuo je drhturenje njihovih srca.

„Gledajte ga“, reče najmlađi od trojice, pokazavši na Džeromove prepone. „Jebote, razgolitio se.“

Stajali su nepomično na suncu, on i oni, dok su ose kružile oko voća a, na uskoj kriški plavog letnjeg neba, između krovova, ptice preletale. Džerom požele da ovaj trenutak potraje večno: njegova ogolela glava iskusila je ovde Raj.

A onda, san se prekide. On oseti senku na leđima. Jedan od sortirača ispustio je kopicu iz koje je sortirao voće; trulo voće popuca na šljunku. Džerom se namršti, i napola okrenu. Izaija je pronašao ulicu; oružje mu je bilo od čelika i sijalo je. Prešlo je prostor između njega i Džeroma u jednoj kratkoj sekundi. Džerom oseti bol u boku kada nož kliznu u njega.

„Hriste“, reče mladić i dade se u trk; njegova dva brata, ne želeći da prisustvuju sceni ranjavanja, oklevali su samo nekoliko trenutaka pre nego što su sledili njegov primer.

Bol nagna Džeroma da jekne, ali niko u bučnoj tržnici nije ga čuo. Izaija povuče sečivo; sa njime dođe vrelina. On ponovo zamahnu da ga ubode, ali Džerom je bio previše brz za napadača; pomerio se van domašaja i zateturao preko ulice. Potencijalni ubica, plašeći se da će Džeromovi krici privući previše pažnje, krenu brzo za njim da dovrši posao. Ali asfalt je bio klizav od trulog voća i njegove fine antilopske cipele više su se klizale od Džeromovih bosih tabana. Razmak između njih povećavao se sa svakim korakom.

„E vala nećeš“, reče Izaija, rešen da ne dopusti čoveku koji ga je ponizio da umakne. On preturi toranj od gajbica – korpice se srušise i rasuše svoju sadržinu ispred Džeroma. Džerom zastade, kako bi udahnuo buke zgnječenog voća. To uživanje umalo mu nije došlo glave. Izaija mu se približi, spreman da ga zgrabi. Džerom, čiji je sistem bio doveden gotovo do erupcije stimulansom bola, posmatrao je kako sečivo umalo ne otvara njegov trbuh. Um mu prizva ranu: raseklinu na stomaku – vrelinu koja se prosipa iznutra da se pridruži krvi jagoda u slivniku. Pomisao je bila tako primamljiva. Gotovo da je to želeo.

Izaija je već ranije ubio. Dvaput. Znao je bezglasni rečnik tog čina, i mogao je da vidi pozivanje u očima žrtve. Zadovoljan što može da ga usluži, on krenu ka njemu, sa spremnim nožem. U poslednjem mogućem trenutku, Džerom se predomisli, i umesto da se izloži kako bi bio rasporen, uputi udarac divu. Izaija se sagnu da ga izbegne i noge mu se okliznuše u kaši. Nož mu izlete iz ruke i pade među otpatke od korpica i voća. Džerom se okrenu dok se lovac – izgubivši prednost – saginjao da pronađe nož. Ali, plen je nestao pre nego što ga je njegova pesnica veličine šunke pronašla: izgubio se ponovo u zakrčenim ulicama. Nije imao prilike da stavi nož u džep pre nego što je uniforma istupila iz gomile i pridružila mu se u vrelom prolazu.

„Da čujem priču“, zatraži policajac, zagledan odozgo u nož. Izaija proprati njegov pogled. Krvavo sečivo bilo je crno od muva.

U svojoj kancelariji, inspektor Karnegi je srkutaov vruću čokoladu, treću za protekli sat, i posmatrao kako se spušta sumrak. Oduvek je želeo da bude detektiv, od svojih prvih sećanja; i, u tim sećanjima, ovo je oduvek bio čarobni sat. Noć koja se spušta na grad; bezbrojna zla koja navlače na sebe svoje krpe i izlaze da se poigraju. Vreme za osvetu, vreme za novu moralnu skućenost.

Ali kao dete, nije mogao da zamisli zamor koji je suton bez razlike donosio. Bio je umoran do kostiju, i ako bude ugrabio iole sna u sledećih nekoliko sati, znao je da će to biti tu, u njegovoj fotelji, sa nogama podignutim na radni sto usred razbacanih plastičnih šolja.

Zazvoni telefon. Bio je to Johanson.

„Još radiš?“ reče on, impresioniran Johansonovom odanošću poslu. Odavno je prošlo devet. Možda ni Johanson nije imao dom vredan tog imena i povratka sa posla.

„Čujem da je naš čovek danas imao pune ruke posla“, reče Johanson.

„Tako je. Prostitutka u Sohou; a onda su ga izboli.“

„Provukao se kroz kordon, koliko shvatam?“

„Dešava se to“, odgovori Karnegi, previše umoran da bi bio osoran. „Kako mogu da ti pomognem?“

„Samo sam mislio da ćeš želeti da znaš: majmuni su počeli da umiru.“

Te reči prenuše Karnegija iz stupora izazvanog umorom. „Koliko?“ upita on.

„Do sada tri od četrnaest. Ali pretpostavljam da će i ostali uginuti do zore.“

„Šta ih ubija? Iscrpljenost?“ Karnegi se priseti očajničkih saturnalija koje je video u kavezima. Koja bi životinja – ljudska ili ne – mogla da održava takvu terevenku a da ne pukne?

„Razlog nije fizički“, reče Johanson. „Ili bar ne na način na koji ti ukazuješ. Moraćemo da sačekamo seciranje pre nego što budemo imali bilo kakvo detaljno objašnjenje...“

„Šta ti misliš?“

„Ako to uopšte nešto vredi...“ reče Johanson, „...a mislim da vredi: rekao bih da pršte.“

„Šta?“

„Nekakvo cerebralno preopterećenje. Njihovi mozgovi jednostavno zakazuju. Vidiš, sredstvo se ne rastvara; hrani se samo sobom. Što su grozničaviji, to se više droge proizvodi; što više droge ima, to su grozničaviji. To je začarani krug. Vrelije i vrelije, mahnitije i mahnitije. Konačno sistem više ne može to da izdrži, i eto mene odjednom do guše u mrtvim majmunima.“ Osmeh se ponovo vrati u taj glas, hladan i suv. „Što ne znači da ostali žele da dozvole da im to pokvari zabavu. Nekrofilija je ovde baš u modi.“

Karnegi se zagleda u vruću čokoladu koja se hladila; poprimila je tanku kožu, koja se nabrala kada je dodirnuo šolju. „Dakle, samo je pitanje vremena?“ reče on.

„Pre nego što naš čovek zglajzne? Da, mislim da je tako.“

„U redu. Hvala ti što me izveštavaš. Radi to i dalje.“

„Hoćeš da dođeš ovamo i pogledaš ostatke?“

„Mogu i bez majmunskih leševa, hvala ti.“ Johanson se nasmeja. Karnegi spusti slušalicu. Kada se ponovo okrenuo ka prozoru, noć je već sasvim pala.

U laboratoriji, Johanson ode do prekidača za svetlo kraj vrata; za vreme razgovora sa Karnegijem, nestalo je i poslednje svetlo dana. Video je udarac koji ga je oborio kako nailazi samo jedan otkucaj srca pre nego što je ovaj pao; zahvatio ga je sa strane po vratu. Jedan od pršljenova mu puče, i noge mu zaklecaše. On se sruči ne dosegnuvši prekidač. Ali u trenutku kada je udario o pod, razlika između dana i noći već je postala akademska.

Vels se nije trudio da proveriti da li je njegov udarac bio smrtonosan ili ne; vreme je bilo krajnje dragoceno. On kroči preko tela i krenu prema klupi gde je Johanson radio. Tamo, u krugu svetlosti lampe, kao u nekom završnom činu životinjske tragedije, ležao je mrtav majmun. Bilo je očito da je uginuo u stanju mahnitosti; lice mu je bilo zgrčeno: usta širom otvorena i isprskana pljuvačkom, oči ukočene u poslednjem pogledu uzbune. Krzno mu je bilo počupano u pramenovima za vreme bacakanja tokom kopulacija; telo mu je, izmoždano naporom, bilo masa kontuzija. Velsu je trebalo pola minuta pregledanja da prepozna implikacije leša, i ostala dva koje je sada video kako leže na obližnjoj klupi.

„Ljubav ubija“, promrmlja on za sebe filozofski, pa poče sistematski da uništava Slepog Dečka.

Umirem, pomisli Džerom, umirem od smrtonosne radosti. Ta pomisao ga je zabavljala. Bila je to jedina misao u njegovoj glavi koja je imala iole smisla. Posle susreta sa Izajiom, i bekstva od policije koje je usledilo, malo je toga suvislog mogao da se seti. Sati skrivanja i vidanja rana – osećaja ponovnog rasta vreline, i njenog oslobađanja – odavno su se stopili u jedan isti letnji san, iz kog će ga, znao je to sa zadovoljavajućom sigurnošću, probuditi samo smrt. Plamen ga je potpuno proždirao, iz utrobe ka spoljnim delovima. Kada bi ga sada rasekli, šta li bi svedoci zatekli? Samo žar i pepeo.

A opet, njegov jednooki drugar zahtevao je još; opet, dok se lelujavao pri povratku u Laboratoriju – kuda inače čovek da pođe, kad šavovi popucaju, nego na mesto prve vreline? – opet su rešetke zavodljivo zijale u njega, a svaki zid od cigala nudio stotine hrapavih poziva.

Noć je bila kao melem: noć za ljubavne pesme i romansu. U nesigurnoj privatnosti parkirališta nekoliko kvartova od njegovog odredišta, video je dvoje kako upražnjavaju seks na zadnjem sedištu kola, vrata otvorenih kako bi udovoljila udovima i promaji. Džerom zastade da posmatra ritual, ushićen kao i uvek isprepletanim telima, i zvukom – tako glasnim da je bio poput grmljavine – srca-blizanaca koja tuku istim sve bržim ritmom. Dok je gledao, njegova močuga postala je željna.

Žena ga je ugledala prva, i upozorila svog partnera na propalo ljudsko biće koje ih je posmatralo sa detinjastim oduševljenjem. Muškarac se osvrnuo da bi pogledao. Gorim li, zapitao se Džerom. Da li mi je kosa u plamenu? Najzad, da li iluzija poprima supstancu? Sudeći po izrazu na njihovim licima, odgovor je svakako bio ne. Nisu osećali strahopoštovanje prema njemu, samo su bili ljuti i revoltirani.

„Gorim“, reče im on.

Muškarac ustade i pljunu Džeroma. Ovaj je gotovo očekivao da se pljuvačka pretvori u paru dok mu se približava, ali umesto toga ona mu pade na lice i gornji deo grudi kao hladni tuš.

„Idi do đavola“ reče žena. „Ostavi nas na miru.“

Džerom odmahnu glavom. Muškarac ga upozori da će ga, načini li još jedan korak, naterati da Džeromu razbije glavu. To našeg čoveka

nije uznemirilo ni malčice; nikakve reči, nikakvi udarci nisu mogli da učutkaju imperativ močuge.

Njihova srca, shvatio je, dok im je prilazio, više nisu tukla u tandemu.

Karnegi je prokonsultovao mapu, pet godina zastarelu, na zidu svoje kancelarije, kako bi obeležio mesto napada koji je upravo bio prijavljen. Nijedna od žrtava, izgleda, nije bila ozbiljno povređena; pristizanje kola punih slavljenika omelo je Džeroma (bio je to nesumnjivo Džerom) u daljem zadržavanju. Sada je oblast bila preplavljena policajcima, od kojih je pola tuceta bilo naoružano; za samo nekoliko minuta, svaka ulica u blizini napada biće odsečena. Za razliku od Sohoa, koji je bio pun ljudi, u ovoj oblasti begunac će pronaći vrlo malo mesta za skrivanje.

Karnegi obeleži mesto napada, i shvati da je to samo nekoliko kvartova od Laboratorije. To, svakako, nije bilo slučajno. Čovek se vraćao na poprište svog zločina. Ranjen, i nesumnjivo na rubu kolapsa – ljubavnici su opisali čoveka koji je izgledao pre mrtav nego živ – Džerom će verovatno biti uhvaćen pre nego što stigne kući. Ali uvek je postojao rizik da će kliznuti kroz mrežu, i stići do Laboratorije. Tamo je radio Johanson, sam; obezbeđenje zgrade je, u ova oskudna vremena, bilo neizbežno slabo.

Karnegi podiže slušalicu i okrenu Johansona. Telefon zazvoni na drugom kraju, ali niko ne diže slušalicu. Čovek je otišao kući, pomisli Karnegi, zadovoljan što može da bude lišen brige. Već je deset do jedanaest, i on je zaslužio odmor. Međutim, baš kada se spremao da spusti slušalicu, nju neko podiže na drugom kraju.

„Johansone?“

Niko mu ne odgovori.

„Johansone? Ovde Karnegi.“ I dalje, bez odgovora. „Odgovori mi, proklet bio. Ko je to?“

U Laboratoriji, slušalica je bila ostavljena. Nije vraćena u ležište, već je ostavljena da leži na klupi. Kroz zujanje linije, Karnegi je jasno mogao da čuje majmune, kreštavih glasova.

„Johansone?“ zapita Karnegi. „Jesi li tamo? Johansone?“

Ali majmuni nastaviše sa vriskom.

Vels je načinio dve lomače sa materijalom Slepog Dečka u lavaboima, a onda ih zapalio. Buknule su sa entuzijazmom. Dim, vrelina i garež ispuniše veliku prostoriju, zgusnuvši vazduh. Kada se plamen pošteno razbesneo, bacio je sve trake kojih je mogao da se dokopa u vatru, i dodao za svaki slučaj sve Johansonove beleške. Nekoliko traka je već nestalo iz dosjea, primetio je on. Ali sve što je lopov mogao na njima da vidi, bio je određen broj zagonetnih scena transformacije: srce tajne ostalo je njegovo. Pošto su postupci i formule sada uništeni, ostalo je samo da ispere male preostale količine sredstva u slivnik i da pobije i spali životinje.

Pripremio je niz smrtonosnih injekcija, prionuvši na posao sa nekarakterističnom urednošću. To sistematsko uništavanje ga je zadovoljilo. Nije osećao nimalo kajanja zbog načina na koji su se stvari odigrale. Od onog prvog trenutka panike, kada je bespomoćno posmatrao kako serum Slepog Dečka ispoljava svoje zastrašujuće efekte na Džeromu – do ove sistematske eliminacije svega što se odvijalo pre toga – sve je to bilo, sada je uvideo, jedan stalni proces pročišćenja. Ovim vatrama on je okončao svaki privid naučnog istraživanja; posle ovoga, on je ostao neporecivi Apostol Žudnje, njen Džon u divljini. Ta pomisao učinila ga je slepim za sve ostalo. Ne obazirući se na grebanje majmuna, on ih je izvlačio jednog po jednog iz kaveza da bi im dao ubistvenu dozu. Završio je sa tri, i otvarao je kavez četvrtog, kada se na vratima laboratorije pojavi neka prilika. Kroz zadimljeni vazduh, bilo mu je nemoguće da vidi ko je to. Preživeli majmuni, međutim, izgleda da su ga prepoznali: ostavili su parenje i zagalamili u dobrodošlici.

Vels je stajao nepomično i čekao da pridošlica povuče potez.

„Umirem“, reče Džerom.

Vels to nije očekivao. Od svih ljudi koje je očekivao ovde, Džerom je bio poslednji.

„Jesi li me čuo?“ hteo je čovek da zna.

Vels klimnu glavom. „Svi mi umiremo, Džerome. Život je spora bolest, ni manje ni više. Ali takva svetlost, a? Pri odlasku.“

„Znao si da će se ovo dogoditi“, reče Džerom. „Znao si da će me vatra proždrati.“

„Ne“, dođe trezveni odgovor. „Ne, nisam. Stvarno.“

Džerom stupi ispod dovratka u mutnu svetlost. Bio je u jadnom stanju: čovek-pačvork, sa krvlju na telu i vatrom u očima. Ali Vels je dobro znao da ne sme da veruje tobožnjoj ranjivosti ovog strašila. Sredstvo u njegovom sistemu omogućilo mu je nadljudske postupke: video je kako je rasporio Densovu sa nekoliko nonšalantnih poteza. Bio je potreban takt. Iako očito blizu smrti, Džerom je još bio zastrašujući protivnik.

„Nisam nameravao da bude ovako, Džerome“, reče Vels, pokušavši da obuzda drhtanje glasa. „Voleo bih, na neki način, da mogu da tvrdim da jesam. Ali nisam bio toliko dalekovid. Trebalo mi je vremena i bola da jasno uvidim budućnost.“

Čovek u plamenu ga je posmatrao, intenzivno.

„Takve vatre, Džerome, koje čekaju da budu upaljene.“

„Znam...“ odgovori Džerom. „Veruj mi... znam.“

„Ti i ja; mi smo svršetak sveta.“

Ubogo čudovište razmisli malo o tome, a onda lagano klimnu glavom. Vels tiho ispusti uzdah olakšanja; diplomatija samrtničkog kreveta je delovala. Ali imao je premalo vremena da bi ga traćio na priču. Ako je Džerom ovde, zar bi vlasti mogle da budu mnogo daleko?

„Imam hitan posao da obavim, prijatelju“, reče on smireno. „Da li ćeš smatrati neuljudnim ako nastavim sa tim?“

Ne čekajući na odgovor, on odbravi novi kavez i izvuče napolje osuđenog majmuna, stručno okrenuvši telo tako da olakša davanje injekcije. Životinja mu se grčila nekoliko trenutaka u naručju, a onda uginula. Vels odvoji njene smežurane prste od svoje košulje, pa baci leš i prazan špric na klupu, okrenuvši se sa efikasnošću dželata prema sledećoj žrtvi.

„Zašto?“ upita Džerom, zureći u otvorene oči životinje.

„Čin milosrđa“, odgovori Vels, uzimajući novu spremnu injekciju. „Vidiš koliko pate.“ On posegnu da odbravi sledeći kavez.

„Nemoj“, reče Džerom.

„Nema vremena za sentimentalnost“, odgovori Vels. „Molim te: tome je kraj.“

Sentimentalnost, pomisli Džerom, prisativši se mutno pesama na radiju koje su prve iznova probudile vatru u njemu. Zar Vels ne shvata da su procesi srca, glave i prepona nedeljivi? Da

sentimentalnost, koliko god tričava, može da vodi do neotkrivenih oblasti? Želeo je to da kaže doktoru, da objasni sve što je video i sve što je voleo u tim očajničkim satima. Ali negde između uma i jezika objašnjenja su umakla. Sve što je mogao da kaže, da bi izrazio empatiju koju je osećao prema čitavom napaćenom svetu, bilo je:

„Nemoj“, kada je Vels otključao sledeći kavez. Doktor ga je ignorisao i posegnuo je u ćeliju od žičane mreže. U njoj su se nalazile tri životinje. On uze najbližu i povuče je, dok je protestovala, iz zagrljaja njenih drugova. Bez sumnje je znala kakva je sudbina očekuje; nalet kreštanja označio je njen užas.

Džerom nije mogao da podnese ovako nonšalantnu eliminaciju. On krenu, dok ga je mučila rana na boku, da spreči ubistvo. Vels, rastrojen zbog Džeromovog prilaženja, ispusti koprcavi teret; majmun pobeže preko klupa. Dok je pohitao da ga ponovo uhvati, zatvorenici u kavezu iza njega iskoristiše priliku i izvukoše se napolje.

„Proklet da si!“ viknu Vels na Džeroma. „Zar ne vidiš da nemam vremena? Zar ne razumeš?“

Džerom je razumeo sve, i ujedno nije razumeo ništa. Groznicu koju su on i životinje delili, to je razumeo; njenu svrhu, da preobrazi svet, razumeo je takođe. Ali zašto je to trebalo da se završi ovako – ta radost, ta vizija – zašto je sve moralo da se svede na prljavu prostoriju ispunjenu dimom i bolom, na krhkost, na očajanje – to nije mogao da shvati. A nije, sada je ustanovio, ni Vels, koji je bio tvorac ovih protivurečnosti.

Kada je doktor pokušao da uhvati jednog od odbeglih majmuna, Džerom brzo priđe preostalim kavezima i odbravi ih sve: životinje poskakaše na slobodu. Vels je, međutim, uspeo svoga ponovo da uhvati, i držao je čvrsto majmuna koji je protestovao, spreman da mu da injekciju. Džerom krenu ka njemu.

„Pusti ga na miru!“ viknu on.

Vels zabode iglu u telo majmuna, ali pre nego što je mogao da stisne špric, Džerom mu povuče ruku. Špric štrcnu svoj otrov u vazduh, pa pade na tle; majmun, koji se oteo, pade za njim.

Džerom privuče doktora blizu sebe. „Rekao sam ti da ga pustiš“, reče on.

Vels mu je odgovorio tako što je zabio pesnicu u Džeromov ranjeni bok. Suze bola briznuše mu iz očiju, ali on ne pusti doktora. Stimulans, koliko god bio neprijatan, nije mogao da ga odvрати od toga da drži kraj sebe srce koje kuca. Poželeo je, dok je grlio Velsa kao bludni sin, da može da potpali samog sebe: da san o gorućem mesu koji je trpeo sada postane stvarnost, proždirući tvorca i tvorevinu jednim plamenom pročišćenja. Ali njegovo meso samo je bilo meso; njegove kosti, kosti. Sva ona čuda koja je video bila su privatno otkrovenje, a sada nije bilo vremena da se prenesu njihova slava ili užasi. Ono što je video umreće sa njim, da bi to otkrio (možda) neki budući on, samo da bi to ponovo zaboravio i opet pronašao. Poput priče o ljubavi ispričane na radiju; ista radost izgubljena i nađena, nađena i izgubljena. Zurio je u Velsa u osvitu nove spoznaje, osluškujući i dalje prestrašeno udaranje čovekovog srca. Doktor nije bio u pravu. Ako pusti čoveka da živi, spoznaće svoju grešku. Oni nisu bili vesnici milenijuma. Obojica su sanjali.

„Nemoj me ubiti“, molio ga je Vels. „Neću da umrem.“

E, baš si blesav, pomisli Džerom, i pusti čoveka.

Velsova zbunjenost bila je očigledna: nije mogao da poveruje da je njegova molba za život uslišena. Iščekujući udarac sa svakim korakom, odmicao je od Džeroma koji je doktoru jednostavno okrenuo leđa i udaljio se.

Odozdo se začu povik, a zatim mnoštvo povika. Policija, pretpostavio je Vels. Verovatno su pronašli telo policajca koji je čuvao vrata. Za samo nekoliko trenutaka popeće se uz stepenice. Sada nije bilo vremena za dovršavanje zadataka koje je došao ovde da obavi. Morao je da bude daleko pre nego što oni stignu ovamo.

Na spratu ispod, Karnegi je posmatrao kako naoružani policajci nestaju uz stepenice. Osećao se slabi miris paljevine u vazduhu; plašio se najgoreg.

Ja sam čovek koji dolazi posle svega, pomislio je u sebi; stalno stižem na scenu kada je najbolji deo akcije već prošao. Onako navikao na čekanje, strpljiv kao odani pas, ovaj put nije mogao da zauzda uzbuđenje u sebi dok su ostali išli napred. Zanemarujući glasove koji su mu govorili da sačeka, on krenu uz stepenice.

Laboratorija na gornjem spratu bila je prazna, osim majmuna i Johansonovog leša. Toksikolog je ležao ničice tamo gde je pao, slomljenog vrata. Izlaz za slučaj opasnosti, koji je vodio ka požarnom stepeništu, bio je otvoren; zadimljeni vazduh izlazio je, usisan, kroz njega. Dok je Karnegi odstupao od Johansonovog tela, policajci su već bili na požarnom stepeništu, i dozivali kolege dole da obrate pažnju na begunca.

„Ser?“

Karnegi pogleda preko puta čoveka sa brkovima koji mu je prišao. „Šta je bilo?“

Policajac pokaza na drugi kraj laboratorije: na komoru za testiranje. Neko je bio kraj prozora. Karnegi prepozna crte lica, iako su bile mnogo izmenjene. Bio je to Džerom. Isprva je pomislio da čovek posmatra njega, ali posle kratkog razmatranja, odbacio je tu pomisao. Džerom je zurio, sa suzama na licu, u sopstveni odraz u razmazanom staklu. Još dok je Karnegi gledao, lice je uzmicalo sa pomrčinom komore.

I drugi policajci primetili su čoveka. Kretali su se laboratorijom, zauzimajući položaj iza klupa odakle su imale dobar pogled na vrata, sa oružjem na gotovs. Karnegi je već bio prisutan u takvim situacijama; one su imale svoj sopstveni, strašni impuls. Ukoliko ne bude intervenisao, pašće krv. „Ne“, reče on. „Ne pucajte.“

On gurnu policajca koji je protestovao u stranu i krenu laboratorijom, ne pokušavajući da prikrije svoje prilaženje. Prošao je pored lavaboja u kojima su tinjali ostaci Slepog Dečka, kraj klupe ispod koje su, nedavno, pronašli mrtvu Densovu. Jedan majmun, pognute glave, vukao se ispred njega, očito gluv za njegovu blizinu. On ga pusti da pronađe rupu u kojoj će umreti, pa krenu ka vratima komore. Bila su otvorena. On posegnu za kvakom. Iza njega, laboratorija je potpuno utihnula; sve oči bile su na njemu. On otvori vrata. Prsti se napeše na obaračima. Međutim, nije bilo napada. Karnegi kroči unutra.

Džerom je stajao kraj suprotnog zida. Ako je video kako Karnegi ulazi, ili ga je čuo, nije to ničim pokazao. Mrtvi majmun ležao mu je kraj nogu, držeći ga jednom rukom za rub pantalona. Drugi je cvileo u čošku, držeći glavu u rukama.

„Džerom?“

Je li to Karnegi zamišljao, ili je osećao miris jagoda?

Džerom trepnu.

„Uhapšeni ste“, reče Karnegi. Hendriksu bi se dopala ta ironija, pomisli on. Čovek pomeri okrvavljenu ruku sa rane od uboda niz lice pantalona i poče da se mazi.

„Prekasno“, reče Džerom. Mogao je da oseti kako se u njemu diže poslednja vatra. Čak da je uljez i odlučio da prođe kroz komoru i sada ga uhapsi, sekunde koje bi prošle uskratile bi mu to hvatanje. Smrt je bila tu. I šta je to bilo, sada kada je video jasno? Samo novo zavođenje, nova slatka tama koju treba popuniti, pružiti joj zadovoljstvo i oploditi je.

Grč krenu iz njegove međice i munja sevnu od te tačke u dva smera, uz njegovu močugu i uz njegovu kičmu. Smeh mu se začu u grlu.

U ćošku komore majmun, koji je čuo Džeromovo dobro raspoloženje, ponovo zacvile. Zvuk smesta odvрати Karnegijevu pažnju, i kada se njegov pogled vratio Džeromu, kratkovide oči su se zatvorile, ruka je pala, i on je bio mrtav, uspravan uz zid. Kratko vreme, telo je prkosilo gravitaciji. A onda, graciozno, noge mu klecnuše i Džerom pade napred. Bio je, Karnegi je video, samo džak kostiju, ništa više. Čudo da je čovek uopšte i živeo tako dugo.

Oprezno, on ode do tela i stavi prst čoveku na vrat. Nije bilo pulsa. Ostaci Džeromovog poslednjeg smeha, međutim, bili su mu na licu, i odbijali su da nestanu.

„Reci mi...“ šapnu Karnegi čoveku, osetivši da je, uprkos svom prečem pravu, propustio trenutak; da je opet bio, i da će možda uvek biti, samo svedok posledica. „Reci mi. Šta je toliko smešno?“

Ali slepi dečko, kao što je inače slučaj sa njegovom sortom, nije hteo da oda tajnu.

KRAJ

**ANAHRONIC & ABACUS123 & NEUROMANCER &
ŽELEZNI**

www.CroWarez.org

www.BosnaUnited.net

Table of Contents

[CLIVE BARKER – KNJIGA KRVI 4](#)

[POLITIKA TELA](#)

[NELJUDSKO STANJE](#)

[OTKROVENJA](#)

[DOLE, SATANO](#)

[DOBA ŽUDNJE](#)

[KRAJ](#)